

รายงานฉบับสมប្បន័យ

គម្រោងការវិទ្យាព័ត៌មាន
របស់ក្រសួងអប់រំ នៃក្រសួងពេទ្យ និងក្រសួងសំគាល់
លំដាប់ ១

ឈ្មោះ
លោក សារសុន្មែរ ស៊ុខុម្ភែរ និង លោក សារសុន្មែរ ស៊ុខុម្ភែរ

សារសុន្មែរ ស៊ុខុម្ភែរ
សារសុន្មែរ ស៊ុខុម្ភែរ

คำนำ

บทรายงานเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยท้องถิ่นในโครงการฐานข้อมูลชุมชนตามแนวแม่น้ำ ตัวรังเพื่อการศึกษาประวัติศาสตร์ ซึ่งจัดทำเป็น ๒ แบบ ด้วยวัตถุประสงค์การใช้งานที่ต่างกัน แบบที่ ๑ สำหรับแจกให้แก่บุคคลและหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ทั้งหมดมี ๓๙ เล่ม เล่มที่ ๑-๓๐ เป็นของตำบล ๓๐ ตำบล เรียงตามลำดับอักษร เล่มที่ ๓๑ เป็นของกลุ่มคลองนางน้อยซึ่งรวมหลายตำบล และเล่มที่ ๓๙ ซึ่งเป็นเล่มสุดท้าย คือบทสรุปรวมของทุกตำบล ส่วนแบบที่ ๒ เป็นรวมเล่มทุกตำบลสำหรับให้บริการค้นคว้าอ้างอิง ซึ่งมีความพยายามมากจึงต้องแบ่งเนื้อหาเป็น ๒ เล่ม

ผู้ที่ได้ยินคำว่าฐานข้อมูล จากโครงการนี้ ในเบื้องต้นอาจจะจินตนาการถึงข้อมูลที่สามารถค้นหาด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพียงป้อนคำค้นที่ต้องการก็จะได้คำตอบหรือแหล่งคำตอบให้ค้นต่อ แต่เมื่อเปิดอ่านแล้วกลับพบว่าเป็นเพียงข้อความบนแผ่นกระดาษ

อย่างไรก็ตาม การออกแบบฐานข้อมูลรวมทั้งรายงานการวิจัยนี้ ได้ผ่านการพิจารณาปรับปรุงครั้งแล้วครั้งเล่า พร้อมกับการเรียนรู้ระหว่างทางของคณะกรรมการ จนในสุดก็ได้ฐานข้อมูลที่เชื่อว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ และสามารถพัฒนาไปสู่การให้บริการค้นคว้าผ่านระบบคอมพิวเตอร์ได้ไม่ยาก

ขอขอบคุณ รศ.ดร.ศักดิ์ วัลลิโภดม วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น เจ้าของทุน ขอบคุณเจ้าของชุมชนทุกท่าน ทั้งผู้ให้ข้อมูล ผู้ประสานงาน และองค์กรบริหารส่วนตำบล ที่ให้ความร่วมมือ สนับสนุน ตลอดจนร่วมกิจกรรมในเวทีต่าง ๆ จนเสร็จสิ้นโครงการ

หวังว่าบทรายงานเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อทุกท่านที่จะศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน โดยเฉพาะเจ้าของชุมชน ที่จะเขียนประวัติศาสตร์ด้วยมือของตนเอง

ทีมวิจัย

ธันวาคม ๒๕๕๑

สารบัญ

บทที่ ๑	บทนำ	๑
บทที่ ๒	บริบทชุมชน	๕
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการ	๗
บทที่ ๔	ฐานข้อมูล	๑๖
	- ตำบลเกาะลิบง	๑๗
	- ตำบลนาเกลือ	๓๙
	- ตำบลกันตังใต้	๕๓
	- เทศบาลเมืองกันตัง	๗๖
	- ตำบลบางเป้า	๘๗
	- ตำบลปอนน้ำร้อน	๑๐๒
	- ตำบลคลองลุ	๑๑๗
	- ตำบลย่านซื่อ	๑๒๗
	- ตำบลบางหมาก	๑๔๘
	- ตำบลโคกยาง	๑๕๗
	- ตำบลควนหานี	๑๗๓
	- ตำบลควนปริง	๑๙๔
	- ตำบลในลุ่มคลองนางน้ำอย	๒๐๘
	- ตำบลบางรัก	๒๓๑
	- ตำบลนาตาล่วง	๒๕๔
	- ตำบลหนองตระดู	๒๖๘
	- ตำบลนาท่ามใต้	๒๘๘
	- ตำบลนาท่ามเหนือ	๓๐๗
	- ตำบลเขาวิเศษ	๓๑๖
	- ตำบลท่าสะป้า	๓๓๘
	- ตำบลคำภูรา	๓๕๑

- คำบลปากคอม	๓๗๐
- คำบลทุ่งต่อ	๓๙๒
- คำบลนวาง	๓๙๕
- คำบลเขากอป	๔๑๒
- คำบลหนองซ้างแล่น	๔๒๖
- คำบลบางดี	๔๓๖
- คำบลหัวยนวง	๔๔๑
- คำบลความเม่า	๔๖๖
- คำบลคลองปาง	๔๗๘
- คำบลหนองบัว	๔๘๓
- เอกสารอ้างอิง	๔๐๗

บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ ๕๑๗

ภาคผนวก ที่มีวิจัย ๕๑๘ ๑

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตรังเป็นเมืองท่าใบwanทางฝั่งทะเลตะวันตกของภาคใต้ มีความสำคัญในส้านะที่เป็นปากประดุจรับอาชยธรรมและการค้าจากต่างแดนผ่านไปสู่อาณาจักรใบwanในภาคใต้และราชธานีของไทย แต่การศึกษาประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเมืองตรังมีน้อย และเป็นเรื่องราวที่เที่ยบเคียงไปกับยุคสมัยการปกครองของไทย เนื้อหามักแสดงถึงการเมืองการปกครองและกิจกรรมทางราชการ ส่วนเรื่องราวเกี่ยวกับชุมชนห้องถินแบบจะไม่ปรากฏ ไม่สามารถมองเห็นหากแห่งหรือตัวตนของชุมชนห้องถินได้ ประวัติศาสตร์ในลักษณะเช่นนี้จึงไม่มีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่ดึงดูดมนต์เสน่ห์ ดังนั้น ประวัติศาสตร์ห้องถินและชุมชนจึงควรมาจากบันทึกและศึกษาโดยมุ่งมองของคนในห้องถินหรือชุมชนนั้น

อย่างไรก็ตาม การศึกษาประวัติศาสตร์มีระเบียบวิธีเฉพาะ การให้ข้อสรุปเกี่ยวกับความเป็นมาอย่างใดอย่างหนึ่งจำเป็นต้องมีพยานหลักฐานต่าง ๆ มากี่นัยน์ อาจเป็นเอกสาร คำบอกเล่าใบwanวัตถุ ใบwanสถาน ตำนาน หรืออื่น ๆ เท่าที่จะหาได้ ปัจจุบันข้อมูลหลักฐานบางส่วนของชุมชนถูกล้มเหลวเลื่อนไปตามกาลเวลา แม้บางส่วนยังคงกระจัดกระจางอยู่ตามชุมชน แต่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เท่าที่ควร เพราะขาดการรวบรวมและเผยแพร่ ผู้ที่สนใจจะศึกษาโดยเฉพาะคนในชุมชนที่ต้องการค้นหารากเหง้าของตนเองจึงยากที่จะเริ่มต้นได้

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงควรมีการศึกษาสำรวจและรวบรวมรายการหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดตรังและจัดให้เป็นระบบ โดยเริ่มนับตั้งจากชุมชนตามแนวแม่น้ำตรังและคลองสาขาเป็นกรณีตัวอย่าง เพื่อให้ผู้สนใจศึกษาได้ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการศึกษาต่อไปในเชิงลึกเฉพาะพื้นที่ หรือใช้เป็นต้นแบบในการขยายขอบเขตการศึกษาสำรวจต่อไปในพื้นที่อื่น ๆ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสนใจศึกษาร่วมกับประวัติศาสตร์ของชุมชนในจังหวัดตรังโดยคนในชุมชน

๒. เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับคนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา และนักวิชาการภายนอก ในการกำหนดแนวทางและประเด็นศึกษาประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับแต่ละชุมชน

เจตย์วิจัย

การจัดทำฐานข้อมูลชุมชนจะนำไปสู่การศึกษาประวัติศาสตร์ของคนในชุมชนและคนภายนอกได้อย่างไร

ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ชุมชนตามแนวแม่น้ำตัววังในเขตจังหวัดตัววัง ตั้งแต่เขตแดนทางทิศเหนือจนถึงปากน้ำ และคลองสาขาริมแม่น้ำที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ตำบล ๓๐ ตำบล และพื้นที่ลุ่มคลองน้ำน้อย ๕ ตำบล ๑ ชุมชน

๑. ตำบลคลองปาง อำเภอรัชฎา
๒. ตำบลหนองบัว อำเภอรัชฎา
๓. ตำบลควนเม่า อำเภอรัชฎา
๔. ตำบลห้วยน้ำ อำเภอห้วยยอด
๕. ตำบลหนองช้างแಲ อำเภอห้วยยอด
๖. ตำบลบางดี อำเภอห้วยยอด
๗. ตำบลนาวง อำเภอห้วยยอด
๘. ตำบลเขากอบ อำเภอห้วยยอด
๙. ตำบลทุ่งต่อ อำเภอห้วยยอด
๑๐. ตำบลปากคอม อำเภอห้วยยอด
๑๑. ตำบลลำภูรา อำเภอห้วยยอด
๑๒. ตำบลท่าสะบ้า อำเภอวังวิเศษ
๑๓. ตำบลเขาวิเศษ อำเภอวังวิเศษ
๑๔. ตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมืองตัววัง
๑๕. ตำบลนาท่ามใต้ อำเภอเมืองตัววัง
๑๖. ตำบลนาตาล่วง อำเภอเมืองตัววัง
๑๗. ตำบลหนองตระุด อำเภอเมืองตัววัง
๑๘. ตำบลบางรัก อำเภอเมืองตัววัง
๑๙. ลุ่มคลองน้ำน้อย รวมชุมชนและตำบลต่าง ๆ ดังนี้
ชุมชนคุณขัน ชุมชนคลองน้ำเจ็ด เทศบาลนครตัววัง
 ๒๐. ตำบลนาโยงใต้ ตำบลบ้านโพธิ์ ตำบลนาพลา ตำบลโคกหล่อ อำเภอเมืองตัววัง
 ๒๑. ตำบลนาโยงเหนือ อำเภอนาโยง
๒๒. ตำบลควนဓานี อำเภอ กันตัง
๒๓. ตำบลโคกยาง อำเภอ กันตัง
๒๔. ตำบลคลองดุ อำเภอ กันตัง
๒๕. ตำบลบางหมาก อำเภอ กันตัง
๒๖. ตำบลบางเป้า อำเภอ กันตัง

- ๒๖. ตำบลย่านชื่อ อำเภอ กันตัง
- ๒๗. ตำบลป่อน้ำร้อน อำเภอ กันตัง
- ๒๘. ตำบลนาเกลือ อำเภอ กันตัง
- ๒๙. ตำบลเกะดิบง อำเภอ กันตัง
- ๓๐. ตำบลกันตังใต้ อำเภอ กันตัง
- ๓๑. เขตเทศบาลเมือง กันตัง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ประชุมทีมวิจัยเพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดของโครงการ และเตรียมความพร้อม
๒. ทีมวิจัยสำรวจเอกสาร และรวมข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร
๓. จัดเวทีเตรียมความพร้อมผู้ประสานงานชุมชนเป้าหมาย ๓๒ พื้นที่
๔. ประชุมทีมวิจัยวางแผนการสำรวจข้อมูล
๕. ดำเนินการสำรวจ รอบที่ ๑ ในพื้นที่ ๓๒ ตำบล โดยผู้ประสานงานชุมชนเป็นผู้ซึ่งบอกหรือนำทางในเบื้องต้น
๖. ทีมวิจัย และผู้ชี้ในชุมชน ล่องแม่น้ำตรัง สำรวจร่องรอยประวัติศาสตร์ริมแม่น้ำ
๗. ทีมวิจัยประชุมทบทวนสรุปผลการทำงานระหว่างการสำรวจ ๒ ครั้ง
๘. ประชุมสรุปข้อมูลชุดที่ ๑ คัดเลือก ๑๒ พื้นที่ ที่มีหลักฐานสำคัญและมีบุคคลผู้สนใจศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนของตนเอง
๙. สำรวจรอบที่ ๒ และร่วมกับผู้ประสานงานชุมชนจัดงานพูดคุยกลุ่มอยู่ในชุมชน ๑๒ พื้นที่อย่างน้อย ๑ ครั้ง
๑๐. ประชุมสรุปข้อมูลและกำหนดรูปแบบการจัดทำฐานข้อมูลเบื้องต้นเป็นเอกสาร และแผนที่บ่งชี้หลักฐานประวัติศาสตร์ในพื้นที่ศึกษา
๑๑. จัดเวทีนำเสนอเพื่อตรวจสอบข้อมูลและเสนอประเด็นศึกษาต่อเนื่อง โดยเชิญผู้ประสานงานชุมชน ๑๒ พื้นที่ ผู้รู้ ผู้สนใจ และนักวิชาการ รวม ๓๐ คน
๑๒. จัดเวทีนำเสนอและตรวจสอบข้อมูล โดยเชิญผู้ประสานงานชุมชน ๓๒ ชุมชน นักวิชาการ ผู้รู้ ผู้สนใจ รวม ๑๐๐ คน

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

๑. ผู้สนใจศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นทั้งคนในชุมชนและนักวิชาการมีข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการเลือกพื้นที่และประเด็นศึกษา

๒. ได้แนวทางและรูปแบบการจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ศึกษาประวัติศาสตร์ในจังหวัดตัวงที่สามารถนำไปออกแบบการจัดทำระบบสีบคันทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อไปได้
๓. สามารถนำรูปแบบการศึกษาพื้นที่นำร่องไปขยายผลการศึกษาเต็มพื้นที่จังหวัดตัวง
๔. ศูนย์ประสานงาน สกอ.ตัวง สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการสนับสนุนการวิจัยอื่น ๆ
๕. หอดูหมาดเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ ตัวง มีเอกสารบริการเพิ่มขึ้น ทั้งเอกสารรายงานการวิจัย และเอกสารชั้นต้นระหว่างการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

กันยายน ๒๕๕๐ – พฤษภาคม ๒๕๕๑

งบประมาณ

งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกอ.) ๒๘๐,๔๔๐บาท (สองแสนแปดหมื่นสี่ร้อยสิบบาทถ้วน)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ฐานข้อมูล หมายถึง ข้อมูลจากโครงการฐานข้อมูลชุมชนตามแนวโน้มที่ต้องเพื่อการศึกษาประวัติศาสตร์ ที่ประมวลเป็นหมวดหมู่เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูล และนำเสนอเป็นเอกสารสามารถนำไปใช้เคราะห์ ตรวจสอบ หรืออ้างอิงได้สะดวกในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่มีการจัดข้อมูลเข้าระบบสีบคันผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ตัวชี้ หมายถึง ข้อความที่เขียนในเครื่องหมายวงเล็บขีดเส้นใต้ บอกชื่อและตัวเลขของกลุ่มข้อมูล ซึ่งหนึ่งสีอ ซึ่งเป็นที่อยู่ของข้อมูลหรือรายละเอียดเกี่ยวกับคำหน่วยวงเล็บ

บทที่ ๒ บริบทชุมชน

สภาพทั่วไป

ตรัง เป็นจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย ตั้งอยู่ทางด้านชายฝั่งทะเลตะวันตก ซึ่งอยู่ติดกับทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย ห่างจากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางสายเพชรเกษม ๙๖๒ กิโลเมตร เนื้อที่ทั้งสิ้น ๔,๗๔๑,๔๓๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ ๓ ล้านไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๐ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองตรัง อำเภอภูังตัง อำเภอปะเหลียน อำเภอป่านาตาข้าว อำเภอห้วยยอด อำเภอสีแก้ว อำเภอวังวิเศษ อำเภอโน飚 อำเภอวังวัว และอำเภอหาดสำราญ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่
ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล และช่องแคบมะละกา มหาสมุทรอินเดีย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอความขันนุน อำเภอคง Hera อำเภอตะไน จังหวัดพัทลุง โดยมี เทือกเขาบราห์ทัดกันอาณาเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอคลองท่อม อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ และทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

ประชากรตามข้อมูลเดือนกันยายน ๒๕๖๑ มีจำนวน ๓๐๑,๗๓๘ คน

ทรัพยากรและเศรษฐกิจ

ทรัพยากรที่สำคัญของจังหวัดตรังจำแนกประเภท ได้ดังนี้

๑. **ยางพารา** เป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้กับประชาชนเป็นอย่างมาก ปลูกทั่วไปทุก อำเภอ โดยเฉพาะอำเภอปะเหลียนปลูกมากที่สุด
๒. **สตัตว์น้ำ** จังหวัดตรังมีอาณาเขตติดต่อกับชายฝั่งทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย ความยาวถึง ๑๙๙ กิโลเมตรจึงอุดมสมบูรณ์เป็นที่ตั้งของสตัตว์ทะเลนานานานนิด

๓. **แร่** แร่ธาตุสำคัญได้แก่ แร่ดีบุก พลูโอไรด์ ถ่านหินและแปรไฟฟ์ มีมากที่อำเภอห้วยยอด

๔. **ปาล์มน้ำมัน** ปลูกมากที่อำเภอสีแก้วและอำเภอวังวิเศษ ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดกระบี่

๕. **รังนก** มีตามเกาะต่างๆ ในเขตอำเภอภูังตัง อำเภอปะเหลียน อำเภอสีแก้ว

เศรษฐกิจของจังหวัดตรังขึ้นอยู่กับการเกษตร ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน

ยางพารา เศรษฐกิจของจังหวัดจึงขึ้นอยู่กับราคายางเป็นสำคัญ ในช่วงราคายางดีเศรษฐกิจก็สดใสแต่ถ้าราคายางตกต่ำเศรษฐกิจก็จะซบเซา เช่นกัน

อาชีพที่สำคัญที่ทำรายได้ให้จังหวัดรังคือ

๑. **การก่อสร้าง** พื้นที่ปลูกได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล และพืชผัก

๒. การประมง จังหวัดมีท่าเรือประมงขนาดใหญ่ที่อำเภอ กันดัง นอกจากนี้ยังมีประมงพื้นบ้านตลอดพื้นที่ชายฝั่งและเกาะ การประมงจึงเป็นอาชีพหนึ่งที่เป็นรายได้หลักของจังหวัดตรัง

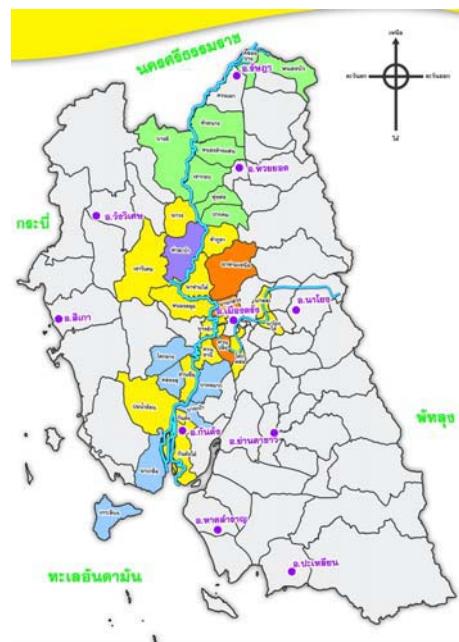
๓. การอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นโรงงานแปรรูปผลิตทางการเกษตร เช่น โรงงานรวมคันยาง โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม โรงงานผลิตอาหารทะเล เช่น แมลงพารา เป็นต้น

๔. การพาณิชย์ ได้แก่ การค้าส่ง ค้าปลีก การค้ากับต่างประเทศ มีสินค้าจากผลิตผลทางการเกษตร เช่น ยางแผ่นรวมคัน ยางแท่งที่ท่อ อาร์ สัตว์น้ำทะเลและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำทะเล ฯลฯ

แม่น้ำตรังต้นทางประวัติศาสตร์

จังหวัดตรังมีแม่น้ำสำคัญ ๒ สาย คือแม่น้ำตรัง กับแม่น้ำปะเหลียน แต่แม่น้ำปะเหลียนในอดีตอยู่ในเขตภาคกลางของเมืองพัทลุง ความสำคัญทางประวัติศาสตร์และพัฒนาการของเมืองตรังจึงเริ่มต้นที่แม่น้ำตรัง

แม่น้ำตรัง มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาบอร์ด ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุงและเทือกเขาเขตจังหวัดยะรัง มีความยาวประมาณ ๑๒๓ กิโลเมตร มีลักษณะสำคัญ ๗ สาย ได้แก่ คลองชี คลองท่าประดู่ คลองกะปาง คลองมวน คลองย่างยวน คลองลำภูรา และคลองนางน้อย แม่น้ำตรังไหลผ่าน ๕ อำเภอในจังหวัดตรังคือ อำเภอวังชุม อำเภอห้วยยอด อำเภอวังวิเศษ อำเภอเมืองตรัง และอำเภอ กันดัง และว่าแหล่งที่เลี้ยงดามน้ำ มหาสมุทรอินเดีย ที่ปากน้ำกันดัง อำเภอ กันดัง อำเภอ กันดัง

ประวัติศาสตร์และการตั้งถิ่นฐาน

ความเป็นมาของชุมชนคนตรัง เริ่มจากยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่เห็นได้จากหลักฐานทางโบราณคดี เช่น โครงกระดูกมนุษย์โบราณที่ถ้ำชาไก อำเภอปะเหลียน เครื่องมือหินตามถ้ำต่าง ๆ และที่รากท้าวไป ภาพเขียนสีที่ถ้ำเข้าแบน หาดฉางหลาง เป็นต้น

ยุคแรกเริ่มประวัติศาสตร์ของจังหวัดตรัง นำจะเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับอาณาจักรโบราณในภาคใต้ เช่น ตามพรลิงค์ ศรีวิชัย ซึ่งติดต่อกับต่างแดนมาช้านาน โดยเฉพาะกับอินเดีย ทั้งยังรวมไปถึงอาหรับและตะวันตก ในยุคนั้นแม่น้ำตรังเป็นเส้นทางสำคัญสายหนึ่งของการค้าสมุทร ด้วยแม่น้ำตรัง กว้างใหญ่ไปสุดต้นน้ำที่อำเภอทุ่งสง สามารถเดินทางต่อไปยังนครศรีธรรมราชและแม่น้ำตาปีได้ เมือง

ตรังจึงเป็นเมืองท่าต้นทางข้ามคาบสมุทร ที่เป็นประตูทางผ่านศึกษาและการค้าจากต่างแดน ข้างอิ่งได้จากโบราณวัตถุที่หลงเหลืออยู่ และตำนานห้องถิน

ถ้ำเขาสาย ถ้ำเข้าขาว ถ้ำเข้าปินะ คำເກອຫ້ວຍຍອດ และถ้ำเข้าพระวิเศษ คำເກອວັງວິเศษ เป็นแหล่งที่มีผู้พบพระพิมพ์ดินดิบ หรือที่เรียกว่า พระผิวทำ เช่นเดียวกับที่พบในชุมชนโบราณอื่น ๆ ทางภาคใต้ อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ – ๑๘ แสดงถึงการเข้ามาของพุทธศาสนาอยุคแรก

ตำนานพระบรมธาตุนครวิชารามราช กล่าวถึงศิกข์แห่งพระทันตธาตุในอินเดีย จนมาถึงการสร้างและบูรณะพระบรมธาตุเจดีย์ แสดงว่าเส้นทางการเข้ามาของพระบรมธาตุผ่านแม่น้ำตรัง ก่อนเข้าสู่นครวิชารามราชและสุโขทัย

ตำนานเมืองพักลุง กล่าวถึงนางเลือดขาวและพระกุมารอัญเชิญพระพุทธสิหิงค์จากลังกามาสร้างวัดพระศรีสรา เพชรบูรพุทธสิหิงค์ ในลุ่มน้ำคลองนา่น้อย

ตำนานหั้งสองนี้ แสดงว่าเส้นทางของพุทธศาสนาเข้าสู่ภาคใต้ของไทยนั้นผ่านทางแม่น้ำตรัง ซึ่งเป็นช่วงเวลาตั้งแต่เริ่มอาณาจักรโบราณในภาคใต้จนถึงสุโขทัย

ยุคประวัติศาสตร์การปกครองของไทย แบ่งสมัยตามลำดับที่ตั้งเมืองหลวง คือ สุโขทัย อยุธยา ถนนบุรี และวัตนโกสินทร์ สมัยสุโขทัยไม่มีเอกสารที่ชัดเจนอันแสดงถึงฐานะของเมืองตรัง จึงประมาณได้เพียงจากตำนานข้างต้นดังกล่าวแล้ว

สมัยอยุธยา รัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ท่าเรือเมืองตรังได้ต้อนรับโปรดักเกส ฝรั่งชาติแรกที่เข้ามาติดต่อกับไทย ซึ่งเดินทางผ่านเมืองตรัง ๒ ครั้ง ต่อมา พ.ศ. ๒๑๕๗ มีจารึกเข้าสามบานตร หรือ เข้าสรubaป ปัจจุบันอยู่ติดแม่น้ำตรัง ในเขตตำบลนาตาล่วง คำເກອเมืองตรัง

สมัยถนนบุรี พระเจ้าตากสินปราบชุมชนเมืองเจ้านครฯได้ เหลือเพียงเมืองท่าท่องและเมืองตรังเป็นเมืองในกำกับของนครวิชารามราช

ตั้งแต่สมัยวัตตโนโกรสินทร์เป็นต้นมา ที่ตั้งเมืองตรังส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณแม่น้ำตรัง เช่น ที่บ้านนาแขก ตำบลหนองตุ่ด ที่ตำบลควนหานี ที่เกาะลิบงซึ่งอยู่ตรงบริเวณปากแม่น้ำตรัง ที่ตำบลกันตัง และสุดท้ายที่ตำบลทับเที่ยง ซึ่งอยู่ห่างจากแม่น้ำตรังเพียงประมาณ ๓ กิโลเมตร และเป็นชุมชนที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกับชุมชนท่าจีนริมแม่น้ำตรัง

ชุมชนริมแม่น้ำตรัง

ชุมชนตามแนวแม่น้ำตรังในเขตจังหวัดตรัง ตั้งแต่เขตแดนทางทิศเหนือจนถึงปากแม่น้ำ และคลองสาขาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คลองกะปาง คลองชี คลองนา่น้อย และคลองบางเตา รวมทั้งสิน ๓๐ ตำบล และอีก ๑ พื้นที่รวม ซึ่งกระจายอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอโยง อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอต่าง ๆ ตั้งแต่ทางเหนือสุดลงมา ดังนี้

๑. อำเภอรัชฎา เนพะผังตัววันออก ได้แก่ ตำบลคลองปาง ตำบลควนเม้า ส่วนตำบลหนองบัว ออยู่ในบริเวณคลองกะปาง

๒. อำเภอห้วยยอด ฝั่งตะวันออก มี ตำบลห้วยนาง ตำบลหนองช้างแล่น ตำบลเขา kop ตำบลทุ่งต่อ ตำบลปากคอม ตำบลลำกู่รา ฝั่งตะวันตก ได้แก่ ตำบลบางดี ตำบลลนวาง

๓. อำเภอวังวิเศษ เนพะฝั่งตะวันตก มีตำบลเดียวที่ติดแม่น้ำตรัง ได้แก่ ตำบลท่าสะบ้า ส่วนตำบลเขาวิเศษอยู่ในเขตลุ่มน้ำคลองชี

๔. อำเภอเมืองตรัง ฝั่งตะวันออก ได้แก่ ตำบลนาท่ามเหนือ ตำบลนาท่ามใต้ ตำบลนาตาล่วง ตำบลควนปิง ส่วนตำบลหน่องครุดอยู่ทางฝั่งตะวันตกค่อนมาทางใต้ เพราะเป็นบริเวณแม่น้ำหักโค้ง มาทางตะวันออก และตำบลบางรักมีแม่น้ำไหลผ่านกลาง นอกจากนี้ยังมีตำบลและชุมชนในลุ่มน้ำคลองนางน้อย ได้แก่ ตำบลโนยะใต้ ตำบลบ้านโพธิ์ ตำบลพะละ ตำบลโคกหล่อ และชุมชนคุณขัน ชุมชนคลองน้ำเจ็ด

๔. อำเภอนาโยง มีเฉพาะตำบลนาโยงเห็นอื่นเขตลุ่มน้ำคลองนาางน้อย

๔. อำเภอ กันตัง ฝั่งตะวันออกได้แก่ ตำบล ควนชนานี ตำบล บ้างหมาก ตำบล บ้างเป้า ตำบล กันตังใต้ และเทศบาลเมือง กันตัง ฝั่งตะวันตก ได้แก่ ตำบล ป่า弄ชื่อ ตำบล โคกยาง ตำบล บ่อหน้าร้อน และตำบลนาเกลือ ส่วนตำบลคลองลุอยู่ในเขตดินสุดคลองบางเตา และตำบลเกาะลิบงอยู่ต壤บวิเวณ ปากน้ำ

บทที่ ๓

กระบวนการ

ในงานวิจัยนี้ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ ๑๒ กิจกรรมด้วยกัน ดังนี้

๑. ประชุมทีมวิจัยเพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดของโครงการ และเตรียมความพร้อม
 ๒. ทีมวิจัยสำรวจเอกสาร และรวมข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร
 ๓. จัดเวทีเตรียมความพร้อมผู้ประสานงานชุมชนเป้าหมาย ๓๒ พื้นที่
 ๔. ประชุมทีมวิจัยวางแผนการสำรวจข้อมูล
 ๕. ดำเนินการสำรวจ รอบที่ ๑ ในพื้นที่ ๓๒ ตำบล โดยผู้ประสานงานชุมชนเป็นผู้รับออก
หรือนำทางในเบื้องต้น
 ๖. ทีมวิจัย และผู้รู้ในชุมชน ล่องแม่น้ำตรัง สำรวจร่องรอยประวัติศาสตร์ริมแม่น้ำ
 ๗. ทีมวิจัยประชุมทบทวนสรุปผลการทำงานระหว่างการสำรวจ ๒ ครั้ง
 ๘. ประชุมสรุปข้อมูลชุดที่ ๑ คัดเลือก ๑๒ พื้นที่ ที่มีหลักฐานสำคัญและมีบุคคลผู้สนใจศึกษา
 ๙. ประวัติศาสตร์ชุมชนของตนเอง
 ๑๐. ประชุมสรุปข้อมูลและกำหนดรูปแบบการจัดทำฐานข้อมูลเบื้องต้นเป็นเอกสาร และแผนที่
ประจำหลักฐานประวัติศาสตร์ในพื้นที่ศึกษา
 ๑๑. จัดเวทีนำเสนอเพื่อตรวจสอบข้อมูลและเสนอประเด็นศึกษาต่อเนื่อง โดยเชิญผู้ประสานงานชุมชน ๑๒ พื้นที่ ผู้รู้ ผู้สนใจ และนักวิชาการ รวม ๓๐ คน
 ๑๒. จัดเวทีนำเสนอและตรวจสอบข้อมูล โดยเชิญผู้ประสานงานชุมชน ๓๒ ชุมชน นักวิชาการ
ผู้รู้ ผู้สนใจ รวม ๑๐๐ คน
- รายละเอียดของกิจกรรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ประชุมเตรียมความพร้อมทีมวิจัย

๑๖ กันยายน ๒๕๖๐

วัตถุประสงค์ เพื่อทำความเข้าใจสัญญาโครงการและกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกทีมวิจัย
ผู้เข้าร่วมประชุม สมาชิกทีมวิจัย ๕ คน ที่ปรึกษา ๑ คน และผู้ประสานงาน สกว.ตรัง
เนื้อหาการประชุม

๑. โครงการนี้ไม่ได้เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ แต่เป็นการศึกษาสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อนำไปสู่
การศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ต่อไป

๒. แบ่งพื้นที่รับผิดชอบ เป็น ๓ กลุ่ม

กลุ่มที่ ๑ ตำบลกันตัง และกันตังใต้ ๒ พื้นที่ - สุนทรี (หัวหน้าโครงการ)

กลุ่มที่ ๒ เขตทางใต้ขึ้นไปถึงคลองลำภูรา ๑๙ พื้นที่ - กุลยา อุษา 마사

กลุ่มที่ ๓ เขตทางเหนือตั้งแต่คลองลำภูราขึ้นไป ๑๓ พื้นที่ - วิทยา สุทธิน

การ汇报รวมข้อมูลจากเอกสาร – สุนทรี อุษา 마사

๓. การติดต่อประสานงานเพื่อเตรียมความพร้อมชุมชนเป้าหมาย โดยหาผู้ประสานงานในพื้นที่ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถบ่งชี้แหล่งข้อมูล นำทาง และร่วมเก็บข้อมูล ถ้ามีเครือข่ายหรือครอบครัวอยู่แล้วให้ติดต่อโดยตรง ถ้าไม่มีให้เริ่มต้นโดยปฏิติดต่อกับ อบต. โดยมีหนังสือเชิญแจ้งโครงการไปด้วย

๔. ประเด็นที่ศึกษามีเพิ่มเติม ดังนี้

๔.๑ สภาพทางภูมิศาสตร์ อาจต้องอาศัย GPS เป็นตัวช่วยศึกษาเรื่องของแผนที่โดยเฉพาะ

๔.๒ เรื่อง พิธีกรรม ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรมที่ได้เด่น เป็นประเด็นที่ต้องสืบถอดจากผู้รู้หรือผู้ผ่านมาแก่ในชุมชนอย่างละเอียด เพื่อนำไปเชื่อมโยงกับความเป็นมาของการตั้งชุมชน

๔.๓ หลักฐานทางประวัติศาสตร์เท่าที่ปรากฏ อาจต้องถอดถึงการคั่นพบ หวานฟ้า เชษ ภาชนะพวกถ้วยชามเป็นพิเศษ เพื่อนำไปสู่การหาช่วงเวลาของการตั้งถิ่นฐาน

๔.๔ เรื่องเล่า หรือตำนาน ที่มีในชุมชน มีข้อเสนอว่า หากศึกษาไปได้ว่าชุมชนใดมีเพลงบอก หรือเพลงกล่อมเด็ก ให้ระบุเป็นเนื้อร้องเพิ่มเติมที่ใช้ในชุมชนด้วย

๔.๕ บุคคลหรือกลุ่มคนที่เข้ามาตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มแรก สามารถสืบค้นได้จาก หลุมฝังศพ พิธีกรรมเวลาไปวัด มีการสาดบังสุกุล หรือการเอยชื่อบรรพบุรุษในงานเชิงเมือง เป็นต้น

๕. ในกิจกรรมที่ ๘ การเลือก ๑๒ พื้นที่ ต้องดูถึงสำคัญประการแรกคือมีคนสนใจให้ความร่วมมือ ประการที่ ๒ คือมีเรื่องราวน่าสนใจ ถ้ามีประการที่ ๒ แต่ไม่มีประการแรกก็เลือกไม่ได้

๖. โจทย์วิจัยที่ตั้งไว้ว่า “การจัดทำฐานข้อมูลชุมชนจะนำไปสู่การศึกษาประวัติศาสตร์ของคนในชุมชนและคนภายนอกได้อย่างไร” เป็นคำตอบที่จะได้รับหรือไม่ได้รับอย่างไร เมื่อกิจกรรมที่ ๑๑

๗. อื่น ๆ

๗.๑ ในการลงพื้นที่เดือนกันยายน ให้ใช้เงินสำรองจ่ายจาก สภาก.

๗.๒ กำหนดการคุยนัดหมายครั้งแรกระหว่างตัวแทนจาก ๓๒ พื้นที่ คือวันที่ ๑๓

ตุลาคม ๒๕๖๐

๗.๓ อุปกรณ์ที่ใช้ในการอัดเสียง คือเครื่องอัดเสียงดิจิตอล ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลไว้เป็นเอกสารจดหมายเหตุต่อไป

กิจกรรมที่ ๒ สำรวจเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๗ ตุลาคม ๒๕๕๐

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่เป้าหมายและพื้นที่สำรวจ
๒. เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการวางแผน และเป็นฐานตรวจสอบต่อไปกับข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่จริง

ผลการปฏิบัติงาน

๑. ข้อมูลจากหนังสือเล่มและเอกสารจดหมายเหตุ – สูนทรี ข้อมูลจากเว็บไซต์ – อุปมาศ
๒. ลงพื้นที่เพื่อประสานงานตามที่แบ่งความรับผิดชอบไว้แล้ว
๓. ประมาณข้อมูลเป็นแผนที่ เตรียมไว้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมฯ กันลงรายละเอียดในพื้นที่ของตน ผลปรากฏว่าข้อมูลสภาพทั่วไปของแต่ละตำบลจากเว็บไซต์ไม่เพียงพอต่อการทำความรู้จักพื้นที่ ก่อนลงสำรวจ ต้องให้ขอโดยตรงจาก อบต. ในวันที่ไปประสานงาน ที่สำคัญที่สุดคือแผนที่ตำบล ได้มาไม่ครบ และไม่มีแหล่งข้อมูลให้ค้นได้ จึงใช้แผนที่ของกรมแผนที่ทหารเป็นหลัก แต่รายละเอียดไม่ลึกถึงเขตตำบล

กิจกรรมที่ ๓ ประชุมเตรียมความพร้อมตัวแทนชุมชนเป้าหมาย

๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๐

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเตรียมความพร้อม สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ แก่ตัวแทนชุมชนพื้นที่เป้าหมาย
๒. เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

สมาชิกทีมวิจัย ๕ คน ตัวแทนชุมชน ๒๓ คน ที่ปรึกษา ๑ คน ผู้สังเกตภารณ์เพื่อเตรียมการเป็นผู้ช่วยนักวิจัย ๓ คน และผู้ประสานงาน สกว. ๑ คน

เนื้อหาการประชุม

๑. ผู้ประสานงาน สกว. แนะนำ สกว.
๒. หัวหน้าโครงการชี้แจงโครงการและแนะนำสมาชิกทีมวิจัย

๓. แบ่งกลุ่มสมาชิกตามสายน้ำ เป็น ๗ กลุ่ม และรวมตามกลุ่มในแผนที่ เพื่อลงข้อมูลชื่อ สถานที่สำคัญในแผนที่ และสังตัวแทนอธิบายในวงใหญ่ ผลปรากฏว่า ทุกคนร่วมมือกันอย่างดีและสนับสนานกับการลงข้อมูลในแผนที่ แต่ละกลุ่มสามารถอธิบายสถานที่ต่าง ๆ ได้ พร้อมกับมีข้อมูล อื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย

๔. ประเด็นที่ต้องการศึกษาจากการลงสำรวจสำรวจข้อมูลในพื้นที่

๑. ชื่อสถานที่ หรือชื่อบ้านนามเมือง รวมทั้งสภาพพื้นที่ริมแม่น้ำเป็นอย่างไร
๒. การตั้งถิ่นฐาน อยากรู้ว่าตระกูลแรกๆ ที่มาตั้งบ้านเรือนคือใคร มาจากไหน ตั้งแต่เมื่อไหร่ ขยายตัวไปที่ไหนกันบ้าง เพื่อจะใช้คำนวณอายุของชุมชน
๓. เหตุการณ์สำคัญ มีอะไรบ้าง เช่น น้ำท่วม ทำถนน ชุดคลอง สรคราม โลกา
๔. ร่องรอยของประวัติศาสตร์ มีอะไรบ้าง เช่น โบราณสถาน บางที่อาจพบร่องรอย ก่อนประวัติศาสตร์ เช่น ภาพเขียน โครงกระดูก โบราณวัตถุ เช่น ขวนฟ้า เพราะเป็นจุดที่คนตั้งถิ่นฐาน
๕. วัฒนธรรม ทำมาหากินอย่างไร มีประเพณี การละเล่น อะไรบ้าง มีเรื่องเล่า นิทาน ตำนาน เพลง อะไรบ้าง
๖. บุคคล หมายถึงคนในชุมชนที่มีความรู้ คนที่เก็บเรื่องราวในอดีตแล้วเล่าต่อ ๆ กันมา หรือมีความรู้ความชำนาญด้านต่าง ๆ เช่น งานช่าง พิธีกรรม กลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนคนที่สนใจศึกษาเรื่องราวในชุมชนของตัวเอง
๗. คำถานสุดท้าย ท่านมีความต้องการจะศึกษาเรื่องราวในชุมชนต่อไปหรือไม่

กิจกรรมที่ ๔ ประชุมวางแผนการสำรวจ

๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๐

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อกำหนดประเด็นคำถามในการสำรวจ
๒. เพื่อกำหนดตารางเวลาและพื้นที่ในการสำรวจ

ผู้เข้าร่วมประชุม

สมาชิกทีมนักวิจัย ๔ คน ผู้ช่วยนักวิจัย ๓ คน

ผลการปฏิบัติงาน

๑. เพิ่มนักวิจัย ๓ คน สำราญ รับผิดชอบตำบลและชุมชนลุ่มคลองนางน้อย ได้แก่ โศกหล่อ คุณขัน นาโยงใต้ นาโยงเหนือ โดยมี สวนิ เป็นผู้ช่วยนักวิจัย ที่มีอำนาจเพิ่มเติม สำหรับน้ำพลาฯ เพราะมีประเด็น เหื่องอย่างกัน คิดารัตน์ ให้ประกอบคู่กับสุทธินาทนาพยาชีวะ ไปเป็นอาจารย์ประจำที่ ม.วัฒลักษณ์
๒. พื้นที่สำรวจตามที่แบ่งความรับผิดชอบเดิม พื้นที่ละ ๑ วันโดยประมาณ ระยะเวลาให้เสร็จ สิ้นในเดือนธันวาคม ๒๕๖๐

๓. ประเด็นสำรวจตามที่ชี้แจงในที่ประชุมวันก่อน
๔. หัวหน้าโครงการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับพื้นฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์ภาร婺ของ จังหวัดตรัง และพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อผู้เก็บข้อมูลจะได้สามารถตั้งคำถามต่อเนื่อง

กิจกรรมที่ ๕ ดำเนินการสำรวจ

๑๗ ตุลาคม-๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เห็นสภาพพื้นที่จริง
๒. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่บุคคลในชุมชนเป็นผู้บอกเล่า

ผลการสำรวจ

รายละเอียดอยู่ในเล่มที่ ๑-๓๑

ปัญหาและอุปสรรค

๑. การประสานงานในบางพื้นที่ไม่สะดวก หากคนสนใจจาก เช้าไม่ถึงก่อให้เกิดความไม่สงบในชุมชน
๒. เวลาในการจัดเก็บข้อมูลและสำรวจเพียง ๑ วัน ทำให้ได้ข้อมูลไม่ครอบคลุมครบถ้วน หลาย เรื่องยังเป็นที่สงสัย แต่ไม่มีโอกาสตรวจสอบบ้าง

สิ่งที่เกิดขึ้น

๑. นักวิจัยได้ความรู้ใหม่ ประสบการณ์ใหม่ เกิดการเรียนรู้ระหว่างทาง
๒. ชุมชนหลายพื้นที่เกิดความตื่นตัว กระตือรือร้นในการให้ข้อมูล และต้องการให้มีการศึกษา รวมร่วมเรื่องราวของชุมชน

กิจกรรมที่ ๖ ล่องแม่น้ำสำราญพื้นที่

๑๕, ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๗

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เห็นสภาพพื้นที่จริง
๒. เพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพพื้นที่รวมแม่น้ำ

ผลการสำรวจ

๑. สำรวจเส้นทางกันตัง-เกาะเคียม วันเดียวกับการจัดเวลาที่ตรวจสอบตำบลกันตังได้
 ๒. สำรวจเส้นทางกันตัง-พระม่วง ตำบลนาเกลือ
- รายละเอียดอยู่ในเล่มที่ ๑ ตำบลกันตังได้

หมายเหตุ

๑. ดำเนินการล่าช้ากว่ากำหนด
๒. จากเดิมสำรวจครั้งเดียวเรือ ๒ ลำ เปลี่ยนเป็น ๒ ครั้ง เวลาเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการสื่อสารข้อมูลได้พร้อม ๆ กัน

กิจกรรมที่ ๗ ประชุมสรุปงาน

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อติดตามผลความคืบหน้าของงาน
๒. เพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ผู้เข้าประชุม

ทีมวิจัย ๕ คน - สุนทรี กุลยา อุษามาศ วิทยา สุทธิน อาสาสมัครจากพื้นที่ ๑ คน – มิตรัตน์ อาสาสมัครจากพื้นที่อีก ๒ คน คือ สำราญ สุวนี ติดงานอื่น ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ จะประสานงานแจ้งให้ทราบภายหลัง

ผลการประชุม

๑. สรุปผลงานการลงพื้นที่

พื้นที่สำรวจแล้ว นาท่ามได้ นาท่ามเนื้อ หนองตระดู นาตาล่วง บางรัก ย่านชื่อ คลองลุบ บางเป้า บางหมาก คุณธานี โคงยาง เกาะลิบง ปอน้ำร้อน ลำภูรา ทุ่งต่อ บางดี นางหัว หัวยนง ท่าสะบ้า เขวิเศษ หนองบัว เขตเทศบาลเมืองกันตัง

พื้นที่ยังไม่ได้สำรวจ คุณปิง นาเกลือ คลองปาง หนองช้างแอลน เขากอบ ปากคอม กันตังได้
พื้นที่ต้องสำรวจข้างหน้า ตามข้อเสนอของคณะกรรมการ คุณธานี บางรัก นาตาล่วง ท่าสะบ้า หนองบัว - สำหรับหนองบัวให้พิจารณาข้อมูลที่ได้มาแล้วอีกรึหนึ่งว่าจำเป็นต้องสำรวจข้างหน้าหรือไม่
พื้นที่รอรายงาน โคงหล่อ คุณชัน นาโยง นาพลา เป็นพื้นที่รับผิดชอบของสำราญ จะหาเวลา
คุยกายหลัง

รายละเอียดต่าง ๆ ให้เขียนในรายงานสำรวจตามวันที่ไปสำรวจ พร้อมกับหลักฐานการจ่ายเงินเบิกจ่ายเป็นวัน ๆ ไป

พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองกันตัง ใช้วิธีรวมกับเทศบาลซึ่งกำลังดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดแสดงในศูนย์การเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองกันตัง โดยจัดกิจกรรม ๒ ครั้ง

๑. ให้นักเรียนสำรวจข้อมูลในเขตเทศบาล (๒ ต.ค.)

๒. ประชุมครุยวิจัยเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอ กันตังเพื่อให้นักเรียนจัดทำข้อมูลประวัติการตั้งถิ่นฐานโดยเริ่มจากประวัติครอบครัว (๓๐ พ.ย.)

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

๑. นัดหมายแล้ว แต่เมื่อไปถึงพื้นที่ผู้ประสานงานติดธุระ ต้องนัดใหม่
๒. ผู้ประสานงานและผู้ให้ข้อมูลมักว่างในช่วงป้าย มีเวลาน้อย ได้ข้อมูลไม่เต็มที่ ต้องลงช้ำโดยไปพื้นที่ใกล้ ๆ กันในวันเดียวกัน
๓. กำหนดการสำรวจสำรวจรวมทั้งรายงานภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐

กิจกรรมที่ ๙ ประชุมสรุปข้อมูล

มกราคม – มีนาคม ๒๕๖๑

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบข้อบกพร่อง
๒. เพื่อจัดระบบเรียบเรียงข้อมูล
๓. เพื่อคัดเลือกพื้นที่ที่มีร่องรอยทางประวัติศาสตร์ ๑๒ พื้นที่
๔. เพื่อวางแผนสำรวจซ้ำรอบ ๒

การปฏิบัติงาน

๑. กลุ่มฯ สุทธิน ถอดเทปสัมภาษณ์
๒. ทุกคนช่วยกันเรียบเรียงข้อมูลตามลำดับที่รับผิดชอบ
๓. สุนทรี อุษามาศ จัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็น พิมพ์ รวมแล้วประมาณ ๓๐๐ หน้า
๔. ทุกคนอ่านบททวนแก้ไข ตรวจสอบประเด็นที่สงสัย ตั้งคำถามเพิ่มเติม เพื่อจะนำไปใช้ในการสำรวจซ้ำรอบสอง
๕. ประชุมคัดเลือก ๑๒ พื้นที่ ได้แก่
 - กันตัง ใต้ เทศบาลเมืองกันตัง -สุนทรี
 - ลุ่มคลองนางน้อย -สำรวจ
 - นาวง ลำภูรา เขาวิเศษ -สุทธิน มิตราวดัน
 - บางรัก ควร延安 นาทำม ใต้ หนองตระดู ย่านชื่อ บ่อน้ำร้อน -กลุ่มฯ อุษามาศ

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ข้อมูลมีจำนวนมาก การจัดการข้อมูลต้องใช้เวลา many มาก หากเดิมที่วางแผนไว้ให้มีการประชุมสรุปข้อมูล ๑ วัน ต้องใช้เวลาทำงานระยะยาว และใช้วิธีแบ่งงานไปทำล่วงหน้าก่อนประชุมเป็นระยะ ๆ ซึ่งต้องเพิ่มเวลาพบปะทบทวนร่วมกันถึง ๒ ครั้ง (๔ วัน) จึงจะได้ความชัดเจนในด้านข้อมูล

กิจกรรมที่ ๙ ดำเนินการสำรวจและจัดเรทิ่อยในพื้นที่

มกราคม – มีนาคม ๒๕๖๑

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมของ ๑๒ พื้นที่
๒. เพื่อให้เห็นตัวบุคคลผู้สนใจจะดำเนินการต่อ

การปฏิบัติงาน

๑. ลงพื้นที่ประสานงาน นัดหมายบุคคล สถานที่ ส่งหนังสือเชิญ ในกรณีประสานแล้วต้องการหนังสือเป็นทางการ สำรวจ สอดคล้อง สมภาษณ์ เพิ่มเติม

๒. จัดประชุมเตรียมความพร้อมนักวิจัยก่อนเวทีชุมชน และเตรียมเวลาที่แรก โดยมีผู้ประสานงาน ตำบลบางรักร่วมด้วย มีข้อตกลง ดังนี้

๒.๑ ทีมวิจัยทุกคนไปร่วมเวที ทุกคนสลับหน้าที่หมุนเวียนกันไป เสร็จเวทีแล้วถ้าเวลาไม่พอในวันนั้น ให้พูดคุยสรุปพอเห็นประเดิม

๒.๒ สถานที่จัดเวทีเลือกตามผู้ประสานงานในชุมชน และสะทាយแก่คนในชุมชน

๒.๓ ผู้เข้าร่วมเวทีขอให้มีคนใน อบต. ด้วย เพื่อความเข้าใจและการประสานงานต่อไป

๒.๔ การแบ่งหน้าที่ ให้เจ้าของพื้นที่ทำหน้าที่ผู้ดำเนินการในเวที มีผู้สรุปและซักถาม มี คนถ่ายภาพฉบับทึกและบันทึกเสียงควบคู่ไปด้วย

๒.๕ ถ้าจำเป็นต้องมีเอกสารประกอบก็เตรียมด้วย

๒.๖ ก่อนจัดเวทีทุกครั้ง ทบทวนข้อมูลที่ได้มาแล้ว เตรียมแผนที่ เตรียมประเด็นซักถาม กำหนดหน้าที่ ซักซ้อมผู้ดำเนินการในเวที

๓. การจัดเวที ลำดับดังนี้

ลำดับ	ตำบล	วันที่	สถานที่	จำนวนคน
๑	บางรัก	๒๒ มิ.ย. ๒๕๕๑	วัดประสิทธิชัย	๒๖
๒	นาวงศ์	๓๐ มิ.ย. ๒๕๕๑	ที่ทำการ อบต.นาวงศ์	๒๑
๓	คุณนานี	๗ ก.ค. ๒๕๕๑	ที่ทำการ อบต.คุณนานี	๒๓
๔	ลุมคลองน้ำน้อย	๑๔ ก.ค. ๒๕๕๑	วัดพระพุทธธิหิงค์	๒๒
๕	ลำภูรา	๑๗ ก.ค. ๒๕๕๑	ร้านซ่อมด้า	๑๗
๖	ย่านชื่อ	๑๘ ก.ค. ๒๕๕๑	โรงเรียนบ้านย่านชื่อ	๒๐
๗	เขาวิเศษ	๒๓ ก.ค. ๒๕๕๑	ที่ทำการ อบต.เขาวิเศษ	๑๒
๘	หนองตุ่ด	๒๔ ก.ค. ๒๕๕๑	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	๑๕
๙	นาท่ามใต้	๒๕ ก.ค. ๒๕๕๑	โรงเรียนวัดศรีสุวรรณาราม	๙
๑๐	กันตังใต้	๒๕ ส.ค. ๒๕๕๑	ที่ทำการ อบต.กันตังใต้	๒๖
๑๑	บ่อโน้รักษ์	๑๙ ส.ค. ๒๕๕๑	โรงเรียนกันตังรังษฤษฎาศึกษา	๙+ ๒๗(นร.)

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ไม่สามารถจัดเวทีได้ครบตามที่กำหนด เนื่องจากเทศบาลเมืองกันตังเปลี่ยนแปลงผู้บริหารในการเลือกตั้งใหม่ ผู้ประสานงานไม่พร้อม ทีมวิจัยจึงงดเวทีพื้นที่นี้ และไม่จัดพื้นที่ทั้งหมด เพราะเป็นพื้นที่ที่เคยจัดกิจกรรมเวทีในช่วงสำรวจข้อมูลมาแล้วถึง ๒ ครั้ง คือเวทีนักเรียน กับเด็กครู โดยความ

ร่วมมือกับการเตรียมศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์เมืองกันตังของเทศบาล และมีเอกสารอ้างอิงค่อนข้างชัดเจน สามารถใช้ข้อมูลเท่าที่ได้มาประมวลรวมกับพื้นที่อื่น ๆ ได้ สิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้น

๑. แต่ละพื้นที่มีผู้สนใจเข้าร่วมงานมากกว่าที่กำหนด ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ให้ข้อมูลมีความสุข และกระตือรือร้นอย่างเห็นได้ชัด

๒. กิจกรรมเกี่ยวกับแผนที่ ได้รับความร่วมมือดีมาก ใช้เป็นเครื่องมือให้เจ้าของพื้นที่แสดงออก
ได้เต็มที่ และสร้างการเรียนรู้แก่ทีมวิจัยที่จะได้เข้าใจพื้นที่มากขึ้น

๓. มีบุคคลในเวทีแสดงความประ伤ค์ที่จะให้มีการศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนนั้นต่อไป

หมายเหตุ

รายละเอียดเวทีอยู่ในลে่มงานของแต่ละตำบล

กิจกรรมที่ ๑๐ ประชุมสรุปข้อมูล

ສຶກສາ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อกำหนดรูปแบบฐานข้อมูล
 ๒. เพื่อจัดทำแผนที่ปั้งชี้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของแต่ละพื้นที่

การปฏิบัติงาน

๑. นำข้อมูลทุกพื้นที่ทั้งบันทึกการสำรวจและเก็บตรวจสอบมาศึกษาความเป็นไปได้ในการออกแบบฐานข้อมูล

ในการทำงานครั้งแรก คือกิจกรรมที่ ๙ ได้กำหนดให้แยกประเด็นข้อมูลเป็นกลุ่ม ๆ คร่าว ๆ เช่น ชื่อบ้านนามเมือง สถานที่สำคัญ การตั้งถิ่นฐาน การทำมาหากิน เรื่องที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำ ประเพณี การละเล่น บุคคลสำคัญ บุคคลผู้เป็นแหล่งข้อมูลและมีข้อมูลอีกชุดหนึ่งเป็นสภาพทั่วไปที่ได้จากเอกสารเกี่ยวกับตำบลนั้น ๆ

จากการประเมินภาพรวมข้อมูลแล้วเห็นว่า การจะนำเสนอด้วยทั้งหมดลงในแผนที่เป็นไปได้ยาก เพราะข้อมูลมีปริมาณมาก การออกแบบฐานข้อมูลจึงควรเป็นข้อมูลเอกสาร ที่จะต้องหาวิธีให้ผู้ใช้ข้อมูลในชุมชนเข้าถึงได้ง่ายด้วย นับเป็นการปรับเปลี่ยนระหว่างทางด้านวิธีการ

๒. จากการประชุมสรุปการเตรียมนำเสนอข้อมูล ๑๒ พื้นที่ที่เลือกไว้ ดังนี้

- ๒.๑ จัดทำเป็นเอกสารรายตำบล ทุกตำบลแบ่งกลุ่มข้อมูลเป็น ๘ ประเด็น ซึ่งปรับปูน
มาจากกิจกรรมที่ ๘ เมื่อวัน กัน แล้วให้ทำเป็นเอกสารแจกต่อนลงทะเบียนเฉพาะเจ้าของพื้นที่ เพื่อ
ตรวจสอบความถูกต้องและเติมเต็มข้อมูล

๒.๒ จัดทำเป็นสื่อผ่านทางคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เห็นภาพรวม โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ เป็นเรื่องเกี่ยวกับโครงการ หัวหน้าโครงการนำเสนอด้วย ให้ผู้รับผิดชอบแต่ละพื้นที่เป็นผู้นำเสนอด้วย ส่วนการจัดทำสื่อเป็นงานจ้าง เพราะทีมวิจัยไม่ชำนาญการ

กิจกรรมที่ ๑ เวทีตรวจสอบข้อมูล ๑๒ พื้นที่

๓ กันยายน ๒๕๕๗

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ประมวลจาก ๑๒ พื้นที่
๒. เพื่อวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูล
๓. เพื่อกำหนดประเด็นที่ควรศึกษาต่อไป

ผู้ร่วมเวที

ผู้แทนชุมชน นักวิชาการท้องถิ่น ทีมวิจัย ทีบเรือ ศกว.ตรัง ศกว.ภาค สื่อมวลชน รวม ๕๐ คน
รศ.ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม วิทยากรประจำเวที

สถานที่จัดเวที

หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ ตรัง

การปฏิบัติงาน

๑. ก่อนการจัดเวที ๑ วัน ทีมวิจัยนำวิทยากรและคณะล่องเรือสำรวจแม่น้ำและชุมชนย่านซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชนท้องถิ่น

๒. ในวันจัดเกที ทีมวิจัยเสนอข้อมูลโดยใช้สื่อตามที่วางแผนไว้
๓. รศ.ครีศักกร วิทยากร ให้หลักคิดเกี่ยวกับการศึกษาชุมชน ยกชุมชนบ้านชื่อที่ไปสำรวจมาแล้ว เป็นกรณีตัวอย่าง

๔. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเกที ส่วนใหญ่จะเป็นความเห็นจากนักวิชาการและผู้สังเกตการณ์ที่เข้าร่วมเวทีมากกว่าตัวแทนชุมชน ต่างกับเกทีในพื้นที่ ซึ่งเจ้าของชุมชนแสดงออกอย่างเต็มที่ ทั้งข้อมูลและความคิดเห็น

สิ่งที่ ๗ ที่เกิดขึ้น

๑. ทีมวิจัยได้จัดทำแผนที่เก่าของจังหวัดตั้งแต่เดตจัดแสดงไว้บริเวณที่จัด เทที ปรากฏว่าได้รับความสนใจเป็นพิเศษ

๒. ตัวแทนพื้นที่มาครบถ้วนทุกตำบล

กิจกรรมที่ ๑๑ เททีนำเสนอและตรวจสอบข้อมูล

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ต่อชุมชน ๓๓ พื้นที่
๒. เพื่อสร้างความเข้าใจ ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน
๓. เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลร่วมกัน

ผู้ร่วมเวที

- ผู้ทรงคุณวุฒิประจำเวที
- รศ.ครีศักกร วัลลิโภดม นักวิชาการอาชูโส
 - อาจารย์สถาพร ศรีสัจจัง สถาบันทักษิณคดีศึกษา

เป็นเวทีเปิดเนื่องจากเป็นการจัดงานร่วมกับ สกอ.ตั้ง และ สกอ.ภาค ในชื่อ วิถีชุมชนบนเส้นทาง งานวิจัยท่องถิน ในโอกาสครบร ๑๐ ปี สกอ.ฝ่ายวิจัย เพื่อท่องถิน ผู้เข้าร่วมเวทีจึงมีหลากหลาย ทั้ง นักวิชาการ ครุਆจารย์ ส่วนราชการ ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยว ผู้สนใจทั่วไป

ในเวทีเฉพาะโครงกรฐานข้อมูลชุมชนตามแนวแม่น้ำตั้งเพื่อการศึกษาประวัติศาสตร์ มี ผู้เข้าร่วมเวทีประมาณ ๑๙๐ คน

ตัวแทนพื้นที่ที่เข้าร่วมเรที ได้แก่ ตำบลกันดังใต้ คุณธานี บางหมาก บางรัก เขาวิเศษ หนองตระด นาง

สถานที่จัดเวที

มหาวิทยาลัยชลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง การปฏิบัติงาน

๑. เตรียมงาน

๑.๑ จัดทำนิทรรศการ ๒๖ พื้นที่ และเอกสารประกอบการสัมมนา

๑.๒ จัดทำสื่อนำเสนอผ่านทาง

คอมพิวเตอร์ เนื้อหาแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ เป็น
สรุปโครงการ ส่วนที่ ๒ เป็นฐานข้อมูล

๑.๓ ประสานงานผู้ดำเนินรายการ

๑.๔ จัดเตรียมตัวแทนชุมชนที่มี

โครงการต่อเนื่องขึ้นนำเสนอบนเวที โดยนักวิจัยประจำ
พื้นที่เป็นผู้ดำเนินรายการ กำหนดไว้ ๒๖ พื้นที่ ได้แก่
ลำภูรา และลุ่มคลองนangen้อย

๒. ขั้นตอนดำเนินการ

๒.๑ ทีมวิจัยนำเสนอ

๒.๒ พื้นที่นำเสนอ

๒.๓ ผู้ทรงคุณวุฒิดังข้อสั่งเกตและเสนอแนะ ดังนี้

รศ.ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม

การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นการศึกษาในลักษณะ

ประวัติศาสตร์มีชีวิต เห็นตัวตนของคนในท้องถิ่น ต่างกับประวัติศาสตร์ชาติ ที่เขียนกันอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งไม่ได้เน้นที่คน เพราะประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่แท้จริงจะต้องมาจากการท่องเที่ยวของคนใน และเขียนโดยมุ่งมองของคนใน

ในการศึกษาประวัติศาสตร์มีการรับรู้เป็น ๓ มิติ หรือ ๓ ระดับ

ภูมิวัฒนธรรม เป็นการรับรู้ในขอบเขตกว้างขวาง เกี่ยวกับพื้นที่ ลักษณะภูมิศาสตร์ ก่อให้เกิดชื่อบ้านนามเมืองที่สัมพันธ์กับการรับรู้และ

ความเข้าใจของคนใน ชื่อบ้านนามเมืองจะสะท้อนถึงทรัพยากรและวิถีชีวิต

นิเวศวัฒนธรรม เป็นการรับรู้ในระดับกลาง เป็นเรื่องของผู้คนหลากหลายที่เข้ามาตั้งถิ่นฐาน เป็นบ้านเมืองขึ้น มีความสัมพันธ์กัน รวมถึงเรื่องทรัพยากร และความหลากหลายทางชีวภาพ

ชีวิตวัฒนธรรม เป็นการรับรู้ในระดับเล็กสุด ในชุมชนหนึ่ง ที่ทำให้เหล่านคนและวิถีชีวิตการอยู่ร่วมกันในชุมชน

วัฒนธรรม ในที่นี้หมายถึงกิจกรรมของคนในชุมชนที่อยู่ร่วมกัน ซึ่งสะท้อนถึงความสัมพันธ์ของ คนกับสิ่งอื่น ๓ ลักษณะ ได้แก่ คนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งเหลือธรรมชาติ

งานวิจัยนี้ยังไประบุถึงชีวิตวัฒนธรรม ยังเป็นจุดเริ่มต้นที่เห็นเพียงข้อมูล เป็นการรวบรวม ข้อมูลเพื่อจะมาใช้เป็นฐานในการศึกษาต่อไป ถ้าทำได้จะเห็นประวัติศาสตร์มีชีวิต ทำให้รู้จักตนเอง รู้ โคตอรแห่งเหล่าตระกูล มีหัวนอนปลายดิบ เกิดพลัง สามารถใช้ต่อรองกับอำนาจภายนอกที่เข้ามาได้ ทีมวิจัยได้เริ่มต้นมาแล้ว ต่อไปต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ช่วยกันเป็นหัวหอก ผลักดันให้เกิดการศึกษาร่วม ทำให้เกิดองค์ความรู้ที่ชัดเจน

การเริ่มต้นที่ง่ายคือ **ดำเนินการ** หรือสืบสาน สำหรับคนในท้องถิ่น ให้เกิดความมีหัวนอนปลายดิบ เห็นกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ตลอดจนคนนอกที่เข้ามา ซึ่งอาจพบว่ามีลักษณะของเข้าบ้าน มากอยู่ใน กล้ายเป็นกลุ่มเดียวกัน มีสำนึกท้องถิ่นร่วมกัน

อาจารย์สถาพร ศรีสัจจัง

งานวิจัยครุ่นนี้เป็นการศึกษาเรื่องเมืองตรัง ศึกษาเฉพาะแม่น้ำตรังยัง ไม่พอที่จะตอบคำถามของคำว่าตรัง ยังมีแม่น้ำประเหลียนซึ่งมีความสำคัญ มากมาแต่โบราณ ควรจะได้มีการศึกษาด้วย

การทำฐานข้อมูล มี key word อよ ๓ คำ คือ

๑. คน ๒. ความสัมพันธ์ของคน ๓. ผลผลิตของคน

เห็นด้วยกับอาจารย์ศรีสัจจังว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นต้องมาจาก มุ่งมองของคนใน

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

- เวลาในเวทีมีน้อย ผู้เข้าร่วมเวทีไม่มีโอกาสแลกเปลี่ยน
- ตัวแทนพื้นที่มาร่วมเวทีน้อย หลังรายงานการวิจัยเสร็จแล้วจะส่งไปให้ทั้ง ๓๐ ตำบล และลุ่มคลองนangน้อยอีก ๑ พื้นที่ สอบถามความต้องการศึกษาค้นคว้าต่อมาพูดคุยกันใหม่ โดยใช้รายงานเป็นฐาน

ฐาน

สิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้น

ได้เผยแพร่โครงการให้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวาง

กิจกรรมเพิ่มเติม ๑ ประชุมนำเสนอแนวทางเชื่อมโยงสู่โครงการใหม่

๒๐ มกราคม ๒๕๕๗

วัตถุประสงค์

เพื่อหาแนวทางเชื่อมโยงโครงการฐานข้อมูลชุมชนฯ กับโครงการใหม่
ผู้ร่วมเวที

ทีมวิจัย (สุนทรี อุษามาศ สำราญ) ที่ปรึกษา (อ.สมเจตนา
สก. (มานพ วนิชสา เจี้ยบ) แขกรับเชิญ (อ.วิราภรณ์)

ข้อสรุป

ทุนเดิม ฐานข้อมูลชุมชน ๓๙ พื้นที่ พร้อมใช้งานตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ผู้ศึกษา
ประวัติศาสตร์ได้รู้จักชุมชนเป็นเบื้องต้น

เรื่องใหม่ หอดดหมายเหตุแห่งชาติฯ ตรัง (โดย อ.สุนทรี) ได้รับงบประมาณจาก อบจ.ตรัง ให้
จัดทำโครงการศึกษาประวัติศาสตร์จังหวัดตรัง

ประเด็นคำถาม ทำอย่างไรให้ ๒ โครงการนี้เชื่อมตอกัน

แนวทาง

๑. สำรวจความต้องการศึกษาประวัติศาสตร์ของเด็กชั้นอนุบาล โดยส่งเอกสารรายงานการวิจัยให้เด็กพื้นที่ เชิญผู้สนใจศึกษาต่อตอบรับการเข้าร่วมประชุม

๒. กำหนดวันจัดประชุม ๒๑ ก.พ.๒๕๖๒ เพื่อดูทำที่แล้วความพร้อมของผู้สนใจศึกษา ถ้าเห็นว่าพร้อมจะทำโครงการใหม่ได้ ผู้ประสานงาน สกอ.จะเข้าไปพัฒนาโครงการเอง ในกรณีที่มีผู้สนใจแต่ยังไม่ค่อยพร้อมให้ใช้กิจกรรมโครงการศึกษาประวัติศาสตร์เป็นตัวกระตุ้น

๓. เปิดพื้นที่โครงการศึกษาประวัติศาสตร์จังหวัดตั้งนอกเหนือจากโครงการฐานข้อมูลฯ ในอำเภอป่าตาก ปะเหลียน และหาดสำราญ โดย อ.วิราภรณ์ เป็นผู้ประสานงาน

การเลือกเรื่องและพื้นที่

ประเด็นที่ใช้ในการศึกษาต่อไปเลือกได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่ เช่น เรื่องสืบสายตระกูลเรื่องแผนที่ชุมชน เรื่องชื่อบ้านนามเมือง

พื้นที่เดิมที่มีผู้สนใจศึกษาต่อมาตลอด ได้แก่ ลุ่มคลองนางน้อย บางรัก หวานยา กันตังใต้ พื้นที่ใหม่ ตำบลปะเหลียน ตำบลท่าพญา ซึ่งเป็นที่ตั้งเมืองเก่า

กิจกรรมเพิ่มเติม ๒ ประชุมสำรวจความพร้อมการจัดทำโครงการศึกษาประวัติศาสตร์ของพื้นที่

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจความพร้อมการจัดทำโครงการศึกษาประวัติศาสตร์ของพื้นที่
ผู้ร่วมเวที

ทีมวิจัย (สุนทรี กลุยา อุษามาศ สุทธิน สำราญ) แขกรับเชิญ (อ.วิราภรณ์)

สกอ. (สมบูรณ์ มนัส ขันชี้ฐา เจี้ยบ)

ตัวแทนพื้นที่ (กันตังใต้ กันตัง หวานยา ลุ่มคลองนางน้อย บางรัก หนองตระุด เขาวิเศษ หุ่งต่อ หวานมา)

ประเด็นพูดคุยในเวที

๑. ทีมวิจัยทบทวนโครงการต่อที่ประชุม

๒. พื้นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคาดหวัง

๓. ตั้งคำถาม

๓.๑ เจ้ามีครรภ์ที่จะมาช่วยกันศึกษา อบต.เลิงไก่หรือยัง เป็นสถานศึกษาหรือชาวบ้านที่จะเป็นคนศึกษาด้วยตัวเอง (สกอ. และหอจดหมายเหตุฯ จะเป็นฝ่ายหนุนช่วย)

๓.๒ ศึกษาเรื่องอะไร เพื่อจะเอาไปทำอะไร เพื่ออะไร เกิดประโยชน์อย่างไร กับโครงการ

ข้อสรุป

๑. ตัวแทนพื้นที่มีค่าตอบดังนี้

บางรัก มีทีมสภารัฐและเยาวชนในพื้นที่ ต้องการศึกษาเรื่องสายตรวจ เรื่องหินลับมีด ผลิตภัณฑ์ชุมชน

หวานานี มีทีมอยู่ในพื้นที่ ศึกษาเรื่องเมืองเก่า ศาลาหลักเมือง เพื่อเป็นข้อมูลให้เยาวชน ได้เรียนรู้ต่อไป

กันตังได้ ศึกษาเรื่องวิถีชีวิต มี อ.ปราณี โรงเรียนบ้านเกาะเคี่ยมสนใจ มีผู้อาสาที่เป็นผู้ร่วมมีมูลให้ข้อมูลอยู่หลายคน อบต.ยินดีสนับสนุน

ลุมคลองนางน้อย มีทีมเด็กรักษ์คลองนางน้อยทำกิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรมาก่อน ในชุมชน มีกำนันผู้ใหญ่บ้าน และอบต. ยินดีสนับสนุน เรื่องที่นำเสนอโดยเรื่องพระพุทธศาสนา

หนองครุด มีทีมเครือข่ายแม่น้ำตรัง ทำงานด้านอนุรักษ์ อย่างศึกษาเรื่องพื้นที่แหล่งน้ำให้อุดมสมบูรณ์เหมือนแต่ก่อน

กันตัง มีศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ของเทศบาล อย่างศึกษาเรื่องวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์กันตัง เขาวิเศษ อบต. จะตั้งงบประมาณปีต่อไปสนับสนุนสถานศึกษาในพื้นที่ให้ศึกษาประวัติศาสตร์วัฒนธรรม เรื่องที่จะศึกษาต้องคุยกันก่อน

ทุ่งต่อ เป็นชุมชนที่คนเดินเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ยังหาตัวผู้สอนใจศึกษาไม่ได้ แต่มีคนให้ข้อมูลความมา สนใจเรื่องประวัติชุมชน ชื่อบ้าน สมุนไพร อบต.ยินดีสนับสนุน แต่คนศึกษายังไม่มี paralleled เรื่องเมืองเก่าและความสัมพันธ์กับเมืองพัทลุง อ.วิราภรณ์ จะเป็นหลักในการประสาน คน ส่วนมุ่งไปที่ครูโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่ให้มาร่วมศึกษา

๒. ข้อสรุปจาก สกว.

สมบูรณ์ การศึกษาประวัติศาสตร์ถ้าหากันดี ๆ จะมีพลังมาก มีกระบวนการศึกษาเป็นขั้นตอน สามารถสร้างการเรียนรู้ สร้างสำนึกระหว่างร้อยคน ปลายทางถ้าเราทำได้จะช่วยหนุนเสริม ชุมชนทางที่ดี ต้องชวนกันคุยกันให้ชัด คนเดียว ๓ คนไม่ได้ พลังมันน้อย ต้องชวนคนอื่นคุยกันคิด ในสกว. ก็มีตัวช่วยเยอะ อย่าง อ.สุนทรี อ.สมเจตนา นอกจากรู้สึกว่าเป็นนักวิชาการอย่าง อ.ศรีศักรามาหนุนคนท้องถิ่นได้ ทางหอดูดหมายเหตุก็มีเอกสารที่สามารถเทียบกับข้อมูลจริงในพื้นที่

มานพ สกว.จะมีกรอบวิธีคิดคือ การพัฒนาโครงการต้องมีแกนคนช่วยคิดร่วมกัน นั่งคุยกัน ผลักดันความคิด ออกเป็นเอกสาร ถ้าทุกพื้นที่เดินพร้อมกัน ๆ ก็มีช่วยกันดูโครงการ เป้าหมายคือ ให้เกิดการเรียนรู้จริงที่ตัวคนจริง เพราะฉะนั้นเราไม่ใช่ทำกิจกรรมเดียว แต่ทำกันเป็นปี ๆ เมื่อโครงการอนุมัติแล้ว สกว.ก็เข้าไปร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ เช่น ช่วยเรื่องเรียบเรียงรวมกัน

ถ้าพื้นที่ไหน สนใจจะทำโครงการต่อ สกว. บอกมา โทรศัพท์มา จะลงไปช่วยทันที

บทที่ ๔

ฐานข้อมูล

รูปแบบฐานข้อมูล

ปัญหาประการหนึ่งของผู้ที่จะศึกษาเรื่องราวนิชัยน์ชัน คือไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นอย่างไร ไม่ว่า จะเป็นบุคคลภายในนิชัยน์ชันเอง หรือบุคคลภายนอก

สำหรับบุคคลในนิชัยน์ชันซึ่งดูเหมือนว่าจะรู้จักนิชัยน์ชันของตนเองดีอยู่แล้ว น่าจะศึกษาได้ง่าย แต่ ในความเป็นจริงก็ยังมีปัญหา เช่น รู้จักเพียงบางส่วน บวกกับได้เพียงบางเรื่อง มีอีกหลายเรื่องที่ยังไม่รู้จะ หาได้ที่ไหน บางเรื่องต้องอาศัยข้อมูลทางราชการบ้าง ข้อมูลวิชาการบ้าง จะทำอย่างไร

ส่วนบุคคลภายนอก หรือนักวิชาการ อาจจะหาข้อมูลประเภทเอกสารทางวิชาการ หรือข้อมูล ทางราชการได้ไม่ยาก แต่ข้อมูลสำคัญอีกมากก็อยู่ในพื้นที่ ถ้าไม่เคยรู้จักพื้นที่มาก่อน การลงไปหา แหล่งข้อมูลในพื้นที่ต้องใช้เวลาพอสมควร และไม่แน่ใจว่าจะได้ข้อมูลที่ตรงความต้องการ

ในงานวิจัยนี้มีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเป็นอันดับแรก รวบรวมแล้วจึงจะตรวจสอบ ทาง หนึ่งคือตรวจสอบจากเอกสาร อีกทางหนึ่งคือตรวจสอบกับเรื่องในนิชัยน์ชัน ในพื้นที่ซึ่งไม่ได้จัดเก็บไว้ก็อาจใช้ วิธีตรวจสอบกับผู้รู้ในนิชัยน์ชันโดยตรง บางส่วนที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ เพราะมีข้อจำกัดด้านเวลาและ อื่น ๆ ในงานวิจัยนี้จึงได้ทำเป็นคำถามໄว้เพื่อการศึกษาต่อ

ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดมีจำนวนมาก แม้จะแยกเป็นรายพื้นที่แล้วก็ยังมีจำนวนไม่น้อย จะทำ อย่างไรให้ค้นหาสะดวก

จากปัญหานี้นำไปสู่การจัดการข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ ในแต่ละหมวดหมู่มีโครงสร้างสัมพันธ์กัน มีหัวเรื่องหลัก หัวเรื่องย่อย และเนื้อหารายละเอียดเป็นขั้น ๆ ที่สำคัญต้องจัดทำตัวชี้แหล่งข้อมูลควบคู่ ไว้ด้วย เพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงได้สะดวก วิธีการจัดการเรื่องนี้คือจุดเริ่มต้นของการจัดทำฐานข้อมูลนั้นเอง

หากมีข้อมูลจำนวนมากขึ้น โครงสร้างขั้บชั้นยิ่งขึ้น การค้นหาด้วยการอ่านจากเอกสารต้อง เสียเวลาจำนวนมากขึ้น จึงมีการนำข้อมูลมาเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์แทน โดยมีคำแนะนำวิธีการสืบค้นควบคู่ไว้ คนทั่วไปรวมทั้งนักเรียน นักศึกษา นักวิจัย จำนวนไม่น้อยในปัจจุบันก็ใช้วิธีสืบค้นความรู้ต่าง ๆ โดย อาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีผู้จัดทำระบบฐานข้อมูลเรื่องต่าง ๆ ไม่นัก many

แต่ยังไม่มีฐานข้อมูลเฉพาะเรื่องประวัติศาสตร์ระดับนิชัยน์ชันของจังหวัดตั้งโดยตรง

ฐานข้อมูลนิชัยน์ชันตามแนวแม่น้ำตั้งเพื่อการศึกษาประวัติศาสตร์ ที่จัดทำขึ้นนี้ จึงเป็น เสมือนบันไดขั้นแรกให้ผู้ที่ประสงค์จะศึกษาเรื่องราวของนิชัยน์ชันได้ใช้เป็นฐานที่มั่น เป็นรากให้เกิด เพื่อ การศึกษาประวัติศาสตร์ หรือเรื่องราวอื่น ๆ ของนิชัยน์ชันต่อไป

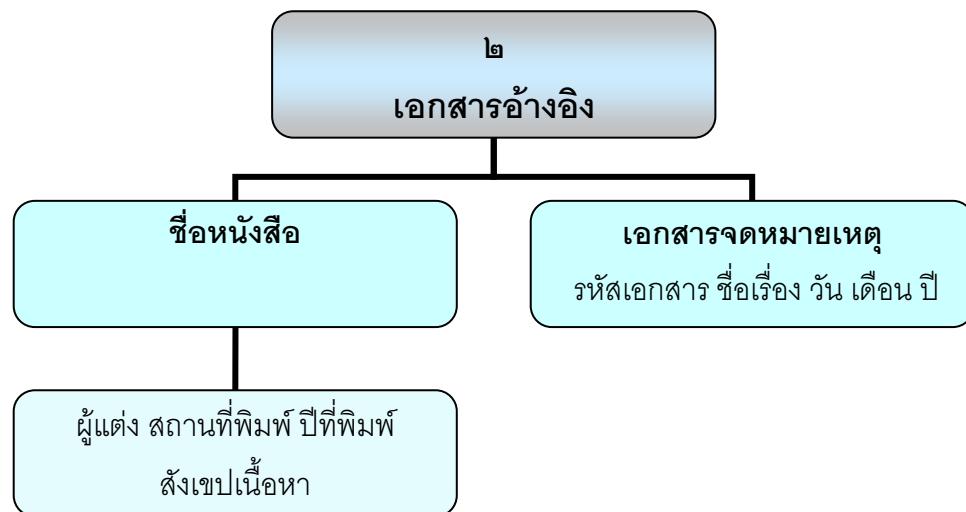
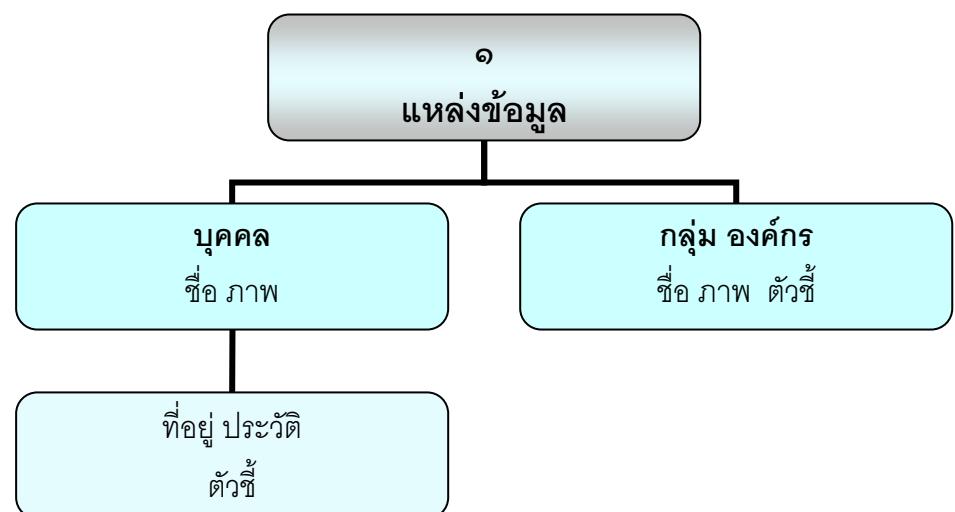
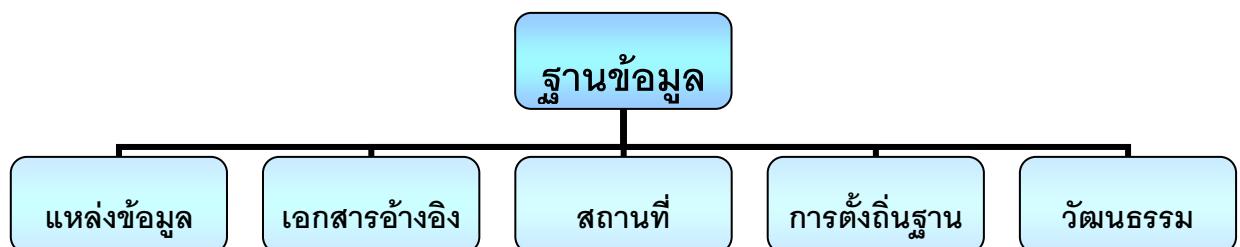
ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงยังไม่ใช้เนื้อหาที่เรียบเรียงเป็นประวัติศาสตร์ของนิชัยน์ชัน

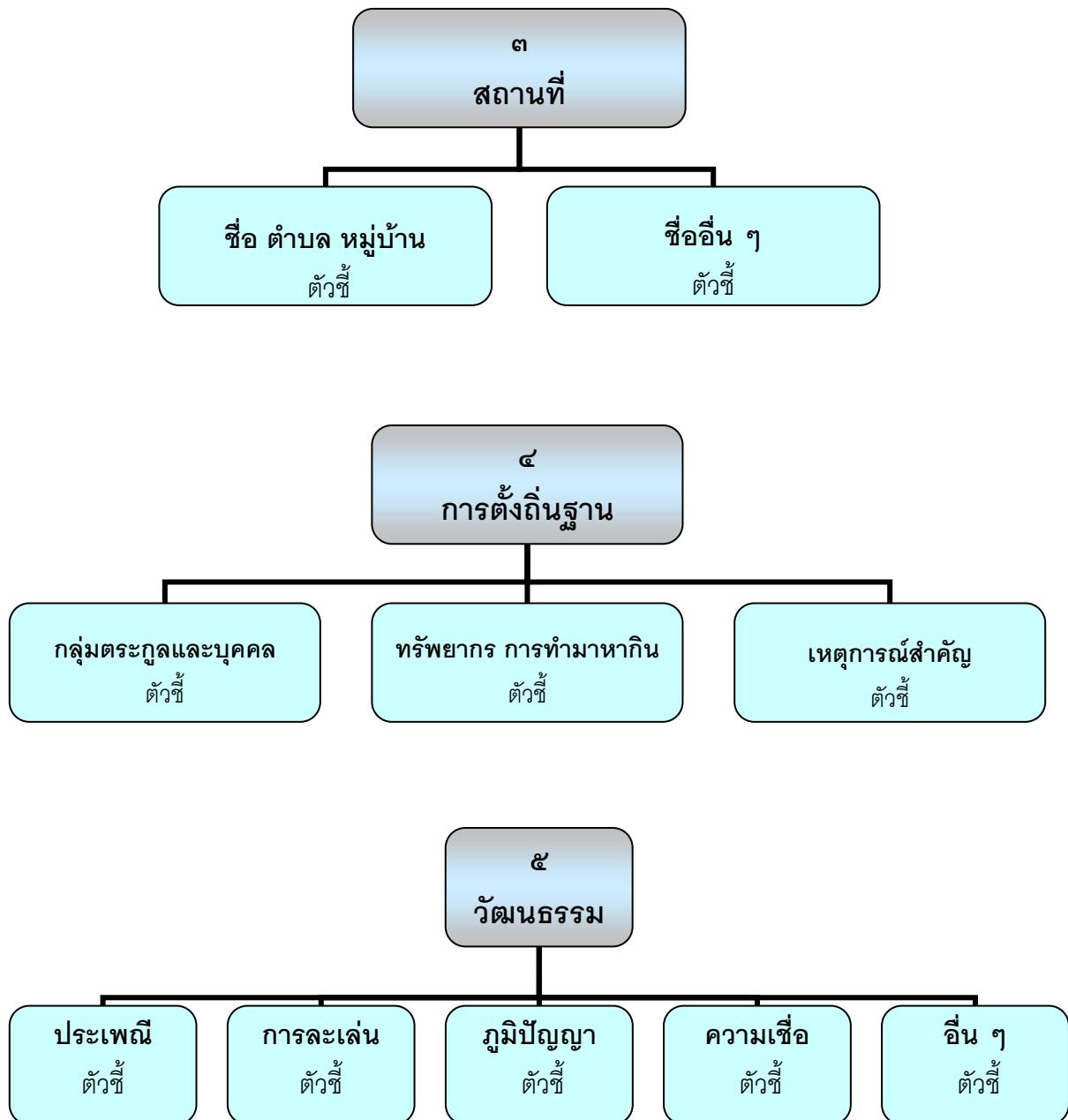
แต่เป็นข้อมูลที่ผู้ศึกษาจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ๒ ประการ คือ

ประการแรก ให้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวิเคราะห์และตรวจสอบ

ประการที่สอง ให้เป็นของทางสำหรับติดตามคันนาข้อมูลเพิ่มเติม

การจัดการกับข้อมูลเพื่อให้เป็นฐาน ได้แบ่งกลุ่มข้อมูลของแต่ละตำบลออกเป็น ๕ ชุด ได้แก่ แหล่งข้อมูลชุมชน เอกสาร อ้างอิง สถานที่ การตั้งถิ่นฐาน และวัฒนธรรม แต่ละชุดมีชั้นของข้อมูลต่อเนื่อง ออกไปตามสมควร ฐานข้อมูลแต่ละชุดเขียนเป็นโครงสร้างง่าย ๆ และมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อที่จำเป็นจะต้องชี้แจงก่อนการใช้งานฐานข้อมูลชุดนี้ คือ ข้อมูลที่มีอยู่ในแต่ละฐาน เป็น ข้อมูลเพียงบางส่วนของตำบลนั้น ๆ มิใช่ข้อมูลที่สมบูรณ์หรือเต็มพร้อม ฐานข้อมูลนี้เป็นฐานที่ยังเปิด ช่องให้เติมข้อมูลที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อไปได้ไม่มีการสิ้นสุด

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มข้อมูลที่ได้มาระหว่างการทำงานวิจัย คือข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ การ สัมภาษณ์บุคคล และการจัดเวทีตรวจสอบเพิ่มเติม ข้อมูลเหล่านี้ได้รับเรียงภาษาพื้นเมืองคำอธิบาย เพิ่มเติม หากเป็นข้อมูลจากเวทีก็แยกประเด็นให้เข้าใจง่าย แล้วจัดไว้เป็นกลุ่มข้อมูลเพื่อจะอ้างอิง เข้ามายังฐานข้อมูลข้างหน้าของแต่ละตำบล ยกเว้นฐานข้อมูลชุดที่ ๒ ซึ่งจะแยกไว้ตอนท้ายบท เป็น ชุดเดียว เพราะเป็นเอกสารที่ใช้อ้างอิงร่วมกัน

ฐานข้อมูลชุมชนตำบลเกาะลิบง

ຕ່າງໆ

ชุดที่ ๑ แหล่งข้อมูล

၈၈ ပုဂ္ဂနလာ

6

นามหมายเห็น มະຈິງ

១៧៩/១ អ្នកទី ៧ តាបលកោកតិបង ខំណែកនៅក្នុងពេជ្យ
ខាយុ ៥៦ ឆ្នាំ
(នៅថ្ងៃទី២០២០ មីនា)

16

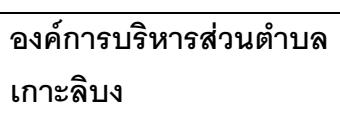

นายวงศ์หาด
วงศ์ปริสุทธิ์

៣៨/៤ អង្គភាព ពាណិជ្ជកម្ម តាំបន់ការកំណត់ចំណេះ
ធ្វើឡើងបានអង្គភាព ឧបាយុ ៥៣ រឿង
(ទី ២ សំរាប់ ៣)

๑.๒ กลุ่ม องค์กร

१

๑ หมู่ที่ ๖ ถนนตรัง-หาดใหญ่ ตำบลเกาะลิบง อำเภอ กันตัง
โทรศัพท์

ชุดที่ ๒ เอกสารอ้างอิงดูท้ายบท.....

ชุดที่ ๓ สถานที่

๓.๑ ชื่อตำบล หมู่บ้าน

ตำบลเกะลิบง (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๑ บ้านโคกห้อน (ดู ► เอกสาร ๒, ๓)

หมู่ที่ ๒ บ้านเกะมุกต์ (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๓ บ้านมดตะนอย คลองรังมด (ดู ► เอกสาร ๒, ๓)

หมู่ที่ ๔ บ้านนาตูปูเต็ะ กำปงนาตูปูเต็ะ บูเก็จนาตูปูเต็ะ (ดู ► เอกสาร ๒, ๓)

หมู่ที่ ๕ บ้านหลังเข้า (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๖ บ้านเจ้าไนม (ดู ► เอกสาร ๒, ๓)

หมู่ที่ ๗ บ้านทรายแก้ว (ดู ► สำรวจ ๓ เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๘ บ้านสุทางนาตู (ดู ► เอกสาร ๒, ๓)

๓.๒ ชื่ออื่น ๆ

เกะกว่าง (ดู ► เอกสาร ๓)

คลองควานช้าง คลองเคียน คลองชាវน้ำ คลองตันสน คลองโต๊ะคุณ คลองท่าเรียน
คลองปอระ คลองพร้าว คลองลำใน (ดู ► เอกสาร ๓)

บ่อในคอก (ดู ► สำรวจ ๓)

บ้านมะพร้าว บ้านโต๊ะยุ้ย (ดู ► เอกสาร ๓)

โรงภาณี (ดู ► เอกสาร ๓)

แหลมเขานุย แหลมทวด แหลมน้อยไชย แหลมมุดา (ดู ► เอกสาร ๓)

หน้าบ้าน (ดู ► สำรวจ ๓)

อ่าวค้อ อ่าวตันเคียน อ่าวโต๊ะแซะ อ่าวนาตูลูสุด (ดู ► เอกสาร ๓)

หมายเหตุ ยังมีชื่ออื่น ๆ ที่ควรรวม เช่น เข้าจอหน้อง ทุ่งจีน ทุ่งหัวคน บ่อหน้าจีดกลางทะเล
โขด แหลมจูใหญ่ ฯลฯ

ชุดที่ ๔ การตั้งถิ่นฐาน

๔.๑ กลุ่มตระกูลและบุคคล

ยังไม่มีข้อมูล

๔.๒ ทรัพยากร การทำมาหากิน

(ดู ► สำรวจ ๓)

๔.๓ เหตุการณ์สำคัญ

การสร้างมัสยิดหลังใหม่ (ดู ► สำรวจ ๓)

ชุดที่ ๕ วัฒนธรรม

๕.๑ ประเพณี

ลอยเคราะห์ (ดู ► สำรวจ ๓)

๕.๒ การละเล่น

ติไหยน (ดู ► สำรวจ ๓)

๕.๓ ภูมิปัญญา

ยังไม่มีข้อมูล

๕.๔ ความเชื่อ

ใต้ทะเลบันหยัง (ดู ► สำรวจ ๓)

ข้อมูลสำรวจและสัมภาษณ์

ដូកំណែនាំ សាស្ត្រ និង បច្ចេកទេស នគរបាល ភ្នំពេញ នគរបាល ភ្នំពេញ

សំរាប ១

เดินทางออกจากตัวเมืองตรังประมาณ ๑๐ โมงเช้า โดยเดินทางไปกับทีมงานของ สกว. คือ คุณมานพ ชัยยินทร์ และ เจี๊ยบ-จิระวันน์ สจจะอักษรศรี เพื่อไปร่วมเวทีสาธารณะที่เกาะลิบง ถนนที่เดินทางออกจาก ฉันและ อ.กุลยา ที่ต้องไปดูสภาพพื้นที่ที่เกาะลิบงเพื่อประกอบงานวิจัยแล้ว ยังมีเดี๋ยวๆ-ไกลเวลา ภาระอนผล, พื้ออด-สมชาย ชุนยินทร์ จากเบลล์ทีวี ยังมี อ.วิรันนีย์ วัฒนา สอนในสาขา การจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาตรัง และครอบครัว ซึ่งรออยู่ที่ท่าเรือ หาดยะหร่วมเดินทางไปด้วย

ตอนนี้ขึ้นเรื่อง เจี๊ยบและฉันต้องดูแล อ.กุลยา เป็นพิเศษ เพราะอาการเจ็บที่ข้อมือของอาจารย์ยังไม่หายดี แต่เราทุกคนก็เดินทางด้วยความสนุกสนาน โดยเฉพาะลูกชายและลูกสาวของ อ.วิริณี ซึ่งอยู่เพียงชั้นอนุบาล ก็รู้สึกตื่นเต้น และพูดเจ้าๆ ตลอดการเดินทาง ในขณะที่ฉันและเจี๊ยบถ่ายรูปบ้างเป็นระยะ แต่ก็มี kobหลับบ้าง เพราะลมทะเลที่พัดโซยมาทำให้อากาศหนาวมาก่อนมาก

เมื่อถึงเวลา เรายังหมดต่อรองกระบะคันโกโวโกสิ คล้ายจะหลุดเป็นส่วน ๆ แต่ยังใช้งานได้ดีไป

ยัง “รีสอร์ฟสองพี่น้อง” ซึ่งเป็นสถานที่จัดเวทีชาวบ้าน
คณะเดินทางพักผ่อนตามอธิราชศัย ระหว่างนั้นคุณมานพ
ให้ดูแผนที่เกาะลิบงที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง ส่วนบังแอน-อิส
มาแอน เป็นสะอาด หัวหน้าทีมวิจัย นายสุวิทย์ แสง
วิทย์ ทีมวิจัย และ ชั้น-นายรัตนศักดิ์ นันตสินธุ์ กำลัง^๔
เตรียมงานครับ

พวกเรางานอาหารเที่ยงที่รีสอร์ท อาหารจานเด็ดในวันนั้น คือ บุ้ตตัม ซึ่งเป็นอาหารโปรดของ อ.กุลยา ส่วนฉันไม่ค่อยถูกใจเท่าไหร่ จึงเลือกินปลาทอดและไข่เจียวเป็นหลัก ส่วนเจี๊ยบก็ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่ ยก.ที่ดี ดูแลทุกคนให้รับประทานอาหารได้อย่างเต็มอิ่ม ถ้าไม่มีเจี๊ยบเราทุกคนคงทานอาหาร กันอย่างลำบากและเดินหายใจของแต่ละอย่างร่นกวนมาก

ເງື່ອງເວົ້າໄດ້ມີຫຼື້ນໃຈວ່າ ກາຮຈັດກາຮທ່ອງເຖິງວອຍ່າງມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊະເກະລົບງ ແລະມີໂຈທຍົງຈັຍວ່າ ແນວທາງກາຮທ່ອງເຖິງຊຸມຊະເກະລົບງທີ່ເໝາະສມແລະຢັ້ງຍືນຄວາມເປັນຍ່າງໄວ ?

ເງື່ອງເວົ້າໄດ້ນີ້ໄປໂດຍມີນາຍສຸວິທຍ໌ ເປັນຜູ້ດຳເນີນຮາຍກາຮ ສໍາຮັບນາຍສຸວິທຍ໌ນັ້ນເຄຍແຕ່ງຄໍາຂວຸນຂອງເກະລົບງໄວ້ວ່າ

ເມືອງພຣະຍາລົບງ ຄົນດູຫຍາ ດົງເປົ້າຂຶ້ນ ເລື່ອງລື່ອນກທະເລ

ເສັ່ນໜ້າຫັດເຈົ້າໄໝມ ຈິຕໃຈຄົນດົກມ ປະກາວັງສີສ່ວຍສົດກາມງດເກະກະດານ
ອລັງກາຮກໍາມຽກດ ຮ້າມທັ້ງໝາດຄື້ອ “ເກະລົບງ”

ເງື່ອງເວົ້າໄດ້ຫຼື້ນຕອນຄື້ອໃຫ້ຄົນຈາກສ່ວນຕ່າງ ພາພູດຄຸຍແສດງທັສນຄຕີທີ່ມີຕ່ອເກະລົບງ ໂດຍເຮີມຈາກບັນແອນ ແກນນຳຈັດງານເປັນຜູ້ເວົ້າໄວທີ່ ທີ່ຄົນທີ່ມາຮ່ວມເວົ້າໄວທີ່ຮ່ວມດຶງເດືອກ ພັ້ນັ້ນ ນັ້ນັ້ນ ໄປເຮືອງ ພັ້ນັ້ນ ໄດຍທີ່ຢັ້ງນີ້ໂອກາສແລກເປັ່ນນັ້ນອຍ ຖ້າຫວັນບ້ານ ໄດ້ມີໂອກາສແລກເປັ່ນນັ້ນກວ່ານີ້ ນ່າຈະເໝາະສມແລະ ນຳໄປສູ່ທາງທີ່ກາຮຈັດກາຮອຍ່າງມີສ່ວນຮ່ວມໄດ້ມາກ

ັນນັ້ນຮ່ວມເວົ້າໄວຢູ່ສັກຄູ່ກ່ອນຈະເຫັນວ່າດ້ານໜັງມີ
ຫວັນບ້ານຜູ້ຫາຍສື່ຫ້າຄນນັ້ນຈັບກຸມດົກເວື່ອງຕ່າງ ໃນກາຮ
ດຳເນີນວິວິກັນອູ້ ຈຶ່ງຂອເຂົ້າໄປວ່ວມພັ້ນດ້ວຍ ສ່ວນ ອ.ກຸລຍາ

ຕອນນີ້ກໍາລັງພັ້ນຍ່າງຕັ້ງໃຈແລະເຕີຍມຕ້ວທີ່ຈະພຸດເສັນຕ່ອເວົ້າໄວໃນວັນນັ້ນດ້ວຍ

ສໍາຮາຈ ໂ

ໃນວັນເລັກ ພັ້ນັ້ນ ໄດ້ພັ້ນເວົ້າໄວທີ່ເກີ່ວກັບລົບງຈາກ ນາຍໝາດ
ເສັ່ນ ມະລື້ອງ ນາຍເຈົ້າອັຈ ເຈົ້າຫລັງ ແລະ ນາຍຫວັງໝາດ ຫວ້າ
ບຣິສຸທອີ ເວົ້າພູດຄຸຍກັນຍ່າງສຸກສານພຣະນາຍໝາດເສັ່ນເປີດ
ປະເທັນ ນ້ຳບ່ອນຄອກ ມາຍຄົງນ້ຳທີ່ຢູ່ໃນປ່ອຂອງໜູ້ທີ່ ۱ ຫຶ່ງຫາກ
ຫຼິງສາວທີ່ຢັ້ງໂສດໄດ້ກິນນ້າໃນປ່ອນີ້ຈະທຳໄຫ້ຕ້ອງແຕ່ງການກັບຄົນບັນ
ເກະລົບງ ວຄຸຍເລຍຄົກຄົກຄົວນັກຍົກໃໝ່

ກ່ອນທີ່ເວົ້າໄວທີ່ໃຫ້ຈະຈບລົງ ມີຜູ້ຮ່ວມແລກເປັ່ນນັ້ນເພີ່ມເຕີມຈາກທີ່
ໄມ້ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ຕັ້ງແຕ່ຕັ້ນ ເປັນຜູ້ຫຼົງສາມຄົນຈາກກຸງເທິງ ທີ່ມາ
ເຖິງວ່າເກະລົບງເປັນປະຈຳ ທັ້ງສາມຄົນແສດງຄວາມຄິດເຫັນວ່າກາຮ

ທ່ອງເຖິງທີ່ນີ້ເຮັບປັງຢ່າຍ ໂດຍເຂົາພາກໄດ້ແລກເປັ່ນ ພູດຄຸຍກັບຫວັນບ້ານທຳໄຫ້ທັ້ງສາມຄົນປະທັບໃຈ ແລະ
ກລັບມາເຢືນເກະລົບງໄມ້ຂາດ

หลังจากที่จบลง ดีเจจอยขอสัมภาษณ์ อ.กุลยา เป็นพิเศษในฐานะผู้มาร่วมกิจกรรมชาวบ้าน เพื่อ
ออกรายการทางเคเบิลทีวีของจังหวัดตรัง

เราเดินทางกลับในตอนบ่ายแก่ ๆ ขณะเดินทางไปรอรถกลับไปยังท่าเรือ เราทั้งหมดพบกับ
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ นายองอาจ สารสิทธิ์ ซึ่งนำปลาอินทรีออกมากให้ดู ปลาตัวนี้มีความยาวเท่าลำตัว
ท่อนบนของผู้ใหญ่ หนักประมาณ ๑๗ กิโลกรัม

นอกจากนี้ ผู้ใหญ่ยังจับปลาหมึกตัวใหญ่มาก ๆ ได้อีกด้วย คุณมานพขอซื้อปลาอินทรีแล้วนำมา
แบ่งให้คนอื่น ๆ ได้นำปลาสด ๆ จากทะเลกลับไปลิ้มรสที่บ้านก่อนกลับเข้าตัวเมือง

ในเรื่องระหว่างเดินทางกลับ สังเกตว่าลูก ๆ ของ อ.วิริณี กล้าที่จะเรียนรู้ความงามของน้ำทะเล
และความแรงของคลื่นลมมากขึ้น เด็กทั้งสองคนขึ้นไปนั่งบริเวณหัวเรือ โดยมีแม่ และคุณมานพช่วยดูแล
อยู่ไม่ห่าง

นี่คงเป็นการเรียนรู้จากของจริงที่หาไม่ได้จากในห้องเรียน!

เราทั้งคณะเดินทางกลับถึงตัวเมืองตรังอย่างปลอดภัย

สำรวจ ๓ สัมภาษณ์ นายหมวดเส็น มะลิยะ

โดย อุษามาศ เนลิมวรรณ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

นายหมวดเส็น เล่าว่า เธอเป็นพานะสำคัญของเกาะ การค้าขายสมัยก่อนมีการขนส่งน้ำตาล
ข้าวสาร บริเวณแหลมจุไหยเป็นจุดหลบล้มระหว่างการเดินทาง

แต่ก่อนบริเวณน้ำหาดที่นั่นอยู่ในวันนั้น เรียกว่าทรายแก้ว ที่เรียกกันมาอย่างนี้เพราะชาวบ้าน
เห็นว่าที่นี่มีหาดทรายที่สวยงามคล้ายความงามของแก้ว ตอนแรกขึ้นอยู่กับหมู่ที่ ๔ แต่ตอนนี้แยก
ออกมานเป็นหมู่ที่ ๗

นายหมวดเส็น ยังเล่าอีกว่า สมัยก่อนหนุ่มสาวที่จะจีบกัน ต้องใช้การขับร้องเป็นการเกี้ยวกัน พอกลับร้องก็มีการจัดเป็นนางรำขึ้นมาร่วมกัน การขับແບບนี้เรียกว่าติดหอย คล้ายขับเสภา เนื้อหาเกี้ยวกับประวัติทางน้ำ ปลา เกาะ รวมไปถึงเรื่องราวของผู้ขับและการรักใคร่ขอบอกกันของหนุ่มสาว เครื่องดนตรีหลักคือ ไกโอลิน และซอ แต่ถ้าขอนกลับไปแรก ๆ เครื่องดนตรีทั้งสองอย่างนี้ไม่มี เท่าที่นายหมวดเส็นเคยเห็นมา มีเพียงการใช้หัวมือแกงในบ้านเรือน เป็นเครื่องเคาระจังหวะเพียงเท่านั้น

นายหมวดเส็น เล่าไว้ว่า มีอาชีพหากินทางทะเล และรู้ว่าที่เกาะเคลื่อนมีอยู่มาก แต่จากเกาะเคลื่อนไปกันตั้งมีสภาพเป็นป่าชายเลนทั้งนั้น การเดินทางของนายหมวดเส็นไปมาระหว่างเกาะลิบง กับเกาะเคลื่อน เพราะ ชาย หรือปูของนายหมวดเส็นไปแต่งงานกับโต๊ะ คือผู้ซึ่งเป็นคนที่เกาะเคลื่อน และพ่อของนายหมวดเส็นก็มาแต่งงานกับแม่ซึ่งเป็นคนบนเกาะลิบง

แรก ๆ คนที่เข้ามาอยู่ที่ลิบง มีประมาณ ๔ ครัวเรือน ต่อมากายหลังมีคนจากกรุง เดินทางเรือมาอยู่ที่นี่ นอกจากร้านค้าจากพัทลุง และจากภาคอีสานก็ย้ายมาอยู่ด้วย

ที่หัวแหลมด้านขวามีชาวบ้านเชื่อว่าเป็นปูใหญ่ มีการทำหลาหรือศาลไว้เป็นที่อยู่ของสิงศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นปูใหญ่ มีการทำหลาหรือศาลไว้เป็นที่อยู่ของสิงศักดิ์สิทธิ์และมีการบูชาด้วย

แต่ก่อนที่นี่มีการลอยเคราะห์ หรือเรียกว่าลอยโดยใช้ลากหาดทรายแก้วย เรียกว่าโดยแหลมบันหยังเป็นที่อยู่ของสิงศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นปูใหญ่ มีการทำหลาหรือศาลไว้เป็นที่อยู่ของสิงศักดิ์สิทธิ์และมีการบูชาด้วย พิธีนี้จะจัดในราวดี่อน ๑๒ โดยมีผู้ที่รู้ความลับมาประกอบพิธี แต่ปัจจุบันพิธีกรรมนี้สูญหายไปแล้ว

นายหมวดเส็นจำได้ไม่แม่นนักว่าตอนที่พิธีกรรมหยุดไปตรงกับช่วงใด แต่น่าจะตรงกับช่วงที่เกิดความแตกแยกขึ้นในเกาะ ถึงขนาดมีการสร้างมัสยิดหลังใหม่ขึ้นมาเพื่อแบ่งแยกชุมชนออกเป็นสองชุมชนหลัก ซึ่งน่าจะประมาณ ๒๐ กว่าปีมาแล้ว

เดือน ๔ เดือน ๕ นำบันเกะจะแห้ง ต้องไปอาบน้ำที่บ่อในคอก ซึ่งอยู่ในหมู่ที่ ๔ เชื่อกันว่าคนแต่ก่อนทำมนต์ได้เพื่อทำเสน่ห์ให้คนที่มาบนเกาะและมากินน้ำในบ่อตนี้ต้องกลับมาที่นี่อีกครั้ง แต่ถ้าหูยิงสาคนใดที่ยังไม่แต่งงานหรือเป็นหน้ายถ้าได้กินน้ำที่นี่จะต้องแต่งงานกับชายคนใดคนหนึ่งบนเกาะ จุดที่บ่อน้ำอยู่ห่างจากมัสยิดลูกบันที่บ้านบตูปูเตะไม่มากนัก

สภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นตอนนี้คือน้ำมันแพลงมาก ที่มาเลเซียนำมันผลิตรัล ๑๐ บาทเท่านั้น แต่คนไทยเราก็ทำอะไรไม่ได้ ได้แต่ยอมรับกับสภาพสังคมบ้านเรา

ตัวอย่างข้อมูลจากเอกสาร

เอกสาร ๑ (เอกสารบรรยายสรุปตำบลเกาะลิบง)

ตำบลเกาะลิบง ได้ซื้อมาจากต้นไม้ชนิดหนึ่ง คือ ต้นหลาโอน ซึ่งภาษาตามลายเรียกว่าตันลิบง ซึ่งแต่เดิมภาษาเนี้ยมีต้นไม้ชนิดนี้มาก

เขตการปกครองแบ่งออกเป็น ๘ ตำบล ประกอบด้วยเกาะ ๒ เกาะ ๕ หมู่บ้าน และที่อยู่ทางแผ่นดินใหญ่อีก ๓ หมู่บ้าน เป็นที่ราบค่อนข้างสูง อาณาเขตตำบลมีดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบางสัก อำเภอ กันดัง

ทิศใต้ ติดต่อกับทะเลอันดามัน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลนาเกลือ อำเภอ กันดัง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับทะเลอันดามัน

ชาวเกาะลิบงดังเดิมเป็นชาวมุสลิมที่อพยพจากประเทศมาเลเซีย ปัจจุบันมีจำนวนประชากรในเขต อปท. ๖,๗๑๘ คน และจำนวนหลังคาเรือน ๑,๗๒๒ หลังคาเรือน อาศัยพหลัก คือการทำประมง อาชีพเสริมคือ การทำสวนยางพารา การค้าขาย

เส้นทางการคมนาคม หมู่ที่ ๓ หมู่ที่ ๖ และหมู่ที่ ๙ เดินทางได้โดยทางรถยนต์และเรือยนต์ไม่สะดวกในฤดูฝน หมู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๔ หมู่ที่ ๕ และหมู่ที่ ๗ เดินทางจากท่าเรือบ้านเจ้าใหม่ไปยังท่าเรือบ้านพร้าว เกาะลิบง ภายในเกาะเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ ส่วนหมู่ที่ ๒ บ้านเกาะมุกด์ เดินทางเดินทางจากท่าเรือควนตุ้งกูไปยังท่าเรือบ้านเกาะมุกด์

ศาสนสถาน มีมัสยิดประจำหมู่บ้าน ๖ แห่ง

เอกสาร ๒ (วรรณนา นาวิกมูล, ๒๕๔๗ : ๖๖)

ตำบลเกาะลิบง บนเกาะมีตันลิบง (หลาจะโอน) อยู่มาก

หมู่ที่ ๑ บ้านโคกท้อน มีต้นกระท้อนใหญ่ขึ้นอยู่บนโคก

หมู่ที่ ๒ บ้านเกาะมุกด์ มีหอยมุกอยู่มากในบริเวณเกาะ

หมู่ที่ ๓ บ้านมดตะน้อย เดิมชื่อบ้านบูโลล ชาวบ้านเห็นมดตะน้อยจำนวนมากจึงเรียกเปลี่ยนชื่อเป็นบ้านมดตะน้อย

หมู่ที่ ๔ บ้านนาตูปูเต็ะ หมู่บ้านมีพื้นที่ดินส่วนมากอยู่ทางตอนใต้และตอนบนเป็นภูเขาสูง ชาวบ้านนำหินมาใช้ในการก่อสร้างบ้าน

หมู่ที่ ๕ บ้านหลังเขา ที่ตั้งของหมู่บ้านอยู่หลังภูเขานะ
หมู่ที่ ๖ บ้านเจ้าใหม่ จำนวนที่ ๑ เจ้าใหม่ถูกสาปให้เป็นหิน จำนวนที่ ๒ เจ้าใหม่มีความ
สามารถสาปคนให้เป็นหิน

หมู่ที่ ๗ บ้านทรายแก้ว มีหาดทรายสวยงาม เดิมเรียก หน้าบ้าน เพราะอยู่ทางด้านหน้าของ
เกาะ (สมัยก่อนขึ้นอยู่กับหมู่ที่ ๔ แยกออกมาเป็นหมู่ที่ ๗ ในภายหลัง)

หมู่ที่ ๘ บ้านสุไหงบາตู ในลำคลองที่มีหินอยู่มาก บາตูแปลว่าหิน สุไหง แปลว่าคลอง มา
จากภาษาамลaid

เอกสาร ๓ (ส่วนหนึ่งของแผนที่ ภาค ๑.๙๗/๑๑)

វឌ្ឍន៍ខ័ណ្ឌមូលដ្ឋានតាំបនាលាក់

ព័ត៌មាធ

ចុះថ្ងៃទី ១ នៅក្នុងខ័ណ្ឌមូល

១. ជួយគេង

រាយបន្ទីរឹង ខ័ំស៉ែង

១០២ ភូមិ ២ តាំបនាលាក់ កំពង់កំពង់តង
ឃុំលើក ភូមិ ២ ប៉ោនាលាក់ អាយុ ៤៨ ឆ្នាំ
(ចូល > តាមរឿង ៣)

រាយបន្ទីរឹង ផែវេង

៥៧ ភូមិ ១ តាំបនាលាក់ កំពង់កំពង់តង
កើត ឃ.ស.២៩០៧

រាយបន្ទីរឹង ពិះអេ

១៨៦ ភូមិ ៤ ប៉ោនពរោមវង តាំបនាលាក់ កំពង់កំពង់តង
ទូរ ០៩១ ៦០៦ ៦៨៧៦
កើត ឃ.ស.២៩៤៨៨
(ចូល > តាមរឿង ៤)

រាយបន្ទីរឹង ពិះអេ

៩៧ ភូមិ ៤ ប៉ោនពរោមវង តាំបនាលាក់ កំពង់កំពង់តង
អាយុ ៤៨ ឆ្នាំ
(ចូល > តាមរឿង ៥)

๑.๒ กลุ่ม องค์กร

๑

องค์การบริหารส่วนตำบล นาเกลือ	๑๑๒ หมู่ที่ ๓ ตำบลนาเกลือ อำเภอ กันตัง โทรศัพท์ ๐๘๕ ๒๐๗ ๘๐๙
----------------------------------	--

ชุดที่ ๒ เอกสารอ้างอิงดูท้ายบท.....

ชุดที่ ๓ สถานที่

๓.๑ ชื่อตำบล หมู่บ้าน

หมู่ที่ ๑ บ้านหาดทรายขาว (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๒ บ้านนาเกลือเหนือ (ดู ► เอกสาร ๒ สำรวจ ๓)

หมู่ที่ ๓ บ้านนาเกลือใต้ (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๔ บ้านพระม่วง (ดู ► สำรวจ ๔ เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๕ บ้านท่าเตี้ยเมฆ (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๖ บ้านแหลมสะท้อน (ดู ► เอกสาร ๒)

๓.๒ ชื่ออื่น ๆ

เกาะ (ดู ► สำรวจ ๔.๒)

คลองกะเส็ม คลองแปะซ้าย คลองลัด คลองสินเตี้ย คลองทุ่งค่าย (ดู ► สำรวจ ๒)

ชุดที่ ๔ การตั้งถิ่นฐาน

๔.๑ กลุ่มตระกูลและบุคคล

ภูมิда แಡหัว สุเรียน (ดู ► สำรวจ ๔.๑)

ช่อเส้ง นาเกลือ (ดู ► สำรวจ ๓)

เตี้ยครูหนู เตี้ยครูเอียด (ดู ► สำรวจ ๔.๑)

ทุ่งชนช้าง โรงเรียนบ้านนาเกลือเหนือ (ดู ► สำรวจ ๓)

๔.๒ ทรัพยากร การทำมาหากิน

ประมง (ดู▶ สำรวจ ๓)

ป่าชุมชน (ดู▶ สำรวจ ๔.๖)

การออกเรือ ธนาคารปู (ดู▶ สำรวจ ๔.๔)

๔.๓ เหตุการณ์สำคัญ

ยังไม่มีข้อมูล

๔.๔ วัฒนธรรม

๔.๔.๑ ประเพณี

ยังไม่มีข้อมูล

๔.๔.๒ การละเล่น

ยังไม่มีข้อมูล

๔.๔.๓ ภูมิปัญญา

ดูดาว การสังเกตธรรมชาติ (ดู▶ สำรวจ ๔.๓)

๔.๔.๔ ความเชื่อ

วัดถุโบราณ (ดู▶ สำรวจ ๔.๒)

๔.๕ อื่น ๆ

ตำนานโต๊ะพระม่วง (ดู▶ สำรวจ ๔)

ຂໍ້ມູນສໍາຮວງແລະສັນກາຜນ

ຜູ້ເກີບຂໍ້ມູນ ອຸ໇ພະນາກ ເນັດວຽງຈັນ ກຸລຍາ ສະກັກທີ ១៨, ແກ້ວມະນຸດ ແກ້ວມະນຸດ

ສໍາຮວງ ១

ຜູ້ເກີບຂໍ້ມູນ ອຸ໇ພະນາກ ເນັດວຽງຈັນ ១៨ ຮັນວາຄມ ແກ້ວມະນຸດ

ວັນທີ ១៨ ຮັນວາຄມ ແກ້ວມະນຸດ ຈັນຈາເປັນຕ້ອງໄປ ຕ.ນາເກລືອໂດຍບັງເຄື່ອງ ຮູ້ສຶກສິນໄຈເພຣະຈະໄດ້ເກີບ
ຂໍ້ມູນດ້ວຍ ເຫຼືເພຣະແມ່ຕ້ອງການໃຫ້ພາໄປໜາງໝາດີຄົນໜີ່ຊື່ທຳກຳນອຍໆໄກລ້າທ່າເຮືອຍີບໍ່ມີໃນນາເກລືອ
ຮະຫວ່າງທາງຜ່ານໂຄກຍາງ ຄລອງລຸ ແລະປ່ອນ້າຮ້ອນ ຜ່ານປ່ອນ້າຮ້ອນແລ້ວຈຶ່ງເຂົາເຂົາຕຳບລບາງສັກ ຈະ
ເຫັນຕາດບາງສັກອູ້ທາງໜ້າຍມືອ ແຕ່ຄາດວ່າວັນນີ້ໄມ່ມີຕາດນັດ ຈຶ່ງເຫັນແຕ່ແຜງວ່າ ອູ້ ແລະຜູ້ຄົນກີໄມ່
ພຸລົງພລ່ານມາກນັກ ຈະມີກີແຕ່ຮັບຮູກຄົນໃໝ່ ທ່ານີ້ມີພ່ວງ ອູ້ໜ້າທາງ ຜົ່ງນໍາຈະເຂົ້າໄປໃນຕຳບລານາເກລືອ
ເຂົ້າເດີຍກຳບັນພວກເຮາ

ທາງເຂົ້າໄປບ້ານນາເກລືອມີປ່າຍບອກທາງທີ່ເດີນຂັດດ້ວຍດ້ວຍຫັນສື່ສີດຳບັນພື້ນຂາວບອກທາງໄປ “ໜາດ
ມດຕະນອຍ” ເລີ່ມໄວໄປຕາມເສັ້ນທາງທີ່ຈະຢາຍເລີ້ວ ແຕ່ເປັນທີ່ນໍາສັ່ງເກດວ່າມີໜຸ່ມຂາດໃໝ່ກ່ຽວ່າງປະມານ
១-២ ເມຕຣ ຂວາງທາງອູ້ເປັນຮະຍະ ທ່ານີ້ມີກີແຕ່ຮັບຮູກຄົນໃໝ່ ຈຶ່ງມີຜູ້ປະກອບອາຊີພທີ່ເຂົ້າກັນໄດ້
ກັບສກາພື້ນທີ່

ຮະຫວ່າງມີສັນປາລົມທີ່ນໍາຈະມີໜ້າຍມາກແລ້ວອູ້ໜ້າຍແກ່ ບາງໜ່ວຍສັນຕ່ອນເນື່ອງກັນຮະຍະທາງຍາວ
ເປັນກີໂລເມຕຣ ຄວາມສູງຂອງດັນປາລົມນໍາຈະອູ້ປະມານຕີກ ២ ໜັ້ນ

ກ່ອນຈະເຖິງທາງເຂົ້າໄປເວົ້ວສອງທົມມດຕະນອຍ ມືນາກຸ່ງໃຫ້ເຫັນ ທັກທີ່ຈະຮັງແລ້ວແລະຍັງທຳອູ້ ດາວ່າ
ບຣິເວນນີ້ນໍາຈະເປັນຮອຍຕ່ອງຮະຫວ່າງນໍາເຄີມກັບນໍາຈີດທີ່ກາລຍເປັນນໍາກວ່ອຍ ຈຶ່ງມີຜູ້ປະກອບອາຊີພທີ່ເຂົ້າກັນໄດ້
ກັບສກາພື້ນທີ່

ວັນນັ້ນ ເຮົາອອກເດີນທາງເຢັນມາກແລ້ວ ແລະເນື່ອງຈາກໄມ່ເຄຍມາທີ່ນີ້ຈຶ່ງຕ້ອງການທາງເປັນຮະຍະ ກ່ອນ
ເຖິງໜຸ່ມຂັນບ້ານນາເກລືອປະມານ ៥ ກີໂລເມຕຣ ມີທາງແຍກຂວາເຂົ້າໄປບ້ານພະມ່ວງແລະທ່າໄຕະເມອນ ຜົ່ງວັນທັງ
ຄົງມີໂຄກາສເຂົ້າໄປສໍາຮວງຂໍ້ມູນອີກຄົ້ງ

ຂັບຮັດຕຽງໄປເຮືອຍ ທ່ານີ້ໄປສັ້ນທາງເວັ່ນແບບມາກີ່ນໍ້າ ທາງເປັນໜຸ່ມນ້ອຍລົງແຕ່ກາຣປູ້ພື້ນຄົນຍັງໄມ່ຄ່ອຍດີ
ນັກ ຄົງເປັນພຣະຮະຍະທາງທີ່ຍິ່ງໄກລກາຮັດນາຍິ່ງໄປລົງຍາກກີເປັນໄປໄດ້

ຜ່ານສຳນັກສົງຮົນນາເກລືອ ຜົ່ງອູ້ທາງໜ້າຍມື່ອໄປໄດ້ໄມ່ໄກລນັກ ດ້າຕຽງໄປຈະເຂົ້າທ່າເຮືອໂຮງງານຍີບໍ່ມີ
ແຕ່ດ້າເຂົ້າໜຸ່ມບ້ານນັກຕ້ອງເລີ່ມຍ້າຍ ພັນຈາກເລີ່ມຍ້າຍໄປໄດ້ໄມ່ນັນນັກ ຈະເຫັນປ່າຍບອກບ້ານຜູ້ໃໝ່ບ້ານໜຸ່ມ
ທີ່ ២ ນາເກລືອ ເຖິງຕຽງນີ້ເຮົາແວງໃຫ້ຮັດພົມທີ່ເຫັນຕົວກາມຫາແມ່ ສ່ວນນັ້ນມີໂຄກາສເຂົ້າໄປຄາມປະວັດທິດິມ ທ່ານ
ຂອງໜຸ່ມບ້ານຈາກໜຸ່ງໜ້າທີ່ອູ້ໃນບ້ານຜູ້ໃໝ່

นำเสียดายที่หนูงคนนี้ไม่ได้มีพื้นเพอยู่ที่นี่ และไม่เคยมีใครเล่าประวัติศาสตร์ใด ๆ ให้ฟังเลย โชคดีที่ผู้ใหญ่บ้านกลับมาถึงบ้านพอดี

นายประเทือง ชื่อเสียง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ เล่าความเป็นมาและสภาพของบ้านนาเกลือเท่าที่ทราบ และบอกให้อ่านทวนให้ฟังเมื่อสัมภาษณ์จบ เพราะผู้ใหญ่เองเกรงว่าข้อมูลที่ให้ไปจะไม่ได้ประดิษฐ์เป็นเรื่องราว ซึ่งข้อมูลได้ถูกทบทวนแล้วขึ้นหนึ่งหลังจากการพูดคุย

วันนั้นเดินทางกลับโดยยังไม่ได้ปิดพื้นที่รัมนาเพราเย็นมากแล้ว และเส้นทางค่อนข้างไกล

สำราญ ๒

ผู้เก็บข้อมูล อุชาามาศ เอลิมารรณ์ กุลยา ศรีภักดี ๔๗ มีนาคม ๒๕๖๐

วันที่ ๔๗ มีนาคม ๒๕๖๐ ตรวจกับวันพุธสุดที่ เป็นวันเก็บข้อมูลในตำบลนาเกลือ ซึ่งเป็นพื้นที่สุดท้าย วันนี้นักวิจัยครบทีมสองคนเช่นเดิม เรายังเดินทางประมาณ ๑๐ โมงครึ่ง ผ่านเส้นทางเดิมที่ชิน เดย์มาแล้ว เมื่อถึงตลาด มีนัดขนาดใหญ่ มีสินค้ามากมาย แต่จากการคาดคะเนคร่าวๆ มีผลไม้ขายมากกว่าอย่างอื่น

รถเราที่จอดกันระหว่างทางทำให้ต้องขับรถลับอย่างระมัดระวัง การเดินทางวันนี้ จุดหมายอยู่ที่บ้านพระม่วง ซึ่งเมื่อถึงทางแยกเราจะเข้าไปในหมู่บ้าน ขับไปประมาณ ๙ กิโลเมตรจะสุดทางที่ท่าเรือบ้านพระม่วง

ก่อนเดินทางมา เพื่อนคนหนึ่งที่เคยลงมาทำงานในพื้นที่บ้านพระม่วง เตือนว่า เส้นทางในบ้านพระม่วง曲折มาก ถ้าจะมาต้องมีเพื่อนร่วมเดินทางและเมื่อถึงแล้ว จะต้องมีคนบอกทางเพื่อกลับรถ แต่เมื่อเดินทางมาดูด้วยตัวเองจึงได้รู้ว่าแม้เส้นทางจะ曲折มาก แต่ไม่ได้ลำบากอย่างที่ถูกปู在地上ไว้แต่แรก เพราะยังมีที่ว่างพอให้กลับรถได้

อยู่บ้าน ที่สำคัญถนนก็ลาดค่อนกรีต ขับค่อนข้างสะได้

เดินถ่ายรูปมั่นๆ พบร่วงท่าเรือที่เห็นนั้นได้รับงบประมาณสร้างมาหลายปีแล้ว สภาพด้านข้างของสะพานมีรากเหล็กที่ชำรุด และสะพานปูนที่หอดลงทะเล ก็แตกหักบางส่วนแล้ว นอกจากนี้ บริเวณข้างมีของท่ายังมีที่นั่งม้าหินอ่อนสีเทาปูด้วยกระเบื้องหินที่สามารถใช้เป็นที่พักผ่อนและรอลงเรือของคนในหมู่บ้านได้ทุกเมื่อ

ที่ท่าพระม่วง เราขอให้คนที่สร้างบ้านอยู่ริมท่าพระม่วงมาชี้จุดให้ดูว่าเก้าที่เห็นมีเก้าอะไรบ้าง ผู้ชายคนนั้นชื่อ นายระรื่น ตุส เกษ อายุ ๒๙ ปี มาอยู่ที่บ้านพระม่วงได้ ๖ ปีแล้ว ตอนที่ไปถึงนายระรื่นและภรรยากำลังเอาปลาหลังเขียวตัวเล็ก ๆ ใส่ถุง เพื่อเอาไปขายถุงละ ๑๐ บาท นายระรื่นยังบอกอีกว่า ที่นี่มีเรือปันหมึกมาก การสังเกตเรือปันหมึกดูได้จากการที่เป็นเรือใหญ่ เสียงดังอื้อ ๆ มี

กระโดงเรือและห้องพักเป็นสีฟ้า

ที่ท่านน้ำบ้านพระม่วง เราสองคนได้ถ่ายรูป
แผนที่แสดงคลองสาขาและสภาพพื้นที่ริมทะเลหน้า
บ้านพระม่วงด้วย ซึ่งจากแผนที่จะเห็นคลองสาขา เช่น
คลองกะเส็ม คลองแปะข้าย และ คลองลด ซึ่งคน
แถวนั้นไม่ทราบว่าซื้อเหล่านี้มีที่มาอย่างไร

จากนั้นเราสองคนเข้าไปในหมู่บ้าน เพื่อไปพบ
ป้าเปลือง ตามคำแนะนำของคนที่รู้จักพื้นที่มาก่อน แม้ว่าช่วงบ่าย ๆ เป็นเวลาพักผ่อนของชาวบ้าน
แต่ป้าเปลืองก้มหนังสือคุยกับเราสองคนอย่างเต็มใจ และถามถึงความต้องการเพื่อที่จะให้ข้อมูลได้
ถูกต้อง

ขณะที่นั่งคุยสังเกตว่า ป้าเปลืองเป็นคนที่เรียบเรียงประโยคและ
ถ้อยคำได้ดีมาก เพราะฉะนั้นในการถอดเทปจึงแทบไม่ต้องเรียบเรียง
ภาษาใหม่ให้เสียเวลา หลังสัมภาษณ์ป้าเปลืองพาไปปดุ ศาลใต้พระม่วง
เราเดินทางกลับ และเข้าไปถ่ายรูปที่ท่าบ้านนาเกลือต่อ ก่อนที่
ฝนจะปรายปราຍลงมาพอดี

ระหว่างทางผ่านตลาดบางสักอีครั้ง เย็นนี้เราเห็นแม่ค้าขาย
อาหารทะเลสด ๆ เพิ่มมากขึ้นกว่าเมื่อเช้า แต่ก็ไม่ได้แวดวงเพราะเย็นมาก
แล้ว อีกอย่างหนึ่งคือตอนที่ออกจากนาเกลือ เราสองคนจะซื้อปลาตัว

เล็กๆ แห้งระหว่างทาง ชาวบ้านที่ทำปลาบอกว่า ปลาเนี้ยเรียกว่า ลูกเหมุล

เดินทางกลับโดยผ่านไปทางสะพานแก้มดำ แต่น่าเสียดายที่น้ำขึ้นทำให้ไม่ได้ลงไปดูซากเรือ
โบราณตามที่คนในตำบลคนนี้บอกเขาไว้

สำรวจ ๓ ลักษณะนัยประเทือง ชื่อเสียง

โดย อุษามาศ เนลิมวรรณ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐

นายประเทือง เล่าว่า ชื่อนางเลือ ได้ยินมาว่ามีคนมาทำนาเกลือบริเวณที่ตั้งบ้านฯ เพราะเป็นบริเวณที่อยู่ใกล้ทะเล หมายความว่าการทำนาเกลือซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีบริเวณกว้าง

บริเวณใกล้ ๆ ปากน้ำมีคลองอยู่ด้วย ซึ่งคลองที่เชื่อมต่อกันแม่น้ำตัวรังที่หน้าบ้านนางเลือชื่อ คลองสินตัวหัว หรือบางคนออกเสียง สิงโต โดยคลองนี้จะขึ้นไปถึงหัวคลองของคลองทุ่งค่าย (คลองทุ่งค่ายมาจากตำบลบางสัก)

เมื่อมีคนอยู่ในบ้านนางเลือมากขึ้น จนถึงสมัยที่มีการขอนามสกุล จึงมีผู้ขอนามสกุล นางเลือ ในเวลาต่อมา ส่วนนามสกุลของนายประเทือง ตั้งมาจากต้นตระกูลชื่อ ชื่อ กับ เส้ง ซึ่งคาดว่าอาจจะเป็นชื่อของปู่และย่าของนายประเทือง (ตรวจสอบอายุน่าจะเป็นทวด)

บ้านนางเลือหมู่ที่ ๒ มีผู้ใหญ่บ้านคนแรกคือ นายเกลี้ยง กะลาทา ส่วนบุคคลที่มีชื่อเสียงและมีผู้เกรงใจมากมาตั้งแต่อดีต ชื่อ วิน ศรีประสิทธิ์ (พ.ศ.๒๕๔๐ อายุประมาณ ๘๐ ปี) บ้านนี้มีบ้านอยู่ห้องสิบ ๑๖๓ หลังคาเรือน ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ

บริเวณบ้านนางเลือนั้น มีน้ำเค็มขึ้นถึง การประกอบอาชีพสมัยก่อนคือการทำนาเกลือ บ้านนี้ไม่มีแล้ว อาชีพทำประมง โดยเครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงส่วนใหญ่เป็นโพงพาง ซึ่งจะลงโพงพางเมื่อมีน้ำใหญ่ และจะเก็บขึ้นเมื่อน้ำแห้ง และทำสวนยาง บริเวณที่มีสวนยางมากอยู่ทางทิศตะวันตกของปากน้ำหน้าบ้านนางเลือ (ตรวจสอบเรื่องการทำนาเกลือในสมัยก่อน)

ท่าเรือหน้าบ้านนางเลือ แต่เดิมเป็นสะพานไม้เดี่ยม ทอดออกไปในทะเลประมาณ ๒๐ เมตร คนนางเลือจะไปลงที่ท่าน้ำเพื่อเดินทางทางเรือต่อไปยังตั้ง ซึ่งคนส่วนใหญ่ในชุมชนนี้จะมีเรือคิดเป็น ๗๐% ของครัวเรือนทั้งหมด และแม้ว่าสภาพจะติดทะเลแต่น้ำไม่เคยท่วม เพราะน้ำทะเลจะหนุนไปทางอื่น

นายประเทือง เล่าถึงโรงเรียนที่เคยอยู่ริมน้ำหน้าบ้านนางเลือ ชื่อ โรงเรียนบ้านนางเลือเนื่อง เปิดสอนระดับประถม ๔ อาคารหลังเดิมทำด้วยไม้กันฝ่า พอทำกันปูนได้ใหม่ ๆ ก็พัง เนื่องจากน้ำเซาะตลิ่งจนทำให้อาคารเรียนเสียหาย จนต้องย้ายไป ต่อมาก็ย้ายที่ตั้งไปอยู่ที่โรงเรียนนางเลือในปัจจุบัน นายประเทืองจำได้ว่าเรียนจบก่อนที่ตั้งจะพัง ซึ่งตอนนั้นอายุประมาณ ๗ ปี (ตรวจสอบอายุเรียนจบ เพรา ๗ ปี เด็กทั่วไปเพียงเข้าเรียน)

ที่ตั้งโรงเรียนในปัจจุบัน แต่เดิมเรียกว่าทุ่งชนช้าง ที่ชื่อนี้ เพราะอยู่ติดกับทางสามแพรก ซึ่งแต่ก่อนมีช้างป่ามาชนกัน ส่วนโรงเรียนเมื่อแรกเริ่มสร้างมีถึงห้องประถม ๗

สำนักสงฆ์ในหมู่ที่ ๒ บ้านนางเลือนั้น แรกเริ่มสร้างเป็นศาลาหลังเล็ก ๆ ใช้ประกอบพิธีต่าง ๆ ประมาณปีเศษ ๆ ที่ผ่านมา ผู้ใหญ่ประเทืองได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน จึงของบประมาณเพื่อสร้างเมรุเผาศพขึ้น

ສໍາຮວັດ ດ ສັນກາຜະນົງ ນາຍເປົ້າລົ້ອງ ໂດຍ

ໂດຍ ກຸລຍາ ສຽງກັດ ອຸ່ນາມາສ ເຂລິມວຽຣົນ ໜ້າ ຮັນວາຄມ ແກ້ໄຂ

ຊຸມໝາຍດັ່ງເດີມບ້ານພະມ່ວງ ເປັນຊຸມໝາຍທີ່ມີຄວາມສຳຄັນດ້ານປະວັດີສາສຕ່ວ ເນື່ອງຈາກມີເຮືອງເລ່າເປັນ
ຕໍ່ານານແລະສອດຄລ້ອງກັບສພາພຸມປະເທດໃນປ່າຈຸບັນ ຄື່ອຕໍ່ານານໄດ້ພະມ່ວງ

ເລັກັນມາວ່າ ໄດ້ພະມ່ວງຢ້າຍຈາກພັກລູງມາຕັ້ງຄື່ນສູນອູ່ທີ່ບ້ານພະມ່ວງ ໄດ້ພະມ່ວງມີລູກຫາຍ
ຄນໍ້າ ນາມສມາດວ່າ ມານພ (ນ່າຈະໝາຍຄື່ງການເຮີຍຄນໍ້າ ມານພນ້ອຍ) ຕ່ອມາມີເຮືອສໍາເກາມາຈອດ
ທີ່ທ່ານັ້ນ ແລະໄດ້ພັບກັບລູກຫາຍຂອງໄດ້ພະມ່ວງ ເහັນວ່າເຕັກຫາຍຜູ້ນີ້ມີສິຍົດີ ຖຸປະການ ທຳໄໜ້ຈຳອງເຮືອ
ພອງໃຈແລະຂອບເປັນລູກບຸນຍຸຮ່ວມ ໄດ້ພະມ່ວງກົກໃຫ້ໄປ

ຈົນກະທັ້ງເຕັກຫາຍຜູ້ນີ້ໄດ້ເປັນຫຸ່ນໆ ຮູ້ສຶກຂອບພອກກັບລູກເຈົ້າຂອງເຮືອ ແລະແຕ່ງງານກັນ ຈົນກະທັ້ງພ່ອ¹
ແມ່ບຸນຍຸຮ່ວມຕາຍຈາກໄປ ມານພຫຸ່ນໆກິ່ນນໍາເຮືອສໍາເກາລ່ອມາຄື່ງບ້ານພະມ່ວງ ເພື່ອນ ພະນັກງານໄດ້ພະມ່ວງເຫັນ
ແລະຈຳໄດ້ວ່າເປັນລູກຫາຍຂອງໄດ້ພະມ່ວງລ່ອງເຮືອມາ ຈຶ່ງໄປບອກຂ່າວ ໄດ້ພະມ່ວງແລະເມີຍເຫັນຮູ່ປັກຊັນ
ຂອງລູກຫາຍກົດຈຳໄດ້ ຮູ້ສຶກດີໃຈມາກ ເຕັມຫາອາຫາຮາມາຕ້ອນຮັບ

ຕອນນັ້ນລູກຂອງໄດ້ພະມ່ວງມາຮມປລາທີ່ຫວ່າເຮືອ ເຫັນພ່ອແລະແມ່ກົດຈຳໄດ້ ພ່ອແມ່ເຮີຍລູກ ເມີຍມານພ
ຫຸ່ນໆໄດ້ຍືນ ກົດາມວ່າ ໄຄຣີຍ ມານພຈະບອກຄວາມຈິງກີ່ໄມ້ໄດ້ ເພະສພາພກາວແຕ່ງກາຍຂອງພ່ອແລະແມ່ເດີມ
ຂອງຕົນເອງໄມ່ສມກັບເຂົາ ທີ່ ຕອນນັ້ນເປັນເຈົ້າພະຍາ ຈຶ່ງທຳເປັນໄມ້ຮູ້ຈັກ

ໄດ້ພະມ່ວງກັບເມີຍຄາມວ່າ ຈຳພ່ອແລະແມ່ຂອງຕົວເອງໄມ້ໄດ້ຫຸ້ອ ມານພບອກວ່າ ໄມຮູ້ຈັກ ແລະໄມ່ເຄຍມີ
ພ່ອແມ່ອູ່ທີ່ ສອງຕາຍຍົກເຕີຍໄຈມາ ເພະນາພາດມາວ່າ ຍາຍຈະມາຂອຂະໄວ ແລະຕ້ອງການສິ່ງໄດ້ ດ້ວຍ
ຄວາມເສີຍໃຈຂອງພ່ອແມ່ ຈຶ່ງພາຍເຮືອກລັບເຂົ້າຜົ່ງ

ຄວາມທີ່ໂກຮແລະນັ້ນຍື່ອງບອກໄມ່ລູກທີ່ລູກແນວຄຸນ ພ່ອເລຍແໜ່ງວ່າຂອງໃຫ້ເກີດຄວາມນິບຫາຍ້ື່ນກັບ
ລູກຫາຍ ໃຫ້ລ່ວມຈຸນ ສ່ວນແມ່ໄມ້ໄດ້ແໜ່ງຂະໄວ ມານພຫຸ່ນໆອອກເຮືອໄປໄປໄດ້ສັກະຍະ ເກີດມີພາຍຸແດງໜີ້ນັນທົ່ວ່າ
(ຄົນແກ່ ພົກເລາເສີມວ່າ ໄດ້ເຈົ້າໄໝກ່ຽວມາປະກາດ ເພະນາພາດມາວ່າ ຍາຍຈະມາຂອຂະໄວ ແລະຕ້ອງການສິ່ງໄດ້ ດ້ວຍ
ກະຈາຍອູ້ໃນທະເລ ກລາຍເປັນເກາະແກ່ງຕ່າງ ແລ້ວ ເກາະໜູ້ ເກາະນຸກ ເກາະເກຕວາ ເກາະຕາກໃບ ເກາະໄທ
ໄດ້ພະມ່ວງກົດຕາຍໄປເກີດເປັນຕົ້ນມະມ່ວງໜີ້ຕົ້ນຫົ່ງ ປ່າຈຸບັນໄມ່ມີແລ້ວ

ລັກຊັນະຕົ້ນມະມ່ວງນັ້ນມີອູ່ສອງກິ່ງ ກິ່ງໜຶ່ງໃນນິມລັງໄປໃນທະເລ ສ່ວນອົກກິ່ງທັນໄປທາງດອນ ກິ່ງທີ່ໃນໝໍ
ລັງໄປໃນທະເລເຄື່ອແມ່ ທີ່ຍັງຮູ້ສຶກຫ່ວງລູກ ເມື່ອຜລສຸກ ມີຮສຫວານ ກິ່ງທີ່ທັນໄປທາງດອນຄື່ອ ພ່ອ ທີ່ໄມ່ທັນໄປແລ້ວ
ເລຍ ແລະເນື່ອຜລມະມ່ວງສຸກ ກົມີຮສເປົ້າຍວ

ປ່າຈຸບັນມີສິ່ງທີ່ສອດຄລ້ອງກັບຕໍ່ານານ ຄື່ອສາລ ໄດ້ພະມ່ວງແລະຈຸດທີ່ເຄຍມີຕົ້ນມະມ່ວງຮົມຫາດ
ຫົ່ງປະປັບປຸ້ອງບອກວ່າ ຄໍາມີການປັບປຸງໃຫ້ດີ ສາລໄດ້ພະມ່ວງນ່າຈະເປັນສັນຕະພູກົນ ແຕ່ໂນມກິ່ງໄປຄນລະທາງ

(“ຕໍ່ານານໄດ້ພະມ່ວງຈາກປະປັບປຸ້ອງ ໄດ້ຮະ ແຕກຕ່າງກັບທີ່ໄດ້ຍືນຈາກຄນທີ່ອື່ນ ໃນເຮືອງຕົ້ນມະມ່ວງ
ທີ່ປະປັບປຸ້ອງບອກວ່າມີຕົ້ນເດືອນແປ່ງເປັນສອງກິ່ງ ແຕ່ທີ່ອື່ນບອກວ່າມີສອງຕົ້ນອູ່ຄູ້ກັນ ແຕ່ໂນມກິ່ງໄປຄນລະທາງ)

สำรวจ ๔.๑ สัมภาษณ์ นายเปลื้อง โต๊ะหะ

ประวัติอื่น ๆ ของบ้านพระม่วง คือ มีตัวครูหนูกับตัวครูเอียด มาจากไทยบุรี มาตั้งบ้านเรือนที่นี่ ต่อมามีญาติพี่น้องย้ายตามมากมาย แต่ก่อนมีคนจีนมาอยู่ เป็นคนจีนจากหาดทรายข้าวมาทำพิงพังอยู่ อัญม่าเกิดทะเลวิชาตเพราคนจีนเอาหมูมาเลี้ยง ตัวครูหนูกับตัวครูเอียดไม่ยอม เพราะถือว่าอยู่มาก่อน คนจีนก็ย้ายกลับไปหาดทรายข้าวตั้งแต่นั้น

ตัวครูหนูกับตัวครูเอียด ปัจจุบันมีลูกหลานอยู่ที่นี่มากมาย เช่น姓名สกุลภูมิда ซึ่งมีมากที่สุดรองลงมาคือนามสกุลแคนหวา เป็นนามสกุลใหญ่ในแถบนี้ ส่วนนามสกุลสุหิรันมีมากเป็นลำดับที่ ๓ ชื่อคนสมัยก่อนมี ตัวครูกูแน ตัวครูลิป ตัวครุหะ ตัวครุเอ ตอนนี้เสียชีวิตหมดแล้ว หมู่บ้านพระม่วงนับถือศาสนาอิสลาม ๙๐%

ความสัมพันธ์ของคนที่นี่เหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน มีสังเกตและเขยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ตอนแรก ปะเปลื้องนามสกุล สุหิรัน มาอยู่กับตายาย ตัวเลี้ยงมาก็เลยได้ใช้นามสกุลตัวหะตามตายาย แต่ก่อนจะเปลี่ยนนามสกุลก็ต้องมีคนรับรอง ซึ่งก็หาไม่ได้แล้ว เลยต้องใช้นามสกุลตายาย พี่น้องของปะไม่มี จะมีฝ่ายเมียมาก ซึ่งเดิมนามสกุลแคนหวา ปะมีแค่สองคนพี่น้อง ปะมีลูก ๓ คน จบทำงานซึ่งพ่ออยู่ ๑ คน ที่ไม่จบยังมีอีก ๑ คน

สำรวจ ๔.๒ สัมภาษณ์ นายเปลื้อง โต๊ะหะ

เรื่องภาษา ปะเปลื้องให้ความเห็นว่า จากที่เราเห็นภาษาต่าง ๆ สอดคล้องกับเรื่องราวที่เล่ามาตั้งแต่ประวัติศาสตร์ทั้งนั้น

ปะเปลื้องภาค方言ที่ภาษาในทะเลให้ดู มีภาษาต่าง ๆ ได้แก่ ภาษาเกตรา ภาษาเกียง ภาษาเชือกภาษาไท มีรีสอร์ท ภาษากรະดาน ภาษาลิบง เป็นภาษาใหญ่ ภาษาṅ ก เป็นของกองเรือทหาร ภาษาມຸກົດ ความเจริญเข้ามามาก ประชาชัชนในห้องถินลำบาก

ภาษาสองพี่น้อง เป็นภาษาที่คนแควปวนบุรี ประจำบุรี เรียกว่าภาษาสองพี่น้อง แต่คนแควตั้งรู้จักในชื่อภาษาเหลาเหลียง มี ๒ ภาษาที่แยกออกจากกันแต่อยู่ใกล้กัน เรื่องผ่านได้ แต่ถ้ามองจากผืนดินจะเห็นเหมือนสองภาษาที่ติดกัน

ภาษาṅ ก มีมากมา ปะชี้ไปแล้วมีต้นไฝ มะนาว มะพร้าว สวยงามมาก สันนิษฐานว่า ที่เรียกภาษาṅ ก น่าจะมาจากนกที่อยู่ในเรือของมนพซึ่งเป็นลูกของตัวพระม่วง ล้อมาติดอยู่ແගา ๆ นั้น

ภาษาตะรุเตา เป็นเส้นทางที่มาจากอนโคนนีเชียต้องผ่านที่นี่ แล้วเข้ามาภาษาṅ ก แล้วจึงผ่านไปกันตั้งได้ ซึ่งภาษาตะรุเตาเป็นภาษาที่มองเห็นลิบ ๆ จากท่าเรือพระม่วง

ถ้าล่องเรือมาจากการภาษาตะรุเตาจะผ่านภาษาວี ภาษาเกตรา ตากใบ ภาษาหลัก ภาษาเหลาใบพ ภาษาเหลาเหลียง (สองพี่น้อง) ภาษาเรือรับ ชาวบ้านเรียกเรือจังกับ เป็นเรือสำปั่นของเรือลำใหญ่ ภาษา

ເກະໜັກຈະອູ້ທ່າງກັນກັບເກະເວືອວະແລກເກະເກຕຈາ ເກະເຫດໄປທີ່ມີຕິ່ນໄຟ້ນັກ ມະນຸ່ງ
ມະພ້າວ ມີຫາດທ່າຍສ່າຍງາມ ເກະລົບົງ

ที่บ้านพระม่วงไม่เคยพูดมากเรื่องโบราณ พับแต่ Wat Phra Borom เศษชามแตก และในเมืองน่าจะตรงกับช่วงญี่ปุ่นขึ้นเมือง คนที่เก็บได้เป็นคนดำเนินห้าหาปลา ชื่อ เหวก ปะเปลือยเกยเห็นแค่รังเดียวแล้วเขาก็เก็บ ตอนนั้นเขาพบไหกงใหญ่มาก มีคนมาจ้างให้ไปเก็บในราคานี้เป็นหมื่นด้วย แต่พอได้มาซากไหนั้นก็ใหม่ไปต่อหน้าต่อตา นายเหวกเอามา ๒ ใบ พอกตกกลางคืนก็เห็นเป็นคนโบราณมาบอกว่าให้อาไปคืนยังไม่ได้ขอ เอามาได้อย่างไร นายเหวกจึงเอามาไว้นอกบ้าน ตอนนี้คนคนนั้นไม่อยู่บ้าน ไปออกเรือ

ท่าเรือปัจจุบัน เดิมไม่มีสะพาน แต่มีการทำหลุมถ่านขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๔๓๙ ต่อมายกเลิก
สัมปทานหลุมถ่านเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๔ (ตรวจสอบ) โรงเตาถ่านที่นี่ถูกฟื้นฟ้างอกเลิกทำไป

ส่วนโรงเรียนเก่าไม่มีประโภชน์แล้ว โรงเรียนย้ายไปอยู่ที่ฝั่งดอน อยู่ใกล้มัสยิด โรงเรียนสร้างเมื่อได้จำไม่ได้ แต่อายุ ๖๐ ปีแล้ว โรงเรียนก็ย้ายไปเสียแล้ว

ສໍາຮວງ ແ.ສ ສັນກາຜະນົງ ນາງປະລິອງ ໂຕີະທະ

สมัยก่อนถูกกล่าวขัดเจน ๓ เดือน หน้าหน้า เมฆาหน้าร้อน ๓ เดือน หน้าฝน ๓ เดือน โดยเดือน ๗ เดือน ๘ เดือน ๙ เดือน ๑๐ เป็นเดือนเป็นฤดูมรสุม

mgr.สุมสมัยก่อนเป็นเวลาแห่งอนุ ชาวน้ำที่จะรู้ว่าเดินทางวันไหนได้ วันไหนลมแจ้ง เดือนไหนลม
แรง สมัยนี้ไม่แห่นอน รู้ๆ ก็เกิดสีนามิแล้ว

คนเรือสมัยก่อนจะดูดาว อ่าน ดาวจะรู้เข้า ถ้าหางจะรู้เข้ากระดกขึ้นแสดงว่าไม่มีลม ออกเรือได้แต่ถ้าจะรู้เข้า เอาหัวเข็ดขึ้น จะมีลมพายุ ออกเรือไม่ได้ เรือสำเภาสามหลักที่ออกทะเลจะต้องดูดาวว่าลมจะแล้งวันไหน

การสังเกตธรรมชาติที่เหมือนกันคือ ดูใบโงกการกลอยน้ำในแนวตั้ง ภายใน ๒-๓ วัน จะมีพวย การเกิดฟันตกหรือไม่เกิดก็ อย่าง modulus ขึ้น ตากปลาได้เลย decad จะออก แต่ถ้ามดคำคลานลงรู ผ่านจะ ตก ปุ๊บขึ้นต้นโงกการก์สังเกตได้ เมื่อมาพดคายแลกเปลี่ยนกันในแต่ละจังหวัดจะได้เหมือนกัน

ສໍາຮວງ ແ.ນ ສົມກາະໂລ່ງ ນາຍປະລິບ ຕື່ອະທະ

การเดินทางมาจากพัทลุง เส้นทางน้ำจะเชื่อมต่อกันได้หมด ที่ปากแม่น้ำตรังมีการเชื่อมกับปากแม่น้ำพัทลุง สายพัทลุงเป็นน้ำจืดน้ำดอนมาชนกับน้ำเค็มที่กันตัง (ปากแม่น้ำพัทลุงหมายถึงปากแม่น้ำประเหลียน) การไปพัทลุงจะผ่านไปทางคลองย่านตาขาว เป็นการล่องแพ ล่องเรือ ไม่มีเรือเครื่อง ไม่มีเครื่องจักรกล คลองก็ไม่ตื้นเขิน ปะเปลืองเล่าว่าคนที่นี่จะไปหาalenถึงภูเก็ต สวนคนภูเก็ตก็จะมาหากินแกลบ่นน้ำน้ำน้ำพรม่วงด้วย คนจากที่นี่จะพาเรือไป

ท่าเรือเมื่อน้ำแห้ง เรือจะถึงท่า สมัยก่อนการสัญจรไม่ได้ไปทางรถ ไปทางเรือแล้วต่อรถไปข้ามເກອໄປทางหาดทรายขาว เกาะเคี่ยม นาเกลือ กันตังได้ กันตัง ค่าโดยสารประมาณ ๕-๑๐ บาท เรือส่วนตัว ส่วนใหญ่เป็นเรือทำประมง ในบ้านพระม่วงมีเรือประมาณ ๗๐ ลำ เฉพาะบ้านพระม่วงมีเรือตกน้ำ เรือวางอวนของแต่ละคนตามแต่ถนนด

อาชีพคนในบ้านพระม่วง ๖๐% ทำเกษตร ๔๐% ทำประมง ทำโรงงาน ๕% โดยคนทำสวนจะทำโรงงานด้วย ประชากรในพระม่วงไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง อาศัยที่ดินของกรมเจ้าท่า มีการสำรวจพบว่ามีจำนวน ๔๐ กว่าครัวเรือน อาศัยเรือเล็ก ๆ ไปวางอวน ได้ปลามาขายเลี้ยงชีพได้

การออกเรือมี ๒ ชนิด คือ ออกไปประกอบการเอง เช่น วางอวนปู ดักปลา อีกพวกหนึ่งออกเรือพาณิชย์ ไปกับผู้ประกอบการต่างจังหวัด

ส่วนมากออกเรือพาณิชย์มากกว่าไม่เรือเอง เรือพาณิชย์มีคนเป็นจำนวนน้อย ๆ คน เช่นที่สหัสกระบี มีอวนคำ awanlak ซึ่งมี ฉิว หรือหัวหน้าเรือจะมาพาคนไปกับเรือพาณิชย์

การนั่งปู ต้มปูเกิดมานานแล้ว ในครอบครัวจะแกะเนื้อปูไปส่งตลาด ปูม้าที่ทางนกมีมาก ถือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปูม้า

ปะเปลือยยังเล่าถึง ธรรมชาติของปลาทูที่จะเข้ามาระงับให้ริมตลิ่ง

นอกจากนี้ ที่นี่ยังเคยทำโครงการธนาคารปู โดยไปซื้อปูเข้ามา เคยทำมาแล้ว ทำเป็นคอกปู แต่ทำได้แค่ ๒-๓ เดือน ก็เกิดสีนามิ ทำลายคอกปูไปหมด ดิที่คลื่นสีนามิไปปากหวน ไม่ได้เข้ามาทางนี้ ถ้าเข้ามาจริง ๆ คนคงตายประมาณ ๒๐๐ คน ตอนนั้นที่เกิดสีนามิ เรียกว่า “แห้งปลาวิ่งไม่ทัน” คือน้ำแห้งอย่างรวดเร็ว

สำรวจ ๕.๕ สัมภาษณ์ นายเปลื้อง ใต้ชะนะ

สภาพบ้านมีการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่สังคมหรือสิ่งแวดล้อม เมื่อมีความเจริญเข้ามา สมัยก่อนไม่มีความโภคภัย มีการลอกเลียนแบบประมาณ ๑๐ ปีมาแล้ว ถือว่ายังเข้ามาช้ากว่าหลาย ๆ หมู่บ้าน การเปลี่ยนแปลงที่เห็นชัดคือการแต่งตัว สืบ โทรทัศน์ คนแต่งตัวอย่างไร วัยรุ่นจะเลียนแบบได้เร็ว “เลียนแบบดาว” การเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน เช่น แต่ก่อนยกบ้านหลังหนึ่งไม่ต้องจ่ายเงิน แต่ใช้การช่วยเหลือกัน ลงแขกไปตัดไม้ ช่วยกันยกหินสองหัน ช่วยกันเย็บจาก มุงจากจนเสร็จ แต่ปัจจุบันทุกกระเบียงนิ่วต้องจ้าง สมัยก่อนไม่ต้องจ้างเลย

เมื่อก่อนยังมีการทำนา การทำนาไม่มีความเหล็ก ไนดาด้วยควาย เราจะช่วยกัน เช่น หุงข้าวสักหม้อ ทำแกงสักหม้อ หุงข้าวเหนียว มีชากาแฟไปช่วย ช่วยกัน ๒-๓ วันก็เสร็จ ปัจจุบันต้องเอาเงินเป็นตัวหลัก ทำเป็นธุรกิจ จ้างถูกก็ไม่มีใครทำ การเอื้ออาทรสัญญามี สมัยก่อนการเอื้ออาทรส่วนใหญ่ที่ดินจะยกให้ปลูกบ้าน อยู่ใกล้ ๆ กัน จะได้ช่วยเหลือกัน สมัยปัจจุบันแคนติดกันก็ต้องขาย อย่างนี้นำไปสู่ความ

ขัดแย้ง ต้องหาทนายกัน ที่จริงเรื่องของเรา ญาติของเราน่าจะคุยกันได้ ต่อไปข้างหน้าไม่รู้อะไร พอกับลูก
พี่กับน้อง จะขาดกันทีละน้อย ๆ เพราะคนมีความอยากได้ของบริโภค ไม่รู้จักพอ คำว่า พ่อไม่มี การไม่
พอทำให้เกิดปัญหา เขามีรถก็อยากมีรถ คือตัวเงินจะถูกน้ำมาใช้มากขึ้น ต่อไปก่อนที่เราจะจากไป ไม่รู้
ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นอีก ห้องอาหารในหมู่บ้านจะมีขึ้นหรือเปล่า ปัจจุบันยังไม่มี นายทุนก็เล็งเห็นการ
กอบโกยผลประโยชน์ ที่พระม่วงไม่มีชายหาด มีแต่ป่าเลน นายทุนไม่ชอบ หากมีชายหาด ไม่รู้อยู่หรือไป
อยู่ในเมืองเหมือนเพื่อนกันไม่แน่

ปะเปลี่ยงบอกว่า “คนในชุมชนค่อนข้างเว่อร์ มีให้กินมาก คือคนยังไม่เข้าถึงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสมบูรณ์ แต่มีความขยันมีอยู่ การใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่สมควรก็มีบ้าง อบายมุขมีบ้าง เล่นๆ แต่กลัวว่านานๆ เข้าจะมีมากขึ้น”

ສໍາຮວງ ๔.๖ ສົມພາຜະນົງ ນາຍເປັລືອງ ໂດຍະກ

ความเป็นมาด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันเริ่มทำงานป่าชุมชน เน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมมานาน

แล้ว แรก ๆ เริ่มมีป้าโภกการเป็นป้าใช้สอย เมื่อสมัยกำนัณคน ก่อน ชาวบ้านพรมงวะมีป้าใช้สอยประมาณ ๑,๖๕๐ ไร่ อยู่มา มีป้าไม่จากหน่วยงานไหนไม่ทราบมาสางป้าโภกการ ครูทอง ซึ่งเป็นแก่นนำ และเป็นคนเก่าแก่ของชุมชน คัดค้านและบอก ว่า ทำไม่ได้ เพราะชาวบ้านปลูกและใช้ไม้อยู่ จากนั้นจึงมีการ ทำเวทีเจรจา

หลังจากมีปัญหาเมื่อ พ.ศ.๒๕๓๗ ก็มีการปลูกป่ามาเรื่อยๆ ยังไม่ต้องใช้บประมาณ ใช้เพียง
น้ำมันตัวเอง ต่อมามีมูลนิธิศูนย์นิมิตเข้ามาช่วยงบประมาณ อาหารกากิน แจกเสื้อ มีป้ายของมูลนิธิ

ฝ่ายป่าไม้ก็อยากมาทำ สนใจมาก แล้วก็วางแผนให้คนในชุมชน ๔ คน ช่วยกันดูแลป่าในชุมชนให้เงินเดือน เดือนละ ๔,๐๐๐ บาท แต่ปีบวกกว่า ไม่ได้ เพราะชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของ และทำมาก่อนจะมาทำแบบนั้นไม่ได้ ถ้าจะทำต้องทำประชาคมกับชาวบ้านก่อนว่าชาวบ้านต้องการอะไร เช่น สะพาน walk way ชุมป่า ต้องฟังเสียงเชิงอนรักษ์ ผลประโยชน์อีกอย่างคือ ชาวบ้านที่ไม่มีเรือได้จบหนทาง

ตอนนี้ อบต.จะมาช่วย จะปลูกป่าอีก ทำในลักษณะซ้อมแซม ตอนแรก ๆ คนทำประมงมีไม่มาก แต่ทัพยากร่มีมาก เข้าตอกเบ็ดหน้าบ้านก็ได้ปلامาแล้ว การหากินแต่ก่อนไม่เสดสาลำบาก หลังจากป่าไม้ถูกทำลายจนหมดหายด้วยการสัมปทานป่าไม้ ทำไม้หลาส่งโรงงาน ทำแล้วป่าไม้ร่อยหรอ ทัพยากรัก จะลดลง กุ้งหอยปูปลา กิโลกรัม กิโลกรัม ไม่คุ้มค่าแรงค่าน้ำมัน ป่าไม้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา เพราะป่าเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์ เป็นที่วางไข่เมื่อโตแล้วก็ออกสู่ทะเล ชาวบ้านได้ทำนาหากิน ชาวบ้านจะเห็นความสำคัญของป่าไม้มาก เพราะป่าจะบัง

ลมได้ และคลื่นลมแรงจะไม่กระซາกติงพัง และช่วยกรองน้ำไม่ให้น้ำโสโครา โดยสุ่มหาสมุดการกรองน้ำเสียจากบันบาก ระบบชีวภาพ ป้าโงกงจะดูแลตัวเองได้ ระบบนิเวศน์โดยรวมก็จะดี

ปะเปลื้องไม่เห็นด้วยกับเรื่องสางปาโงกงของกรมป่าไม้ เพราะเมื่อสางปา เป็นป่าเชิงเดี่ยว สัตว์น้ำ เช่น ปู จะลดจำนวนลง เพราะว่าพื้นที่โล่งแจ้งกว่าเดิม เจ้าหน้าที่ต้องการให้มีโตเร็ว แต่ ทรัพยากรหดหาย สัตว์น้ำไม่มีที่พึ่ง เราไม่ทราบว่า ไม้ชนิดไหนเป็นที่อยู่ของสัตว์ชนิดไหน ไม้ชนิดไหน เป็นยาสมุนไพร อย่างไก่ถ้าป่วยก็จะดูได้จากการกินหญ้า เราไม่รู้หรอกว่าถ้าไก่ไข่ให้กินใบไคร (ตะไคร้) ใบหญ้า ไก่จะเรียนรู้ของมันเอง เมื่อเราสางไม้เพิ่มด้วยตัวเองได้ยากขึ้น ปะเปลื้องไม่ได้ ร้องขอแต่อยากร้องเรียน และอยากให้คนเข้าใจว่าบ้านเราเป็นหมู่บ้านของการอนุรักษ์อย่างแท้จริง

ตอนนี้ป่าไม้เข้าใจแล้ว ประธานที่ปรึกษามา ชาวบ้านได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับป่าสางกับป่าไม้สาง การจัดการของชาวบ้านกับป่าไม้จะแตกต่างกัน ชาวบ้านจัดการเหมือนเป็นการปลูกเองกับตันไม้ที่ไม่รู้ว่า ใครก็ไม่รู้มาทำ เราจะห่วงແเนะอะไรทำมากับมือ ไม่เหมือนนายทุนที่เข้ามาทำก็ไม่เหมือนเราทำเอง นอกจากนี้ยังมีการให้ความรู้กับเยาวชนให้ศึกษาระบบนิเวศน์ ให้เข้ารู้สึกว่าการปลูกต้นไม้สำคัญ

การตัดไม้ในหมู่บ้านพระม่วง มีกฎเกณฑ์ว่าตัด ๑ ตัน ปลูกแทน ๕ ตัน

ปะเปลื้อง ได้รับการเลือกให้เป็น ประธานประชุมหมู่บ้าน มีหน้าที่เรียกชาวบ้านมาพูดคุยใน หลาย ๆ เรื่อง เช่น สถานที่ออกกำลังกาย ปะได้พูดคุยกับผู้อำนวยการโรงเรียนเก่า ขอพื้นที่ราชพัสดุ ประมาณไร์กว่า ๆ ทำศูนย์ออกกำลังกายตอนเย็น เข้าบอกรว่า หากมีโครงการโรงเรียนน่าจะมีรายได้ แต่ คิดแล้วไม่น่าจะใช่ หากว่าจะให้มีรายได้ก็ให้เด็กนักเรียนมาปลูกผัก แต่ก็ทำไม่ได้ เพราะอยู่ไกล หาก โรงเรียนจะพยายามก็ต้องมีการคุยกันใหม่ ตอนนี้ อบต. ก็รับเรื่องแล้ว คือ ปลูกไม้ ทำการเดินให้คนแก่ ๆ ได้เดชะตะกร้อ เด็ก ๆ ถือจกรยาน เป็นที่รวมของชุมชน

การเป็นผู้นำ ไม่เหนื่อย กลับชอบ แต่เมื่างคนไม่เข้าใจ มีการให้ปะพูดที่ตลาด เกี่ยวกับการ รักษาทะเล บริภาคทั่วโลก เรา kin ปลากัด ทับเที่ยงกินปลา เช่น แม่น้ำ ประเทตนอกกินปลากระป่อง ลงไป ที่อื่น ทรัพยากรเลยร้อยหรือ ทรัพยากรบางตัวถูกบังคับให้ใช้โดยไม่รู้ตัว

“ประสบการณ์การเรียนรู้ต้องแสวงหา ชาวบ้านเจ็บจะมองเห็น”

“การปลูกต้นไม้ การได้ดงบประมาณ คือ การใส่ป้าย ทำให้เจริญงอกงาม”

ตัวอย่างข้อมูลจากเอกสาร

เอกสาร ๑ เว็บไซต์ไทย ตำบล ดอน คอม

ตำบลนาเกลือ ที่มาของชื่อนี้มีคำบอกเล่าของชาวบ้านเล่าต่อกันมาว่า มีครอบครัวหนึ่งได้
อพยพมาจากไหนไม่ทราบ เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในหมู่บ้านบริเวณท่าเรือบ้านนาเกลือได้ ต้องการบุกเบิก
พื้นที่ที่ทำนาข้าว แต่เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมักมีน้ำทະเลข่วงท่วมถึงไม่สามารถทำนาได้ เมื่อน้ำในพื้นที่นา
ลดลง แห้งลง จะปรากฏเกล็ดเกลืออยู่ตามพื้นที่ ดังนั้นบริเวณดังกล่าวนี้ชาวบ้านจึงตั้งชื่อว่านาเกลือ
อย่างไรต่ำบ้านนาเกลือ มีดังนี้

ທີ່ສະເໜີນີ້ນີ້ ອີດຕ່າງກັນເຖິງເລາເລາງສັກ ແລະ ເຖິງເລາໂຄນ້າຈັກ ຄຳມາກັນຜົງ

ทิศใต้ ติดต่อกัน形成 คำ เกอ กัน ตั้ง

ທີ່ມະວນອອກ ຕິດຕໍ່ອກັນຕໍ່ນຳລົກັນຕັ້ງໃໝ່ ຂໍເກອກັນຕັ້ງ

ທີ່ສະແວນັດ ຕິດຕໍ່ອັກນຳນາງສັກ ຄໍາມາອັກນຳ

สภาพภูมิศาสตร์ เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ด้านหนึ่งติดกับ

จำนวนประชากรในเขต อบต. ๔,๒๗๙ คน อาศัยพหลัก คือ ทำนา ทำการประมง และอาศัยเสิร์ฟ กุ้งกุลาดำ เลี้ยงปลาในกระชัง

การคุณน้ำคุณ เดินทางได้ ๒ ทาง คือทางรถ ใช้เวลาเดินทาง จากคำภูมิที่ ๒ ระยะทาง ๑๗ กิโลเมตร และทางเรือใช้เวลาเดินทางจากคำภูมิประมาณ ๑๐ กิโลเมตร

ศาสสนสถาน ได้แก่ สำนักสงฆ์บ้านนาเกลือ มัสยิดอัลเยี่ย祚 มัสยิดารุสซาلام มัสยิดนา
เกลือใต้ และมัสยิดบ้านท่าโภเมือง

ເອກສານ ໂ (ວຽກຄານ ນາງວິກິມູລ, ແຂ້ວຕະຫຼາດ : ໨໬)

นางสาว ขาวบ้านเคย์มีอาชีพทำนาเกลือ ต่อมาน้ำท่วมถึงจึงเลิกทำ (ตรวจสอบ เพราะจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการที่ ๖ พ.ศ.๒๕๔๒ มีผู้ถูกตามเกี่ยวกับชื่อนางสาว เนื่องจากว่ามีการทำนาเกลือหรือไม่ ได้รับคำตอบว่าไม่มี หากเคยมีการทำนาเกลือจริง คงจะเป็นก่อนหน้านั้นนานมากแล้ว)

หมู่ที่ ๑ บ้านหาดทรายขาว มีหาดทรายขาวสะอาด

หมู่ที่ ๒ บ้านนาเกลือเหนือ ที่มาเพื่อนกับชื่อของตำบล และอยู่ทางด้านเหนือ

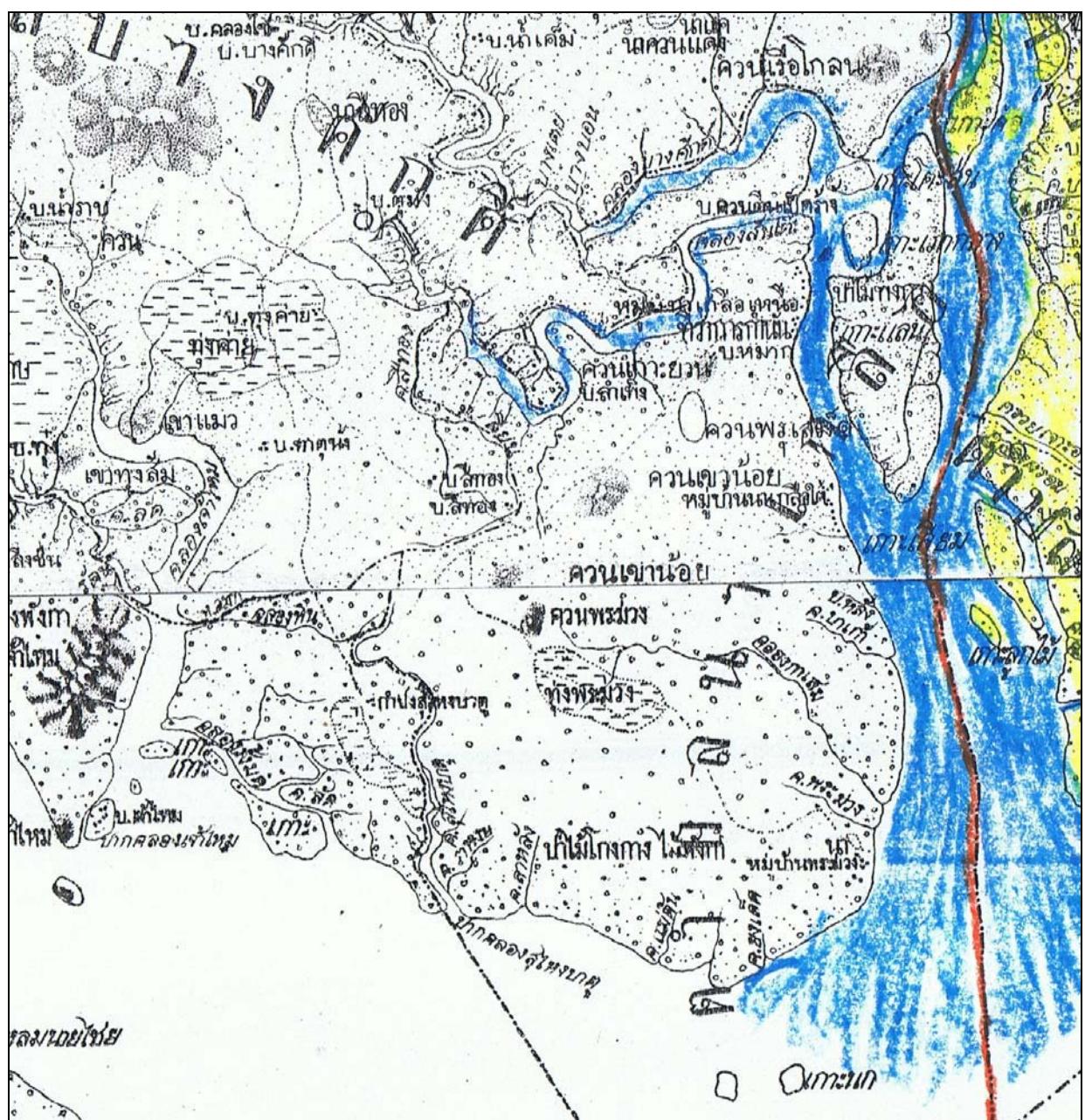
หมู่ที่ ๓ บ้านนาเกลือใต้ ที่มาเหงื่อนกับชื่อของตำบล และอยู่ทางด้านใต้

หมู่ที่ ๔ น้ำน้ำพระม่วง มาจากต้นนากรากวิถีเก่าต่าง ๆ ในจังหวัดอุบล

หมู่ที่ ๔ บ้านท่าโถะเมือง โถะเมืองaculaศัยอยุ่ริมหน้า มีอาชีพหาปลา

หมู่ที่ ๒ บ้านแหลมสะท้อน มีต้นกระทอนที่หัวแหลม (ยังมีอีกหรือไม่)

เอกสาร ๓ (ส่วนหนึ่งของแผนที่ ภาค ๑.๒๗/๒๑)

รายงานข้อมูลชุมชนตำบลกันตังใต้

ตัวชี้

ชุดที่ ๑ แหล่งข้อมูล

๑.๑ บุคคล

๑

	๕ หมู่ที่ ๓ ตำบลกันตังใต้ อำเภอ กันตัง เกิด พ.ศ.๒๕๔๘ (ดู ► สำราญ อ.๔)
นายซัลโ กันตังกุล	

๒

	องค์การบริหารส่วนตำบลกันตังใต้ นายก อบต. กันตังใต้ โทร. ๐๘-๑๗๙๔-๔๗๑๒ (ดู ► เวที ๑)
นายทิภา คงนคร	

๓

	๒๒๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลกันตังใต้ อำเภอ กันตัง ส. อบต. กันตังใต้ หมู่ที่ ๔
นายนุยส่ง กันตังกุล	

๔

 นายไม่ตรี วิเศษสาสน์	<p>๔๙ หมู่ที่ ๔ ตำบลกันตังใต้ อำเภอ กันตัง เกิด พ.ศ.๒๕๗๖ (ดู ► สำรวจ ๒, ๔)</p>
--	--

๕

 นายสมควร บุญเวช	<p>๓๙/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลกันตังใต้ อำเภอ กันตัง ส.อบต. กันตังใต้ หมู่ที่ ๑ (ดู ► ล่องแม่น้ำ ๑)</p>
---	---

๖

 นายสมศักดิ์ เจริญกุล	<p>๔๓ หมู่ที่ ๓ ตำบลกันตังใต้ อำเภอ กันตัง กำนันตำบลกันตังใต้ โทร. ๐๘-๑๙๗๑-๘๐๕๓ (ดู ► ไหว ๒, ๔)</p>
---	---

๗

 นายเสวียร์ นิลประดับ	<p>๕ หมู่ที่ ๒ ตำบลกันตังใต้ อำเภอ กันตัง เกิด พ.ศ.๒๕๗๔ (ดู ► สำรวจ ๑, ๓)</p>
--	---

๑.๒ กลุ่ม องค์กร

๑

องค์การบริหารส่วนตำบล กันตังใต้	<p>ถนนกันตังใต้ - บางเรด หมู่ที่ ๓ ตำบลกันตังใต้ อำเภอ กันตัง โทร. ๐-๗๕๔๐-๗๖๖๗</p>
--	--

ชุดที่ ๒ เอกสารอ้างอิงดูท้ายบท.....

ชุดที่ ๓ สถานที่

๓.๑ ชื่อตำบล หมู่บ้าน

ตำบลกันตังใต้ (ดู ► เอกสาร ๒ วิเคราะห์ ๑)

หมู่ที่ ๑ บ้านท่าเรือ (ดู ► เวที ๒ เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๒ บ้านคุนมอง (ดู ► เวที ๒ เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๓ บ้านจุปะ (ดู ► สำรวจ ๕ เวที ๒ เอกสาร ๒ วิเคราะห์ ๑)

หมู่ที่ ๔ บ้านเกาเดียม (ดู ► เวที ๒ เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๕ บ้านแตะหรำ (ดู ► สำรวจ ๕ เวที ๒ เอกสาร ๒ วิเคราะห์ ๑)

หมู่ที่ ๖ บ้านกันตังใต้ (ดู ► เอกสาร ๒ วิเคราะห์ ๑)

๓.๒ ชื่ออื่น ๆ

เกาะกลาง เกาะกา เกาะค้อ เกาะตี้ะหร้า เกาะลูกไม้ เกาะแลน เกาะเหลาคำ เกาะหน้าบ้าน (ดู ► ล่องแม่น้ำ)

คลองตี้ะมัน คลองตี้ะหริม ท่าแปะยี่ (ดู ► สำรวจ ๕)

คลองบางแรด บ้านบางแรด (ดู ► ล่องแม่น้ำ ๕ เอกสาร ๓)

คุนยา (ดู ► เอกสาร ๓)

บ้านกลาง (ดู ► วิเคราะห์ ๒)

บ้านหวนอน (ดู ► เอกสาร ๓)

สะพานน้ำผึ้ง (ดู ► ล่องแม่น้ำ ๒)

หยะตี หรือ ย่าตี (ดู ► สำรวจ ๕ เอกสาร ๓ วิเคราะห์ ๑)

หัวยควย (ดู ► เอกสาร ๓)

หัวยแบ่ง (ดู ► เอกสาร ๓)

หาดใหญ่ (ดู ► ล่องแม่น้ำ ๔)

หมายเหตุ ยังมีชื่ออื่น ๆ ที่ต้องรวบรวมเพิ่มเติม เช่น ในคุณ คุณพร้าว

ชุดที่ ๔ การตั้งถิ่นฐาน

๔.๑ กลุ่มตระกูลและบุคคล

กันตังกุล สุวรรณวัฒน์ (ดู ► วิเคราะห์ ๒)

กปตันยออล์ (ดู ► สำรวจ ๓)

พระองค์เจ้าจรูญศักดิ์ฯ (ดู ► สำรวจ ๓)

วิเศษศาสสน์ (ดู ► สำรวจ ๕)

๔.๒ ทรัพยากร การทำมาหากิน

โครงการบ้านพักปลา (ดู ► ลองแม่น้ำ)

โรงงานน้ำตาล (ดู ► สำรวจ ๒, ๔)

๔.๓ เหตุการณ์สำคัญ

ทำทะเบียนบ้าน (ดู ► สำรวจ ๕)

สงครามโลกครั้งที่ ๒ (ดู ► สำรวจ ๓)

ชุดที่ ๕ วัฒนธรรม

ยังไม่มีข้อมูล

ຂໍ້ມູນສໍາຮວງແລະສັນກາຜົນ

ຜູ້ເກີບຂໍ້ມູນ ສູນທີ່ ສັງຫຼອຍຸທົ່ງ ອຸ່ນາມາສ ເຄລິມວຽຣານ ລະວັນວາຄມ ແກ້ໄຂ

ສໍາຮວງ ๑

ກາຮເກີບຂໍ້ມູນຕຳບລັກນັດໃຕ້ໄມຈະເປັນຕ້ອງມີຜູ້ປະສານງານ ເນື່ອງຈາກຜູ້ເກີບຂໍ້ມູນຄືອ້ວນໜ້າທີ່
ວິຈີຍເປັນຄົນໃນພື້ນທີ່ ຮູ້ຈັກເສັ້ນທາງ ສຖານທີ່ ແລະບຸຄຄລໃນຊຸມຊັນດີພອສມຄວ
ນອກຈາກນີ້ຍັງມີເອກສາຫີ່
ເກີ່ວຂໍ້ອ່ງຮວມທັງຂໍ້ມູນທີ່ເຄຍຕຶກຫາໄວ້ເດີມອີກສ່ວນໜຶ່ງ ເພີ່ຍແຕ່ກໍາຫັດເປົ້າໝາຍວ່າຈະໄປຢັ້ງສຖານທີ່ໄດ້
ເທົ່ານັ້ນ ຄໍານວນເວລາແລ້ວວ່າຄວາຈະໄດ້ສັນກາຜົນແລ້ວຂໍ້ມູນໃນຕຳບລັກນັດໃຕ້ປະມານ ๔ ດົນ ແຕ່ນ່າ
ເສີ່ຍາຍວ່າ ບຸຄຄລແກ້ໃນໜຸ່ງທີ່ ๖ ບ້ານກັນຕັດໃຕ້ເກີດໄມ້ອ່າຍ່ານ ເຮົາຈຶ່ງມຸ່ງຕຽງໄປຢັ້ງເປົ້າໝາຍທີ່ ໂກ

ບັນດັນສາຍກັນຕັດໃຕ້ - ບາງແຮດ ຜ່ານໜ້າໂຮງເຮືອນບ້ານກັນຕັດໃຕ້ໄປໄມ້ກ່ຽວຂ້ອຍເມຕຣ ກົ້າເສົ້າເສົ້າເບີນ
ຄວາມອອກທີ່ “ໜ້າມົອງ” (ຮະດັບເສີ່ຍາຕາມກາຫາຄົນ) ກ່ອນດັນຈະຂຶ້ນເນີນ
ມີທາງແຍກດ້ານໜ້າຍ ເລື່ອງເຂົ້າໄປໄມ້ໄກລກົ່ງບ້ານຄຸນເສດຖະກິນ ນິລປະດັບ
ຊື່ໃນອົດຕິບ້ານທັງນີ້ເປັນຕໍ່າຫັນຂອງເຈົ້ານາຍຈາກກຸງເທິພາ ສ່ວນທີ່ວ່າເປັນ
ໄຄ ສຳຄັນອ່າຍ່າງໄກ ແລະມາເປັນບ້ານຄຸນເສດຖະກິນໄດ້້ອ່າຍ່າງໄນ້ນັ້ນ ຢາຍລະເອີຍດ
ອ່າຍ່ານີ້ໃນບັນດັນສາຍກັນຕັດ

ຄຸນເສດຖະກິນກັບກວຽຍາຕໍ່ອນຮັບແລະໃຫ້ຂໍ້ມູນລອຍ່າງເຕັມໃຈ ທີ່ໃຫ້ດູ
ບຣິເວນບ້ານ ຮວມທັງໄມ້ໃໝ່ຄູ່ບ້ານທີ່ຜູ້ເກີບຂໍ້ມູນທັງສອງຄົນເພິ່ງຮູ້ຈັກເປັນຄວັງ
ແຮກວ່າເຄືອຕັນປົງ ປົງທີ່ເປັນໄໄໝ່ນັ້ນ ມີໃຫ້ເພີ່ນອ່າຍ່າງທີ່ເຄຍຮູ້ຈັກ

ເສົ້າຈາກສັນກາຜົນຄຸນເສດຖະກິນເຮົາຂັບຮົດອອກມາຍັງດັນສາຍເດີມ ຮດວິ່ງຂຶ້ນເນີນແລ້ວກາລົງສູງ ພໍາຕໍ່າ

ສັບກັນ ຈົນເຖິງບ້ານຈຸປະ ທາງດ້ານຂວາມນີ້ອີ່ມປ່າຍບອກວ່າເປັນທາງເຂົ້າ
ສາທິນວັດນົວຈີຍກັນຕັດ ເລື່ອງເຂົ້າໄປທາງນັ້ນ ຜ່ານໜ້າບ້ານກຳນັນ
ແຕ່ໄໝ່ແວ່ ຕຽງໄປຢັ້ງບ້ານຂອງພໍ່ໜລອ ກັນຕັດກຸລ ທີ່ມີບຽບພຸຽມ
ຮ່ວມກັບໜ້າທີ່ວິຈີຍ ພໍ່ໜລອແລະກວຽຍາຊື່ອີ່ປ່າທັກທາຍອ່າຍ່າງດີໃຈ
ເພວະໄມ້ໄດ້ພັບກັນນານແລ້ວ ພ້ອມທັກຄານທຸກໆຊຸ່ໄປປິດຢູ່ຕື່ນັ້ນ
ຄົນອື່ນ ແລ້ວກົດເຮີ່ມທບທວນເຮືອງອົດຕິຂອງບຣິເວນນີ້ທີ່ເຄຍເປັນທ່າເວືອ

ແລະມີໂຮງງານນ້ຳຕາລທາຍແດງອ່າຍ່າໄນໄກລ ຮວມທັງເຮືອງບຣິເວນບ້ານທີ່ຂໍາຍາດຕັກນັດັກຕັດໃຕ້ມາຕັ້ງຄື່ນສູາ
ໃນແກບນີ້ ພູດຄູດກັນໄດ້ສັກພັກ ເຮີ່ມມີເຂົາທາຍອຍເຂົ້າມາໃນບຣິເວນບ້ານ ເປັນພວກລູກໜາລານແລະເຂົ້າສະໄໝສະໄໝທີ່ມາ

ชุมชนมักนั่งในวันหยุด บางครอคครัวพาพ่อแม่ของอีกฝ่ายมาด้วย เลยดูจะคับคั่งเป็นพิเศษ ผู้เก็บข้อมูลจึงต้องถอยออกมากและถือโอกาสสลากลับ

จากบ้านพี่ชลอเราเข้า

ไปที่สถานีวนวัฒนวิจัย ปราการ
ว่าบ้านพักทุกหลังปิดสนิท ไม่มี
ใครอยู่เลย เราจึงถือวิสาสะเดิน
ถ่ายภาพบริเวณตลอดจนท่าน้ำ
แล้วกลับออกมานะ พ่อผ่านบ้าน

กำนันสมศักดิ์ ลองแวงดู พบร่องรอย กันกำลังพักผ่อน ทักษายกันเล็กน้อย แจ้งเรื่องที่มาเก็บข้อมูล แล้ว
หยอกให้รู้ว่าจะมาดูด้วยอีกครั้ง หรือจะนั่งก็จะเชิญไปร่วมเวลาที่พูดคุย

สำรวจ ๒

ขับรถออกมานั่งบนน้ำเดิม เลี้ยวขวาต่อไปข้างหน้าไม่มากนัก ผ่านนาครุ่งร้าง บ้านนกนางแอน ถึง
โค้งก่อนขึ้นเนิน ด้านขวาเป็นทุ่งนาที่มีต้นยางพาราปลูกใหม่ ขนาดใบ ๓ – ๔ ชั้น ซึ่งให้ผู้ร่วมทีมวิจัยดูว่า
ตรงนี้แหล่งที่พี่ชลอว่าเป็นโรงงานน้ำตาล ลูกโมหินหิบอ้อยที่บ้านพระยาวชิกราชฯ แต่ก่อนกองอยู่แล้วนี้
ขับไปสมัยที่เริ่มก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ เดย์มาส้มภาษณ์เจ้าของที่คุณเดิมเมื่อสิบหกปีมาแล้ว เป็นผู้ใหญ่บ้าน
ซึ่ง นายทิว ปราบเสริฐ ซึ่งบอกว่า “จะเก็บที่ไว้ทำนา ไม่ยอมขายนาให้พวงนา ก็ ไม่ว่าจะราคากี่สัก
แค่ไหน” วันนี้ผู้ใหญ่ทิวถึงแก่กรรมไปแล้ว ทุ่งนาคล้ายเป็นสวนยาง เพราะไม่มีใครทำการกันแล้ว
ระหว่างขึ้นเนินลงเนินไปตามถนนอีกครั้ง ผ่านหน้าที่ทำการ อบต. ถึงสี่แยก ถ้าเลี้ยวซ้ายไปปัจจุบัน
เลี้ยวขวาไปเกาะเคียน แต่เราไปตรง เพราะต้องการจะสำรวจให้สุกถนน ผ่านสี่แยกไปเล็กน้อย ทางด้าน

ซ้ายมือเป็นที่ตั้งวิทยาลัยการอาชีพกันตัง ซึ่งดูเงียบเหงียบ
 เพราะเป็นวันหยุด

ถึงสุดถนนเป็นท่าเรือของคลองแตะหร้า ตามໄล
คนที่ท่าเรือแล้วย้อนกลับออกมานะ มีทางแยกซ้ายมือเข้าสู่
บ้านเกาะเคียนโดยไม่ต้องกลับไปที่สี่แยกเดิม ถึงบ้าน
เกาะเคียนเลยเวลาเที่ยงไปแล้ว แวงร้านปูนิม ร้านซื้อดัง
ที่คุณในจังหวัดรังและอำเภออื่น ๆ อุตสาห์ขับรถมา

ใกล ๆ เพื่อมา กินอาหารทะเลสด ๆ เรา มาแล้วจึงต้องแวะเพื่อมีให้เสียเที่ยว

เป้าหมายปัจจุบันที่เก้าอี้คือปีบ้าน หรือนายไมตรี วิเศษศาสสน์ ผู้กัวงขวางในวงการ ประมงพื้นบ้าน นั่งตื่มกาแฟพื้นเมืองที่ร้านลูกสาวปีบ้านซึ่งสืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษ ปีบ้านรู้ภาษาอเมริกันดี บอกชื่อบ้านนามเมืองได้มาก คุยกันนานเป็นชั่วโมงกว่าจะได้เดินทางกลับ

จากลับแวงที่บ้านกันตั้งให้อีกรัง แต่เป้าหมายของเรายังไม่กลับถึงบ้าน จึงออกไปเวลาที่กันตั้ง “ได้สัมภาษณ์อีก ๑ ราย ขาดเชยกับที่ขาดของกันตั้งได้ ถือว่าได้ครบ ๔ ราย ในเวลา ๑ วัน กลับถึงบ้านที่ทับเที่ยงค่ำพอดี

สำราญ ๓ สัมภาษณ์ นายเสถียร นิลประดับ

โดย สุนทรี สังข้อมูลทรัพย์ อุชามาศ เฉลิมวรรณ์ ๙ มีนาคม ๒๕๖๐

นายเสถียร นิลประดับ เจ้าของบ้านป่าจุบัน เล่าว่าตอนเงินบุตรของ Mr. William John Hall Henry Hall อดีตนายทหารราชนาวีอังกฤษ ผู้ลาออกจากราชการมาเป็นกัปตันเรือพาณิชย์ ซึ่งอ่อนไหวทุ่งสง เดินทางระหว่างท่าเรือกันตั้งกับต่างประเทศ เข้าใจว่าเป็นปีนัง สิงคโปร์ ต่อมาได้แต่งงานกับนางสาวเต็ง (สูภาพ) นิลประดับ น้องสาวผู้ช่วยด่านศุลกากรกันตั้ง และได้ซื้อที่ดินพร้อมบ้านและสวนยางซึ่งเป็นของพระวงศ์เธอพระองค์เจ้าจรูญศักดิ์ กฤดากร อดีตเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศฝรั่งเศส เป็นที่ดินซึ่งมีเอกสารสิทธิ์เรียบร้อย มีเจ้าหน้าที่จากการแผ่นที่หารามวัดให้ตั้งแต่ตอนต้น ตัวหนังสือร่างมาตั้งแต่สมัยพระองค์เจ้าจรูญฯ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยข้าหลวงเทศบาลมณฑลครรชีรวมราษฎร์ กัปตันอลล์อยู่ที่บ้านนี้จนถึงแก่กรรม ใน พ.ศ.๒๔๘๔ ก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ ประมาณ ๓ เดือน

ตัวนายเสถียรเองเมื่อเด็ก ๆ เคยเรียนที่โรงเรียนจุฬาลงกรณ์เชี่ยวเพียงระยะสั้น ๆ แล้วไปเรียนที่โรงเรียนอนุกูลศรี อำเภอเมืองตั้ง ซึ่งรับนักเรียนชายเด็กชั้นประถมปีที่ ๔ ต้องไปอยู่หอพักของโรงเรียน วันหยุดจึงจะได้กลับบ้าน ที่บ้านมีถนนตื้อสูง เรียนถึงประถมปีที่ ๒ และไปกรุงเทพฯ ซึ่งตรงกับช่วงสงครามพอกตีได้เรียนที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน เดินทางโดยรถไฟต้องค้างคืนที่ทุ่งสงและสุราษฎร์ธานี แล้วนอนในรถไฟอีกหนึ่งคืนจึงจะถึงกรุงเทพฯ หลังเรียนจบแล้วทำงานอยู่ท่าทางกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด อีกหลายปี กลับมาบ้านเมื่อประมาณ พ.ศ.๒๕๒๐ และเคย

เป็นสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด

นายเสถียรเล่าเกี่ยวกับบ้านที่ให้ที่เห็นในสมัยเด็ก ๆ ว่าชั้นล่างมีห้องหลายห้อง เช่น ห้องครัว มีเตาอบแบบฝรั่ง ใช้ถ่านเป็นเชื้อเพลิง มีครัวแยกต่างหาก มีห้องพักอาหาร ห้องรับประทานอาหารต่อ กับห้องรับแขก อีกส่วนหนึ่งเป็นห้องน้ำเล่น ตัวบ้านหันหน้าทางทิศเหนือ บริเวณรอบบ้านมีต้นปรง ๕ ต้น เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ป่าจุบันเหลืออยู่หนึ่งต้นตรงหน้าบ้าน ส่วนทางหลังบ้านมีผลไม้

ที่เหลืออยู่คือบ้าน สำหรับน้ำใช้มีเครื่องสูบน้ำ สูบจากหัวยตาแก้วซึ่งให้ผลผ่านสวน อยู่ห่างจากตัวบ้าน ประมาณ ๓๐๐ เมตร มีน้ำใช้ตลอดปี ทั้งยังมีเครื่องปั่นไฟฟ้าอีกด้วย ข้าง ๆ บ้านมีคอกม้า เข้าใจว่าองค์เจ้าของบ้านจะทรงม้าในการตรวจสอบ แต่ก่อนมีไฟป่าทุกปี

นายเสถียรได้ทราบมาว่า พระองค์เจ้าจูญศักดิ์สร้างบ้านหลังนี้ไว้ด้วยพระประสงค์จะใช้เป็นที่พักผ่อนและจะมาประทับหลังจากที่พระองค์เกษียณอายุราชการแล้ว แต่สิ่นพระชนม์เสียก่อน เดຍมาประทับโดยมีพระโอรสพระธิดามาด้วย รวมทั้งพี่เลี้ยงของพระธิดา ชื่อชิด ซึ่งต่อมาได้แต่งงานกับหัวหน้าคนสวนซึ่งเป็นคนในพื้นที่ หลังจากพระองค์เจ้าจูญศักดิ์สิ้นพระชนม์ มีทายาทซึ่งคุณงามเรียกว่า “คุณบันลือ” มาเป็นผู้จัดการดูแลอยู่ระยะหนึ่ง จนกระทั้งได้ขายให้กับปัตตันซออล์ เพราทายาทส่วนใหญ่ไม่ประสงค์จะเก็บรักษาไว้

นายเสถียรให้ข้อมูลว่า พื้นที่สวนเดิมทั้งหมดประมาณ ๖๐๐ ไร่ ปัจจุบันแบ่งสวนกันไปเนลูก ๆ กับปัตตันซออล์ ส่วนใหญ่เป็นที่畠ดเชิงเนิน มีร่องรอยว่าในการปลูกยางพาราครั้งแรกมีการปรับพื้นที่ให้เป็นระดับเดียวกัน เป็นชั้น ๆ คล้ายขั้นบันไดช่วงกว้าง ๆ ยางพาราที่เห็นอยู่ในสวนปัจจุบันปลูกใหม่เมื่อประมาณ พ.ศ.๒๕๑๐ กว่า ๆ นับเป็นรุ่นที่ ๒ ในช่วงใกล้ ๆ กับการปลูกยางรุ่นใหม่ บ้านถูกพายุเสียหาย จึงซ่อมใหม่ เปลี่ยนแปลงโดยตัดทิ้งสวนข้างหลัง เพาะปลูกต้นมะพร้าวไว้มาก ซ้อมไม้ไผ่ไว้ สวนอื่น ๆ ยังคงรูปแบบเดิม ตรงบริเวณริมถนนระหว่างทางเข้าที่กำลังมีการก่อสร้างนั้น เป็นการทำถังเก็บน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งนายเสถียรอนุญาตให้ทาง อปด.ใช้พื้นที่

นายเสถียรได้ฟังมาว่า พระบาทสมเด็จพระปกาเกล้าฯ และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี เดຍเสด็จมาประทับ ที่บ้านนี้ พระนางฯ โปรดตั้งส้มช่า (ตรวจสอบพบหลักฐานเอกสาร รัชกาลที่ ๗ เสด็จฯ จังหวัดตัวง เดือนกรกฎาคมและกุมภาพันธ์ ๒๕๗๑ ในหมายกำหนดการไม่ปรากฏว่าเสด็จมาที่บ้านนี้ แต่ ในนิราศนราธิป พระนิพนธ์พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ กล่าวว่าพระองค์ และครอบครัวได้เสด็จมาประทับแรมที่บ้านหลังนี้ พร้อมด้วยพระนางเจอลักษมีลารวณ์ ในรัชกาลที่ ๖ พระธิดา รวมทั้งพระธิดาและพระโอรสองค์อื่น ๆ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๗๑ ก่อนการเสด็จฯ จังหวัดตัวงของรัชกาลที่ ๗ - นับเป็นแบบเก่า ขึ้นปีใหม่เดือนเมษายน)

สำรวจ ๔ สมภาน์ นายชลอ กันตังกุล

โดย สุนทรี สังข์อยุทธ์ อุษามาศ เฉลิมวรรณ ๙ มีนาคม ๒๕๗๐

เดิมบ้านพ่อของนายชลออยู่ติดถนน นายชลออยู่มาที่ปัจจุบันเมื่อแต่งงานแล้ว ด้านทิศใต้ของตัวบ้านปัจจุบันยังมีแนวถนนที่เคยใช้เป็นเส้นทางขันส่งน้ำตาลทรายแดงไปลงเรือที่ท่าเรือซึ่งอยู่ใกล้กับสถานีวิ่งน้ำมันวิจัยกันตัง เรือที่เข้ามาขนสินค้าเป็นเรือใบสามหลัก

โรงงานน้ำตาลออยบ์บริเวณเชิงเนินริมถนนห่างไปทางทิศใต้ เป็นที่นาของผู้ใหญ่ทิว ปราบเสร็จ เคยมีซากฐานเตา ปล่องไฟ และลูกโม่หินสำหรับหีบอ้อยอยู่ในบริเวณนั้น เพื่อทำเป็นสวนยางปะมาณ ๓ - ๔ ปีที่ผ่านมา

ทบทวนเรื่องตระกูลกันตังกุล พ่อนายชลอชื่อนายไถ่ เป็นรุ่นที่ ๔ ของตระกูล บรรพบุรุษรุ่นที่ ๑ มาบุกเบิกครั้งแรกที่กันตังได้ ตั้งบ้านอยู่ที่บ้านชาวต่างด้าวที่บ้านกับครอบครัวตាหนักจันทน์ พ่อรุ่นที่ ๒ เริ่มกระจายออกไปในที่อื่น ๆ ในกันตังได้ก้มีที่ ท่าเรือ หยามม่อง จุปะ พอรุ่นหลานก็ไปถึงเกาะเคี่ยม อีกพวงหนึ่งไปทางปาเต วังวน แล้วข้ามแม่น้ำปะเหลียน ไปปากหนอง บ้านนา

ก่อนมีโรงงานน้ำตาล รุ่นปู่ย่าของนายชลอมาตั้งบ้านเรือนอยู่แล้ว เล่ากันว่าพากุลจีนโรงงาน เที่ยวข่มเหงชาวบ้านผู้หญิงและเปลี่ยนภัยอาบน้ำในหัวย ฝ่ายญาติ ๆ ของพากุลจีนมากจึงเอาพวงเตาไว้ห้ามมาได้ในสายหัวย พากุลจีนที่อาบน้ำหัวยเกิดอาการคัน เกาะเป็นแผลเน่าเปื่อยจนเจ็บไข้ล้มตายจำนวนมาก โรงงานก็ร้างไป (เยี่ยมยง ส.สุรกิจบรรหาร, ๒๕๑๓ : ๔๗)

สำรวจ ๕ สัมภาษณ์ นายไมตรี วิเศษศาสสน์

โดย สุนทรี สังข์ออยุทธ์ อุชามาศ เฉลิมวรรณ์ ๙ มีนาคม ๒๕๖๐

ปีหนานและผู้เก็บข้อมูลได้ช่วยกันนឹកถึงชื่อบ้านในกันตังได้ แล้วเชื่อมโยงออกไปถึงที่อื่น ๆ พบว่าส่วนใหญ่ชื่อสถานที่แบบบริเวณเป็นภาษาตามลาย เพราะผู้ที่มาตั้งถิ่นฐานรุ่นแรก ๆ ส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายมลายุ ชื่อสถานที่ต่าง ๆ ในเขตตำบลกันตังได้มีดังนี้

กันตัง ชื่อบ้าน ชื่อตำบล และใช้เป็นชื่ออำเภอ มาจากมาตรฐาน ๔ ลิตร เป็น ๑ กันตัง

จุปะ ชื่อบ้าน มาจากคำว่า จุปะ แปลว่า หอย และมีมาตรฐาน ๑ จุปะเป็น ๑ ลิตร ๔ ลิตร เป็น ๑ กันตัง ในแม่น้ำตั้งตรงบริเวณหมู่บ้านนี้เป็นแหล่งหอยชนิดหนึ่งเรียกว่าหอยปะ

โตะหมัน โตะหริม ชื่อคลอง น้ำจะมาจากชื่อคน

แตะหรำ ชื่อบ้าน ชื่อคลอง แปลว่า หอยนางรม ชาวบ้านเรียกว่าหอยแตะหรำ

ท่าแปะยี่ ชื่อท่าเรือ ออยุ่เห็นอคลองแตะหรำ มาจากชื่อคนจีน

ปาตุลันตัง ชื่อหมู่บ้านโบราณ แปลว่าหินขาว ตรงกับที่ในคลองกันตังได้มีหินเป็นแนวขาวคลอง เรียกหินลูกลักษณะ

หยะตี ยะตี หรือยาตี ชื่อคลอง แปลว่าไนสัก

หยามม่อง ชื่อบ้าน แปลว่า คบไฟ

เหลาต่า ชื่อเกาะ ตำแหน่งจาก กีต่า แปลว่าปูดำ

ชื่ออื่น ๆ ได้แก่

เจ้าใหม่ ชื่อเก่า ชื่อหมู่บ้านในตำบลเกาะลิบง น่าจะมาจากคำว่า จัرمัย เพี้ยนเป็น جائไม่
แปลว่าลูกหมาย ถ้าดูมาจากกลางทะเล เกาะเจ้าใหม่จะเป็นจุดเล็ก ๆ กลม ๆ เมื่องหมาย
ควนตุ้งกู ชื่อท่าเรือในตำบลบางสัก น่าจะหมายถึงก้อนเส้า ถ้าดูจากทะเลจะเห็นรูปควน
เหมือนก้อนหิน ๓ ก้อน เป็นก้อนเส้า

ตินมุน ชื่อคลองในตำบลนาเกลือ แปลว่าແຕງກວາ

トイบ ชื่อหาดที่ตำบลเกาะลิบง แปลว่า ปิด

โตรอย หรือ เตรอย แปลว่าคลองลัด

ยะธรรม ชื่อคลอง ในตำบลโคกยาง มาจากคำว่า ยารມ แปลว่า เข็ม

โยัด เป็นชื่อที่ทางผู้คนเรียกพื้นที่บ้านเจ้าใหม่ “โยัด” หรือ “ลาโยัด” แปลว่า ลีก

ลิบง ชื่อเกาะ มาจากคำว่า ลิบง แปลว่าไม้หลาชะโอน หรือหลาโอน

สินเตะ ชื่อคลอง ในตำบลนาเกลือ น่าจะแปลว่า ละบ้ำ

สิเหร์ ชื่อบ้านในตำบลบ่อหน้าร้อน แปลว่า พลู

เหลาสา ชื่อเกาะ ในตำบลเกาะลิบง มาจากคำว่า วูสา แปลว่า กวาง

เหลาเหลียง ชื่อเกาะ ในตำบลเกาะลิบง มาจากคำว่า เลียง แปลว่าโคงน้ำ

ตระกูลนายไม่ตรี วิเศษศาสโน หรือปีบามาน ชื่อเล่าว่ามาอยู่เกาะเคี่ยมตั้งแต่รุ่นโต๊ะแนะหรือ
ทวดซึ่งมาจากปีนัง โต๊ะชาย (ปู) ของปีบามานตายเมื่อ พ.ศ.๒๕๑๓ อายุ ๘๐ ปี เล่าว่าตอนโต๊ะแนะเข้า
มาบ้าน มีคนจีนมาอยู่ก่อนแล้ว คนจีนทำอาชีพค้าขาย รับซื้อจาก เปลือกแสม ส่งขายปีนัง ก่อนสมัย
พระยาวิชญากุ มาตั้งเมืองที่กันตังไมนานนัก คนแก่ ๆ ของเกาะเคี่ยม สมัยที่ปีบามานยังเป็นเด็ก จะเรียก
กันตั้งว่าเมืองใหม่

ปัจจุบันเกาะเคี่ยมเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรหนาแน่นที่สุด

เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๒ ทางการสำรวจสำมะโนทำทะเบียนบ้านให้เป็นครั้งแรก ปีบามานเป็นคน
สำรวจด้วย ที่เกาะเคี่ยม หมู่ ๔ มีครัวเรือนอยู่ประมาณ ๑๓๐ ครัว คนไทยส่วนมากมาจากเพชรบุรี
บ้านเลขที่ ๑ เป็นบ้านของนางจีบ มนจาย มาจากเพชรบุรี ทำหลาด (เครื่องมือจับปลา) บ้านเลขที่ ๒
เป็นของนายหลี ลีละวัฒนา หรือเล้าแก่เพี้ยง สวนโต๊ะชาย (ปู) ของปีบามานตั้งร้านกาแฟเป็นร้านแรก
ตอนนี้ก็ยังสืบทอดมาถึงลูกสาวของปีบ นับเป็นรุ่นที่ ๕ กาแฟที่ขายเป็นกาแฟใส่ถ้วยแก้ว

มีคนจากเพชรบุรีมาทำหลุมถ่าน เมื่อประมาณ พ.ศ.๒๕๔๑ มีเตาถ่านของคนจีน ๒ เจ้า เลิก
ไปตามมติ ครม.วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๙

ประเพณีเท่าที่มีอยู่เป็นประเพณีครอบครัว เกี่ยวกับเชื้อตัว การเกิดแก่เจ็บตาย เป็นไปตามความเชื่อ
ทางเชื้อชาติ และศาสนา

เคยมีกลุ่มนักพายเรือไปแข่งเรือที่อำเภอ กันตังจัด

ข้อมูลจากเวทีตรวจสอบ

๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๑

สถานที่จัดเวที ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลกันตังใต้

ผู้บันทึก ลุทิน สีสุข มิตาวัตน์ ธนาณัท

ผู้เรียนบเรียง สุนทรี สังข์อยุทธ์

ผู้ร่วมเวที

๑. นายทิภาคุ คงนคร นายก อบต.กันตังใต้

๒. นายสมศักดิ์ บุญเจริญ กำนันตำบลกันตังใต้

๓. นายปริชา นุ่นสวารุณ รองนายก อบต.

๔. นายสมควร บุญเวช ส. อบต.หมู่ที่ ๑

๕. นายนพดล เสียงแก้ว ส. อบต.หมู่ที่ ๑

๖. นายบุญส่ง กันตังกุล ส. อบต.หมู่ที่ ๑

๗. นายสาวาท กาลมูล ประธานสภา อบต.

๘. นายมนี มีเล็ก เลขาธุการนายก อบต.

๙. นายพงษ์ศักดิ์ กันตังกุล ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑

๑๐. นายอัตรไชย โสภพ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะเดี่ยม

๑๑. นางสาวไอลดา เด่นสวารุณากุช ครูวิทยาลัยการอาชีพกันตัง

๑๒. นายวิจิตร ดาหลาย

๑๓. นายสุวิทย์ ตันติสัจกุล

๑๔. นายอัศวิน ศรีประไฟ

๑๕. นายคำนาวย เสียงเลิศ

นอกจากนั้นก็มี นายสมบูรณ์ อัพภาสกิจ ผู้ประสานงาน สกว.ภาคใต้ นางสาวนิษฐา จุลบล
เจ้าหน้าที่ สกว.ตรัง ทีมวิจัย และผู้สังเกตการณ์ รวม ๒๘ คน

เวที ๑

นายก อบต. แนะนำพหุที่ไว้ของตำบลกันตังใต้ว่า ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอ กันตัง ด้านทิศตะวันออกเป็นตำบลวังวน ทิศตะวันตกติดแม่น้ำตรัง มีเนื้อที่ ๒๕ ตารางกิโลเมตร เป็นที่ราบลุ่มสลับเนินเขาเตี้ย ๆ มี ๖ หมู่บ้าน

ประชากรทั้งหมด ๒,๖๐๗ คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนยาง ทำพืชสวนครัว ทำการประมง เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย และรับราชการ มีโรงเรียน ๔ โรง ได้แก่ โรงเรียนบ้านกันตังใต้ โรงเรียนบ้านจุปะ โรงเรียนบ้านเกาะเดี่ยม โรงเรียนบ้านแตะหร้า และนิวิทยาลัยการอาชีพกันตัง ตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๓

หัวหน้าที่มีวิจัยเล่าความเป็นมาของโครงการว่า มีเด็กหรือนักศึกษาไปหาข้อมูลประวัติชุมชน ที่หอดดหมายเหตุซึ่งเก็บเอกสารจดหมายเหตุ ส่วนใหญ่เป็นเอกสารราชการ ไม่มีข้อมูลที่เด็ก ๆ ต้องการพอดีมี ยกว. ซึ่งสนับสนุนการวิจัยในห้องถิน จึงทำโครงการจัดทำฐานข้อมูลชุมชนตามแนวแม่น้ำตรัง เพื่อการศึกษาประวัติศาสตร์ เพราะประวัติศาสตร์บอกร่วมตั้งอยู่ตามลำน้ำ ทำมาตั้งแต่ต้นน้ำที่บ้านหนองปัว จนมาถึงเกาะลิบง รวม ๓๓ ตำบล แต่คัดเอาแค่ ๑๒ ตำบล ที่มีคนสนใจมาก ๆ เพื่อจัดให้ พดคุย ตรวจสอบและเพิ่มเติมข้อมูล

เวที ๒

ที่มีวิจัยนำเสนอภาพแม่น้ำตรังซึ่งเป็นแม่น้ำทั้งสายของจังหวัดตรัง และแผนที่เก่า สำราญ พ.ศ. ๒๔๕๒ พิมพ์ ๒๔๕๗ และ ๒๔๕๘ ซึ่งมีชื่อตำบลเกาะเดี่ยม และมีเกาะตูลันตั้ง

กำหนดบอกร่วมกันว่า ตำบลเกาะตูลันตั้งในแผนที่ อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตรงกับหน้าบ้านลุงให้ กันตั้งกุล อุดิตกำนันซึ่งถึงแก่กรรมไปนานแล้ว

ที่มีวิจัยเสนอเอกสารอีกชุดหนึ่งซึ่งมีชื่อชุมชนในสมัย พ.ศ.๒๓๕๕ ได้แก่ บ้านสุไหงจุปะ ซึ่งมี ๑๒ เรือน นายคำเงอ ๒ คน และบ้านปาตูลันตั้ง ๓๔ เรือน นายคำเงอ ๒ คน พร้อมกับสอบถามคนใน เกาะที่ว่าเคยได้ยินชื่อปาตูลันตั้งหรือไม่ ปรากฏว่าไม่มีใครเคยได้ยิน

ที่มีวิจัยเสนอข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เวทีช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับชื่อว่าเมื่อ พ.ศ.๒๓๖๗ มีทุตของอังกฤษชื่อ เจมส์ โลว์ เขียนไว้ว่า คนที่นี่ทำให้เข้าใจผิดว่า บัตตูเลนจัง นั้นคือเมืองตรัง และก็ ได้พยายามแคนูไปที่หมู่บ้านชื่อ โขนเดี่ยม

ในเวทีอกกันว่า คำว่า โขน เดี่ยม อาจจะเป็น ขอนเดี่ยม หรือไม่ แต่อีกคนก็บอกว่า น่าจะเป็น ควบเดี่ยม มากกว่า แต่เมื่อสอบถามว่า เป็นภูมิประเทกมีควบ หรือเนิน หรือไม่ ก็ได้คำตอบว่าไม่มี ดูจากแผนที่เก่าที่ข้าง เกาะเดี่ยมสมัยนั้นมีฐานะเป็นตำบล และมีชื่อบ้านควบเดี่ยม

มีผู้เสริมว่า ที่ชื่อเกาะเดี่ยมนั้น เพราะเมื่อก่อนนั้นพื้นที่นี้มีต้นเดี่ยมมาก แต่ไม่ได้เป็นเกาะ ที่เป็น เกาะ เพราะเพียงชุดคลองที่หลัง หมายถึงคลองที่ต่อ กับคลองแตะหรำ เดี่ยวนี้คลองถูกปิดตายไปอีกรั้ง จากนั้นก็ให้ช่วยกันบอกชื่อบ้านและที่มา ซึ่งไม่ค่อยมีใครบอกได้ กำหนดสมศักดิ์จึงอธิบายเอง ท่าเรือ ในสมัยทำการค้า มีท่าเรือ ทำการค้ากับปีนัง จึงเรียกบ้านท่าเรือ หยาม่อง แปลตามภาษาสามัญว่า ใต้ หรือ คบ ต่อมาก็เรียกว่ามีทำเลเป็นที่สูง จึงเปลี่ยนเป็น ควบม่อง

ควบม่อง

จุปะ เป็นชื่อหอย ชาวบ้านเรียกหอยปะ มีมากในคลอง ทางตะวันออกของหมู่บ้านเป็นควบ ชื่อ ควบจุปะ

เกาะเดี่ยม ในอดีตมีต้นเดี่ยมมาก

แตะหรำ คือหอยนางรมซึ่งเรียกว่าหอยแตะหรำ

กันตังได้ เป็นบ้านที่อยู่ทางใต้ของกันตัง
คลองย่าตี อยู่ระหว่างหมู่ ๖ กับหมู่ ๑ ยาตี แปลว่าไม้สัก มาจากภาษาลາວ
หินลูกช้าง อยู่ในคลองใหญ่ (หมายถึงแม่น้ำตรังสายใหญ่)

กันตัง

หินลูกช้าง

คลองโตะหร้า มีถนนเลียบคลองไปท่าเรือโตะหร้า มีท่าเรืออยู่เพราน่าจะเป็นที่ขึ้นส่งน้ำตาล
จากตั้งโรงงาน ที่คลองโตะหร้ายังปัจจุบันเป็นที่ทำมาหากินกันอยู่
คลองเตย อยู่ระหว่างหมู่ที่ ๓ กับหมู่ที่ ๔ แต่การใช้ประโยชน์น้อย

เวที ๓

คนในเวทีพูดถึงเรื่องการตั้งถิ่นฐานและทำมาหากิน
ลำดับเครื่องญาติเพื่อดูการตั้งถิ่นฐาน ความเป็นมา ที่บอกว่าแยกมาก่อนนั้นเป็นจริงหรือไม่
มีคนหนึ่งบอกว่า คนคุณบริงมาแต่งงานกับเหล่าม่า อีกคนหนึ่งบอกว่าที่เก้าเคี่ยมมีคนจาก
เพชรบูรี บ้านแหนดมอยด้วย
ตระกูลกันตังกุล มาอยู่ตั้งแต่รุ่นกง มีเครื่องญาติอยู่ทางปีนังด้วย
มีการสมพันธ์ของคนเก้าเคี่ยมกับคนลงกวี พากนาปือ นาเกลือ ก้มีส่วนเกี่ยวข้องกัน
ทดสอบแล้วว่าเมื่อก่อนพายเรือไปปีนัง จับแลน
สมัยเดี๋ยวนี้มีการออกไปทางอวนที่เก้ามุก

เวที ๔

ทีมวิจัยเปิดประดีน ว่าถ้าให้คนไปร่วมเรียนรู้ร่วมคิดร่วมทำ อย่างให้ร่วมพูดคุยเรียนรู้กันก่อน
อย่างครู นักเรียน มาพูดคุยกันก่อนจะดีหรือไม่ หรือถ้าลงไปในระดับหลักสูตรห้องถิน หนุนให้เหมาะสม
ตามวัยของเด็ก ดีหรือไม่ จะเป็นไปได้หรือไม่ อย่างไร
อาจารย์ฉัตรชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเก้าเคี่ยม เล่าว่าเคยขอทุน สภ. ทำงานวิจัยใน
การนับสายญาติกันแล้ว เคยไปร่วมงานวิทยาศาสตร์ของ มอ. เท็นเด็กไปนำเสนอผลงานวิจัย ก็เห็นว่าเป็น

ผลที่ดี จึงอยากรำนำงเป็นบันสนุน ทั้งเด็กของอาจารย์ และอาจารย์ มาขยับเครื่องสืบประวัติกัน น่าจะ ประสบการการทำงานในนามตัวบลังค์ได้

ผู้ประสานงาน สกว. ภาคใต้ กล่าวว่า ไม่จำเป็นต้องเป็นวิทยาศาสตร์ เชิงประวัติศาสตร์ก็ทำได้ ขอแต่ทำให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ในทางที่ส่งเสริมให้เด็กได้รักถินฐานในสิ่งที่ดี ๆ ได้

เจ้าหน้าที่ สกว. ตรัง เล่าเพิ่มเติมว่าตอนนี้มีหลายโรงเรียนที่ สกว. ได้เข้าไป โดยใช้กระบวนการ ในภาคันหาคำตอบวิทยาศาสตร์ง่าย ๆ ให้เหมาะสมแก่วัย คุยกับครูว่ามีปัญหาอะไร เด็ก ป.๑ ต้อง เรียนรู้อะไร ป.๒ ต้องเรียนรู้อะไร เอาสิ่งที่มีในห้องถินให้ครูเอาไปใช้เรียนรู้กับเด็ก เช่นโรงเรียนหนึ่ง ป.๑ นับสายเครื่องถ่าน ป.๒ นาฬิกา ป.๓ ผักพื้นบ้าน ป.๔ เด็กดีวิถีพุทธ ป.๖ ภูมิปัญญาการทำダメพร้า อาจจะช่วยแก้ปัญหาเด็กที่ว่าอ่านไม่ได้เขียนไม่เป็น แต่ สกว. ไม่ได้สนับสนุนสิ่งของใหญ่ ๆ สนับสนุน เล็กน้อยในการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ชุมชน สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ทุกส่วนจะหันหน้าเข้าหากัน และสร้างความสามัคคีในชุมชน แต่ก่อนจะเกิดไม่ได้ง่าย เพราะครูก็มีภาระเด้มไม่เต็มเมื่อยู่แล้ว

วิทยาลัยการอาชีพมีเด็กในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ สอนวิถีธรรมวิถีไทย เล่าว่าจะนำเสนอ พร.ให้ เด็กเข้าไปค้นคว้าประวัติเชื้อสายของตัวเอง

นายหนังตะลงที่มาร่วมเวทีข้อมูลส่วนร่วม เพวาราตัวเองเคยเป็นวิทยากร และกิจกรรมในการเป็น วิทยากร การสื่อสารบ้านก็แนะนำว่าหนู ๓ มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างให้หน่วยงานราชภัฏภาคส่วน มาร่วมเรียนรู้กัน อาจต้องใช้เวลาในการสืบหา ให้ผู้สูงอายุหลาย ๆ ท่านได้ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกัน และน่าจะหาข้อสรุปได้ มีอุปกรณ์อยู่พร้อมแล้ว เมื่อมีคำถามว่าจะเอาร่องห้องถินสอดแทรก เข้าไปในหนังได้หรือไม่ นายหนังบอกว่าถ้าไม่มีข้อมูลที่ถูกต้องพอก็คงยาก

กำนันบอกว่าการสืบค้นประวัติศาสตร์เป็นเรื่องดี อย่างจะให้มีข้อมูลห้องถินในศูนย์ข้อมูล ชุมชนของตำบล ตอนนี้บางครั้งเด็กมากากไม่มี อยากได้เอกสารห้องถินของกันตั้งได้ มีศูนย์อยู่ที่ โรงเรียนบ้านจุปะ มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ได้รับงบประมาณ จากสมอสรมอตารีแห่งประเทศไทย มอบให้ อปต. และบสนับสนุนจากชาวน์

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะเดียม บอกว่าถ้าจะศึกษาเรื่องชุมชนจะก้าว่างเงินไป ก้าลงไป ในเรื่องภูมิหลัง ถินฐาน เขื้อชาติ อาชีพ น่าจะเป็นไปได้ อย่างเรื่องเดาถ่านทำให้ต้องขุดคลอง หรือเรื่อง วัฒนธรรมอย่างรองเงิง ที่ต้องไปรับมาจากกรอบ แต่การดำเนินการคงจะให้เงินไม่ได้ ต้องค่อย ๆ ไป สัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชน และมี อปต. หนุน สกว. หนุนบ้าง กำนัน ผู้ใหญ่ เป็นพ่อบ้านเป็นผู้ช่วย

ส.อปต. ซึ่งเป็นกรรมการโรงเรียน อยากให้เด็กนักเรียนที่ใช้คำหยาบลดลง แล้วก็ได้เตือนเด็ก อยู่เรื่อย ๆ อยากให้โรงเรียนติดต่อกับชาวบ้าน ช่วยชี้แจงความบกพร่อง ที่ผ่านมาได้คิดว่าโรงเรียน กันตั้งให้ทำได้ดีขึ้นมาก และจะเอื่องนี้มาพิจารณาในการทำ

ผู้ประสานงาน สกว. ภาคใต้ กล่าวสรุป ว่า คราวนี้ได้มีโอกาสмарู้เรื่องราข้างใน คิดว่าจะเป็น ประโยชน์ต่ออาจารย์ที่จะเป็นข้อมูลชุมชนตามแนวแม่น้ำตรัง ข้อมูลคงจะยังไม่สมบูรณ์แต่น่าจะมา ช่วยกันทำ เช่น โรงเรียน วิทยาลัย ชุมชน อบต. และก็เชื่อมโยงไปที่ศูนย์ระดับไหนก็ได้ สกว. ก็พร้อม สนับสนุน ตอนไปนั่งเรือก็ได้ยินเสียงพูดถึงสภาพธรรมชาติ ซึ่งเห็นความสมบูรณ์ เห็นความหลากหลาย เห็นฐานทรัพยากรเรื่องอาชีพสูงมาก คิดว่าทางเลือกด้านทรัพยากรในการประกอบอาชีพยังมีสูงมาก และเสียงบ่นที่ว่าทรัพยากรถูกทำลายก็ยังต้องช่วยกันคิดช่วยกันทำ ซึ่งถ้าพูดคุยกันมากขึ้นอาจจะได้ชุด ประเด็นการแก้ไข การฟื้นฟู งานวิจัยชาวบ้านช่วยได้ และที่เห็นเรื่องการเพาะเลี้ยงที่จะมีมากสำหรับ ลูกหลาน เพราะพื้นที่ปากแม่น้ำมีมาก แม้จะมีปัญหาเรื่องการตลาด การเลี้ยงปลากระเพง หอยแมลงภู่ น่าจะมีทางในการแก้ไขปัญหาได้ สามารถใช้งานวิจัยชาวบ้าน งานวิจัยชุมชนแก้ไขปัญหาขับเคลื่อนได้

ทีมวิจัย ซึ่งให้เห็นว่า ถ้ามีการศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน คนที่มาร่วมนี้ควรจะช่วยอะไรได้บ้าง
ทีมนักวิชาการ ทีมวิจัย ช่วยหาหลักฐาน เอกสาร การวิเคราะห์ การจัดการข้อมูล
คนในพื้นที่ รวมทั้งคนเม่าคนแก่ เป็นแหล่งข้อมูล บอกเล่า
ครูอาจารย์ ผลักดันให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน
ผู้นำท้องถิ่น นำความความสะดวก ประสานงาน สนับสนุนงบประมาณ
สกว. การจัดกระบวนการมีส่วนร่วมชุมชน และงบประมาณสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้
ถ้าจะศึกษาประวัติศาสตร์ ควรให้เด็กรู้ภูมิศาสตร์ของชุมชนก่อน ถ้าเด็กรู้จักพื้นที่ก็จะรักพื้นที่
มากขึ้น เมื่อเด็กไปเล็บเครื่องญาติก็จะพบกันว่าทุกคนนั้นเป็นญาติกันทั้งนั้น จะเกิดความรักความสามัคคี
ของคนในชุมชน

นายกฯ อบต. กล่าวปิด ในนามของตำบลกันตังใต้ และทุก ๆ ส่วน ยินดีให้ข้อมูล ในการทำวิจัย
ของหอดูดหมายเหตุฯ และ สกว.ยินดีร่วมมือ ขอขอบคุณทุกท่าน ขอให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จ

ข้อมูลจากกิจกรรมล่องแม่น้ำตั้ง

ผู้เรียบเรียง สุนทรี สังข์อุทย์ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๑

ล่องแม่น้ำ ๑

ผู้ร่วมทางในการล่องแม่น้ำวันนี้ออกจากจะมีสมาชิกที่มีวิจัยแล้ว กิจกรรมที่มีของนายก อบต. กันตังได้ ซึ่งประisanงานดิดต่อเรือและผู้ช่วยพื้นที่มาเป็นวิทยากรให้ด้วย

จุดนัดหมายคือท่าเรือบริเวณศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์เมืองกันตัง มองเห็นเกาะกลางน้ำอยู่ เป็นองหน้า เรียกชื่อกันว่าเกาะเนรมิต แท้จริงแล้วสวนนี้คือหัวหรือทางเหนือของค้อ ซึ่งมีเนื้อที่ยาวไป เกือบครึ่งทางก่อนถึงปากน้ำ ทำให้แม่น้ำตั้งถูกแบ่งเป็นสองสายด้วยเกาะกลางน้ำที่ทอดยาวเรียงกันไป สายในอยู่ในเขตตำบลกันตังได้ สวนสาธารณะเป็นเขตตำบลน้ำร้อนและตำบลนาเกลือ แผนการของ เราก็คือล่องไปตามสายใน แล้วขึ้นบกที่ท่าเรือบ้านเกาะเคียม ตอนบ่ายทำการสำรวจที่ตราชสอปต่อที่ อบต. กันตังได้

เมื่อทุกคนพร้อมแล้วเรือก็หันหัวออกจากท่า ทางขวาเป็นเกาะค้อ ส่วนทางซ้ายเป็นฝั่งกันตัง ซึ่ง มีเรือประมงจอดเรียงอยู่เต็ม หลายคันในเรือหันไปสนใจ กับเรือเหล็กลำที่มาเพราะซีอิไทยานิค คล้ายชื่อเรือ ในภาพนั้นคือดังในสมัยก่อน นายสมควร บุญเจษ ส.อบต. กันตังได้ วันนี้ทำหน้าที่วิทยากรประจำเรือบกอก ว่า เป็นเรือโรงงาน ออกไปจับปลาในน่านน้ำสากล และผลิตปลาป่นอยู่ในทะเลลึกชาวละหลาย ๆ เดือน ต่อนนี้หมดอยุการใช้งานแล้ว ถูกขายจากการแปรสภาพ เป็นเศษเหล็กซึ่นเล็กซึ่นน้อยต่อไป

ล่องแม่น้ำ ๒

เรือล่องช้า ๆ ที่มีวิจัยแบ่งหน้าที่ถ่ายภาพคนหนึ่ง ที่เหลือแยกกันนั่งเป็น ๒ กลุ่ม เพื่อเก็บข้อมูล จากวิทยากรกลุ่มหนึ่ง และคนขับเรืออีกกลุ่มหนึ่ง ทุกคนมีแผนที่อยู่ในมือเพื่อเบรียบเทียบสถานที่จริง

พื้นที่ตำบลกันตังได้ทางทิศตะวันตกติดต่อกับแม่น้ำตั้งไปจนถึงบริเวณปากน้ำ มีเกาะขนาดใหญ่ กลางแม่น้ำ ๒ เกาะ ได้แก่ เกาะค้อ กับเกาะแหลน ส่วนเกาะอื่น ๆ อยู่ชิดชายฝั่ง มีเพียงลำคลองคัน ตรงหมู่ที่ ๑ บ้านท่าเรือ มีคลองกันตังได้แยกพื้นที่ฟากตะวันตกซึ่งเป็นป่าจากให้เป็นเกาะ ใน แผนที่เก่า เผยนชื่อเกาะนี้ว่า เกาะตูลลันตัง บนเกาะเคยมีบ้านคนอยู่ริมคลอง คลองนี้เคยใช้เป็น เส้นทางไปตลาดกันตังของคนในหมู่บ้านท่าเรือ เลิกไปเมื่อมีรถไปทางถนนสะดวกกว่า การสำรวจวันนี้

เราล่องเข้าไปคลองกันตั้งใจได้ เรือผ่านบ้านผู้คนที่อยู่ริมน้ำไประยะหนึ่ง ก็ต้องหันหัวกลับ เนื่องจากคลองแคบลงมากด้วยต้นจากที่ก่อกรุกล้ำอุกมาเรื่อย ๆ ชาวบ้านเรียกว่าจากเดิน เรายังไม่ถึงทางด้านหนีอสุดของตำบล แต่ทราบว่าก่อนถึงปากคลองไม่มาก มีบางเล็ก ๆ ผ่านสะพานน้ำผึ้งไปลงคลองกันตั้งใจ ปัจจุบันคลองกันตั้งได้กลายเป็นคลองปิด เพราะตรงปากคลองด้านหนีอที่อยู่ติดเขตฝั่งเทศบาล เป็นที่ตั้งโรงงานอาหารทะเล เช่น ทางโรงงานได้ปรับพื้นที่จนลำคลองตื้นเขินและปิดทางน้ำไปในที่สุด

ส่วนที่เคยปากคลองกันตั้งได้ลังไปทางทิศใต้ ในเขตหมู่ที่ ๒ มีโรงงานปลาบันตั้งอยู่ริมน้ำ และมีเกาะเล็ก ๆ อยู่ตรงปากคลอง การเกิดขึ้นน้ำมีที่มา ๒ กระแส วิทยากรของเราระบุว่า โรงงานได้ขุดลอกร่องน้ำเพื่อให้เรือใหญ่เข้าถึงท่าเรือของโรงงานได้สะดวก ขุดแล้วพ่นทรายไปกองไว้ริมร่องน้ำนานวันเข้ามีต้นไม้มงคลขึ้นจนกลายเป็นเกาะเล็ก ๆ แต่มีชาวประมงจากหมู่บ้านนาเกลือเล่าว่า เดิมตรงนี้เป็นหาดกลางน้ำ ต่อมาตั้นไม้มงคลขึ้นจนเต็มพื้นที่

ล่องแม่น้ำ ๓

ถัดลงไปเกือบสุดปลายเกาะค้อ มีแนวหินตั้น้ำอยู่กลางคลอง ชาวบ้านเรียก หินลูกช้าง เห็นได้ชัดเจนเมื่อน้ำลง แต่เมื่อน้ำขึ้นเต็มที่น้ำจะท่วมจนมองไม่เห็น หน่วยงานของกรมเจ้าท่าได้ทำเสาหลักเป็นเครื่องหมายให้สังเกตได้

ต่อไปในเขตหมู่ที่ ๓ บ้านจุปะ ตรงที่ตั้งสถานีวนวัฒนวิจัยกันตั้ง มีเกาะ ๒ เกาะ เกาะด้านในมีขนาดใหญ่ ชื่อเกาะโต๊ะหว้า ด้านนอกเล็ก ทั้งสองเกาะเป็นป่าชายเลน มีแม่น้ำสายโขงไหลผ่านเกาะเล็ก ๆ ฯลฯ สันนิษฐานว่า เดิมน่าจะเป็นเกาะเดียวกัน แต่ถูกน้ำเซาะจนปะลายแหลมถูกแยกเป็นเกาะเล็ก ๆ ขึ้นมาอีกหนึ่ง เรียกเกาะโต๊ะหว้าเหมือนกัน ระหว่างเกาะทั้งสองเป็นแหล่ง涵อยปะขนาดใหญ่ เมื่อน้ำลงจะเห็นเป็นหาดกว้าง

ตรงข้ามกับเกาะโต๊ะหว้าเป็นเกาะແلن เรือแล่นตัดหัวเกาะออกไปสายนอกของแม่น้ำ เพื่อให้ดูกะช้างเลี้ยงปลาทับทิมของบริษัท ซี.พี. แล้วก็กลับเข้าสายในดังเดิม

ล่องแม่น้ำ ๔

ถัดไปเป็นพื้นที่หมู่ที่ ๔ คือบ้านเกาะเคียม กลางน้ำยังมีเกาะขนาดใหญ่ชุมชน ๒ เกาะ ชาวบ้านเรียกชื่อเกาะด้านในว่าเกาะหน้าบ้าน แต่รวมแผนที่ทาวเรียกเกาะลูกไไม พื้นน้ำระหว่างบ้านเกาะเคียมกับเกาะหน้าบ้านชื่อคลองเกาะเคียม ส่วนเกาะเล็ก ๆ ด้านนอกเรียกชื่อเกาะกา ซึ่งระหว่างเกาะหน้าบ้านกับเกาะกาค่อย ๆ ตื้นเขินและแคบเข้ามาเรื่อย ๆ จนเรือผ่านไม่ได้

เรือผ่านเกาะลูกไม้ออกไปบริเวณปากน้ำ ทางด้านซ้ายเป็นปากคลองร่วมของคลองเกาะเคี่ยม กับคลองแตะหมา เลยปากคลองไปเป็นป่าชายเลน ถ้าน้ำลงจะเห็นเป็นฝืนแผ่นดินกว้างใหญ่ออกมานานาที่ บริเวณนี้เรียกชื่อว่าหาดใหญ่ อุบลราชธานี และเป็นสถานที่ที่ชาวบ้านออกมากำจัดแมลงป่อง มีเครื่องมือขันดัดเด็ก และเป็นแหล่งที่มีหอยแครงมาก คลองแตะหมาเป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างหมู่ที่๔ บ้านเกาะเคี่ยมกับหมู่ที่๕ บ้านแตะหมาซึ่งรวมบ้านบางแตรด้วย เรือของเราวากลับตรงหน้าหาดใหญ่เข้าสู่คลองเกาะเคี่ยมเพราะเหลือเวลาอีกไม่กี่นาทีจะเที่ยงตรงแล้ว

ล่องแม่น้ำ ๕

สำหรับสภาพพื้นที่ซึ่งไม่ได้ไปถึง ก็ใช้วิธีดูแผนที่และสอบถามเพิ่มเติม สรุปได้ว่าหากเลี้ยงหาดใหญ่ก็ขึ้นไป ก็จะเป็นบริเวณที่แม่น้ำประเพลียนไหลมาร่วมปากน้ำตั้ง ซึ่งมีปากคลองอยู่อยู่ ๆ ทางฝั่งเดียวกับเกาะเคี่ยมอีกด้วยหนึ่งชื่อ คลองบางแรด เป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างตำบลกันตั้งได้กับตำบลวังวน หน้าบ้านบางแรดมีเกาะใหญ่อีกเกาะหนึ่งชื่อว่าเกาะเหลาตา

ระหว่างที่แล่นตามคลองเกาะเคี่ยม พบร้าเกือบตลอดสายน้ำเต้มไปด้วยกระชัง ส่วนใหญ่เป็นกระชังหอยแมลงภู่ อีกส่วนหนึ่งเป็นการเลี้ยงปลากระพงและปลาเก้า ขณะล่องแม่น้ำลิ้นสุดการเดินทางตรงท่าเรือบ้านเกาะเคี่ยม รับประทานอาหารเที่ยงที่ร้านปูนิม ร้านอาหารทะเลที่ขึ้นชื่อของชุมชนนี้

การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำ เดิมใช้เป็นเส้นทางคมนาคมและแหล่งทำมาหากิน ตลอดแนวคลองตั้งแต่เกาะค้อลงไปถึงเกาะเคี่ยมเป็นแหล่งที่มีหอยปะอยู่หนาแน่น รวมทั้งปูปลาที่เคยมีอยู่ในคลองหาดใหญ่ ปัจจุบันเกือบจะไม่เหลือเลย ทาง อบต. ได้แก้ไขปัญหานี้ด้วยโครงการบ้านปลา โดยวางแผนปูรังเทียมไว้ในคลองกันดังได้เพื่อเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการอุปถัมภ์มีสุขในปี ๒๕๕๑

ตัวอย่างข้อมูลจากเอกสาร

เอกสาร ๑ (เว็บไซต์ ไทย ตำบล ดอท คอม)

ตำบลกันตังได้เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอ กันตัง โดยแยกจากตำบลกันตัง ตั้งเป็นตำบลกันตังได้ เมื่อ พ.ศ.๒๕๘๐ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอ กันตังประมาณ ๒ กิโลเมตร การปกครองแบ่งเป็น ๖ หมู่บ้าน และมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบางเป้า และตำบลกันตัง อำเภอ กันตัง

ทิศใต้ ติดต่อกับ ทะเล้อนدامัน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลวังวน อำเภอ กันตัง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ แม่น้ำตรัง

ตำบลกันตังได้มีพื้นที่ประมาณ ๒๕ ตารางกิโลเมตร พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มสลับเนินเขาเตี้ย ๆ

จำนวนประชากรในเขต อบต. ๖,๗๐๖ คน และจำนวนหลังคาเรือน ๑,๖๓๐ หลังคาเรือน

(ข้อมูลเดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๕๑)

เส้นทางการคมนาคม มีถนนสายหลัก ๒ สาย ได้แก่ สายกันตังได้-บางแrad เริ่มจากเขตติดต่อ เทศบาลเมือง กันตัง และสายเกาะเตี้ยม-วังวน นอกจากนี้ยังมีถนนคอนกรีตในหมู่บ้านอีกหลายสาย ศาสนสถาน มีสำนักสงฆ์ กันตังได้ และมัสยิด ๓ แห่ง (ตั้งอยู่ที่ไหนบ้าง)

เอกสาร ๒ (วรรณนา นาวิกมูล, ๒๕๔๗ : ๖๑)

กันตังได้ ที่มาของชื่อเหมือนชื่ออำเภอ กันตัง

หมู่ที่ ๑ บ้านท่าเรือ เดิมเป็นท่าเรือ

หมู่ที่ ๒ บ้านคุนมอง แต่ก่อนมีคนมุสลิมชื่อหมายและมองอาศัยอยู่ เรียกวันว่าบ้านหมายมอง ต่อมาเปลี่ยนเป็นคุนมอง เพราะบริเวณนั้นมีคนอยู่มาก

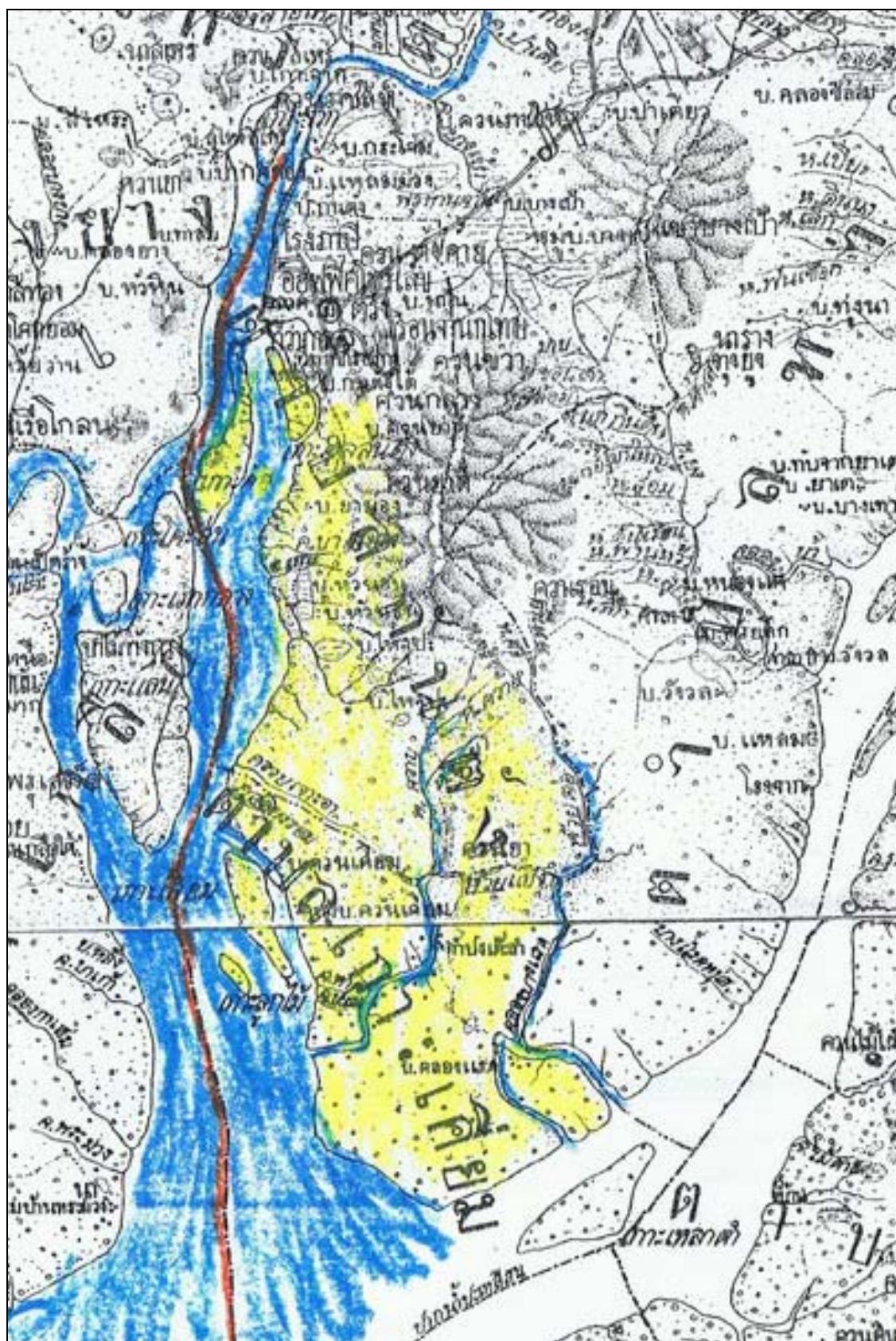
หมู่ที่ ๓ บ้านจุปะ บริเวณนั้นมีหอยอยู่มาก จุปะ เป็นภาษาตามลายถิ่น แปลว่า หอย

หมู่ที่ ๔ บ้านเกาะเตี้ยม เดิมมีต้นเตี้ยมใหญ่ขึ้นอยู่เป็นกลุ่ม

หมู่ที่ ๕ บ้านแตะหรำ บริเวณนั้นมีหอยนางรมอยู่มาก แตะหรำ เป็นภาษาตามลายถิ่น แปลว่า หอยนางรม

หมู่ที่ ๖ บ้านกันตังได้ หมู่บ้านตั้งอยู่ทางทิศใต้ของตลาดกันตัง

เอกสาร ๓ จากบางส่วนของแผนที่ ภก.๑.๒๗/๑๙ และ ภก.๑.๒๗/๑๙ นำมาต่อเรื่องกัน

ตัวอย่างการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ ชื่อสถานที่

กันตัง เป็นชื่ออำเภอ และชื่อตำบล มีความหมายดังนี้

- ในพจนานุกรมภาษาตามลายูกล่าวว่า kantang หมายถึงเครื่องตวง ๑ ลิตรเป็น ๑ กันตัง
- ในพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถานกล่าวว่า กันตัง เป็นชื่อไม้ล้มลุกชนิดหนึ่ง

ในตระกูล Alpinia วงศ์ Zingiberaceae ต้นคล้ายข้า

- เยี่ยมยง ส.สุรกิจบรรหาร กล่าวไว้ในหนังสือ ละเอียดรำมลึก อนุสรณ์งานศพนา สรุกิจบรรหาร ว่า “คำว่ากัน นอกจากแปลอย่างอื่นแล้ว ยังแปลได้ว่า ที่อยู่ที่ทำกิน หรือที่แผ่ถางหักโคน ป่าทำไว้ทำกับลูกข้าวมาแล้ว หรือ หัง หรือ ไส ก็เรียก คำว่า ตัง เป็นชื่อตั้งไม้ ใบคล้ายใบม่วงชัน หรือ ม่วงซี้ได้ เดิมนั้นที่บ้านตายายผมเป็นคงตั้งหย่อมใหญ่ จึงเรียกว่า กันตัง” (ตายายของนายเยี่ยมยง เป็นต้นตระกูล กันตังกุล)

ชื่อบ้านที่สอดคล้องกับคำภาษาตามลายูในพจนานุกรมไทย-มลายู

จุปะ ชื่อบ้าน มาจากคำว่า จุปะ cupak แปลว่า หอย และมีมาตรฐาน ๑ จุปะเป็น ๑ ลิตร ๔ ลิตร เป็น ๑ กันตัง ในเมืองรังตุงบริเวณหมู่บ้านนี้เป็นแหล่งหอยชนิดหนึ่งเรียกชื่อว่าหอยปะ

แตะหรำ ชื่อบ้าน ชื่อคลอง tirum แปลว่า หอยนางรม ชาวบ้านเรียกว่าหอยแตะหรำ

ปาตูลันตัง ชื่อบ้านในบริเวณ batu lintang แปลว่าหินขาว ตรงกับที่ในคลองกันตังใต้มีหิน เป็นแนวขาวคล่อง เรียกหินลูกช้าง

ยะตี ยะตี หรือยาตี ชื่อคลอง kayu jati แปลว่า ไม้สัก

ยังมีชื่ออื่น ๆ อีกหลายชื่อที่ปรากฏในแผนที่เก่า ซึ่งยังมีข้อมูลไม่ชัดเจน แต่มองเห็นว่าพื้นที่ ตำบลกันตังได้ปัจจุบัน เดิมส่วนหนึ่งอยู่ในเขตตำบลกันตัง มีอาณาเขตลงมานานถึงคลองแตะหรำและ คุนยา ชื่อสถานที่ในเขตนี้ ได้แก่ “เกาะตูลันตัง คุนขวา คุนกลาง บ้านท่าเรือ บ้านกันตังใต้ บ้าน คุนยาตี บ้านยามอง คลองบางม่วง เกาะไม่มีชื่อแต่ตั้มแห่งตรงกับเกาะตี้ะหรำปัจจุบัน บ้านหัวนอน บ้านไก่จุปะ หัวยคaway คลองติromo ครวยเจาอา คุนยา และหัวยแบ่ง”

ชื่อ คลองติromo หมายถึงคลองแตะหรำ กำปงเตะรำ หมายถึงบ้านแตะหรำ คำว่า kampong เป็นภาษาตามลายู แปลว่า หมู่บ้าน

ชื่อ ครวยเจาอา ในแผนที่เป็นชื่อกับบันสายคลอง ไม่ทราบความหมาย

คุนยา และหัวยแบ่ง เป็นเส้นกันเขตแดนตำบลเกาะตี้ะหรำ ซึ่งมีบ้านคุนเคี่ยม กำปงเตะรำ บ้านคลองแรด มีหัวยต่อ กับคลองบางแรดกันเขตเด่นกับตำบลท่าไคร ซึ่งมีพื้นที่ต่อไปทางตะวันออก จนถึงริมแม่น้ำปะเหลียน ท่าไครเดิมปัจจุบันเป็นตำบลลังวน

ต่อข้อสงสัยเกี่ยวกับชื่อกันตั้งว่าเกิดขึ้นในสมัยใด ตามการตรวจสอบเอกสารทำเนียบชื่อบ้าน พ.ศ.๒๓๔๔ มีชื่อตามลำดับ คือ บ้านสุไหงจุปะ ปาตูลันตัง วังกะเปา (บางเป้า) ยังไม่มีชื่อกันตั้ง เที่ยบตำแหน่งแผนที่ ปาตูลันตังเดิมตรงกับบ้านกันตั้งได้

เอกสาร เจมส์ โลว์ ทูตอังกฤษ พ.ศ.๒๓๖๗ กล่าวถึงชื่อบ้านเกาะเดี่ยม ปาตูลันตัง พระม่วง ยังไม่กล่าวถึงกันตั้งเช่นกัน แสดงว่าอาจจะยังไม่มีชื่อกันตั้ง

เกี่ยวกับชื่อตั้นไม่ เมื่อมีการสอบถามคนเก่าแก่ว่าเคยเห็นต้นไม้คล้ายต้นข้าวที่ชื่อกันตั้งมีอยู่ตามบริเวณใดบ้าง ไม่ปรากฏว่ามีผู้รู้จักต้นกันตั้งดังกล่าว

พ.ศ.๒๓๙๑ ในจดหมายเหตุหลวงอุดมสมบัติกล่าวถึงสดหัวนมลาี หรือหัวนมนาดหลี เข้ามาตีเมืองตรัง ประสงค์ความวิชิตตั้งรับที่ด่านคุนราชสีห์ ไม่ได้กล่าวถึงส่วนที่เป็นกันตั้งเช่นกัน

เกี่ยวกับชื่อภาษาชน tộcทาง เล่ากันว่า ตอนพระยาวัช្យาฯ สร้างเมืองใหม่ ได้เกณฑ์คนมาบุกเบิกหักร้างถางพงในบริเวณตลาดกันตั้งปัจจุบัน โดยแจกข้าวสารให้คนละ ๑ กันตั้ง มีผู้ให้ความเห็นว่าชื่อกันตั้งอาจจะเกิดขึ้นในเวลาอีนี้

ชื่อกันตั้งที่พบเป็นครั้งแรกในเอกสารจดหมายเหตุ เป็นเอกสารรัชกาลที่ ๕ พ.ศ.๒๔๓๔ เรื่อง “พระยาวัช្យาสร้างเมืองกันตั้งห่างจากคุนธานี ๔๐๐ เส้น” ทำให้เห็นได้ว่า ชื่อกันตั้งมีมาก่อน พ.ศ.๒๔๓๔

๒๔๓๔

วิเคราะห์ตามเอกสาร อาจเป็นได้ว่า ชื่อกันตั้งเกิดขึ้นในสมัยที่บรรพบุรุษของนายเยี่ยมยงมาตั้งถิ่นฐานเป็นครั้งแรก

วิเคราะห์ ๒ การตั้งถิ่นฐานและการขยายตัวของชุมชน

เอกสารทำเนียบกรรมการเมืองของเก่า พ.ศ.๒๓๔๔ กล่าวถึงชื่อบ้าน ๒ แห่ง บ้านสุไหงจุปะ มี ๑๔ เรือน นายคำเงอ ๒ คน ซึ่ง จะหลัง และเจตตนบ้านปาตูลันตัง มี ๓๔ เรือน นายคำเงอ ๒ คน ซึ่ง จะหลังจิ และนายทองสุก เอกสารเจมส์ โลว์ พ.ศ.๒๓๖๗ กล่าวถึงชื่อบ้าน ๒ แห่ง ได้แก่ โขนเคี่ยม (Khon Kee-um) มีบ้านเรือน ๑๒ หลัง เป็นคนสยาม และหมู่บ้านบัตตู เลนจัง (Buttoo-Lenchang) เป็นคนมลายู ในเอกสาร พ.ศ.๒๓๔๔ ยังไม่มีชื่อเกาะเดี่ยม แสดงว่ายังไม่เป็นที่ตั้งบ้านเรือนถาวร หลังจากนั้น พ.ศ.๒๓๖๗ เจมส์ โลว์ ที่กล่าวว่า ประชาชนที่บ้านเกาะเดี่ยมเป็นคนสยาม แสดงว่าเริ่มมีคนเข้ามาตั้งถิ่นฐานเห็นชัดแล้ว ส่วนทวารของนายไม่ตรี วิเศษศาสโน คงเข้ามาที่หลัง เพราบบอกว่า มีคนจีนอยู่ก่อนแล้ว หากนับเวลาของรุ่นพญาไม่ประมาณ ๑๐๐ ปี เศษๆ ตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๕ ประวัติศาสตร์บอกเล่าของตระกูลกันตั้งกุล ในหนังสือละเอียดรามลึกกล่าวถึงบรรพบุรุษชื่อนายทอง เป็นคนจากพัทลุงมาได้ภรรยาเป็นลูกสาวพ่อค้าสำเกาที่ท่าจีน แล้วมาจับจองที่ดินควบคู่ร่องข้าม

กับความตâมหักจันทน์ บุกเบิกที่ทางไปตามที่ลาดลงไปทางทิศใต้และตะวันตก ส่วนพรrocพากบริหารก็ให้ไปอยู่ที่รับถดไปทางตะวันตกซึ่งต่อมาเรียกชื่อว่าบ้านกลาง เพราะอยู่ตรงกลางระหว่างคุณกับคลองบริเวณริมคลองเรียกชื่อบ้านท่าเรือ ลูกหลานในตรากลุ่มขยายตัวมาตั้งบ้านเรือนใกล้คลอง แล้วกระจายไปเรื่อย ทางตะวันตกไปถึงบ้านจุปะและเกาะเดียม ส่วนทางตะวันออกไปอยู่ที่วังวน บ้านแหลม บางกลุ่มข้ามไปถึงปากปูน และบ้านนา ในเขตเมืองปะเหลียน

บุตรสาวของมีหลายคน คนหนึ่งชื่อนายล้วน ครรภ์เป็นหนุ่มขี้นกเป็นผู้นำชุมชนในแถบนั้น เมื่อพระยาธารชฎาฯ มาสร้างเมืองที่กันตัง ประมาณ พ.ศ.๒๔๓๓ ได้ให้นายล้วนกับนายเกลี้ยงแห่งบ้านท่าส้ม จัดหาและควบคุมคนบุกเบิกหักร่องทางพงเพื่อสร้างเมืองใหม่ชื่อกันตัง ต่อมามายล้วนได้รับแต่งตั้งให้เป็นกำนัน บรรดาศักดิ์ชุนอภัยบริรักษ์ เมื่อมีประกาศใช้พระราชบัญญัตินามสกุล พ.ศ.๒๔๕๖ นายล้วนขอตั้งนามสกุล **สุวรรณวัฒน์** ภายหลังนายล้วนได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ใหม่เป็นชุนกันตังเตชา ลูกหลานเห็นสมควรสืบทอดราชทินนามนี้ไว้จึงขอจดทะเบียนนามสกุลใหม่เป็น กันตังกุล

ฐานข้อมูลชุมชนเทศบาลเมืองกันตัง

ตัวชี้

ชุดที่ ๑ แหล่งข้อมูล

๑.๑ บุคคล

๑

	๕๙/๒ ถนนคนทองสี อำเภอ กันตัง เกิด พ.ศ.๒๕๔๘ (ดู ► สำรวจ ๓) นาง cherithaworn saekhirat
---	---

๒

	ห้องหุ้นส่วนจำกัด ยกเอ่ย ๑๐๒ ถนนรัชฎา ตำบล กันตัง อำเภอ กันตัง (ดู ► สำรวจ ๑) นาง Jarmee Jerimukul
---	---

๓

	๑๓๓ ถนนตรังคภูมิ ตำบล กันตัง อำเภอ กันตัง (ดู ► สำรวจ ๒) นาย Sereesuwan Na Nokrachai
---	--

๑.๒ กลุ่ม องค์กร

๑

เทศบาลเมืองกันตัง	๑๗๔ ถนนตรังคภูมิ ตำบล กันตัง อำเภอ กันตัง โทร. ๐-๗๕๔๐-๗๘๖๗
-------------------	---

ចុះថ្ងៃ ២ ខែកសាងខែ ឧបត្ថម្ភ.....

ចុះថ្ងៃ ៣ សប្តាហ៍

៣.១ ីីវិទ្យាបណ្ឌ អ្នកបាន

ជុំធម្មនកិតិគុណ (ឯ្យ > ខេកសារ ១)

ជុំធម្មនល៉ងសមើសរក់ (ឯ្យ > ខេកសារ ១)

ជុំធម្មនល៉ងជុំធម្មសាយទូទៅ (ឯ្យ > ខេកសារ ១)

ជុំធម្មនទេរពយាបាលកាន់ត៉ាង (ឯ្យ > ខេកសារ ១)

ជុំធម្មនទរកលិកេ (ឯ្យ > ខេកសារ ១)

ជុំធម្មនិនុញ្ញ (ឯ្យ > ខេកសារ ១)

ជុំធម្មនល៉ងទេរិយនគល់រាយ (ឯ្យ > ខេកសារ ១)

ជុំធម្មនអារ៉ាគារ (ឯ្យ > ខេកសារ ១)

ជុំធម្មនលាបិ (ឯ្យ > ខេកសារ ១)

ជុំធម្មនបោមេរ៉ាវ (ឯ្យ > ខេកសារ ១)

ជុំធម្មនបោមេ (ឯ្យ > ខេកសារ ១)

ជុំធម្មនតលាតទិត (ឯ្យ > ខេកសារ ១)

៣.២ ីីវិទ្យាបណ្ឌ

គេហទ័រ សេវាសារិយាល័យ (ឯ្យ > ខេកសារ ២, ៣)

គោរព (ឯ្យ > ខេកសារ ៣)

សាលាព្យាយុបាល សាលាកាលាង សាល ពីវារការជាមួយ (ឯ្យ > ខេកសារ ៣, ៤)

តាំងអនុគមន៍ (ឯ្យ > ខេកសារ ៣, ៤)

និគម្យ (ឯ្យ > សំរាប់ ៣)

រឹងនាំ (ឯ្យ > ខេកសារ ៣)

ទេសចរណ៍ (ឯ្យ > ខេកសារ ៤)

ទេសចរណ៍ ទេសចរណ៍ (ឯ្យ > ខេកសារ ៣, ៤)

ទេសចរណ៍ ទេសចរណ៍ (ឯ្យ > សំរាប់ ១)

ວັດຕຽບຄວາມພຸທ່ອງສາວສ (ດູ▶ ເອກສາວ ๔)

ສວນບັນເທິງສາວ (ດູ▶ ເອກສາວ ๔)

ສະພານ (ດູ▶ ສໍາງວັດ ๒)

ຫຼຸດທີ ๔ ການຕັ້ງຄືນຈຸນ

๔.๑ ກລຸ່ມຕະກູລແລະບຸຄຄລ

ເທື່ອນຄຸ້ຍ ຕັ້ງປອງ (ດູ▶ ສໍາງວັດ ๑)

ເຮືຍຮ ເຈີນກູລ (ດູ▶ ສໍາງວັດ ๑)

ປີຍະຮັງ (ດູ▶ ສໍາງວັດ ๑)

ແປ້ປັ້ງ (ດູ▶ ສໍາງວັດ ๑)

๔.๒ ທຣັພຢາກຮ ການທຳມາຫາກິນ

ອັກເອົ່າ (ດູ▶ ສໍາງວັດ ๑)

ເຮືອສີຣີໜ້າ (ດູ▶ ສໍາງວັດ ๑)

๔.๓ ເຫດກາຮນີ້ສຳຄັນ

ພຣະຮາຊທານພຣະແສງຮາຊສາສຕຣາ (ດູ▶ ເອກສາວ ๔)

ຢ້າຍທີ່ວ່າກາຮຈັງໜວດ (ດູ▶ ເອກສາວ ๔)

ຮັບເສດີ້ຈ (ດູ▶ ສໍາງວັດ ๒)

ສັງຄຣາມ (ດູ▶ ສໍາງວັດ ๑)

ຫຼຸດທີ ៥ ວັດນອຮຣມ

ຄະນະລະຄຣຈັນທຣິກາສ (ດູ▶ ສໍາງວັດ ๓)

ເພລັງເມືອງຕຽງ (ດູ▶ ສໍາງວັດ ๓)

ข้อมูลสำรวจและสัมภาษณ์

ผู้เก็บข้อมูล สุนทรี สังข์ออยท์ ๙ มีนาคม ๒๕๖๐

สำรวจ ๑ สัมภาษณ์นางสาวณิชารณ์ เจริญกุล

โดย สุนทรี สังข์ออยท์ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ป้าจำเริญเกิด พ.ศ.๒๕๖๖ เรียนจากโรงเรียนการเรือนสวนดุสิต และได้ฝึกสอนที่โรงเรียนอนุบาลลักษณ์อุดม สมัยที่เรียนเคยได้เข้าเฝ้าท่านหญิงเหลือ ริตาสมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

พอเรียนจบกลับบ้านก็จะให้พ่อเปิดโรงเรียนอนุบาลให้ แต่ไม่ทันได้เปิดก็ถูกผู้ใหญ่จัดการให้แต่งงาน

พ่อป้าจำเริญซื่อนายต้องกวน แซ่บคง เมืองจีนแล้วเข้ามาอยู่ที่ภูเก็ตทำงานในเมือง ก่อนจะมีภรรยาตั้ง แล้วไปเป็นดีทางรถไฟ เป็นรักษาพยาบาล ตอนหลังเปลี่ยนมาเป็นนักศึกษา ปีละรัช ตายแล้วผึ้งที่สุสานตูลูสุด แม่ซื้อ ช่วงไม่เย่ เดิมอยู่ท่าจีน มีน้องซื่อช่วงหลี แต่งงานไปอยู่หัวยยอด ป้าจำเริญ เป็นลูกคนที่ ๖ ในพี่น้อง ๗ คน น้องคนสุดท้องเป็นชาย เรียนแพทย์ ซื่อหมอกิพย์ ปีละรัช

สามีป้าจำเริญซื่อเทียนฮั่ว หรือนายเอียร์ เจริญกุล เกิดในครอบครัวของแป๊ะซัง ชาวจีนแซ่จิ้ว จากย่านซื่อที่มาทำกิจการค้าขายและ shipping ขนส่งสินค้าทางเรืออยู่ท่าเรือกันตัง กิจการเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดซื่อ ยกเอ็ง มีเรือใบบรรทุกสินค้าไปขายเมืองนอก ต่อมาก็เป็นตัวแทนขายสุราจากต่างประเทศเป็นเจ้าแรกของเมืองตรัง และยังได้เป็นตัวแทนของบริษัทหออลันดารับส่งสินค้าโดยเรือลันดัก (ตรวจสอบซื่อเรือ)

สินค้าส่งออกเป็นพวงหมุน ไก่ ถ่าน สวนที่นำเข้าเป็น นม แบงหมี ปุนซีเมนต์ ปรานาค เป็นปุนของญี่ปุ่นเข้ามาขายที่เมืองตรัง

เรือสินค้าและเรือโดยสารสมัยก่อนต้องระวังใจรถลัด เรือมักจะถูกปล้นແග່າ ແກະຕະຫຼາດ ນ້ອງໂກຈົງເກີຍຣົດຖຸກໂຈຮສລັດປລັນແລະຖຸກຝ່າແແນນັ້ນ ເຮືອຂອງຍົກເອົ່າໄມ່ເຄຍຖຸກປລັນ

แต่ก่อนเรือรับส่งสินค้ามีหลายเจ้า แต่ละเจ้าก็มีสภาพท่าเรือหน้าบ้านของตนเอง ของยกเอ็ง สร้างเป็นสะพานไม้มีเดี่ยม จอดได้สองลำ จำได้ว่าเล้าแก่เทียนคุ้ย ตั้งปอง สร้างสะพานสำหรับให้เรือสินค้าจากที่อื่นมาจอด แล้วเก็บค่าจอดเรือ

ตอนสงกรามญี่ปุ่น ข้าวสารส่งออกไม่ได้ ต้องแจ้งศุลกากร ควบคุมตรวจตรากันเข้มงวด ตอนนั้นใช้เงินญี่ปุ่น เงินเพื่อ เงินเต็มลิ้นชัก พ่อสินสงกรามไปแลกกับกรมธนาคารกลาง พันบาทได้มากกว่าอย

ขายของเมืองนอกได้เพชรมาแทนเงิน เพชรเป็นถ้าด บางทีก็เป็นทองแท่ง เอาเพชรมาขายเม็ดละร้อย

สงกรามเดิก บ้านเมืองเปลี่ยนแปลง เลิกเรือใบ เพราะได้ก่อเรือกลับเมืองจีน แป๊ะซังดัดแปลง เรือสินค้ามาใช้เครื่องยนต์ทำเป็นเรือโดยสาร วิ่งระหว่างภูเก็ต กันตัง ปันัง ซื่อเรือศิริชัย เว้อจากภูเก็ตก็มี

หลายลำ ของເຄົາແກ່ເຈືຍຮ ວານີ້ ຂໍ້ອຣູທ່ານຸ່ນ ມີ ຕ ລຳ ທ່ານຸ່ນ ອ ທ່ານຸ່ນ ໂ ທ່ານຸ່ນ ຕ ຂອງຫລວງອນຸກາະ
ຂໍ້ອ ຢ່ານຍາວ ສິນພັງງາ ອຶກລຳໜົນໆຂໍ້ອຣູຄ່ອງໃຫ ເປັນຂອງເພື່ອນແປ່ຕັ້ງ

โรงเรียนประชาราชวิทยาเป็นโรงเรียนที่พ่อค้าเจ้าร่วมกันสร้าง และมีตัวแทน ๑ คน รับเป็นเจ้าของโรงเรียนตามกฎหมาย เมื่อถึง พ.ศ.๒๕๐๗ นายชุน สินสกุล ผู้รับตำแหน่งเจ้าของโรงเรียนถึงแก่กรรม บรรดากรรมการจึงมองหา นายเรียร เจริญกุล สามีป้าจำเริญ รับตำแหน่งเจ้าของโรงเรียนซึ่งรวมโฉนดที่ดินและทรัพย์สินต่าง ๆ ทั้งหมดของโรงเรียนด้วย ต่อมานายเรียรป่วย แต่ยังต้องลงชื่อในหนังสือต่าง ๆ อยู่ เป็นประจำ ซึ่งไม่สะดวกอย่างยิ่ง จึงได้พยายามขอลาออกจากครรภ์ แต่กรรมการผัดผ่อนเอาไว้ แต่ในที่สุดก็ยินยอมให้ลาออกได้เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๙ (ในช่วงปลายการดำรงตำแหน่งของนายเรียร คณะกรรมการโรงเรียนได้ริเริ่มก่อตั้งสมาคมการศึกษา กันตั้งขึ้นจนเป็นผลสำเร็จ การรับโอนกิจการโรงเรียนจึงรับมาเป็นของสมาคมแทนที่จะเป็นบุคคลดังที่ผ่านมา)

ສໍາຮວຈ ໂ ສັນນະກຳ ນາຍເສລີງແສງ ແລະ ນາງວິໄລ ດັນ ນະຄອນ

โดย สนธิ สงข์อยธี ๑ สิงหาคม ๒๕๓๗

นายเสรีสุข แสง ณ นคร อธิบดีสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นไป แทนนายกฤษณะ วิจิตร อดีตผู้อำนวยการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้ลาออกจากตำแหน่งไปแล้ว

กงของนางวลี เป็นคนแซ่บิ่ม มาจากเมืองจีน มาอยู่ที่ท่าจีนก่อน สมัยเดียวกันมาอยู่ที่กันตัง สะพานนับจากตลาดใต้ไป เวียดคำนั้นดังนี้

๑. ສະພານເທັສ
 ๒. ສະພານໜ້າໄງ່ພວະ (ສາລເຈົ້າ) ໄ່ເໜ້າລຳ
 ๓. ສະພານໂກຕ້ອງເຂື່ອຍ
 ๔. ສະພານໂກປໍາ
 ៥. ສະພານໂກຈົງເກີຍຮົດິ
 - ໆ. ສະພານຄີຣີ້ຢີ (ຢັກເອັ່ນ)
 ໗. ສະພານຈອດເວື່ອຈາກງູ້ເກີດ ຊື່ອເວື່ອດ່ອງໂທ ກູ້ເກີດນາວາ ຜົນອອງຊັ້ນ
 ໘. ສະພານແລັບກ
 ໙. ສະພານເຈົ້າຟ້າ

ต่อไปทางคดีของภาษีปัจจุบันเล็ก ๆ เป้าตุนยิน ณ ระนอง ทำไว้ เป็นทางเชื่อมต่อกับสะพานท่าเรือที่ขึ้นนำมันก้าด (ศึกษาเพิ่มเติมเรื่องสะพาน)

แต่ก่อนบริเวณท่าเรือตั้งแต่ภัตตาคารริมน้ำไปถึงท่าเที่ยบเรือสินค้า เป็นบ้านหลังคามุงจากของคนค้าขาย เช่น ร้านเจาฟัง (นายสมพล จิโรจน์มณฑรี) ร้านแขกชื่อปังกะเฉม ขายข้าวตลอด ๒๔ ชั่วโมง มีตลาดนัดริมน้ำ บ้านป้าไม่ขายของชำยกเสาสร้างลงไปในน้ำ

พอดีสัญญาที่จอมพลสฤษดิ์ภูวดล นายนายกเทศมนตรีจากเลือกตั้งถูกยกเลิก นายอำเภอเป็นนายกฯ ตอนนั้นเป็นสัญญาของนายอำเภอ อุดม ไพรัตน์ ให้เลิกร้านค้าริมน้ำ ไปอยู่คลองภาชี (ศึกษาเพิ่มเติมเรื่องชุมชนใหม่ และการสร้างตลาดใหม่)

พ.ศ.๒๕๑๐ สมเด็จพระราชนินทรีสังวาลย์เสด็จลงเรือที่ท่าเรือกันตัง นายอำเภออุดมซึ่งเป็นนายกเทศมนตรีด้วยให้สร้างศาลาرابบ์ส์ที่ริมน้ำ (ศึกษาเพิ่มเติมเรื่องศาลา)

สำราญ ๓ สัมภาษณ์นางเครือวัลย์ เสกธีระ และทบทวนข้อมูลสัมภาษณ์เดิม ๑๒ ก.ค.๒๕๓๔

โดย สุนทรี สงข์อยุทธ์ ๙ มีนาคม ๒๕๖๐

ครูเครือวัลย์ เสกธีระ เกิด พ.ศ.๒๔๗๒ อธิศึกษาการครุยวังเรียนเทศบาลวัดตรังคภิเษก อายุ ๔๘ ปี เนื่องจากความต้องการเรียนรู้ทางด้านอาชีวศึกษา จึงเข้ามาสอนภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่โรงเรียนเทศบาลวัดตรังคภิเษก

ครูเครือวัลย์เล่าว่าก่อนหน้าที่มาสอนภาษาไทยที่โรงเรียนเทศบาลวัดตรังคภิเษก ได้แต่งงานกับยา เอี้ยด คนของหมื่นเคนแคล้ว ภริยาชาวราชบุรี ซึ่งมาจากเชียงใหม่ ย้ายมาทำงานในบ้าน บุญรักษาเป็นคนส่วนใหญ่ บ้านอยู่ตรงมุ่งหน้าปากทางขึ้นมาที่ในค่าย ชาวบ้านเรียกชื่อว่า "บ้านน้ำ" หรือ "บ้านน้ำ" อยู่ร่วมกันที่บ้านน้ำ

หมื่นเคนแคล้ว ภริยาเจ้าคุณเทศามีธิดาคนหนึ่งชื่อคุณปฐุปัลลี ต่อมาสมรสกับพระสนิทราชการ (สมบุญ ศิริธร) รับราชการที่กรุงเทพฯ มีบุตรธิดา ๘ คน ครอบครัวนี้ไปมาฯ อยู่เสมอ บางทีหลานฯ ก็มาอยู่ที่บ้านนานฯ

นอกจากหมื่นเคนแคล้วแล้วยังมีหมื่นสังวาลย์ภริยาอีกคนหนึ่งของพระยาวัชร์ภูมิ อยู่ร่วมกันที่บ้านน้ำ

แม่เจ้าคุณเทศาจะสืบไปแล้ว บ้านในค่ายก็ยังมีแขกผู้ใหญ่ไปมาอยู่เสมอ เช่น พระองค์เจ้าจุณีศักดิ์ กฤดากร พระยาวิชิตวงศ์วุฒิไกรกับคุณหญิงแสง จนีรุณภาพและคุณหญิงสะอด พอจะมีแขกหมื่นเคนแคล้วมาก็ให้เด็กฯ ขัดเครื่องถวายตามเดียวกันนั่นเอง

ครั้งหนึ่งเจ้าของคณะละครรัตนทิราสามาแสดงที่โรงภาพยนตร์กันตัง ส่วนหนึ่งมาพักที่บ้านในค่าย พระองค์เจ้า....สกุลยุคล หมื่นสังวาลย์ไปเป็นนางเอกละคร คุณสุมาลย์เป็นธิดาคุณปฐุปัลลี ลักษณะนี้ได้แต่งเพลงที่ขึ้นต้นว่า "กันตังเมืองทองของไทย....." ซึ่งภายหลังอาจารย์สมชาย กล้าเวช ญาติครูเครือวัลย์ได้นำไปปรับปรุงเนื้อร้อง จัดทำดนตรีใหม่ เป็นเพลงเมืองตรังที่ร้องกันแพร่หลายมาจนทุกวันนี้

ลูกหลานของคนในบ้านที่เป็นเด็กผู้หญิงได้อยู่ในเรือนใหญ่ หมู่บ้านแคล้วดูแลอบรมสั่งสอน กิริยามารยาท การบ้านการเรือน ที่ไปเรียนหนังสือก็เรียนไป วันหยุด ปิดเทอมก็กลับมา

เมื่อถึงเทศกาลเชงเมืองปีก็หมู่บ้านแคล้วจะไปร่วมและปีนังเกือบทุกปี และพาเด็ก ๆ ไปด้วย ถ้าใครอยู่ที่ปีนังได้ก็ให้อัญ หลานหมู่บ้านแคล้วเองก็อยู่เรียนหนังสือที่ปีนัง การเตรียมเดินทางแต่ละครั้ง หมู่บ้านแคล้วจะบัญชาให้คนในบ้านเตรียมข้าวของ ซึ่งส่วนหนึ่งก็คือผลไม้ในบ้าน ของแห่งต่าง ๆ เช่น ปลาเค็ม พอจะเดินทางก็ใส่ล้อวัว (เกรวี่ยน) ไปลงเรือ หากลับกันของจากบินัง หมู่บ้านแคล้วปีนัง เมื่อ สังคมญี่ปุ่น

หมู่บ้านแคล้วสันปะมาณ พ.ศ.๒๔๘๙ ตั้งศพในบ้านที่ห้องโถงชั้นล่าง เก็บไว้ ๑๐๐ วัน จึงทำพิธีเผา หมู่บ้านแคล้วสันปะมาณ ต่อมาจันสินชีวิต หลังจากนั้นมีบุนเสนา (บุนเสนาบุนวงศ์ภักดี) เข้ามาดูแลต่อ บุนเสนาเป็นผู้จัดการมรดกทรัพย์สินรวมทั้งบ้านซึ่งเป็นของทายาทที่ปีนัง (พระยาวชิรญาณวิราษภักดี—คุณญ่าจ่าย บุตรชายคนเดียวของพระยาวชิรญาณวิราษภักดี—คุณชุมปี)

สภาพในบ้านแต่ก่อนสวยงามร่มรื่นด้วยต้นไม้ รอบนอกสุดเป็นสวนยางด้านหนึ่งไปถึงคุนด้านหน้าลงไปถึงถนนหน้าค่าย ผลไม้มีเกือบทุกชนิด ที่จำได้มี เชาะ มังคุด กระท้อน มะบริ มะปราง มะดัน ฯลฯ ดอกไม้ไทย ๆ พิกุล กระดังงา จำปา จำปี แก้ว มนษาขาวหรือขี้หุบ นมแมว ยังอยู่ ที่ไม่มีแล้ว ก็พวง เจ้าเมืองตั้ง สารภี มะลิ เข็ม บัวฟรัง ชบา พู่ระหง พุดตาน พุดชาด พุดหลายพันธุ์ กุหลาบหลายพันธุ์ เทียนสี ไอกเดือนเยี่ย ไม้เลื้อยก็มาก ข้ามระนาด อัญชัญ เล็บมือนาง ลดาวัลย์ สายนำ้ผึ้ง..

ตัวอย่างข้อมูลจากเอกสาร

เอกสาร ๑ (แผนพัฒนาสามปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๓ เทศบาลเมืองกันตัง)

เทศบาลเมืองกันตัง ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำตั้ง ซึ่งห่างจากปากน้ำตั้ง ๒๗ กิโลเมตร จึงเป็นเมืองท่าสำคัญแห่งหนึ่งทางฝั่งมหาสมุทรอินเดีย เป็นศูนย์กลางการค้าและคมนาคมทางน้ำที่สำคัญมาตั้งแต่โบราณ ในปี พ.ศ.๒๔๓๖ พระยาวชิรญาณุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คุณชุมปี ณ วนอง) ผู้ว่าราชการเมืองตั้ง ย้ายที่ตั้งเมืองจากตำบลคานีมาตั้งที่ตำบลกันตัง

เทศบาลเมืองกันตัง เป็นพื้นที่ของตำบลกันตัง อำเภอ กันตัง จังหวัดตั้ง ซึ่งยกฐานะเป็นเทศบาล ตำบลกันตังเมื่อ พ.ศ.๒๔๘๐ ต่อมาใน พ.ศ.๒๕๑๒ เทศบาลได้ขยายเขตออกไปในพื้นที่ตำบลใกล้เคียง จากนั้นใน พ.ศ.๒๕๓๘ ได้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ซึ่งปัจจุบันมีพื้นที่ ๓.๐๔ ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกันดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบางเป้า

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลกันตังได้

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบางเป้า

ทิศตะวันตก ติดต่อกับแม่น้ำตรังตลอดแนวเขตเทศบาล

ประชากรภายในเขตเทศบาลตามข้อมูล ณ เดือนเมษายน ๒๕๖๐ มีจำนวน ๑๓,๔๒๔ คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ส่วนอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ประมง อุตสาหกรรมประมง และรับจ้าง

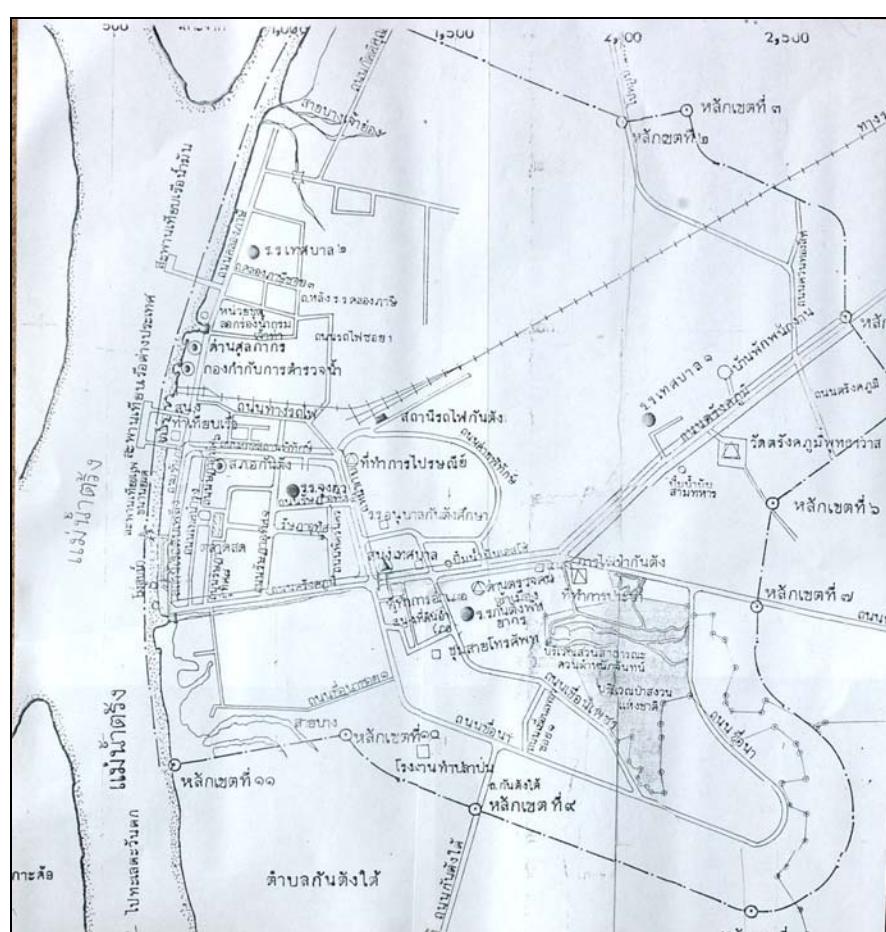
การแบ่งเขตชุมชน แบ่งได้เป็น ๑๙ ชุมชน ได้แก่ ชุมชนกิตติคุณ หลังสมอสรเก่า ป่าไม้ ตลาดใต้หลังชุมสายโทรศัพท์ โรงพยาบาลกันตัง ครอบคลุม ในทอน หลังโรงเรียนคลองภาชี หน้าค่าย ป่ามะพร้าว หลาโนป (หลาปู)

การคมนาคมที่ติดต่อกับเขตเทศบาลเมืองกันตังมีทั้งทางน้ำ ทางรถไฟ ทางรถยนต์

ทางน้ำ เป็นท่าเรือสำคัญมาแต่โบราณ ปัจจุบันมีเรือต่างประเทศให้บริการเพื่อขนส่งสินค้าเข้า-ออก เดินทางระหว่างประเทศต่าง ๆ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย

ทางรถไฟ มีสถานีรถไฟกันตังซึ่งเป็นสายเดียวที่สุดปลายทางในภาคใต้ผ่านตะวันตก ความยาวประมาณ ๘๗๐ กิโลเมตร เดินทางระหว่างกันตัง-กรุงเทพฯ วันละ ๑ ขบวน

ทางรถยนต์ มีเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๓ จากจังหวัดตรังถึงเขตเทศบาลเมืองกันตัง ศาสนสถาน มีวัดตรังคภุมิพุทธารามสลำหรับพุทธศาสนิกชน นอกจากนั้นยังมี โบสถ์คริสต์ ๒ แห่ง มัสยิด ๑ แห่ง และศาลเจ้า ๓ แห่ง

เอกสาร ๒ (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรา牟วัดติวงศ์, ๒๕๔๐ : ๒๓)

พุทธศักราช พ.ศ. ๑๙๑

.....เวลาเข้า ๓.๔๐ ถึงท่าเมืองตรัง พระสดลสถานพิทักษ์ กับข้าราชการมาอยู่รับ ขึ้นท่ามี สลุตพลและราชยันต์ พระยาธนารักษากลางให้เปิดตะพาบท่าน้ำ พระสดลอ่านคำเชิญ และได้ตัดແatabaire พระยาธนารักษากลางให้เชื่อสะพานเจ้าฟ้า และขึ้นรถไปที่พักบุนคون ถึงเวลา ๓.๔๘ เวลาเข้า ๔.๓๕ ขึ้นรถไป ที่ว่าการเมือง ข้าราชการอย่างพร้อม พระสดลอ่านแอดเดรสตีใจที่ได้มามา และขอความแนะนำ และให้พระ เรอาตอบขอบใจแล้วดีกว่าจะช่วยคุณหนุน เสร็จแล้วพระสดลนำข้าราชการเข้าเฝ้าเรียงตัว เสร็จแล้วไปดู คลับข้าราชการ เป็นพลับพลาเก่าเล็ก ว่ามีแม่มเบก ๖๐ เสียคนหนึ่งปีละ ๖ เหรียญ ถ้าเข้าใหม่เดือน ละ บาท มีโรงบิลเลี่ยด และเรือนข้าราชการจารਸามหลัง กลับจากคลับขึ้นรถอ้อมวงเวียนไปตามทางใหม่ กลับมาถึงที่พักเวลา ๕.๐๗.....

เอกสาร ๓ (พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ๒๕๐๖ : ๑๕๓)

วันที่ ๘ พฤษภาคม รัตนสินทร ศก ๑๙๙ (เย็น)

..... เสด็จขึ้นทรงรถม้าจากท่าน้ำขึ้นมาที่ประตูบับบุน ซึ่งอยู่ไม่ห่างศาลาธนูบาลนก ทางที่มาไม่รู้สึก เป็นมาในเมือง ดูเหมือนมากในนานะอะไรอันหนึ่งที่ขึ้น ๆ ลง ๆ มีเป็นเนินเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำให้ท่องเที่ยวมาก ดำเนินกบประตูบับบุนอยู่บนไหล่เขา ที่พักข้าราชการตั้งลดหลั่นเป็นชั้น ๆ กันลงไป อยู่ข้างน่าสบายมาก ดำเนินกเป็นเรือนบังกะโลเล็ก ๆ ชั้นเดียว ทำด้วยไม้ หลังคามุงจาก มีห้องหลายห้อง แต่เป็นห้องย่อม ๆ ทั้งนั้น อยู่ข้างกระหนุกหนิงดีพอยี้ ทูลกระหม่อมพระราชนາમว่าดำเนินกจันทน์.....

วันที่ ๑๐ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๙๙

.....ทรงรถม้าเสด็จไปทodor พระเนตรสถานที่ราชการต่าง ๆ เสด็จที่ศาลาธนูบาลก่อน แล้วเสด็จ ที่ศาลาและที่ว่าการอำเภอเมือง ซึ่งตั้งอยู่บนคุณอันเดียวกันทั้ง ๓ หลัง ศาลาดธนูบาลอยู่กลาง เป็นตึก ใหญ่ ๆ ๒ ชั้น แต่ด้านหลังที่เก เพราจะนั่นน้ำเติมชั้นล่างได้อีกชั้นหนึ่ง และดูด้านหลังนี้จึงเห็นเป็นตึก ๓ ชั้น ศาลาที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ขวาและข้างศาลาดธนูบาล เป็นตึกชั้นเดียวทั้ง ๒ หลัง จากที่นี่เสด็จไป ทodor พระเนตรเรือนจำซึ่งตั้งอยู่เชิงเนิน แล้วทรงรถไปตามลำน้ำ เลี้ยงผ่านไปตามตลาด ซึ่งเป็นโรงจาก ทั้งนั้น อยู่ข้างจะเหี่ยวสูตตลาดบางรักไม่ได้ เสด็จไปทodor พระเนตรโรงยาฝันและโรงภาณี ซึ่งตั้งอยู่ริมท่า น้ำ ปลายสะพานเจ้าฟ้า.....

วันที่ ๑๐ พฤษภาคม วัดต้นไกสินทร ศก ๑๗๙

..... ครั้นทรงรถประพาสร้าวแล้ว ได้เสด็จไปที่บ้านเจ้าคุณรัชฎา ซึ่งตั้งอยู่บนคุณที่ตั้งตำหนัก
ที่นี่ท่านได้จงใจแต่เมื่อครั้งท่านมาเป็นเจ้าเมือง มีคุณอยู่ที่นั้นด้วย ท่านให้นามว่าคุณรัชฎา ที่ทาง
ของท่านนำสบายนรุ่มรื่นดี มีเรือนใหญ่อุ่นหลังหนึ่ง มีห้องหับมาก ให้คุณเป็นที่หัดทดลอง.....

เอกสาร ๔ (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ, ม.ป.ป. : ๒๑๓-๒๑๔, ๒๓๑)

วันเสาร์ที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๘

..... พระตำหนักจันทน์เป็นพลาไม้ทาสี มีมุขยื่นออกมาย้ายมุข ตั้งอยู่บนคุณ (เนิน
ดิน) ในบริเวณที่ได้ตกแต่งไว้เป็นสนามและสวน เรียกว่าสวนบรรเทิงสถาน มีเรือนบริวารซึ่งเป็นเรือน
ภารหารหลัง สโมสรเลือป่าเมืองตรังอยู่ในบริเวณนี้ด้วย ได้ปลูกโรงพักและโรงเลี้ยงเป็นของชั่วคราว
เพิ่มขึ้นในการรับเสด็จครั้งนี้พอสมควร ข้างพระตำหนักด้านใต้ มีเนินสูงขึ้นไปอีกหลังหนึ่ง ยังคงเป็นป่าไม้
ตรงหน้าเนินที่ตั้งพระตำหนัก มีเนินใหญ่อีกหลังหนึ่งเป็นที่ตั้งศาลากลาง เป็นตึกภารหารหลังใหญ่ ๒ ชั้น แต่
ดูข้างหลังเหมือนเป็นตึก ๓ ชั้น เพราะพื้นที่เหล็กมาจึงเติมชั้นล่างข้างหลังนี้อีกชั้นหนึ่ง สองข้างตึกศาลา
กลางมีตึกชั้นเดียวอีก ๒ หลัง เป็นศาลาหลังหนึ่ง เป็นที่ว่าการอำเภอหลังหนึ่ง ในบริเวณเนินลูกนี้มีสวน
และสนาม และมีถนนใหญ่รถเดินได้ถึงกันกับเนินที่ตั้งพระตำหนัก

ข้างทิศตะวันออกแห่งเนินที่ตั้งศาลากลางนี้ มีเนินเล็กอีกหลัง ๑ เป็นที่ตั้งโรงตำราจภูธรเป็นโรง
อาหาร เสาก่ออิฐ ผืนแลฝาไม้ หลังคากระเบื้องซีเมนต์ พลตำแหน่งจภูธรอยู่ได้ประมาณ ๑๙๐ คน โรง
ตำราจภูธรหลังนี้เพิ่งสร้างแล้วเสร็จใน พ.ศ.๒๕๕๗.....

วันอาทิตย์ที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๘

มีการพระราชพิธีพระราชทานพระแสงราชศาสตราประจำเมืองตรังแล้วอีกน้ำเสือป่ามณฑล
ภูเก็ต รับลูกเลือข้าประจำกอง เจ้าพนักงานได้จัดการที่พลาท้องจตุรมุขซึ่งตั้งอยู่ในสนามใหญ่หน้า
วัดตรังคุณมิพุทธาวาส อยู่ด้านใต้แห่งพระตำหนักที่ประทับ ทาง ๒๐ เส้น มีโรงเรียนภารเป็นโรงเรียน
ตัวอย่างประจำเมืองตรัง สอนตั้งแต่ชั้นประถมถึงมัธยมปีที่ ๓ อยู่ในที่นี่ด้วย.....

ตลาดริมลำน้ำที่เมืองตรังนี้เป็นโรงแทรกไม้หลังคางจากหั้งสันไม้มีตึกเลข นอกจากที่โรงภาษีของ
รัฐบาล อยู่ตรงสะพานใหญ่ที่ขึ้นเมืองตรัง ซึ่งเรียกชื่อว่าสะพานเจ้าฟ้าของข่ายในตลาดเป็นของใช้สอย
มาจากเมืองปีนังโดยมาก ดูตลาดไม่คึกคักเหมือนตลาดทับเที่ยง.....

เอกสาร ๕ (วิเชียรมาศรำลีก, ๒๕๙๓ : ๒๖-๒๗)

....ผลอันหนึ่งแห่งการเสด็จพระราชดำเนินเลี้ยบมณฑลปักช์ใต้ พ.ศ.๒๕๙๓ ได้ทดสอบพระเนตร ห้องที่และภูมิลำเนา ประชาชน ด้วยพระองค์เอง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข่ายที่ว่าการจังหวัด จำกัดกันตั้งมาตั้งที่ตำบลทับเที่ยง อำเภอบางรัก พระราชทานตำแหน่งผู้อนุการทั้งบริเวณให้เป็นที่ว่า การจังหวัดนั้น ก็มาจากมูลเหตุแห่งวิธีปักครองอาณาประชาราชภูมิ เมื่อันบิดาปักครองบุตร คือ ประชุมชนตั้งอยู่ที่ตำบลทับเที่ยง จังหวัดเกล้าฯ ให้ข่ายคนะปักครองและโรงศalemataทั้งที่ทับเที่ยง เพื่อให้กลับไกลัตตาและเป็นการสะดวกแก่ราชภูมิที่จะไปมาหาสู่ ตามรายงานเทศกิบาลว่าตั้งแต่ข่าย ที่ว่าการจังหวัดมาตั้งที่ทับเที่ยงชั่วเวลา ๑๒ เดือน ได้เห็นผลดีปราชญ์ขึ้น ๓ ประการ

(๑) แต่ก่อน ฯ มาที่ตำบลกันตั้งเคยเกิดโรคอหิวาต์เสมอทุกปีและแผ่ไปทั่วจังหวัด แต่ใน พ.ศ. ๒๕๙๔ ไม่มีเลยสักรายเดียว น่าจะเป็นพระเหตุที่ผู้คนทางเหนือที่บิริโภคน้ำห้วยอันบริสุทธิ์ไม่ต้องลงไป ว่าความที่เมืองตรงและต้องบิริโภคน้ำกร่อย และผิดอาหารซึ่งทำให้เกิดโรค หังทำเลที่ตั้งตำบลกันตั้งนั้น แคบ ลุ่มมาก น้ำเค็มขึ้นท่วมถึง ย่อมนำเชื้อโรคติดต่อได้ง่าย ถึงจะไม่เป็นการป้องกันไม่ให้โรคเกิดขึ้นได้ ที่เดียวตามธรรมชาติของดินฟ้าอากาศ ก็ได้เลี้งเห็นเหตุที่ควรป้องกันได้ป้องกันแล้ว

(๒) ในการปักครอง ใจผู้ร้ายก็เบาบางลง เพราะเจ้าพนักงานอยู่ใกล้ชิดกับประชุมชนมาก ตรวจ ห้องที่ได้สะอาดขึ้น และเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้นก็ไปสืบสวนระงับได้ทันท่วงที คุ้มครองทั้งหลายและพยายามก็ ไปว่าความที่ศาลาได้สะอาด เรียกพยานมาศาลได้ง่าย ไม่เปลี่ยนเงินค่ารถไฟ และไม่ต้องไปเช่าที่อยู่ที่กิน ตามโรงจีนเหมือนที่ตำบลตั้ง ส่วนภาษีขาเข้าขาออกก็ไม่ได้ลดน้อยลงกว่าปีก่อน นับว่าผลประโยชน์ ทวีขึ้น

(๓) การศึกษาภาริญช์ โรงเรียนตัวอย่างจังหวัดเมื่อตั้งอยู่ที่ตำบลกันตั้ง จำนวนเด็กนักเรียน ทรงอยู่ประมาณ ๖๐ คน พอย้ายโรงเรียนตัวอย่างไปตั้งอยู่ที่ตำบลทับเที่ยง มีจำนวนเด็กนักเรียนซึ่ง เลือกรับแต่ชั้นสูงแล้ว ยังมีจำนวนถึง ๑๕๐ คน ดังปรากฏในรายงานปีเดียว วิเชียรมาศ ส่วน โรงเรียนตรังคุมที่กันตั้งก็คงมีจำนวนนักเรียนประมาณ ๖๐ คนทรงอยู่

อนึ่งที่ตลาดกันตั้งนั้น ตามจุดหมายเหตุของข้าพเจ้าคราวก่อนก็ได้ปราชญ์แล้วว่าเป็นแต่โรงแทรา ไม่หลังคากจาก ไม่คีกคักเหมือนตลาดทับเที่ยง มากคราวนี้ก็เห็นทรงอยู่ จะทรุดโหรมไปปั้งก็เพราะความ เก่าล่วงมา ๒ ปีแล้ว แต่ได้เห็นเรื่องไม่ทรงปั้นหมายทาสี เป็นโขเต็ลเกิดขึ้นใหม่ สำหรับเป็นที่พักคนไปมา ทางเรือเมล์และรถไฟ.....

វឌ្ឍន៍ខ័ណ្ឌមូលដ្ឋានតាំបលបាយបោះ

ព័ត៌មិៃ

ចុះថ្ងៃទី ១ នៅក្នុងខ័ណ្ឌមូល

១.១ បុគគល

១

	២០/១ អំពី ៦ តាំបលបាយបោះ ខំណែកកំពង់តង កំពើ ឬ.ស. (<u>ចូលរួម</u>) នាយកបែនក្រុង សិរីសុវរនន
---	---

២

 អំពី ៦ តាំបលបាយបោះ ខំណែកកំពង់តង ខាងក្រោម ៧០ ឆ្នាំ (<u>ចូលរួម</u>) នាយកគ្រប់គ្រង គំនិត (ប៉ា)
---	--

៣

	១៤៧ អំពី ៥ តាំបលបាយអ្នកកំពង់តង ខាងក្រោម ៧០ ឆ្នាំ (<u>ចូលរួម</u>) នាយកគ្រប់គ្រង គំនិត
---	---

៤

នាយកបែនក្រុង សិរីសុវរនន	១៤៧ អំពី ៥ តាំបលបាយអ្នកកំពង់តង ខាងក្រោម ៧០ ឆ្នាំ (<u>ចូលរួម</u>)
-------------------------	---

៥

នាយកបែនក្រុង សិរីសុវរនន	៨ ពាណិជ្ជកម្ម ធម្មោយ ១ តាំបលបាយបោះ ខំណែកកំពង់តង កំពើ ឬ.ស. (ចូលរួម)
-------------------------	---

๑.๒ กลุ่ม องค์กร

๑

องค์การบริหารส่วนตำบล
บางเป้า

๓๖/๑ ถนนคนงานทองสีห์ ตำบลบางเป้า อำเภอ กันตัง
โทรศัพท์ ๐๗๕ ๒๔๕๘ ๐๖๙

ชุดที่ ๒ เอกสารอ้างอิงดูท้ายบท.....

ชุดที่ ๓ สถานที่

๓.๑ ชื่อตำบล หมู่บ้าน

ตำบลบางเป้า (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๑ บ้านหลังวัด (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๒ บ้านเกะป้อม (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๓ บ้านตลาดใหม่ (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๔ บ้านแหลมม่วง (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๕ บ้านป่าเตี้ยว (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๖ บ้านคนทองสีห์ (ดู ► เอกสาร ๒, ๓, ๔)

หมู่ที่ ๗ บ้านท่าเรือ (ดู ► เอกสาร ๒)

๓.๒ ชื่ออื่น ๆ

คนหลา หลักเมือง ด่าน (ดู ► สำราญ ๒, ๔.๒)

โคลกเมรุ (ดู ► สำราญ ๔)

ถนนเก่า ถนนใหม่ บ้านชายคลอง บ้านออก บ้านตก (ดู ► สำราญ ๒)

วังวน ๑ (ดู ► สำราญ ๓)

วัดคนทองสีห์ (ดู ► สำราญ ๔.๓)

คลองป่าเตี้ยว คลองบางแหลมม่วง คลองตันเหรียง (ดู ► เอกสาร ๑)

ห้วยโต๊ะแม่ ห้วยนายเส็ม ห้วยนาจ่ายthon (ดู ► เอกสาร ๑)

ចុះថ្ងៃ ៤ ការពេញនិន្ទោន

៤.១ កលំពន្លំរបស់ភ្នែក

ការពេញនិន្ទោន តែងចាំ (ទូទៅ សំរាប់ ៤)

អំពីរបស់ភ្នែក ពេលវេលាដើម្បី (ទូទៅ សំរាប់ ២)

សារធាតុ (ទូទៅ សំរាប់ ៥)

៤.២ ទរឹបយករ ការពេញនិន្ទោន

ក្នុងការពេញនិន្ទោន នាប់ពីរបស់ភ្នែក សារធាតុ (ទូទៅ សំរាប់ ២)

៤.៣ ហេតុការណ៍សំគាល់

ឯកសារពីរបស់ភ្នែក នាប់ពីរបស់ភ្នែក នៅខាងក្រោម (ទូទៅ សំរាប់ ៤.១)

ចុះថ្ងៃ ៥ វាយករណ៍

៥.១ ការពេញនិន្ទោន

ការពេញនិន្ទោន តែងចាំ (ទូទៅ សំរាប់ ៥.៥)

៥.២ ការពេញនិន្ទោន

ការពេញនិន្ទោន តែងចាំ (ទូទៅ សំរាប់ ៥)

ការពេញនិន្ទោន តែងចាំ (ទូទៅ សំរាប់ ៥.៥)

៥.៣ ការពេញនិន្ទោន

ការពេញនិន្ទោន តែងចាំ (ទូទៅ សំរាប់ ៥.៥)

៥.៤ ការពេញនិន្ទោន

ការពេញនិន្ទោន តែងចាំ (ទូទៅ សំរាប់ ៥.៥)

ការពេញនិន្ទោន តែងចាំ (ទូទៅ សំរាប់ ៥.៥)

ข้อมูลสำรวจและสัมภาษณ์

សំរាប់ ១

เดินทางจากตัวเมืองชรังไปที่ตำบลลุมบางเป้า โดยผ่านหน้าโรงพยาบาลกันตัง ตรงไปปัจจุบันทางรถไฟแล้วขับต่อไปจนเห็นวัดคุณทองสีห์ ผ่านประดู่วัดตรงไปเรื่อยๆ จนถึงที่ชุมชน เรากองคนตรงไปบ้าน หมอกอบ หรือ นายทบสุข ศรีสุวรรณ ทันที เพราะ อ.กุดลายาเคยมาเก็บข้อมูลเกี่ยวกับยาสมุนไพรและประเมินว่าหมอกอบรู้เรื่องเก่าๆ อยู่พอดี

เมื่อไปถึง หมอกทบอยู่บ้านและออกมานั่งต้อนรับ จากนั้นก็ให้ข้อมูลตามที่เราสองคนถาม แต่หมอกทบจะสนใจไปทางอธิบายเรื่องยาสมุนไพรมากกว่า ซึ่งค่อนข้างเข้าใจยาก แต่ก็มีแทรกส่วนพื้นที่เป็นระยะ ๆ

จากนั้นเราลองขับรถเข้าไปริมน้ำทั้งที่ได้รับคำเตือนมาก่อนแล้วว่าเส้นทางแคบมาก ไม่สะดวกถ้าจะนำรถเข้าไป แต่เพรากอยากรู้ว่าจุดใดเคยเป็นหลักเมืองตามที่คนบาง派เข้าใจ และจุดใดเป็นท่าเรือ ขับรถตรงไปถึงริมน้ำ มีสวนสาธารณะเล็ก ๆ มีไม้ยืนต้นใหญ่ ๆ อยู่หลายต้น แต่น่าจะปลูกขึ้นไปเกิน ๓๐ ปี เราตามทางจากคนเฒ่าแก่นั้น ชาวบ้านแนะนำว่าให้เลี้ยวซ้ายไปจนสุดทาง จะพบหลักเมือง

เนื่องจากทางที่เข้ามาเป็นถนนคอนกรีตแคบ ๆ การกลับรถที่รุ่มแม่น้ำตั้งในเขตตำบลบางเป้าถือว่าเป็นเส้นทางที่ยากมากที่สุดสำหรับการเก็บข้อมูลในพื้นที่ทั้งหมด เพราะมีทางต่างระดับที่เกิดจากการทำถนนด้วย และชนก์ไม่เชี่ยวชาญในการถ่ายอยู่ต่างหากที่ต่ำขึ้นที่สูงเลย ทำให้ไม่มั่นใจที่จะถ่ายอยู่รถ อีกอย่างหนึ่งก็ล้วนตอกน้ำ

หลังจากหันหัวรถเพื่อถอยกลับรถอยู่ประมาณ ๓๐ กว่าครั้ง ก็

 เรายังคงรักษาประเพณีที่สำคัญของชาวไทย เช่น การถวายข้าวตอกกระเบื้อง ดอกไม้ และของขวัญต่างๆ ที่แสดงถึงความนับถือและความอุ่นใจในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่ในปัจจุบัน 有些地区的传统祭拜活动已经受到现代生活方式的影响，导致一些仪式和习俗有所改变或简化。为了保持文化的传承，我们建议在进行祭拜时，尽量尊重并遵守当地的传统习惯和规定，同时注意环保，避免造成不必要的浪费。

บริเวณใกล้ ๆ ยังมีเรือจอดรอซ่อนอยู่ คนที่อยู่บันเรือคนหนึ่งมาคุยกับเราและแนะนำว่าให้เข้าไปที่ อบต. หรือป่าหานคนแก่ ๆ แต่จำชื่อไม่ได้ แล้วเขาก็รีบเดินจากไป มาถูกภัยหลังว่าเป็น นายก อบต.บางเป้า หน้าบ้านลุงบัวหลังปัจจุบันที่อยู่สุดทางริมน้ำบ้านควนทองสีห์ มีเรือจำลองสีขาวตกแต่งลวดลายพอให้เห็นเป็นลำเรือ ขนาดประมาณ ๓๐-๕๐ เซนติเมตร เมื่อถามลุงป้าได้คำตอบว่า ทำไว้เป็นการเคารพบูชาอาชีพทางน้ำ ที่ต้องใช้เรือเป็นเครื่องมือหลักในการทำมาหากิน ทำเช่นนี้มาตั้งแต่ย้ายมาอยู่ที่นี่

จากนั้นไปเก็บข้อมูลต่อที่บ้านไร่ใหญ่ ติดเขตบางหมาก ซึ่งผู้บอกว่ามีผู้สามารถให้ข้อมูลได้คือพี่ตา เป็นพิมงานร่วมของเครือข่ายลุ่มน้ำและงานสาขาวัฒนศึกษา

พี่ตาบอกว่าอย่างให้ไป เพราะคนที่ให้ข้อมูลคือแม่ของตัวเอง และเป็นคนที่จำเรื่องราวน่า ๆ ได้

มาก น่าจะทำให้ได้ข้อมูลไปใช้ในงานวิจัยต่อได้ดี

ทางไปไร่ใหญ่ถือว่าไกลมาก ๆ ต้องผ่านถนนลูกรังไปหลายสิบ กิโลเมตรกว่าจะถึง และอยู่ในเส้นทางที่เปลี่ยน โชคดีที่พี่ตาอุบമาร์ทที่ปากทางซึ่งอยู่เลยสถานที่กำจัดขยะของบ้านไร่ใหญ่ปีเม่กีลันก์ ขับไปเรือย ๆ จนถึงสวนยางแห่งหนึ่ง พี่ตาบอกให้จอดรถไว้ริมทาง แล้วเดินต่อเข้าไปในป่ายางอีก กิโลเมตรเศษ ๆ

เส้นทางอยู่ห่างไกลเหลือชุมชนมาก ทำให้ฉันและ อ.กุลยา สงสัยเหลือเกินว่าจะปลอดภัยหรือไม่ และลูกสาวคนเดียวของพี่ตาต้องเดินทางไปโรงเรียนลำบากขนาดไหน ความน่ากลัวอย่างอยู่ที่เราไปถึงยังมากแล้ว โชคดีที่มีเจ้าถินคงอยู่ทางอยู่ข้าง ๆ

เมื่อไปถึง เราเห็นบ้านหลังหัดรัดที่ปูพื้นกระเบื้องอย่างดี เก็บกวาดอย่างสะอาดสะอ้าน บ้านหลังนี้ตั้งอยู่ท่ามกลางต้นยางใหญ่รอบบ้าน

พี่ตากระซิบให้ฟังว่า แต่ก่อนในรัชมี ๑ กิโลเมตร แทบจะไม่มีบ้านเลย แต่ตอนนี้มีชื่นมาหลังหรือสองหลัง พ่อ กับกว่าเสียงดังมากแล้ว

นางหลัว ชูพัฒน์ แม่ของพี่ตา ได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจมาก และยังให้ถ่ายรูปเหล่าม่า ซึ่งใส่ชุดหญิงสาวโบราณมีผ้าสไบเฉียงผืนสีดำด้วย การเดินทางมาไกลและเสียงหลงทางเข่นนี้ ถือว่าคุ้มค่ามาก

ครอบครัวแม่จะไม่มีพ่อให้เด็กหญิงตัวน้อย-ลูกสาวของพี่ตาได้นั่งเล่นพูดคุย เต็มอ่าเป็นครอบครัวที่อบอุ่นสมบูรณ์พร้อมจากความรักที่คนทั้งครอบครัวมีให้กันและกัน จนคนรอบข้างสัมผัสได้โดยไม่ต้องใช้คำพูดมาบรรยาย

ก่อนกลับชี้่อยู่ในระหว่างค่ำคืนไปทางหนึ่งทุ่ม นางหลิวและพี่ตา บอกว่าให้ทานข้าวก่อน เพราะเป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันมานานแล้ว ไม่ถือเป็นการรบกวนเลย พี่ตาเสริมว่า ครั้งได้กิตามที่มีเซลล์เมณขายของผ่านมาถ่านนี้ พี่ตาจะให้เวลาทานข้าวที่บ้านเสมอ

แกงพุงปลาและไข่เจียวในเย็นวันนั้นจึงอร่อยด้วยน้ำใจจากเจ้าของบ้าน...

ระหว่างเดินทางกลับ เราสามีคงความน่ากลัวของการอาศัยอยู่ที่นี่กับพี่ตา พี่ตาบอกว่าตัวเองต้องไปฝึกการเป็น อพปช. หญิง และฝึกใช้ศิลปะการต้องกันตัวให้ได้ ชั่งตอนนี้พี่ตาทำหน้าที่เป็นหัวหน้าและแม่ได้ แต่สิ่งหนึ่งที่กังวลคือ ลูกสาวเป็นเด็กที่พูดน้อย และทานข้าวได้น้อยลง ช่วงปิดเทอม พี่ตาจึงต้องชวนเพื่อน ๆ ของลูกสาวมาเล่นและอยู่ด้วยกันที่บ้าน ความร่าเริงของเด็กหญิงก็ค่อย ๆ เพิ่มมากขึ้น จำได้ว่าครั้งที่พี่ตาไปประชุมที่บ้านย่านซื้อ จะพาลูกสาวไปด้วย และเด็กหญิงคนนี้ก็เป็นเด็กที่เรียบร้อยมาก ชื่นชมว่าเป็นผลมาจากการอยู่กับบ้านที่ได้รับการอบรมมาอย่างดีเช่นกัน

สำรวจ ๒ สมภพณ์ นายทบสุข ศรีสุวรรณ

โดย กุลยา ศรีภักดี อุษา麝 เฉลิมวรรณ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐

การสร้างบ้านของคนที่อยู่ริมคลอง จะหันหน้าบ้านไปทางคลอง เพราะต้องพึ่งพาอาศัยคลองเป็นที่หากิน และเป็นเส้นทางสัญจรในยุคที่ยังไม่มีถนน

คนในตำบลบางเป้า มีอาชีพทำนาและหาปลาในแม่น้ำเป็นอาชีพหลัก อาชีพอื่น ๆ นอกจากนี้จากทั้งสองอย่างนี้ไม่มี การทำงานในสมัยก่อนเป็นการทำนาป่าเลน เรียกว่านาป่าจาก ชีวิตรายลักษณะการทำงานในบริเวณที่เคยมีต้นจากอยู่ เมื่อจากหมดแล้วจะเหลือเป็นพื้นที่ว่าง ขันตอนในการทำคือต้องขุดหญ้าบริเวณที่จะทำนา ขุดแล้วกองเอาไว้เป็นกอง ๆ เมื่อน้ำขึ้นก็เอาหญ้าที่ขุดใส่เรือไปทิ้งคลอง

การทำงานป่าจากไม่ต้องไถนา สภาพดินที่ถูกแซน้ำจะทำให้ดินกลlays เป็นดินเลน สามารถห่วนกล้าและปักดำได้โดย ไม่ต้องใช้วัสดุช่วยทำงาน และเมื่อปักดำแล้วก็ไม่ต้องใส่ปุ๋ย เพราะมีปุ๋ยจากธรรมชาติอยู่แล้ว ลักษณะน้ำในป่าจะจะเป็นน้ำกร่อย

สมัยก่อนบริเวณนี้เป็นพรู พื้นที่พูจะมีขนาดกว้างมาก มีเนื้อที่ป่าจึงติดกันตั้งในป่าจุบัน ในพูจะมีกุ้งฟอย ชาวบ้านเรียกว่า กุ้งถอยหลัง กินได้ทั้งตัว ที่บ้านนายทบจะมีกุ้งชนิดนี้มากแห้งเก็บไว้กินไม่เคยขาด

นอกจากนี้ บริเวณนี้ยังมีป่าเสม็ด ต้นจุด ชื่อป่าจุบัน ก็สูญพันธุ์แล้ว เพราะมีการตัดไม้เมื่อประมาณ ๒๐ ที่ผ่านมา ทำให้สูญเสียความอุดมสมบูรณ์ไป

คนในท้องถิ่นที่ทำประมงจะใช้อุปกรณ์ทำเอง เช่น แท๊ก เบ็ดตกปลา เป็นต้น

สัตว์น้ำในคลองมีมากมาย เช่น ปลาเสือ ปลาละหาด (ปลาโคบ) ญี่ปุ่น สัตว์น้ำที่ไม่นิยมกิน คือ ญี่ปุ่น เพราะกินยาก แต่จะกินปลาหากว่า เพราะมีปลาอุดมสมบูรณ์มาก นายทบเล่าอีกว่า เมื่ออายุ ๑๒-๑๓ ปี ยังหอดแห่ไม่เป็น แต่ก็สามารถใช้แห่จับปลาได้มากมาย เพราะปลา มีมาก สมัยก่อนเมื่อถึงเดือน ๑๒ จะมีน้ำท่วม ลูกปลาเล็ก ๆ จะเข้ามาอยู่ในพืช เมื่อน้ำลดลง ลูกปลาเล็ก ๆ ที่เจริญเติบโตอยู่ในพืช เช่น ปลากริม ปลาหมอ ปลากระดี่ ปลาดุก มีสาหร่ายน้ำจืด ซึ่งกินเป็นอาหารได้ ขณะนี้ปลาเหล่านี้สูญพันธุ์แล้ว ส่วนอาศัยหาปลาในขณะนี้ก็หมดไปแล้ว แม้แต่เครื่องมือหาปลา ก็สูญหายหมดไปด้วย

นายทบ เล่าต่อไปว่า พ่อเป็นคนอำเภอเมือง แต่งงานกับแม่มาอยู่ที่บางเป้า แม้พ่อจะเป็นคนอำเภอเมืองแต่ก็เชี่ยวชาญเรื่องความเป็นอยู่กับทะเล เช่น ทำฟากหาปลา มีเรือเจ้าหาปลา หา กุ้ง จำได้ว่า เมื่อพ่อจับกุ้งมาได้ จะนำมาปักกิน หาปลาได้ก็ไม่ขาย เพราะไม่มีใครซื้อ เพราะทุกครัวเรือนจะหาปลาได้เอง จำได้ว่าเมื่อไปเก็บหอยปะ จะเก็บได้มากมายเกือบเต็มลำเรือ แล้วนำมาองไว้ ใจจะเอ้าไปกินก็ได้ ไม่มีการขาย นอกจากหาปลาแล้วพอยังทำน้ำตาลจากด้วย ปัจจุบันน้ำตาลจากมีมากที่ตำบลย่านซือ

เมื่อหมดฤดูทำงาน ยามว่างคนจะขับตันหยง (รองแรง) มีลิเกป้าด้วย บางกลุ่มคนทำหลุมถ่าน บางกลุ่มก็ทำงานก่อสร้างในถินอื่น สาเหตุที่ทำงานก่อสร้างในถินอื่น เพราะในท้องถินไม่มีการว่าจ้าง จะมีแต่การทำงานที่เป็นการช่วยเหลือกัน คนทาก่อสร้างที่มีฝีมือดีจะได้ค่าจ้างวันละ ๒๕ บาท ปัจจุบันคนในท้องถินจะออกไปทำสวนยางนอกพื้นที่

น่าสังเกตว่า คนในท้องถินจะไม่ยอมทำงานเรือ เพราะถือว่าเป็นงานชั้นต่ำ คนงานเรือจะมาจากต่างถิ่น ต่างจังหวัด แต่ต่อมามีคนมากขึ้น ก็ต้องทำงานเรือ เพราะอาชีพอื่นไม่มีให้ทำ

สมัยก่อนเมื่อพูดถึงสมุนไพร ก็ถูกทำลาย เพราะไม่มีคนรู้จัก เช่น ต้นพิลังกาสา เป็นสมุนไพรที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ มีลักษณะเป็นพืชล้มลุกเหมือนต้นตาเบ็ดดาวไก่ สามารถจะนำมาเป็นยาได้ทุกส่วน เช่น ใบแก่โคงตับ เมล็ดแก่โคงลอม ๑๒ จำพวก รากก็ยังแก่โคงได้ ปัจจุบันมีปลูกไว้ที่บ้าน

หลักเมืองเก่า พ่อของนายทบเคยเล่าให้ฟังว่า แต่ก่อนมีแขกมาตีเมืองตรัง ก่อนจะมาตีมีขบวนคือ ยกกระเบื้อง ชาวบ้านเรียก “ยกบัตร” อยู่ที่เมืองคนธานี ออกไปตรวจสำรวจน้ำแล้วถูกจับได้ ต้องไปอยู่เมืองแขก ยกกระเบื้องลับมาเป็นได้ศึก ได้วับมอบหมายให้อุดรูชานวนของปืนใหญ่ ทำให้เป็นยิงไม่ได้ และต้องพ่ายแพ้ในที่สุด ทำให้แขกมีการเลี้ยงฉลองกันยกใหญ่ การสู้รบอยู่ต่อในบริเวณนี้ ทำให้เรือรวมกันบริเวณนี้ เพราะหลังจากนั้นมีคนพบร่องใช้เก่า ๆ เช่น ไหใบราวน์

หลักเมืองที่บางเป้าจังหมายถึงด่าน หรือ ป้อมปืน เมื่อสิ้นการสู้รบคนจะหนีไปนาเมืองเพชร ความศักดิ์สิทธิ์ของหลักเมือง ทำให้คนในชุมชนต้องนำหนังตะลุงมาขับทุกปี ซึ่งถือเป็นการแก้บน หนังตะลุงซือ หนังเจริญ การแก้บนเช่นนี้จดมานานแล้ว การที่จะรู้ว่าแก้บนเรียบร้อยแล้วหรือยัง ดูจากการออกพระราชรายณ์

พ่อของนายทบเกิดที่ตำบลโนนหัวหมี บ้านโคกหว้าน พ่อซื่อนายแต้ม ศรีสุวรรณ กงเป็นคนเจ็นค้าขายกับปันง มากอยู่กินกับแม่แก่ ชื่นเป็นคนไทยแท้ ตัวดำ มีที่นามากมาย แม่แก่เป็นคนที่ร่าวย ไม่เงินเป็นกระสอบ ๆ ญาติของแม่ส่วนมากอยู่บ้านออก

ตอนกลางday แม่ซึ่งเป็นคนไทย เวลาที่ทำบุญกระดูกหรือที่เรียกว่า เชิงเมือง แม่ทำพิธีแบบผิด ๆ ถูก ๆ เพราะไม่เข้าใจ การทำบุญกระดูกจะทำในเดือน ๓ ของทุกปี หลุมของกงอยู่ในป่าช้าวัดสีราษฎร์ฯ (วัดคุณทองสีห์) การทำพิธีที่ไม่ถูกต้อง มักจะมีลางบอกรเหตุถึงการกระทำที่ไม่ถูกต้องนั้น ๆ เช่น นายทบเจิงไปศึกษาประเพณีการทำบุญกระดูกแบบจีน และขอกระดูกมาทำพิธีเลี้ยงใหม่ให้ถูกต้อง เพื่อความเป็นสิริมงคลกับครอบครัว

ສກາພປ່າຊ້າມີມາກ່ອນກາຮສ້າງວັດ ເພຣະປ່າຊ້າດືອທີ່ຝັງສພ ສພທີ່ນໍາມາຝັງກໍໄມ້ເດືອກໃຫ້ເຮັດວຽກ
ເພຣະອູຍ່ໃນປ່າ ເວລາທີ່ນໍາທ່ວມປ່າຊ້າ ປລາຈະຂຶ້ນມາກິນສພ ໂດຍເຂພະປລາໄລ

บริเวณวัดคุวนทองสีห์สมัยก่อนเป็นป่า เริ่มมีถนนเมื่อสมัยพ่อท่านอิน เรียกว่า ถนนเก่า สร้างไม่ทันเสร็จ พ่อท่านอินไปจำพรรษาอยู่ที่วัดป่าไนซือ ต่อมารีบทำถนนใหม่สมัยพ่อท่านไข่ ทำจนสำเร็จ เรียกว่า ถนนใหม่ เป็นถนนที่ตัดขวางกับทางเข้าวัด เป็นเส้นทางตามแนวขวาง อยู่ฝั่งซ้ายของประตูวัด

พ่อท่านลบนำมพิกามาไว้ที่วัดเป็นครั้งแรก เวลาใครจะดูเวลาต้องไปที่วัด (พ่อท่านลบเป็นเจ้าอาวาสวัดตรังคภูมิ เป็นเจ้าคณะคำเงอกันดัง ต่อมาเป็นเจ้าคณะจังหวัดตรัง มีบทบาทในการพัฒนาวัดต่าง ๆ ของคำเงอกันดัง ตามประวัติวัด วัดคุณทองสีห์สร้าง พ.ศ.๒๔๘๐ หลังจากพ่อท่านลบมรณภาพไปในปี พ.ศ.๒๕๖๗)

ไม่แน่ว่าพ่อท่านลับหรือพ่อท่านไข่เป็นคนสร้างวัดบางเป้า เมื่อพ่อท่านไข่รับภาระ มีผู้ปั้นรูป
เหมือนเก็บไว้ในวัด ต่อมามีพระอิศานหลากรูป แต่มีรูปหนึ่งคือ พ่อหลวงกลับ เริ่มมีการสร้างเป็นวัดๆ
โรงเรียนสมัยนั้นอยู่ในวัด สภาพอาคารเป็นฝาไม้ไผ่ ไม่มีการกัน สามารถวิ่งได้รอบทิศ

คนจีนสมัยก่อนไม่ได้ทำมาค้าขาย เพราะมาแต่งงานกับคนไทยโบราณ มีลูกหลานไม่ค่อยได้รับการศึกษาที่ดี (เฉพาะที่มาอยู่ควบคุณทองสีห์ใช่หรือไม่) มีตระกูลเดียวคือ หมอมวิจิตร ที่มีลูกได้รับการศึกษา คนตระกูลจีนส่วนมากเป็นนักเรียนปินัง

บุคคลที่มีสุนัขคนหนึ่งคือครูบูร มีโงสีขาว เลี้ยงเปิด เลี้ยงໄก เลี้ยงวัว บ้านนี้เลี้ยงลูกได้ดีทุกคน
มีงานทำดี ๆ นอกจากรถบูร ก็มีครูหอย่นที่มีโงสีขาว

การเดินทางไปทับเที่ยง บางคนเดินไปตามถนนรถไฟ เวลาเมืองน้ำลิมพระชนมพวยชาติ่องไป
นอนค้างคืน เพราะระยะทางไกล

ชื่อเรียกตัวแห่งที่ตั้งบ้าน เช่น

บ้านชัยคลอง คือหมู่บ้านที่อยู่ติดริมคลอง

บ้านตอก คือหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ทิศตะวันตกของตำบล

บ้านออก คือบ้านที่อยู่ทางทิศตะวันออก

สำรวจ ๓ สัมภาษณ์ นายคล้อย ดำสุด (บัว) อายุ ๗๐ ปี

โดย กุลยา ศรีภักดี อุษา麝 เนลิมวรรณ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

นายบัวเกิดที่ที่เรียกว่าบ้านตอก คนละฟากถนนกับบ้านนายทบ จากนั้นย้ายไปอยู่ที่ป่าจากบริเวณคลองบางเตา หนีสะพานข้ามคลองท่าป่า ตอนไปเรียนหนังสือต้องพาเรือคนละดอก (ลำ) ใต้น้ำเพื่อมาเรียนหนังสือที่โรงเรียนวัดสีหาราษฎร์ฯ ซึ่งเดิมเรียกวังวน ๑ ตำบลลังวน ต่อมาเปลี่ยนเป็นตำบลบางเป้า

ต่อมาย้ายมาอยู่ที่คุณทองสีห์ คือบริเวณที่อยู่ใกล้ด่านในปัจจุบัน เมื่อถ้ามาระยะนี้แล้ว นายบัวจำไม่ได้ เพราะออกจากโรงเรียนแล้วแต่งงาน และไปเข้าบ้านอยู่ที่คลองภาชี

การประกอบอาชีพคือการออกเรือไปสิงคโปร์ เป็นกับดันเรือต่างประเทศ ไม่ค่อยได้ออยู่บ้านปัจจุบันยังขับเรือนำร่องให้เรือใหญ่ หรือเรียกว่าเรือลาก

บริเวณริมคลองนี้ไม่มีท่าเรือ เพราะเรือจะไปขึ้นที่ท่าหน้าสุเหรา มีเรือใหญ่ขึ้นที่ท่าตันโดยด้วย (ทั้ง ๒ ท่าอยู่ที่ไหน) บริเวณนี้แต่ก่อนมีแต่ป่าทั้งหมด หลังเมืองมีมานานแล้ว แต่เพิ่งจะมีการพัฒนาพัฒนา ปัจจุบันอายุ ๓๗ ปี เล่าเสริมว่า สมัยที่อายุ ๑๔-๑๕ ปี เคยเห็นท่าเรือบริเวณปั้มน้ำมันโกพล ตรงข้ามสุเหราบ้างเป้าในปัจจุบัน บริเวณนั้นคนในพื้นที่จะเรียกท่าเรือติดปากกันมานานถึงทุกวันนี้ สภาพเมื่อก่อนมีสะพานไม้ยาวແຕว ๆ ปั้มน้ำมันชั่วโมงมีป่าจากอยู่ด้วย ส่วนท่าตันโดย นางหลิว แม่ของพี่ตา เคยเล่าให้ฟังว่า เคยมีประตูตันใหญ่อยู่ เป็นท่าเรือโบราณของบางเป้า ตรงนั้นคนที่คุณทองสีห์จะขึ้นท่าเพื่อไปสีข้าวที่ป่าเตี้ย

การทำมาหากิน ตอนที่อยู่ป่าจาก คือยกบ้านอยู่ในป่าจาก ทำอาชีพเย็บจากขาย หากรุ่ง หาปลา ทำงานป่าจาก แต่เดียวตนไม่มีนาป่าจากแล้ว

บริเวณที่อยู่ปัจจุบันก็ทำคานเรือไว้ใช้เอง ทำด้วยไม้มะพร้าว เรืออื่น ๆ จะไม่ขึ้น เพราะน้ำลึกมากประมาณ ๒-๓ เมตร การซ้อมเรือเพียงจะเลิกทำไปมานาน

สำรวจ ๔ สัมภาษณ์ นางหลิว (ชูพัฒน์) คล้ายเงิน นายบุญช่วย คล้ายเงิน

โดย กุลยา ศรีภักดี อุษา麝 เนลิมวรรณ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

นางหลิว (ชูพัฒน์) คล้ายเงิน เป็นภรรยาของนายบุญช่วย คล้ายเงิน ซึ่งเป็นคนภาคกลางแต่ทางกินทางเรือจนมาแต่งงานกับนางหลิว ซึ่งอยู่ที่คุณทองสีห์มาแต่เดิม

พ่อของนางหลิวเป็นคนคุณทองสีห์ ย่าอยู่ที่คุณทองสีห์แต่เมื่อเชื้อจีน เดิมของบ้านมาจากเมืองจีนเปลี่ยนชื่อเป็นนามสกุลไทยคือ ตั้งปอง เคยมาสร้างสวนพลูที่คลองย่าตี เหล่าม่าเล่าว่าบ้านกับจีน มีลูก ๒ คน คือ แม่โภกิม ซึ่งป้าเกี้ยง กับป้าเหยี้ยน นามสกุลกันตั้งกุล อยู่ที่กันตังใต้ พอผัวจีนของ

ย่าตาย ย่ามาได้กับคนไทย คือปู่ของฉัน (นางหลิว) ปู่เป็นคนพ่อคุณ นางหลิวอยู่กับปู่และย่า เพราะพ่อคุณแม่แยกทางกัน ปู่เสียชีวิตเมื่อทางหลิวยายได้ ๒๘ ปี

จำนวนบ้านที่คุณทองสีห์มีมาก มีกึกกอกของเหล่าม่ากับกึกกอกของเหล่าม่าหม้อวิจิตร เป็นกึกเดียว กัน เป็นคนดีที่ไว้ผอมเปีย เรียกว่าไก่ เก่าจัง

นายบุญช่วย เสริมว่า บ้านเรามีบ้าน ๓๐ หลัง การเดินในหมู่บ้านจะไม่มีถนนแต่จะเดินทางพลีหรือทางเชื่อมระหว่างบ้าน ไม่ว่าไปทางไหนจะต้องเดินทางพลีทั้งนั้น

สำรวจ ๔.๑ ส้มภาษณ์ นางหลิว (ชูพัฒน์) คล้ายเงิน นายบุญช่วย คล้ายเงิน

นางหลิวเล่าถึงสมัยญี่ปุ่นขึ้น ชี้่ตอนนั้นยังเป็นเด็ก อาชีพคนยุคหนึ่งคือการทำนา ทำนาตามจากขายเป็นขาด ๆ ละ ๒ บาท ๕๐ สตางค์ หากจะขายเป็นในราคาก็จะขาย ๒๕ หรือ ๓๐ บาท ซึ่งถือว่าแพง คนทำอาชีพนี้เน้นติดภูมิภาคไปขายที่ตลาดทับเที่ยง หลังสองคราบน้ำตาลจากราคาน้ำตาลสูงขึ้นเป็นในละ ๕๐ บาท สมัยญี่ปุ่นขึ้น นางหลิวอยู่ที่คุณทองสีห์ ต้องวิ่งลงหลุมหลบภัย ซึ่งอาชญาดิ่งก่อไม่ไฟกำยาน เมื่อเรือบินมา จะมีคนแก่ค่อยบอกว่าให้วิ่งลงหลุมหลบภัย

นายสถานีรถไฟกันดังพาลูกน้องไปอยู่ที่คุณทองสีห์ ทำบ้านเป็นแฉะ ๆ ครั้งนั้นญี่ปุ่นวางระเบิดสถานีรถไฟทุ่งสงทำให้หมายสถานีกันดังกลัว เลยพาลูกน้องหนีมาอยู่ที่นี่

หลังสองคราบ้านเมืองลำบาก ต้องไปรับสารบัตรที่อำเภอ (ปันส่วน) การรับบัตรต้องไปยื่นขอคิว สารบัตร คือ การกำหนดข้าวสารว่าแต่ละบ้านจะได้รับข้าวสารบ้านละกี่หักาน บ้านละเท่าเดียวจะกำหนดเอง เมื่อรับข้าวสารมาแล้วก็ได้น้อยมาก ต้องต้มหัวมัน เอาข้าวที่สุกแล้วมาคลุก ใส่เกลือด้วยเล็กน้อย เรียกว่าเนาหัวมัน สัดส่วนการทำเนาหัวมันคือเมื่อหุงข้าวสาร ๒ กระป่อง ใส่หัวมันให้มาก ๆ ให้มีข้าวติดเพียงเล็กน้อย เพราะข้าวหายาก หัวมันหากายกว่า สมัยนั้นลำบากมาก มีการแลกสารบัตรอยู่นานพอสมควร

สำรวจ ๔.๒ ส้มภาษณ์ นางหลิว (ชูพัฒน์) คล้ายเงิน นายบุญช่วย คล้ายเงิน

นางหลิวเล่าเรื่องหลักเมืองว่าอยู่ริมคลอง ย่าเล่าว่าหลักเมืองคือ ด่าน ดำเนินหลักเมืองมีว่า ยังมีสองผัวเมีย ผัวไปปลักไม่เท้าของพระยา แล้วภูกจับได้ เอามาปิงทั้งเป็น โดยทำเป็นไม้ไผ่ตงคีบ ทำเหมือนตับปึงปลา แล้วก่อไฟลง วิธีการคือใช้เชือกผูกแล้วไก่ไปมาเหมื่อนไฟเปล เมื่อตายแล้วก็ผงศพไว้ตั้งนั้น มี基因ไม่ไว้เป็นสัญลักษณ์ คนรุ่นหลังไม่รู้เรื่องความเป็นมา ชวนกันบูชาสักการะ จนกลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หล่าม่าเล่าด้วยว่า เมื่อผงศพแล้วได้อาช้างมาเหยียบ แต่ช้างไม่เหยียบ กลับร้องเรียดังสภาพหลักไม่ที่ปักอยู่เป็นหลักไม่เดิม ไม่เหมือนกับหลักเมืองที่คุณธานี ซึ่งได้เปลี่ยนใหม่แล้ว

เรื่อทุกคำจะผ่านด่านนี้ สมัยก่อนมีปืนใหญ่ ซึ่งเพิ่งจะหายไปไม่นานนัก บริเวณศาลหลักเมืองนี้ เดิมเรียกว่า ถนนหลา เพระมีศาลา (หลา) ไว้สำหรับผ่านอยู่ที่ริมแม่น้ำ

พีต้า ลูกสาวของนางหลิว เล่าเสริมว่า การมีปืนใหญ่คงหมายถึงมีเมืองสมัยญี่ปุ่นเข้า ตั้งอยู่ที่สูง (ควน) จึงเรียกว่า ถนนหลา ที่นี่มีบ้านยายพื้น สร้างอยู่สูงกว่าหลักเมือง สร้างแล้วอยู่ไม่ได้จึงขายให้บ่าว พร้อย พ่อของลุงบัว (นายคล้อย ดำสุด) ต่อมากลูกบ้านอยู่ในระดับเดียวกับศาล ทำให้การเป็นอยู่สุข สบายตลอดมา

ความเชื่อกีယกับศาลหลักเมือง

เป็นที่อยู่ของบุргองหลา สีขาว ตัวใหญ่มาก นางหลิวประสนับกับตัวเอง คือเมื่อตอนรุ่นสาวได้เดิน ผ่านไปบริเวณศาล เดินไปเยยไป เพื่อดูว่ามีหมากสุกบ้างหรือเปล่า จะได้เอาไปฝากราย แต่ได้สะดุดอะไร สักอย่าง รู้สึกไม่ดี ก้มลงดูเป็นญี่ปุ่นสีขาว จึงสำคัญว่า嫩คือศักดิ์สิทธิ์ประจำอยู่ที่ศาล

อีกเรื่องหนึ่งคือมีคนทรง เมื่อครามทำอะไรไม่ดีจะให้โทษ ครั้งหนึ่งเมียนายชี้ (ชื่ออะไร ไม่ได้) ได้ไปหักไม้หลักเมืองเพื่อจะเอาไปทำ薪หิน หักหลักเมืองให้โทษ ทำให้ตาบอดทั้งสองข้าง

คนคนทองสีหันบือหลักเมืองมาก มีประเพณีประจำปีคือ การฉลองตราย และนิมนต์พระมา ฉันข้าที่ริมแม่น้ำ ประเพณีนี้ไม่ได้กำหนดวันที่แน่นอน แต่ประมาณเดือน ๑๒ ต่อเดือนอ้าย ต้องรอจังหวะ คนในหมู่บ้านว่างจากงาน แล้วรวมตัวกันเป็นความพร้อมใจกันปฏิบัติ

สำรวจ ๔.๓ ส้มภาษณ์ นางหลิว (ชูพัฒน์) คล้ายเงิน นายบุญช่วย คล้ายเงิน

พูดถึงเรื่องการสร้างวัดคุณทองสีห์ซึ่งมีมานานแล้ว เริ่มมีเต็ง (กุฎีใต้ถุนสูง) ตั้งครัวอยู่ ๒-๓ แห่ง มีพระมาอยู่เป็นบางช่วง บางช่วงไม่มีพระอยู่เลย กล้ายเป็นวัดร้าง เป็นอย่างนี้อยู่หลายครั้ง การเดิน ไปวัดต้องเดินผ่านพุ หรือเดินลัดพุไป

การสร้างถนนหน้าวัด ധายหลิวเล่าว่า ได้มีส่วนในการสร้างด้วย โดยยกดินเป็นก้อน ๆ (จะมี ผู้ชายแหงดินเป็นช่องสีเหลี่ยมเพื่อใช้ดินเป็นก้อน ๆ ลงไปได้) เอาไปเรียงบนถนนเหมือน “ลิงดับพิน” ใน ทะเล” จากเรื่องรามเกียรติ งานนี้จะทำตอนเย็น ๆ มีท่านมหาสุวิทย์ตีตะโพนเรียกชาวบ้าน โดยเฉพาะ เวลาคืนเดือน hairy พากผู้ชายเป็นผู้ชุด ผู้หญิงสาว ๆ จะยกมาเรียงเป็นถนนหน้าวัด ผ่านหน้าบ้านครุ่น ลิงหกมิ ยางไปถึงโรงพยาบาล

สภาพคูหน้าวัดที่คาดินไปก่อนหน้านี้ลึกมาก มีน้ำขังสามารถตอกปลากได้ นางหลิว เล่าเสริมเรื่อง ประวัติมหาสุวิทย์ว่าเป็นหลานของยายแท้ ต่อมาก็ได้ไปอยู่ที่กรุงเทพฯ แล้วสืกออกมา มีเมียมีลูก แต่ ทราบว่าตอนนี้เมียตายแล้ว

สำรวจ ๔.๔ สัมภาษณ์ นางหลิว (ชูพัฒน์) คล้ายเงิน นายบุญช่วย คล้ายเงิน

งานประเพณีลอยกระทงมีมาในนาน เริ่มมีการจัดงานขึ้นที่หน้าบ้านก่อน นายบุญช่วยเล่า เสริมว่า พวกรืออวนดำเนินจากคลองวาฬเข้ามาจัดงานลอยกระทงที่นี่ ส่วนสมัยนายกฯ เสรีสูแสง ริเริ่ม จัดลอยกระทง เริ่มที่ท่าน้ำ (งานลอยกระทงกันตั้งเริ่มจัดสมัยนายอำเภออดุลย์ นายเสรีสูแสงยังไม่เป็น นายกเทศมนตรี)

นายบุญช่วยเล่าต่อไปว่า ประเพณีการอกรือไปทางเดต้องให้วั่นแม่ย่านางรือ ให้เจ้าของรือเป็น ผู้ให้ บอยย่านางก่อนออกเดินทาง

พูดถึงย่าซึ่งเลี้ยงนางหลิวมาตลอดว่าเป็นคนใจดีมาก ชาวบ้านเรียก “แม่บ้าน” ครัว กันบดีอ ย่าเป็นหมอดำแท้ ทำคลอดครั้งละ ๑๕-๒๐ นาที เวลาไปทำคลอด บางครั้งจะเอาอาหารไปเยี่ยมคน คลอดด้วย ซึ่งการเยี่ยมคนคลอดต้องเยี่ยมตลอด ๗ วัน คือตลอดเวลาการอยู่ไฟ

บ้านย่าจะขายข้าวสารซ้อมื้อ (นางหลิวเริ่มทำข้าวตั้งแต่อายุ ๑๐ ขวบ) เวลาเมื่อนามาซื้อ ข้าวสารย่าต้องให้เขากินข้าวก่อน โดยนางหลิวเป็นคนหุงข้าวประจำบ้าน เหตุผลของป้าคือข้าวที่ซื้อจะได้ เอาไปหุงกินที่บ้าน นางหลิวเล่าอีกว่า “หุงข้าวให้ย่าตั้งแต่เด็ก ๆ ตั้งแต่ย่างบนแม่ไฟตั้งนมอ” หมายถึงยัง เล็กมาก ยกนมอวางบนไฟไม่ถึง จึงต้องย่างขึ้นบนเตา

การละเล่น หากจะพูดถึงรองแจ้ง มโนธรา ที่นี่ไม่มี มีแต่หนังตะลุย ชื่อ หนังเหริญ (เจริญ) แผลม ม่วงมีหนังภูมิ และยังมีเพลงกล่อมเด็กซึ่งนางหลิว พึงมาจากย่า ร้องเพลงกล่อมน้องให้นอน

เดือนขึ้นเหอ...	ขึ้นมาเป็นแสง
น้ำเต้าหวานแกง	นางแม่หวงไว้ไปไหน
หวานไวนานาน	บางบ้านเขารำคาญใจ
หวานไว้ไปไหน	น้ำเต้าหวานแกง เอื้อ...เหอ
Yam เย็นเหอ...	เห็นนางในราเช่าว่อนไป
เกะตันไทรใหญ่	สั่งความพระศรีสุธรรม
สั่งแล้วสั่งเล่า	นางท้าวจะลาไปเมืองบน
สั่งความพระศรีสุธรรม	พีระน่องไว้คุณ เอื้อ...เหอ เดียว
ชาเอื้อ...เหอ	มีตันม่วงกล้วย
บ้านนี้เหอ	บากหน้ามาแล้วไม่ใครไป
..	จะอยู่นี้หรือเจ้าหน้าไป
บากหน้ามาแล้วไม่ใครไป	เจ้าหน้าไปครุ่นนอน เอื้อ...เหอ นี่

นางหลิวสรุปชีวิตว่า “ตลอดเวลา ๒๐ กว่าปี กับการสร้างฐานะ โครงการหนึ่งตอนนี้ เขากอกว่า ยายมีวاسนา พึงแล้วทำให้น้ำตาไหล”

สำรวจ ๕ สัมภาษณ์ นางอารมย์ สังข์อยุทธี

โดย สุนทรี สังข์อยุทธี ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑

นางอารมย์ เดิมอยู่ที่บ้านโคกเมรุ นามสกุล สารวัตร ตอนจำความได้ติดเขตตำบลบางเป้า บ้านที่โคกเมรุ ผู้บุกเบิกคือทวดแสงมาจากคนทองสีห์

ทวดแสงมีพี่ชายชื่อทอง น้องสาวชื่ออิม ลูกหลานส่วนใหญ่ยังอยู่ที่คุณทองสีห์ ที่ทวดแสงย้ายมาโคกเมรุเพราะแต่งงานแล้วแยกครอบครัว ทวดหญิงชื่อส้มนิมเป็นลูกสาวหมื่นเศพ บ้านอยู่วังวน มีลูก ๓ คน ชายชื่อแจ้ง หญิงชื่อ กิ่ง และซุย ได้บุกเบิกทำนาตั้งแต่โคกเมรุไปจนถึงหน้าวัดตรังคภุมิ อีกด้านหนึ่งไปถึงทางรถไฟ บุกเบิกมาก่อนสร้างทางรถไฟ ลูกชายคือปูแจ้งแต่งงานกับย่าทรัพย์ ลูกสาวในราดูก ได้บ้านโคกเมรุ

ย่าทรัพย์เล่าว่าสมัยเจ้าคุณเทศบาลปูแจ้งบุกเบิกที่ต่อ ตันไม่ใหญ่ ๆ ค่อนหลายวันกว่าจะล้ม เจ้าคุณว่า “ทำเอาເກອະໄໄດ້ເທົ່າໄໜກີເຂາໄປ” ເສົ້ຈແລ້ວໄດ້ປັບຖານ ลູກປູ່ແຈ້ງກັບຍ່າທິພົມມີຄົນເດືອກຝຶກພ່ອນຸດຮ ພ້ອຂອງนางอารมย์ “ได้บ้านที่โคกเมรุກັບທີ່ດິນหน้าວັດ ทำสวนยาง ทำนา

พ่อบุตรມีอาชีพพิเศษคืออาดຽຸປ່ອນໜັງຂາຍ มีนายหนังหlaysคนນາມຊື່ອງປູ່ໜັງ รวมทั้ง หนังชິ້ນ นามสกุลສินຝາດ มาแต่งงานกับຍາຍໆຊູ້ນ້ອງປູ່ແຈ້ງ ກີໃຫ້ວູ່ປ່ອນໜັງຂອງພ່ອນຸດຮ ລູກໜັງໜິ້ນຮັບຊ່ວງເປັນນາຍໜັງອູ່ຄົນໜັງຄື້ອນໜັງລ້ອມ ຮັບງານແກ້ບັນແກ້ເໜຸ່ມຮ ເລີກໄປ່ນານແລ້ວ ແຕ່ໄມ່ທ່ານໃຫ້ໜັງໄປກັບໂຄ

ເດີກ ๆ ວຸ່ນເດືອກຝຶກນາງອາրມຍໍເຮັນໜັງສູ່ທີ່ວັດຕຽນຄົມ ພວກຄົນທອງສື່ຫຼວມ ໄມມີໂຮງເຮັນກໍມາເຮັນທີ່ວັດຕຽນຄົມ ຕອນເປົ່ານີ້ ພວກເປົ່ານີ້ມາອາບນຳທີ່ປ່ອທີ່ບ້ານ

ตัวอย่างข้อมูลจากเอกสาร

เอกสาร ๑ (ເວັບໄຊຕີໄທຢ ຕຳບລ ດອກຄອມ)

ตำบลบางเป้า อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอตั้งไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะทางประมาณ ๓ กิโลเมตร ปัจจุบันแบ่งการปกครองออกเป็น ๘ หมู่บ้าน และมีอาณาเขตตั้งนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลมาก อำเภอตั้ง

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลกันตั้งได้ และตำบลวังวน อำเภอตั้ง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลคลองชีล้อม อำเภอตั้ง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลกันตั้ง และแม่น้ำตรัง

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปมีสภาพเป็นที่ราบและภูเขา พื้นที่ราบมีประมาณ ร้อยละ ๕๐ ของทั้งหมด ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตกของตำบล ส่วนพื้นที่ภูเขามีลักษณะเป็นที่ราบค่อนข้างสูงและเป็น

ลูกค้าใน อยู่ทางทิศตะวันออกเป็นส่วนใหญ่ พื้นที่ประมาณร้อยละ ๕๐ ตอนกลางมีแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ คือป่าบางหมาก – วังวน

แหล่งน้ำธรรมชาติมีแม่น้ำตรังไหล่ผ่านหมู่ที่ ๔ หมู่ที่ ๕ และหมู่ที่ ๖ นอกจากนี้ยังมีลำคลองสายย่อยที่มีน้ำตลอดปี ได้แก่ คลองป่าเตี้ยฯ หมู่ที่ ๕ คลองบางแผลม่วง หมู่ที่ ๔ ส่วนคลองและห้วยบางสายมีน้ำเฉพาะฤดูฝน ได้แก่ คลองตันหรือห้วยโตตะมะ หมู่ที่ ๒ ห้วยนายเด็มและห้วยนาจ่ายthon หมู่ที่ ๕

ประชากรทั้งสิ้น ๙,๔๗๖ คน จำนวนครัวเรือน ๒,๖๙๐ ครัวเรือน (ข้อมูล เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๐) ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ เลี้ยงสัตว์ เพาะปลูก

เส้นทางการคมนาคม ใช้เส้นทางหลักคือทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๐๓ ริมจากกำแพงกันดง ตัดผ่านตอนกลางของตำบล ใช้เป็นเส้นทางเพื่อติดต่อกันสำหรับกันดง ตำบลบางหมาก ตำบลคุณยานี และจังหวัดตรัง และมีถนนสายรองจำนวน ๓ สาย คือ

๑.ทางลาดยาง (ถนน รพช.) สาย ตง. ๓๐๓๕ กันดง – วังวน

๒.ทางลาดยาง (ถนน รพช.) สาย ตง. ๒๐๙๐ บ้านคุณทองสีห์ – บ้านแผลม่วง

๓.ทางลาดยาง (ถนนโยธาธิการ) สาย ตง.๒๐๓๕ บ้านแผลม่วง – ท่าป่าบ

ศาสนสถาน มีวัดสีหราษฎร์ครรภ์ บ้านคุณทองสีห์ วัดแห่งฟ้าครรภ์มาวาส บ้านป่าเตี้ยฯ มัสยิดบ้านบางเป้า มัสยิดบ้านเกะป้อม มัสยิดบ้านท่าเรือ และศาลเจ้าอีก ๗ แห่ง

เอกสาร ๒ (วรรณนา นาวิกมูล, ๒๕๔๗ : ๖๑-๖๒)

บางเป้า มีปลาปักเป้าซุกซุมในคลอง

หมู่ที่ ๑ บ้านหลังวัด หมู่บ้านตั้งอยู่ห่างวัดตั้งร่องคุภิพุทธาวาส (ข้อมูลตำบล ชื่อบ้านชัยวัด)

หมู่ที่ ๒ บ้านเกะป้อม มีต้นป้อมใหญ่ขึ้นอยู่เป็นกลุ่ม ๆ

หมู่ที่ ๓ บ้านตลาดใหม่ มีตลาดนัดที่สร้างขึ้นใหม่ในหมู่บ้าน

หมู่ที่ ๔ บ้านแผลม่วง บริเวณแผลม่วงซึ่งเป็นท่าจอดเรือมีต้นมะม่วงขึ้นอยู่มาก

หมู่ที่ ๕ บ้านป่าเตี้ยฯ ในป่ามีต้นเตี้ยฯ ขึ้นอยู่มาก ต้นเตี้ยฯ ลักษณะคล้ายต้นกอ ลูกกินได้

หมู่ที่ ๖ บ้านคุณทองสีห์ มีผู้หญิงชื่อยายทองสีอาศัยอยู่ในบริเวณนี้มาก่อน อีกกระแสนึงกล่าวว่ามีแร่ทองคำอ่อน เรียกว่า ทองสี

หมู่ที่ ๗ บ้านท่าเรือ เดิมเคยเป็นท่าเรือ

เอกสาร ๓ (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช 陛下 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๙) ๑๗๗

วันที่ ๗ วันพุธ เดือน ๖ แรม ๔ ค่ำ

บ่ายโมงตรงลงเรืออุทัยราชกิจชื่นไปตามลำน้ำ ดูตามผ่านน้ำเป็นที่ต้นน้ำท่วมมาก มีป่าจากเป็นพื้น ตัดไม่ทำไว้ตลอดทาง บ้านเรือนมีไม่คร่ำคราด บ้านหมู่ใหญ่คือที่ด่าน เปลี่ยนชื่อว่าคุณราชสีห์แห่งหนึ่ง มีเรือนหลายหลัง.....

ເອກສາງ ៥ (ຫລວງອຸດນສມບັດ, ແຂ້ມະນູນ : ຖະແຈງ)

ແລທາງເມືອງຕຽງນັ້ນ ອ້າຍຫວັນມາລືຄຸມເວືອໃຫຍ່ນ້ອຍເຂົ້າມາ ລະ ປະມານຄົນພັນເສົ້າ ພຣະ
ສົງຄວາມວິຊີຕເຈົາເມືອງຕຽງໄດ້ບວກສູ່ກັບອ້າເຈົ້າໜັດອາລີທີ່ເຂົ້າຮາຊສີ່ງ ພວກອ້າຍແກກໜຶ່ງອຸ່ປ້ານຫລັງເຂົາພລອຍ
ສົກັດກະຮ່ານາບຮັບເຄົາພຣະສົງຄວາມວິຊີຕ ພ ແຕກຄອຍມາ.....

ເອກສານ ៥ (ສ່ວນທີ່ຂອງແພນທີ່ ພກ ១, ២, ៣/៤)

หมายเหตุ

ในแผนที่นี้ไม่มีตำบลบางเป้า แต่มีชื่อสถานที่ในตำบลบางเป้าปัจจุบัน เช่น เขางานเป้า บ้านบางเป้า บ้านป่าเตี้ยว บ้านแหลมม่วง คุณกระใจ บ้านกระโจร พรุ.. เดิมพื้นที่นี้อยู่ในเขตตำบลลังวน

វឌ្ឍន៍ខ្មែរសម្រាប់បង្កើតការអភិវឌ្ឍន៍

ពាណិជ្ជកម្ម

ផ្នែកទី ១ និងខ្មែរសម្រាប់បង្កើតការអភិវឌ្ឍន៍

១.១ ប្រធានបទ

១

លោកស្រី នាយកសារ នាយកសារ

៤ អ្នកទី ៤ ប៉ាណាពេជ្រិំ តាំបលបំនាំរៀន កំរាលកំណត់
អាយុ ៨៨ ឆ្នាំ

(ចូលរួម [សំគាល់](#))

២

លោកស្រី នាយកសារ នាយកសារ

៤០ អ្នកទី ៤ តាំបលបំនាំរៀន កំរាលកំណត់
អគ្គនាយកក្រសួងព័ត៌មាន កំណត់ ក្រសួងព័ត៌មាន ក្រសួងព័ត៌មាន

(ចូលរួម [សំគាល់](#))

៣

លោកស្រី នាយកសារ នាយកសារ

៤៤១ អ្នកទី ៤ តាំបលបំនាំរៀន កំរាលកំណត់ ក្រសួងព័ត៌មាន ក្រសួងព័ត៌មាន
អាយុ ៧១ ឆ្នាំ

(ចូលរួម [សំគាល់](#))

๑.๒ กลุ่ม องค์กร

๑

องค์การบริหารส่วนตำบล บ่อน้ำร้อนหมู่ที่ ตำบลปอน้ำร้อน อำเภอ กันดัง โทรศัพท์
-------------------------------------	---

๒

กลุ่มรักษ์คลองสีเหลือง	(ดู ► สำรวจ ๑)
------------------------	----------------

ชุดที่ ๒ เอกสารอ้างอิงดูท้ายบท.....

ชุดที่ ๓ สถานที่

๓.๑ ชื่อตำบล หมู่บ้าน

บ่อน้ำร้อน (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๑ บ้านนาป้อ (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๒ บ้านท่าปา (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๓ บ้านบ่อน้ำร้อน (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๔ บ้านท่าส้ม (ดู ► เอกสาร ๒ สำรวจ ๑, ๒ เวที ๒)

หมู่ที่ ๕ บ้านหัวหิน (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๖ บ้านสิเหรอ (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๗ บ้านควนแคง (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๘ บ้านสิเหรอเนื้ือ (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๙ บ้านปากคลอง (ดู ► เอกสาร ๒)

๓.๒ ชื่ออื่น ๆ

กองท่าปาน (ดู ► เวที ๔)

บ้านสิเหรอ หัวหิน (ดู ► เวที ๕)

วัดท่าส้ม ช่างมัน (ดู ► สำรวจ ๒.๒ เวที ๓)

ท่าปากคลอง (ดู ► เวที ๒)

ชุดที่ ๔ การตั้งถิ่นฐาน

๔.๑ กลุ่มตระกูลและบุคคล

แก้วชิต ศรีประสิทธิ์ (ดู ► สำรวจ ๒.๑)

พ่อท่านหลัด (ดู ► สำรวจ ๒.๒, ๓)

สินไหเม (ดู ► สำรวจ ๔)

สุเรียน จันทร์แก้ว แสงรัตน์ (ดู ► เวที ๕)

๔.๒ ทรัพยากร การทำมาหากิน

การเดินทาง เรือถ่องให สินพังงา กันตังลำเลียง (ดู ► สำรวจ ๒.๑, ๔ เวที ๕)

บันช่องทึ่น (ดู ► เวที ๗)

ปลา (ดู ► เวที ๘)

เย็บจาก เย็บแซง (ดู ► สำรวจ ๒.๑, ๓)

๔.๓ เหตุการณ์สำคัญ

สงครามญี่ปุ่น (ดู ► สำรวจ ๒.๑, ๓)

การสร้างถนน สร้างโรงเรียนกันตังรังภูวดลศึกษา ศูนย์เด็กเล็ก (ดู ► สำรวจ ๒.๓)

ชุดที่ ๕ วัฒนธรรม

๕.๑ ประเพณี

lakhprab (ดู ► สำรวจ ๒.๑)

๕.๒ การละเล่น

แข่งเรือ ลิเกป้า รองเงิง กลองยาว (ดู ► สำรวจ ๒.๒)

๕.๓ ภูมิปัญญา

หมุรำ ราวกุ้ง (ดู ► เวที ๔)

๕.๔ ความเชื่อ

ศาลทวดต้นขาม ทวดปากบาง (ดู ► สำรวจ ๑, ๒, ๔ เวที ๓)

ຂໍ້ມູນສໍາຮວງແລະສັນກາຜົນ

ຜູ້ເກີບຂ້ອມູລ ອຸ່ນມາສ ເຊີມວຽກ ກຸລຍາ ສຽກັດີ ๑๗ ພຖສຈິກາຍນ ແຂວງ

ສໍາຮວງ ๑

ຜູ້ປະສານນາງຕຳບລົບອໍານັວັນຄື່ອ ຜູ້ໃໝ່ດະວາ ຮ້ວງໂສ ຂຶ່ງບອກວ່າຍາກທຳການທີ່ສ່ວນ
ຍາງພາວາໃຫ້ເຮື່ອບ້ອຍກ່ອນ ກາຣເດີນທາງໄປປ່ອນໍາວັນຈຶ່ງອູ່ໃນຫ່ວງປາຍເຊັ່ນເດີຍກັບທີ່ ອ.ກຸລຍາ ແລະ ຈັນຄຸ້ນ

ຊື່ນ ພອດັກກັບທີ່ວັນນັ້ນກວິຈີຍຕັ້ງໃຈວ່າຈະແກະຕຳບລ
ຮະຫວ່າງທາງດ້ວຍ ທຳໃຫ້ກາຣເດີນທາງໃນວັນນີ້ໄດ້ຂ້ອມູລ
ມາກາມາຍ

ເຈົ້າສອງຄົນໄປຕຶ້ງ ອົບຕ.ບ່ອນໍາວັນ ຊ້າກວ່າ
ເກລານັດເກືອບໜຶ່ງຊ້າວິໂມງ ເພຣະເຂົ້າໄປສັນກາຜົນຄົນ
ແກ່ທີ່ບ້ານຄລອງລຸກ່ອນ ແຕ່ຜູ້ໃໝ່ດະວາກີ່ໄມ່ແສດງ
ອາກາຣໄມ່ພອໃຈໃດ ພ ເລຍ ທັ້ງຍັງແນະນຳສານທີ່ຕ່າງ ພ
ທີ່ອາຍາກໃຫ້ໄປເຖິ່ງ ໂດຍເຈົ້າທີ່ປ່ອນໍາວັນຄວາມແຄງ

ຂຶ່ງຜູ້ໃໝ່ດະວາເປັນເຈົ້າຄື່ນ

ເຈົ້າສອງຄົນບອກເລ່າຄື່ງຄວາມປະສົງຄົງຂອງກາຣທຳການວິຈີຍອ່າງ
ລະເອີຍ ເພຣະເຮຍັງໄມ່ເຄຍພບກັນ ອີກອຍ່າງຕົວແທນຈາກບ່ອນໍາວັນກີ່ໄມ່ເຄຍ
ເຂົ້າວ່າມປະໜຸນກັບທີ່ມີວິຈີຍມາກ່ອນ ຈາກນັ້ນ ຜູ້ໃໝ່ດະວາແລະຜູ້ໃໝ່ສ້າຍັນທີ່
ຂຶ່ງອູ່ທີ່ສີເໜ່ວ ພາໄປທີ່ບ້ານນາງເຮີຍ ທ້າພລ ຜູ້ທີ່ຄົນໃນບ້ານທ່າສົມໃໝ່
ຄວາມສຳຄັນໃນສູານະເປັນຜູ້ນໍາຄວາມເຈົດບູດດ້ວຍກາຣຂອດຕົດຕົນແລະສ້າງ
ໂຮງເຮີຍໃນບໍລິເວນນີ້

ຮລັງຈາກນັ້ນສັນກາຜົນນາງເຮີຍແລ້ວ ຜູ້ໃໝ່ດະວາດູຈະຮູ້ຄວາມປະສົງຄົງທີ່ຂັດເຈັນຢືນຂຶ່ງ ຮະຫວ່າງທາງ
ຈຶ່ງພຍາຍາມບອກເລ່າຄວາມເປັນມາເທົ່າທີ່ທ່ານແລະອົບປາຍສກາພພື້ນທີ່ອູ່ຕລອດ

ເຈົ້າທີ່ສີຄົນເດີນທາງຕອໄປທີ່ທ່າເຮືອທ່າສົມ ຂຶ່ງເປັນຈຸດທີ່ແພັນຍານຍົດມາຈອດເທື່ອບ່າທຸກວັນ
ບໍລິເວນນີ້ໄດ້ເຫັນບາງເລັກ ພ ຂຶ່ງເປັນທາງນໍ້າທີ່ໃຊ້ສັບຈາກໃນອົດິຕ ປັຈຈຸບັນກວ່າງໄມ່ມາກັນກັກ ຄ້າດກລົງໄປກົງ
ສາມາດຮັ້າມໄປອູ້ຝັ້ງໄດ້ອ່າຍ່າງໄມ່ຢາກເຢັນອະໄວ

ออกจากการท่าเรือได้ไม่ไกลนัก ผู้นำทางบอกให้แwareระหว่างทางด้านซ้ายมือ แล้วบอกให้เดินเข้าไปเพื่อไปปศุศาสตร์ต้นขาม ก่อนถึงบริเวณที่เป็นชุมชน ด้านหน้าเป็นปารกัรัง เห็นต้นมะพร้าวที่คงจะยืนต้นนานนาน ผู้ใหญ่สายพันธุ์ให้ดูบริเวณที่เคยเป็นท่าเรือในอดีตและบ้านของยายนวล แสงแก้ว ซึ่งเคยมีสะพานไม้จากท่าเรือผ่านหน้าบ้าน ยายนวล แสงแก้ว ที่เล่าเรื่องสามีถูกญี่ปุ่นจับไปเป็นเชลยนานกว่าสี่เดือน ซึ่งการพูดคุยกับสาวของยายนвлร่วมพูดคุยด้วย

สิงสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่พบในบ้านท่าส้มคือเรือ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการใช้ชีวิตตามเกิดน้ำท่วม ที่จอดเตรียมพร้อมทำหน้าที่ในยามภัยมา การลงสำรวจน้ำได้ถ่ายรูปบ้านเล็ก ๆ หลังหนึ่ง ยังใช้ฝากกระ丹ไม้ หลังคามุงสังกะสี แต่ก็มีเรือไว้ใช้

ในหมู่บ้านท่าส้ม^{ผู้ใหญ่ดีดอาแนะนำให้ทีมวิจัย}

และคุยกับนายประดิษฐ์ สินใหม่ ซึ่งปลูกสร้างบ้านอยู่ติดกับศาลาวดต้นมะขาม สิงคักดีสิทธิ์ในหมู่บ้านที่ชำรุดและพังลงแต่ยังไม่มีการซ่อมแซม

จากนั้นทีมวิจัยขอไปแwareที่โรงเรียนกันตังรังภูวดลศึกษา เพื่อพบ อ.ฤทธิ์ ตันติพนาทิพย์ เนื่องจาก อ.สุนทรีแนะนำว่าอาจพูดคุยเพื่อเชื่อมต่อกิจกรรมในโรงเรียนกับงานวิจัยครั้งนี้ได้

เมื่อเข้าไปถึงในโรงเรียน โชคที่ดีเราได้พบกับ ผอ.มนพิพย์ ทรงกิตติพิศาล ซึ่งเป็นญาติกับ อ.กุลยา เราทั้งห้าคนจึงมีโอกาสพูดคุยถึงที่มาที่ไปของการทำโครงการกับ ผอ.โดยตรง

ขณะที่พูดคุย เรา�ังพบอีกว่า Keara นักวิจัยคนเดียวกันนี้ยังมีกลุ่มรักษ์คลองสิเรห์ ซึ่งกำลังเคลื่อนงานไปตามกำลังว่าจุดที่ควรรักษาเอาไว้ นอกจากริมแม่น้ำยังมีกลุ่มรักษ์คลองสิเรห์ ซึ่งกำลังเคลื่อนงานไปตามกำลัง

วันนั้น อ.กุลยา และฉัน ทึ้งท้ายในวงคุยว่า อย่างไรก็ตาม เราสองคนจะกลับมาที่บ้านบ่อหน้าร้อน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกอีกครั้งอีกครั้ง!

หลังจากวันนั้น นักวิจัยลงพื้นที่เพื่อเตรียมเวลาที่พูดคุยที่โรงเรียนกันตังรังภูวดลศึกษา มีเรื่องโชคดีและโชคร้ายเกิดขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกัน เรื่องโชคดีเนื่องมาจากผู้ประสานงานและผู้อำนวยการที่โรงเรียนเป็นเพื่อนร่วมรุ่นวิเชียรมาศกับฉัน ชื่อ อ.จรัส สีสายทอง

ส่วนเรื่องโชคร้ายและสร้างความเสียใจกับนักวิจัยอย่างมากคือ ยายเรียง ชัยพล ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เสียชีวิตก่อนพากาลงไปในพื้นที่ไม่ไกลเดือน ที่มีวิจัยจึงขอไว้อาลัยยังคงหลังและหวังว่าเรื่องราวของยายเรียงจะสร้างกำลังใจให้ลูกหลานที่อยู่เบื้องหลังต่อไป

สำรวจ ๒ สัมภาษณ์ นางเรียง ชัยพล

โดย กุลยา ศรีภักดี อุษามาศ เอลิมารอน์ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

นางเรียงอายุ ๗๐ กว่าปี บอกว่า ที่เรียกชื่อบ้านท่าส้ม เพราะมีผลไม่มีรสสัม (เบร์ยรา) อยู่มาก เช่น ส้มหลุมพี ส้มมะขาม เป็นต้น ซึ่งถ้าไปดูที่ท่าเรือเดิมซึ่งอยู่ห่างจากท่าใหม่ขึ้นมาทางบก สามารถเห็นต้นส้มขาม หรือ ต้นมะขามต้นใหญ่อยู่บริเวณนั้น

แต่ก่อนถ้าหนังตะลุงหรือมโนห์ราผ่านมา ถ้าไม่ไหวสิ่งศักดิ์สิทธิ์บริเวณนั้นก็จะไม่สามารถเดินทางผ่านไปได้ ต้องมีการแสดงเพื่อศาลสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก่อน เท่าที่รู้มาคือสมัยที่ตามได้ก็ยังมีการรำอยู่ แต่ตอนนี้คนไม่ค่อยเชื่อ การปฏิบัติเช่นนั้นจึงหายไป

นางเรียง เล่าว่า ประมาณหนึ่งเดือนที่ผ่านมา (นับจากวันสัมภาษณ์) มีหญิงคนหนึ่งซึ่งตั้งบ้านอยู่ใกล้ ๆ กับต้นมะขามต้นนั้น เกิดอาการเข้าทรง แล้วบอกว่าตนเองเป็นหวานดันขาม นางเรียงบอกว่า ถ้าจะลองลงกันก็ไม่ง่ายจะเป็นไปได้ เพราะหญิงคนนี้สามารถบิดตัวจากหน้าไปหลังและหลังกลับมา ข้างหน้าได้อย่างสบาย วันนั้น หวานดันขามที่แสดงอิทธิฤทธิ์มาบอกให้ร้าน (ตัดกิง) ต้นมะขามลงบ้าง เพราะหวานดันต้านทานให้ไม่ไหวแล้ว กลัวจะโคนไปพังบ้านลูกหลานเสียหายได้

นอกจากนี้หญิงคนนี้ยังเคยมีประวัติการเข้าทรงเป็นหวานปากบาง ด้วย ที่มาของหวานปากบางมาจาก สมัยก่อนเรือที่จะเข้ามาในบ้านท่าส้ม ไม่ได้จอดบริเวณท่าเรือในปัจจุบัน แต่เข้าไปจอดบริเวณที่เป็นบาง ซึ่งมีลักษณะเป็นสายคลองเข้าไป โดยถ้าหันหน้าออกแม่น้ำ สายคลองนี้อยู่ทางขวาเมื่อ

สำรวจ ๒.๑ สัมภาษณ์ นางเรียง ชัยพล

การตั้งบ้านของคนท่าส้มมีมานานเท่าไหร่ ไม่สามารถระบุได้ แต่นามสกุลตั้งเดิม คือ แก้วล้วชิต และ ศรีประสิทธิ์

คนนอกที่แต่งงานเข้ามาอยู่ในพื้นที่ก็มาก นางเรียงบอกว่า “คนนอกพื้นที่มาอยู่ในพื้นที่มาก เทียบเท่ากับคนที่เป็นคนตัวเรือที่อยู่ไม่ห่างกันนักยังมีความผูกพันแบบเดิมอยู่ แต่ท่าส้มนั้นความเป็นเมืองเข้ามามาก จนทำให้คนเปลี่ยนไป”

ช่วงสองคราบัญญี่ปุน นางเรียงยังเป็นเด็กอยู่ เดยเห็นญี่ปุนมาอยู่ที่สะพานเทศ เป็นสะพานที่มีท่าทอดจากรถไฟไปถึงน้ำ ตอนนี้เทศบาลไปปรับปรุงเพื่อทำเป็นท่าเทียบเรือต่างประเทศ ตอนนั้นฟ่อแก่ ของนางเรียงพาเดินไปดู นางเรียงกล่าวมาก แต่ที่จำได้ดีด้วยความที่เป็นเทศแก่ผ้าอาบน้ำ เป็นเทศหรือแขกด้า ดำเนินเทศ เป็นการกระทำที่ท้าทายมาก (ตรวจสอบ สะพานเทศ)

การเดินทางสมัยก่อนเท่าที่นางเรียงจำได้คือใช้เรือพาย เรือเจ้า ตอนนั้นนางเรียงยังเป็นเด็ก ที่จำได้ว่าต้องใช้เรือที่ไม่มีเครื่องแหน่ง ๆ เพราะตอนของยังเคยพายเรือโดยยืนขึ้นหางเสือที่ห้ายเรืออีกด้วย ส่วนเรือหางยาวเครื่องเพิงมีระยะหลังมาแล้ว ต่อมากลับทำเรือรับจ้างกิจกรรมมีมากขึ้น

อาชีพของคนทำส้มสมัยก่อน ได้แก่ เย็บจาก เย็บแซง ซึ่งทำเป็นร้านยกขึ้นเป็นผืนกว้าง ๆ คล้ายผ้าเต็งที่ไม่ต้องใช้ตับในการเย็บ แต่จะตั้งบนร้านมีห่วยเย็บเป็นเส้น ๆ ตอนนี้การเย็บแซงเลิกไปแล้ว นางเรียมบอกกว่า นำาสาวเป็นคนสอนเย็บ เมื่อก่อนแคร์สองชั่วโมงกว่า ๆ นางเรียงสามารถเย็บได้ ๑๐๐ ตับ สมัยก่อน ๑๐๐ ตับขายได้ ๑๙ บาท ตอนนี้ตับเดียวราคาสูงขึ้นไปถึง ๒๕ บาท

สมัยก่อนการขายตับจาก มีบ้าน จีอ่า เป็นถ้าแก่ที่กันตั้งค้อยรับซื้อ จากแกกันดังได้รับความนิยมไปถึงนาเมืองเพชร นาโตะหมิง เพราะต้องใช้ในการสร้างบ้าน

ต่อมากำราทำสวนยางเริ่มขยายขึ้น นางเรียงมีสวนยางเป็นของตัวเอง เป็นมรดกที่ได้มาจากพ่อแก่ เพราะลูก ๆ คนอื่นไม่มีใครเอา นางเรียงจึงขอสวนยางนี้มาทำกิน เพราะเห็นว่าในอนาคต่น่าจะราคาดี

สำรวจ ๒.๒ ส้มภาษณ์ นางเรียง ชัยพล

ตอนน้ำางเรียงอายุ ๑๒ ปี เห็นวัดทำส้มสร้างเสร็จสมบูรณ์แล้ว นางเรียมบอกว่า พ่อท่านลับ เป็นพระที่บุกเบิกวัดนี้เป็นองค์แรก ส่วนพ่อท่านหลัด มาจำพรรษาดูแลวัดนี้ทีหลัง

ความศักดิ์สิทธิ์อีกอย่างหนึ่งคือ บางคนที่มาลักษณะวัดมักจะไปไหนไม่รอด ส่วนมากจะเดินวนเวียนอยู่ในวัด หาทางออกไม่ได้

เด็กหลายคนในบ้านทำส้มได้ดี เพราะพ่อท่านลับเป็นผู้อบรมสั่งสอน บางคนอยู่ถึงโคงยางก็มาเรียนหนังสือหาวิชาความรู้กับพ่อท่านลับด้วย พ่อท่านลับเป็นคนใจดี ไม่ค่อยตวาดใคร แต่ถ้าได้ตวาดใครแล้ว แสดงว่าคนคนนั้นต้องไม่ดีมาก (ศึกษาเพิ่มเติมประวัติพ่อท่านลับที่เกี่ยวกับวัดทำส้ม)

ลากพระ แต่เดิมเป็นการลากทางเรือไปถึงคุนธา尼 เคยลากพระไปใกล้ถึงท่าจีนเพียง ๒ ครั้ง เท่านั้น ขาไปไม่ได้เพราะหว่างทาง แต่จากลับจะ ware ที่ท่าต่าง ๆ ตามเส้นทางผ่าน ประเพณีนี้มีขึ้นในช่วงวันออกพรรษา การตอกแต่งเรือจะทำกันเฉพาะเรือแต่ละลำเรือ

บางปีมีการแข่งเรือกันด้วย เป็นเรือขนาด ๙ ฟุตพาย บางครั้งก็ ๑๒ ฟุตพาย โดยพายเรือแข่งกันในแต่ละหมู่บ้าน ปีหนึ่งน้ำางเรียงเคยแข่งขันพายเรือในประเภทหญิงแล้วสามารถชนะแบบปีได้ สร้างความภูมิใจอย่างมาก ซึ่งตอนนั้นน้ำางเรียงอายุประมาณ ๔๐ กว่า ๆ คนรุ่นแรกของบ้านทำส้มที่พายเรือเก่ง ซึ่งน้ำางเรียงบอกว่าซื้อ ยานนาค น้ำางเรียงยังบอกเคล็ดลับการพายอีกว่า “ท่าพายเรือที่ดีคือต้องเชิดหน้าเข้าไว้ จึงจะออกasma สวยงาม”

เรือของทำส้มเป็นเรือตี่ ชุดด้วยไม้ตันเดียว ทำไว้เพื่อการแข่งขันโดยเฉพาะ ปัจจุบันเก็บไว้ที่รั้ว น้ำางเรียงเล่าว่า การลากพระทางดอน กับลากพระทางน้ำา อย่างหลังสนุกกว่า การลากทางดอนมีมา

สองถึงสามปีแล้ว เรื่องของทำสัมมิความพิเศษตรงที่หากลับจะเข้าเรือลงน้ำแล้วพาไปจนถึงสะพานท่าปาบ ที่ต้องทำเช่นนี้ เพราะมีคนห้าว่าเรือที่ตกแต่งขึ้นใหม่นั่งน้ำไม่ได้ แต่พอลงได้ ทางฝ่ายที่ห้า ก็ต้องรำเป็นการตอบแทนที่แพะพัน ฝ่ายที่แพะวนนั่นรากันจนเมื่อยตัวไปตาม ๆ กัน

เรื่องของการแสดงในหมู่บ้าน เช่น ลิเกป้า กมี เป็นทีมแสดงที่ตั้งบ้านอยู่ใกล้ต้นมะขาม แต่การแสดงไม่ได้เป็นกิจจะลักษณะ เป็นเพียงเล่นกันในหมู่บ้าน รองเงิงกมีแต่เป็นการพูดกันแบบกลอนเดา ๆ (ไม่มีแบบฉบับ) แต่ก่อนนางเรียงก์สามารถรอรองเงิงได้ด้วย

กล่องยาวประจำหมู่บ้านก็มีนานานแล้ว และเพลงกล่องยาวก็ไม่มีใครชนะทำสัมได้ แต่คนที่มีความสามารถในการร้องเพลงกล่องยาวนั่นเสียชีวิตไปหมดแล้ว ถ้าตามถึงครูเพลงที่มีชีวิตอยู่กมี เสนรพล นนทแก้ว ตอนนี้คนที่บ้านเดี่ยมงานก็ร้องเพลงเก่งขึ้นมาก

สำรวจ ๒.๓ สัมภาษณ์ นางเรียง ชัยพล

นางเรียงเล่าถึงที่มาของการสร้างถนนแยกจากเส้นหลักที่มาจากโดยสารไปท่าเรือทำสัม โดยตนเองเป็นผู้ขอให้คุณในหมู่บ้านบริจาคที่ดินหน้าบ้านให้เป็นถนน ซึ่งในระยะแรกคนส่วนใหญ่กังวลไม่เห็นความสำคัญ แต่นางเรียงบอกว่าหากมีถนน ความเจริญจะตามมา ทุกคนจะให้ความร่วมมือ

เมื่อจะมีการก่อตั้ง โรงเรียนกันตั้งรังษภารศึกษา มีผู้เสนอให้ปoyerที่ปากทางเข้าบ้านย่านชื่อ แต่นางเรียงเสนอให้สร้างในที่ตั้งปัจจุบัน เพราะเห็นว่าที่นี่สะอาดกว่า เป็นศูนย์กลาง คนจากทางไหนก็มาได้ แม้แต่คนบนเกาะลิบงก์มาได้สะดวก ตอนนั้นนางเรียงสนใจทุกคน หลีกภัย ท่านก็ได้ช่วยเหลือด้วย นอกจากนี้ยังมี ครูมาศ สุระกุล ช่วยเหลือด้วย ครูมาศเป็นครูโรงเรียนบ้านทำสัม นางเรียงได้เป็นกรรมการโรงเรียนตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน

ประมาณ ๒๐ กว่าปีที่ผ่านมา ตรงกับช่วงสามีนางเรียงเสียชีวิต หรือตอนนางเรียงอายุ ๓๓ ปี จำกัดว่าจุดที่ตั้งบ้าน หน้าโรงเรียนกันตั้งรังษภารศึกษา แรก ๆ มีอยู่บ้านอยู่ ๔ หลัง พ่อห้ามองเย็นไม่มีใครกล้าเดินแล้ว แต่ถ้ามีข้อมูลักข้าวของในหมู่บ้าน นางเรียงสามารถตามตัวได้ จับข้อมูลนั้นได้ เพราะรู้จักทุกคน แต่พอนีกันและสร้างโรงเรียน แบบนี้ก็เจริญขึ้นมาอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ช่วงหนึ่งเคยมีการตั้งศูนย์เด็กเล็ก ขึ้นที่บ้านของนางเรียง เพราะครูมาศ มาปรึกษา ว่าจะทำอย่างไรดี เมื่อมีการเรียนการสอนให้เด็กเล็ก ๆ แล้ว เด็กที่สามารถอ่านเขียนได้ก็จะไปกันรุ่นพี่ เด็กโตเลยไม่ได้เรียน ต่อมาก็จะสรุปกันว่าให้เด็กเล็กมาเรียนที่บ้านนี้ โดยมีการกันรัวเตี้ย ๆ เค้าไว้เป็นสัญลักษณ์ ครูที่สอนที่ศูนย์เด็กเล็กคนแรก นางเรียงเรียกว่า น้องมอม เป็นคนที่เพิ่งเรียนจบครูกับลับมาอยู่บ้านได้ใหม่ ๆ ทำเช่นนั้นอยู่ได้สามปีก็เลิกไป ตอนนี้ยังมีคนที่ติดตามมาต่อได้ มีอาชีพค้าขายในตลาดและทำสัม เวลาพับกับนางเรียงมักให้ของโดยไม่คิดเงินเป็นประจำ เพราะอยากขอบคุณในความมีน้ำใจที่นางเรียงมีให้

นางเรียงยังเป็นผู้ที่ชอบไฟห้าความรู้ ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ แต่ก่อนไม่มีโทรศัพท์ไม่มีอะไรที่ทันสมัย ก็ต้องหาอ่านจากหนังสือ

ปัจจุบันนางเรียงขายข้าวแกงที่โรงเรียนด้วย เด็กคนนึงที่จบประถมหากไปแล้ว น่าสงสารมาก เพราะพ่อแม่ตายด้วยโรคเอดส์ เวลาเด็กคนนี้มาซื้อข้าว นางเรียงให้กินฟรีจนอิ่มทุกครั้ง เด็กคนนี้จึงบอกเพื่อน ๆ เสมอว่า “เวลาไปเล่นแกล้วสวนป่าเรียง อย่าเกะ ๆ นะ แกเป็นคนดี ให้กินจนเจ็บอกเดyleแผละ”

สำราญ ๓ ส้มภาษณ์ ยานวน แสงแก้ว

โดย กุลยา ศรีภักดี อุชามาศ เอลิมารัตน์ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ยานวนมีอาชีพเย็บจาก และที่บ้านยังเป็นสถานที่รวมกลุ่มกันเพื่อยืบจากประจำบ้านท่าส้ม นางเรียงก็มาเย็บจากที่นี่ คนในบ้านนี้ก็มีมาก

สามีของนางวน ชื่อ นายเนียน เป็นคนสงขลา แต่ก่อนมีอาชีพออกเรือเดือนละ ๑๕ บาท ครัวหนึ่งออกมาจากสงขลาแล้วมาพักเรืออยู่ที่ท่าส้ม พอดีตวงกับช่วงสงกราม ญี่ปุ่นเข้าเมืองตั้ง ๙ นายเนียนถูกจับไปเป็นเชลยที่ปีนัง นานกว่าสี่เดือนจึงได้กลับมา ยังดีที่ตอนนั้นแม่ของยานวนยังมีชีวิตอยู่ จึงเป็นที่พึงได้ จำได้ว่า ตอนญี่ปุ่นพานายเนียนไปทั้งสองมีลูกตัวยังกัน ๒ คน ตอนนี้มีลูกทั้งหมด ๗ คน

ตอนกลับมาจากการสงกราม นายเนียนคาดการะป่องมาเยยะแยะ บอกว่าญี่ปุ่นให้มา เมื่อได้กลับมาอยู่บ้าน นายเนียนก็เลิกออกเรือ หันมาทำสวน หาที่ดินแล้วจับจองมา ที่ไม่อยากทำอาชีพเดิม อีก เพราะกลัวถูกจับไปเป็นเชลยอีกครั้ง สมัยนั้นแกล้วบ้านท่าส้มมีหลุมหลบภัยมาก ไว้ป้องกันเรือบิน ที่สำคัญคือบ้านไหนลูกเยอ廓ก็ต้องทำหลุมเอาไว้ให้พอก ปัจจุบันสามีนางวนเสียชีวิตไปแล้ว

นางวนเล่าถึงเรื่องวัดว่า พ่อท่านหลัดเป็นชาวบินหยี่ จำอยู่ที่วัดมาก่อน ไม่ที่ทำกราดานปูพื้นบ้าน ลูกสาวของนางวนเป็นคนช่วยเลือยไม้ม่อง ลูกสาวของนางวนคนนี้ชื่อ นางเนียม อายุ ๖๙ ปี ปัจจุบันอยู่ดูแลนางวนเป็นหลัก ที่บ้านของนางวน ยังมีเนียงน้ำ (โองไส่น้ำ) ที่ใช้มาตั้งแต่สมัยแม่ของนางวน นางวนมักจะยำกับลูก ๆ ว่า “ของนี้อย่าให้แตกเด็ดขาด”

สำราญ ๔ ส้มภาษณ์ นายประดิษฐ์ สินไหเม

โดย กุลยา ศรีภักดี อุชามาศ เอลิมารัตน์ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

บุญธรรมประดิษฐ์ชื่อ ชุนสิน อยู่เกาะสมุยครองเมืองกาญจนดิษฐ์ สมัยก่อนรัชกาลที่ ๖ เสด็จไปเปิดโรงพยาบาลศรีอัญญาที่สุราษฎร์ ชุนสินเป็นผู้ปกครองสมัยนั้นจึงเกณฑ์คนไปทำที่ลาดพระบาท โดยทำด้วยทางมะพร้าวปูพื้นดินหนึ่งชั้นแล้วใช้เสื่อปูทับอีกชั้นหนึ่ง รัชกาลที่ ๖ เสด็จมาเห็น ทรงชื่นชมในความสามารถ จึงพระราชทานนามสกุลให้ โดยตั้งจากชื่อปู คือ สิน และย่า ชื่อไหเม มาตรฐานกันเป็นนามสกุล สินไหเม

ก็ของนายประดิษฐ์ ชื่อ เปี๊ยะง เป็นคนร่างสูงใหญ่มาก มาจากจีน ล่องเรือต้องให้ผ่านมา ตรังแล้วจะไปภูเก็ต ตั้งใจล่องเรือต่อให้ถึงปีนัง เพื่อมาจอบจากเมืองไทยไปขาย แต่มาพบทวดไฟ ได้ แต่งงานกัน จึงตั้งบ้านอยู่ที่ท่าส้ม ไม่ได้เดินทางไปค้าขายต่อ ปัจจุบันมีหลุมฝังศพอยู่หลังบ้าน ส่วน ศาลทวดต้นขาดมตั้งอยู่หน้าบ้านของนายประดิษฐ์ ซึ่งจะมีการไหว้ทุก ๆ เดือน

สำรวจ ๕ สมภาษณ์ ผอ.มนทิพย์ ทรงกิติพิศาล ผอ.โรงเรียนกันตั้งรังษฎาศึกษา

ผู้ใหญ่สายยันห์ ผู้ใหญ่บ้านสิเรว ผู้ใหญ่ดะօ หวังโซะ ผู้ใหญ่บ้านบ่อ่น้ำร้อน

โดย ภูลยา ศรีภักดี อุชามาศ เนธิมารวนี ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ผู้ใหญ่สายยันห์ บอกว่า ตอนนี้มีการตั้งกลุ่มรักษ์คลองสิเรว เพราะดูจากภูมิประเทศแล้วจะเห็นว่า สิเรวไปเชื่อมกับเกาะจาก ซึ่งเป็นจุดค้าขายและมีประวัติมานาน แต่ตอนนี้คลองกว้างมากขึ้น กว่าเดิม เนื้อที่ ๔๐-๕๐ ไร่บนเกาะจากก็เปลี่ยนแปลงไป หัวเกาะจากเด็ก่อนเป็นแหลม ลักษณะเหมือนกรวยข้าวเหนียวปีง แต่ตอนนี้ปานไปหมดแล้ว ด้วยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงเกิดขึ้น

ผอ.มนทิพย์ เสริมว่า ที่โรงเรียนมีการทำกิจกรรมกับกลุ่มรักษ์คลองสิเรว และกิจกรรมด้าน

สิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา ใช้คำว่า “สายน้ำ สายชีวิต สายสัมพันธ์”

ที่โรงเรียนมีการทำเด็กทดลองทำนาด้วย

ผู้ใหญ่ดะօ บอกว่า ตอนน้ำร้อนมี ครูประกอบ ศรีทราประยูร เป็นคนมาจากหนองตระด มีความสามารถด้านการประกอบพิธีโดยใช้สายสตอร์ ครูประกอบเป็นคนเสียงดัง พูดขัดเจน บ้านอยู่หน้าโรงเรียนบ้านน้ำร้อน

ชื่อโรงเรียนบ่อ่น้ำร้อน ผู้ใหญ่ดะօ จะขอเปลี่ยนเป็น โรงเรียนท่าปาน เพราะอยากใช้ชื่อคลาง ๆ มากกว่านี้ เพราะเด็กจากละแวกใกล้ ๆ ก็มาเรียน โรงเรียนนี้สร้างก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๐

หมายเหตุ : การเก็บข้อมูลที่บ่อ่น้ำร้อน สามารถทำโครงการต่อเนื่องกับโรงเรียนกันตั้งรังษฎาฯ ได้ โดย

ติดต่อ อ.ฤทธิ์ โทร ๐๘๗ ๔๖๖ ๙๖๙๙ ซึ่งปัจจุบันที่โรงเรียนให้เด็กนักเรียนทดลองไปสืบย่าน ตระกูลตัวเอง

ข้อมูลจากเวทีตรวจสอบ

๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๑

สถานที่จัดเวที โรงเรียนกันตังรัชฎาศึกษา ตำบลบ่อ่น้ำร้อน

ผู้บันทึก สุพิน สีสุข

ผู้เรียนบเรียง สุนทรี สงข์อุดมทรัพย์

ผู้ร่วมเวที นายมนพิพิพ ทรงกิติพิศาล ผู้อำนวยการโรงเรียนกันตังรัชฎาศึกษา
นายพัว ทองรักษ์

นายพิศ ศรีประสิทธิ์

ครู นักเรียน โรงเรียนกันตังรัชฎาศึกษา
ทีมวิจัย ๔ คน

เวที ๑

เวทีเริ่มต้นที่อาจารย์พากล่าวต้อนรับ และยินดีรับทำงานประวัติศาสตร์ชุมชน เพราะถือว่าได้รวบรวมข้อมูลไว้ให้คุณรุ่นหลังได้รู้คุณค่า จากนั้นเรียนเชิญ ผอ. กล่าวบรรยายแก่ทีมวิจัย และนักเรียน ผอ.มนพิพิพ กล่าวยินดีที่ได้จัดเวทีเพื่อสืบทอดประวัติศาสตร์แก่ชุมชนและเด็กนักเรียน เพราะเป็นการสืบทอด อย่างที่สมเด็จพระราชนิเกล้าในวันแม่ร่ำให้จัดเรียนประวัติศาสตร์จะได้มีล้มสายพันธุ์ ตัวเอง ไม่มีล้มชาติกำเนิด ทำให้คนอยู่ในชาติ อย่างกรณีเข้าพระวิหาร หากใช้ว่องรออยประวัติศาสตร์ไว้ให้ชัดเจนอาจเป็นตัวยืนยันในการแสดงความเป็นเจ้าของ หากเราไม่รู้ประวัติศาสตร์ชาติ เราคงไม่รู้ค่าของชุมชนรุ่นหลังที่ช่วยดูแลฝันแฝ່นและนันท์ ทำให้เรารักชาติ ชุมชนเรา ก็เช่นกัน เป็นชุมชนที่ก่อเกิดແກบดูมแม่น้ำ เพราะเป็นแหล่งทำมาหากิน โดยแม่น้ำตั้งแต่ตั้งแต่แม่น้ำที่หุบเขา ไหลลงทะเล ทั้งสายของแม่น้ำและก่อเกิดชุมชนนิรมแม่น้ำ และขอบคุณทุกท่าน

อาจารย์กุลยา บอกว่าทุกเวทีเราจะพูดภาษาชาตินิ แต่เวทีนี้ใช้ภาษากลาง และค่อนข้างเป็นเวทีใหญ่ ที่มีเด็กๆ เข้ามาจำนวนมากกว่า ๓๐ คน สำหรับทีมวิจัยนี้อาจารย์สุนทรี สงข์อุดมทรัพย์ เป็นหัวหน้าโครงการ สาเหตุที่มาทำโครงการประวัติศาสตร์ตอนนี้ เพราะว่าในหลักสูตรการศึกษามีวิชาท่องถิ่นของเรามาก ๆ ก็จะไปตามที่หอดหมายเหตุฯ ว่าซึ่งบ้านแต่ละบ้านมีที่มาอย่างไร แต่ที่หอดหมายเหตุฯ นั้นไม่มีข้อมูลชุมชนแบบนี้ แต่ด้วยงานที่หอดหมายเหตุฯ เก็บข้อมูลเก่าอยู่แล้ว จึงเกิดความคิดว่าจะเป็นแหล่งในการจัดทำข้อมูลปลีกย่อยของประวัติศาสตร์ของจังหวัดตั้งเพิ่ม และเลือกพื้นที่ร่วมแม่น้ำตั้งก่อน เพราะเป็นแหล่งที่มีความสำคัญในการใช้เป็นทั้งการคมนาคม และการตั้งชุมชน อาจารย์ให้ทีมวิจัยแนะนำตัวและดำเนินการในเวที

ເວົ້າ ۲

ຄຽມີສ ຕຣີປະສິທີ ກລ່າວວ່າ ຖື້ນສຶກເປັນເກີຍຕີທີ່ໄດ້ຮັບເຫຼຸນມາໃຫ້ເລົາຄວາມໜັງ ເພົະຄນແກ່ຊອບເລ່າ
ຄວາມໜັງ ບ້ານຂອງທີ່ນີ້ມີຫຼື້ອໍານັ້ນວ່າທ່າ ຊຶ່ງກົມື້ມີມາຈາກທ່ານ້ຳຕ່າງໆ ແລ້ວກົມື້ຄວນ ນັ້ນໜ້າໃນພື້ນທີ່
ເປັນຄວນ ແລະນາ ນັ້ນໜ້າໃນພື້ນທີ່ເປັນນາ ທີ່ຕຽນນີ້ເອງກີເຮີກວ່າທ່າສົມ ເນື່ອກຸນມື້ທ່າເຮືອໃຫຍ່ມື້ເຮືອຈາກ
ຕ່າງປະເທດມາຈອດທີ່ນີ້ ຄຽມເປົ້າໄປເຖິງວັກປູ່ທີ່ມີຜົນຄວາມມື້ດັ່ງຈາກ ຕັ້ນລຳພູ ປະທັບໃຈໃນອະນາຄາຕີ ນຶກຄື່ງ
ອົດທີ່ໄວແລ້ວສຸກ ຕາມທີ່ມີພະວາຊານີ້ຂອງພະວາຊີນີ້ວ່າແມ່ນ້າເຈົ້າພະຍາເນື່ອກຸນນັ້ນເຂົາມື້ອແຍ່ລົງ
ນ້ຳປັກົມາເຕີມ ທີ່ທ່າສົມກີເຊັ່ນກັນເນື່ອກຸນປັກົມຫຼຸກຫຼຸມມາກ ຕອນນີ້ທີ່ເກະຈາກຍັງພອມປັກ ແຕ່ທີ່ທ່າສົມນັ້ນໄມ້
ມີແລ້ວ ທີ່ທ່າສົມນັ້ນໄມ້ໂຮງງານເຕີມປັບປຸງຂອງເສີຍລົງແມ່ນ້າ ແມ້ແຕ່ແໜ່ງນີ້ໃນຄວາມກີໄໝກຳລັດແລ້ວ ເນື່ອກຸນກຳລັດ
ຈາກໂຮງເຮັນກີກະໂດດເລັ່ນນ້ຳກັນສຸກ ແຕ່ເດືອນນີ້ໄມ້ມີຄຽວຍາກກະໂດດລົງນ້ຳແລ້ວ

ທ່າມື່ອຢູ່ ۲ ທ່າ ດືອທ່າປາກຄວາມ ອູ້ໜູ້ທີ່ ۸ ເປັນທ່າເຮືອພາຍເຮືອແຈວ ແລະທ່າເຮືອທ່າສົມ ທີ່ອຢູ່ໄກລ໌
ບ້ານຄຽງເອງທີ່ຫຼື້ວ່າທ່າສົມ ແລະມີວັດຊື່ມື້ດັ່ນໄໝແໜ່ງຄື້ອດັ່ນມະນາມ ອູ້ຕິດກັບບ້ານຄຽງພົວ ເນື່ອຈີ້ນຈາກທ່າແລ້ວ
ມາພບສົມຈຶ່ງຫຼື້ວ່າ “ທ່າສົມ” ວັນກ່ອນເຫັນຝ່າຍມາອ່ານແພນທີ່ມີຫຼື້ອໍາທ່າສົມດ້ວຍ ກາຄຄູມໃຈມາກ

ຈຳນວນບ້ານໃນສັນຍັກອຸນ ມີບ້ານຂອງປູ່ ຄຽມີສ ບ້ານຂອງຕະກູລູປະສິທີ ແລະບ້ານຂອງຄຽງພົວທີ່
ໄໝແນ່ໃຈວ່າອຢູ່ຕ່າງໆ ແລະບ້ານລຸ່ງເໜັກ ລຸ່ງເຂົ້າວ ລຸ່ງຮອຍ ນາມສຸກລູປະສິທີ ເປັນຄູາຕີພື້ນອົງກັນ

ເວົ້າ ۳

ຄຽງພົວ ເສີມວ່າຫຼື້ອໍາທ່າສົມເພວະມີສົມນາກ ທັ້ນມະນາມ ມະປົງ ມະນຸດ ຮຸ່ມພີ ຮະກຳ ມະນາມຫລາຍ
ຕັ້ນ ທີ່ຂ້າງບ້ານຄຽງພົວມີອາຍຸກວ່າ ۶۰۰ ປີ ດາມຄນແກ່ກົບອກວ່າອຢູ່ມາກອນແລ້ວ ແລະດ້ານແກນໃນລຳຕັ້ນຂອງ
ຕັ້ນມະນາມນັ້ນກລວງຕລອດຕັ້ນ ເນື່ອກຸນທຸກປີໃນເດືອນ ۴ ຈະຮັບມໂນຮ້າໜາເລັ່ນເພື່ອນູ້ຫາຕັ້ນມະນາມ

ເນື່ອກຸນບ້ານເຮືອນກີໄໝນາກ ມີພ້ອຍຂອງຄຽງພົວ ແລະ ຕະກູລທອງຮັກໜີ ຕະກູລຕຣີປະສິທີ ປານ
ແສງ ແລະທອງຄຣີ ມາຈາກຄວນທອງສີ້ຫີ ນອກນັ້ນກົມື້ສຸກ ພົງໝໍພັນໜີ ເຄື່ອງຄູາຕີຂອງຄຽງພົວ ແລະຕະກູລເພື່ອ
ສັວສົດ ຂອງນາຍເອມ ອູ້ໄກລ້ວດ

ຄົນດັ່ງບ້ານເຮືອນຄື້ອນດັ່ງເດີມ ແລ້ວໜຸ່ມໜາຍຍາຍໄປອຢູ່ຫັກທີ່ ສ່ວນຕະກູລຂອງລຸ່ງເໜັກຍັງອຢູ່ທີ່ເດີມ
ລຸ່ງລອຍກົງຍັງອຢູ່ທີ່ເດີມ ລຸ່ງເຂົ້າວ່າມາອຢູ່ຫັນໂຈງເຮັນ

ອາຈາຍຍົກລາຍຈຶ່ງຄາມເດີກາ ວ່າມີຄຽວນຳນາມສຸກລູກທີ່ກຳລ່າວມາບ້າງ ມີເດີກປະມາດ ۳ ດົກທີ່ຍົກມື້ອ
ສຸງປ່ວ່າຕະກູລແຮກເຂົ້າມາອຢູ່ ອູ້ທີ່ທ່າສົມເປັນໜຸ່ມໜາຍແກ ເປັນວຸ່ນປູ່ຂອງຄຽງພົວ ນັບຍື້ອນໄດ້ແຄນ້ຳ

ວັດທ່າສົມ ມີ ພະປັດສນ ທິວສຸວະນ ເປັນເຈົ້າອາວາສອງຄົງແກ ຕ້ອມາໄດ້ຫຼື້ວ່າ ສັນການຈະນາມ
ວັດຕັ້ນເນື່ອ ۲۴๓ ສ້າງໂປສົນເນື່ອ ۲۴۷ (ເປັນປີທີ່ຄຽມີສເກີດພອດ) ສ້າງກັນກວ່າ ۶۰ ປີ ໄນທີ່ໃຫ້ໃນການ
ສ້າງກົມື້ໄປເຄົາມາຈາກເກະລົບງ ຂາວບ້ານຂ່າຍກັນໄປຕັດເລື່ອຍບຽກ ເພວະທີ່ເກະມີໄໝນາກ ເປັນໄໝ

หลุมพอก คนทำใบสัตว์เป็นคนขาดด่วนแต่มีความรู้ความสามารถในการเขียนลายไทย ซึ่งช่างมัน เป็นคนเขียนลายที่วัดตั้งคุณิศร ต่อมาวัดได้ขยายให้ใหญ่โตขึ้น วัดท่าส้มเป็นวัดที่มีความสวยงามมาก ๆ ใช้เปลือกหอยปะมาทำเกล็ดขนาด การเขียนลายเนียน แต่น่าเสียดายที่ถูกรื้อถอน ตอนหลังได้ซื้อว่า วัดคีรีกาญจนารามคณิศร เพราะสร้างใหม่ไปตั้งอยู่ที่สูงจึงมีคำว่าคีรี (ตรวจสอบประวัติวัดแล้ว ซื้อ คีรีกาญจนารามคณิศร เป็นซื้อพระปลดสน เจ้าอาวาส ส่วนวัด ซื้อ คีรีกาญจนาราม)

เวที ๔

ครูพัว บอกว่าเมื่อก่อนน้ำใสสะอาด ใช้อบได้ คลองลึกกว้าง เดียวันคับแคบหมด เพราะมีสิ่งก่อสร้างเข้าไปในแม่น้ำ เมื่อก่อนปลาชุกชุม มีจะเรี้ยง นั่งเรือออกไปก็เจอจะเรี้ยงได้ โดยเฉพาะช่วงเช้า ลอยเรือออกทะเลเห็นจะเข็นอนอยู่ริมตลิ่ง ห่างเพียง ๔-๕ วา ก็เจอตัวหนึ่ง รุ่นปูย่าตาหวานไม่ต้องซื้อปลา กิน ในแม่น้ำมีปลากรอบ กพาหนาม กระเบน กระพงแดง กระพงขาว ดูกะเหลือมิหลัง กุก ตัวแบนสันคล้ายปลา nil สีเหมือนปลา nil เมื่อก่อนมีเยอะมาก แต่ปัจจุบันหายไปแล้ว มีกุ้ง ปลากระเบน ตัวโต ๆ ๔-๕ กิโล แต่เดียวันไม่มีแล้ว เมื่อก่อนริมน้ำมีหุ่มรำ ทำด้วยไม้ลำพูปักล้อมเป็นชั้น ๆ แล้วเอาไปไม้กิ่งไม้ปีสูม ๆ ให้เต็ม พอบาไม่มีกิ่งลินสัมปลา ก็เข้าปลาก็มาน้ำ แล้วก็ใช้แหนวนล้อมจับ

คลองท่าปาน เมื่อก่อนสมัยครูพัวเด็ก ๆ เป็นคลองกว้างลึก กุ้ง ปลา ชุกชุม น้ำยังสะอาด คนแถวนั้นมีอาชีพทำราชกุ้ง พลิกฟาก เอาฟากไปปักริมตลิ่งช่วงน้ำใหญ่ เป็นทางยาว ๒๐-๓๐ เมตร พอน้ำแห้งกุ้งปลา ก็ไปติดกับกุ้งจับปลาได้ แต่เดียวันนี้ห้ามทำแล้ว ราชกุ้งใช้เชือกผูกเป็นวงไว้เหยื่อมะพร้าว เมื่อเก็บกุ้งใช้มือหนึ่งกราว อีกมือเอาสวิงช้อนตักลงในเรือ คืนหนึ่งยังได้เป็นกิโล บางคนยังใช้ชนกหาปลา ริมตลิ่งและหาปูดักกันได้เป็นปีบ หลังเลิกเรียนก็ลงน้ำไปหาปูกัน ๔-๕ ตัว ก็ได้ ๓ บาท

เวที ๕

ที่เก่าจากชาวบ้านมีการทำยาสูบ เมื่อก่อนเป็นแหล่งเย็บจาก ทำน้ำตาล หา กุ้งปลาในทะเล เป็นเกษตรที่มีต้นจาก มีตระกูลศรีประสิทธิ์ สุเรน จันทร์แก้ว และแสงรัตน์

บ้านสิเหรอ คนเก่าจากมาจับจองที่ดินทำสวนยางพารา

หัวหิน หมู่ที่ ๕ เมื่อก่อนเป็นชุมชนที่คนทำอาชีพประมง แล้วก็ไปทำสวนยางพารา จากนั้นก็มีโรงเลื่อยเก่า ๗๐-๘๐ ปีแล้ว เรียกโรงเลื่อยท่าประดู่ หลังจากนั้นก็อนุญาตให้ทำโรงงานได้ เมื่อก่อนตอนครูเด็ก ๆ ๗๐-๘๐ ปีแล้ว ใช้เรือพายเรือแจว (ศึกษา โรงเลื่อยท่าประดู่)

ครูพัวบอกว่าคนขับเรือเมล์เป็นฟอกครูพัวเอง ซึ่งตลาดเป็นคน远าต้าขาว มีครอบครัวที่ทำส้ม มีบุตร ๒ คน คนโตเป็นผู้หญิงเดียวชีวิตแล้ว และครูพัว เมื่อก่อนเรือเมล์ใช้ไฟ แล้วเปลี่ยนเป็นเครื่องยนต์ เดินทาง ภูเก็ต-กันตัง มีเรือสองใบ สินพังงา (ของพ่อครูพัว) กันตังลำเลียง (ของชาวกันตัง) เป็นเรือ

บรรทุกสินค้าและคนโดยสาร เดินทางกันทางเรือ ขนาดบรรทุก ๔๐-๕๐ คน และบรรทุกข้าวสาร อาหาร การกิน ผลไม้ น้ำปลา น้ำซีอิ๊วส์ง่ายกันตั้ง ค่าโดยสารคนละ ๓๐ บาท ตอนครูพัว ๑๗-๑๙ ปี เดย ไปภูเก็ต กับพ่อ ๒-๓ ครั้ง (ตอนนี้ครูพัวอายุ ๘๐ ปี) เรือหมดไปตอนสมัยมีทางรถยนต์

คำถามว่าการรำโนหัวเลิกไปเมื่อไหร่ ครูพวยบอกว่าตอนนั้นเกิดการซกต่อยกันในงาน โดยมีบัญชาจากเรื่องการลักขโมย ตั้งแต่ปั้นน้ำมาจึงต้องเลิกไป มโนหัวรับจากตรัง นาโยง เข้าวิเศษ

บทที่ ๖

จากคำถามว่าเด็ก ๆ เรียนวิชาท้องถิ่นของเรากัน แล้วเรียนอยู่ชั้นไหน คิดเห็นกับประวัติศาสตร์ ชุมชนอย่างไร

น้องผู้หญิง แนะนำว่าซื้อ กาญจนติมา แสงรต้น ม.๑ อยู่บ้านเก่าจาก บอกว่า “บ้านหนู เมื่อก่อนอยู่ริมน้ำ ตอนนี้ย้ายมาอยู่ฝั่งน้ำแล้ว ตอน ป.๕ เรียนท้องถิ่นของเราเมื่อตอน ป.๖ ตอนนี้ ม.๑ ก็ เรียนอยู่ จะไปเล่าให้เพื่อนฟัง แต่ต้องศึกษาต่อ” เพื่อน ๆ ตอบมือกันเกรียง

คำถามสำหรับครู ในฐานะสอนวิชาท้องถิ่นของเรา กับการทำงานโครงการนี้จะเสริมในวิชาได้อย่างไร

อาจารย์หัวเรียนยืนใจว่า กล่าวว่า การสอนเริ่มกันมานานแล้ว แต่ค่อนข้างลำบากในการพื้น ประวัติศาสตร์ ถ้าให้เด็กเรียนต้องเริ่มจากตัวเองก่อน ตั้งตระกูล บ้าน การเรียนรู้ในชุมชนนำมานบูรณา การกับวิชา และเรียนรู้เพิ่มขึ้นในระดับจังหวัด การรู้ประวัติศาสตร์ทำให้รู้จักตัวเอง มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด ที่มีวิจัยให้ข้อมูลว่า ที่โรงเรียนอื่น ๆ มีเด็กก็ไปสืบค้นประวัติญาติพี่น้องกันแล้ว แล้วก็หาประวัติ การตั้งถิ่นฐานชุมชน ความตั้งบ้านอยู่หลังแรก เราไม่เพื่อนที่ทำเนื่องเรา ถ้ามีโอกาสอาจารย์อาจไปคุยกับโรงเรียนอื่น ๆ และให้เด็ก ๆ แลกเปลี่ยนกันเองได้

ครูพวยกล่าวตอนท้ายว่า ตามที่สังเกตดูพวกราสนิžeประวัติเก่าฯ ของท้องถิ่น ครูพัวสีกีดีใจ ครู เองพร้อมจะให้ความรู้ สิ่งที่มีอยู่ อยู่ที่ว่าเราจะรับได้หรือไม่ ครั้งหนึ่งครูพัวมาสอนดนตรีไทย ครูรู้สึก เสียใจ แล้วครูก็ร้องให้ เสียใจที่เด็กไม่สนใจ ทั้ง ๆ ที่ครูพร้อมสละทั้งกายใจ อย่างให้เด็ก ๆ เก่ง มี ความสามารถในการเล่นดนตรีไทย จนกระทั่งครูลาออก ลาออกจาก ๑๐ กว่าวันครูก็เป็นอัมพฤกษ์ไป รักษาตัวหลายวัน แต่ก็ไม่หายเป็นปกติ ตอนนี้ก็เป็นโรคหัวใจ แม้ไม่มีคนสืบทอด ตอนนี้วันไหนอารมณ์ดี ก็เปิดดนตรีไทยฟัง นึกอยากเล่นดนตรีอันใหม่ก็จับขึ้นมาเล่น พวกราถือยากเรียนก็ไปหาครูที่บ้านได้ พร้อมเสมอที่จะให้ อยากอนุรักษ์สิ่งนี้เอาไว้ สมัยครูเป็นหนุ่มมีวงศ์ดนตรีไทย ซึ่งแต่ละคนล้มหายตายจาก กันไปแล้ว เหลือครูกับคนกันตั้งได้กันแค่ ๒ คน ไปมาหาสู่กัน แต่ตอนนี้ไม่ได้พบกัน แม้วันนี้จะมาย่าง ลำบากก็เต็มใจมา เพื่อลูกหลาน ขอให้พวกราชยันขันแข็ง ตั้งใจเรียน อย่าเกียจคร้าน

“คนรุ่นเก่าพร้อมจะให้ คนรุ่นใหม่ต้องตั้งใจໃศกษาเรียนรู้” คือประยิคสุดท้ายของครูพัว

ເວທີ ໙

ອາຈາຍຢຸດີ ກລ່າງປິດ ອາຈາຍຢຸດີເຫັນຄວາມຕັ້ງໃຈຂອງຄຽງພວ່າ ວ່າທໍາອຍ່າງໄວຈະທຳໄດ້ເຕັກຮູ່ນຫັສເກີດ
ຄວາມຮັກໃນບ້ານເມືອງ ເນື້ອເຫັນຮາຍກາວຊ່ອງ ຂ ສອນໃຫ້ຮັກແຜ່ດິນ ຂອບໃຫ້ຄົນຮູ່ນປູ່ຮູ່ນຍ່າສອນໃຫ້ເຮົາຕ່ອສູ່
ເພວະຄົນຮູ່ນກອນໄດ້ອະໄວມາຍາກ ປະທັບໃຈກາຮສອນຂອງຄົນໃນອື່ນມາກ ທີ່ສອນວ່າທຸກຍ່າງໄດ້ມາຍາກ
ໄມ້ໄດ້ໄດ້ກັນຈ່າຍ ພ ເໜື່ອນທີ່ເຕັກສົມຍັນນີ້ໄດ້ກັນ ດັບໂປຣະສໍາງຄົນຂຶ້ນມາ

ຕົ້ນຕະຮະກູລຂອງອາຈາຍຢຸດີ ປູ່ມາຈາກເມືອງຈິນ ມາຊ່ວງສົມຍັພະຍາວັ່ນງາມ ນາມສຸກລວ່າອຸດສາຫະ ມາ
ເປັນລູກນ້ອງຄົນງານຮະດັບຮ້າຫນ້າ ປູ່ຂອງຄຽງເປັນລູກນ້ອງຂອງລູກນ້ອງພະຍາ ທຳມະນີໃນບວິຊັບນັ້ນເຊິ່ງເຫັນ
ແຕ່ງກັບຢ່າ ຄລອດລູກໄດ້ ຕ ດັນກີເສີຍຫົວົວ ພ່ອອາຈາຍຢຸດີເປັນລູກນຸ່ມຮ່ວມຂອງ ຄຸນສຸພາລ ອຸດສາຫະ ບວິຊັບນັ້ນ
ເຊິ່ງເຫັນຮັບ-ສົງສິນຄ້າ ວ່າ ນມ ແອປັບ ຂົນມາຈາກເມືອງນອກ ດັນສົມຍັກ່ອນຍຸ່ດ້ວຍຄວາມຍາກລຳບາກ ຈຶ່ງສອນ
ຄົນໃຫ້ຮັຈລຳບາກ ດັ່ງນັ້ນຄຽກຄູກສໍາງຈາກຄວາມຍາກລຳບາກ ແລະມີຄວາມກາຄກົມໃຈຕະຮະກູລ ເພວະຄົນ
ສົມຍັກ່ອນສອນຄົນໃຫ້ເປັນຄົນດີ ອູ້ດ້ວຍກາຮໃຫ້ ເປັນຄົນໃຈເຢັນ

ອາຈາຍຢຸດີ ກລ່າວວ່າດັນເອງໄມ່ຄ່ອຍມີກົມື້ຫັສມາກນັກ ເພວະຄລອດມາກີໄປອູ້ຜົ່ງກັນຕັ້ງ ແຕ່ມີຄຸນອາ
ຊື່ດຳ ດັນທີ່ຈະຮູ້ເຮືອງແບບນີ້ຕ້ອງເປັນຄົນລູຍ ຂອບຕຶກຂາເຮືອງພື້ນທີ່ ເນື້ອອາດວ່າງກົມາເລ່າໃຫ້ນູກ ພ
ຫລານ ພົງ ວ່າທ່ອງເຫັນໄວ່ໄປເຈອ້າໜ້າ ຕ້ອງເດີນທາງຕ່ອສູ່ກັບສັດວິວ່າຍ

ຄຽງພວກລ່າວຝາກທີ່ທ້າຍວ່າຈະຂັ້ນໜັ້ນເພີ່ຍ ຮ່າຄວາມຮູ້ເພີ່ມເຕີມຍຸ່ດ້ວຍ ອູ້ເໜລວໄໝ ວິຊາ
ຄວາມຮູ້ນໍາເຈົ້າໄປສູ່ຄວາມເຈວິດໝູ່ຈຸ່ງເຮືອງ ຂອກລ່າວຝາກວ່າສວັດຕິ

ອາຈາຍຢຸດີ ຝັກເຕັກ ພ ວ່າຊ່ວຍຕຶກຂາຕ່ອດວຍ ປະວັດຕິສາສຕ່ວທ້ອງຄືນຄື່ອສິ່ງທີ່ຄວາມຕຶກຂາ ສອງມື່ອ
ເຕັກ ພ ທີ່ຈະຊ່ວຍແຜ່ດິນ ໃຫ້ຮັກຢັ້ງແຜ່ດິນ ຮັກປູ່ຢ່າຕາຫວດ ປູ່ກົ່ງ

ນັກງານມອບແຜນທີ່ຕຳບລ ໃຫ້ເຕັກ ພ ນຳໄປວາດໃຫ້ໝາຍໃໝ່ຂຶ້ນ ແລະລົງກາພໃຫ້ສະຍເກມ ແລ້ວດໍາມື
ໂອກາສຈະມາດູ

ແມ່ວເຖີ່ເລີກແລ້ວ ອາຈາຍຢຸດີ ກົງຍັງຄູກຝາກຝັ້ງເຕັກ ພ ໃຫ້ຮັຈກັກບ້ານຕົນເອງ

ຕົວຢ່າງຂໍ້ມູນຈາກເອກສາຮ

ເອກສາຮ ១ (ຂໍ້ມູນ ອບຕ.ບ່ອນໜ້ວຂົນ)

ຕຳບລນບ່ອນໜ້ວຂົນຕັ້ງອູ້ທາງທີ່ສະວັນຕົກຂອງຄໍາເກອກນັ້ນຕັ້ງ ມ່າງຈາກທີ່ວ່າກາຮຄໍາເກອກນັ້ນຕັ້ງ
ປະມານ ៣ ກິໂລເມຕຣ ອູ້ໜ່າງຈາກທີ່ວ່າກາຮຄໍາເກອມື່ອງຕັ້ງປະມານ ៣៨ ກິໂລເມຕຣ ແປ່ງກາງປົກຄວອງ
ອອກເປັນ ៩ ໄມ້ປ້ານ ແລະມີອານາເຫຼືດຕິດຕ່ອ ດັ່ງນີ້

ທີ່ສະໜັກ ຕິດຕ່ອກັບຕຳບລຄລອງລຸ ຄໍາເກອກນັ້ນຕັ້ງ

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลนาเกลือ อำเภอ กันตัง
ทิศตะวันออก ติดต่อกับแม่น้ำตรัง
ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลบางสัก อำเภอ กันตัง

ลักษณะภูมิประเทศเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ สลับกับพื้นที่ราบ ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งแม่น้ำตรังด้านตะวันตก แบ่งพื้นที่เป็น ๓ ลักษณะ ได้แก่

๑. พื้นที่ราบสูง อยู่บริเวณตอนบนของด้านทิศใต้และทิศตะวันออก ในหมู่ที่ ๙ บ้านคุณแคง มีพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นป่าพุด ที่มีน้ำแร่ร้อนกราดสายเป็นพื้นที่กว้าง

๒. พื้นที่ชายฝั่งทะเล อยู่บริเวณทิศเหนือและทิศตะวันออกติดริมแม่น้ำตรัง มีหมู่ที่ ๒ บ้านท่าป่า หมู่ที่ ๓ บ้านเกาะจาก หมู่ที่ ๔ บ้านท่าส้ม หมู่ที่ ๕ บ้านหัวหิน และหมู่ที่ ๖ บ้านสิเรห์

๓. พื้นที่เนินเขาเตี้ย ๆ สลับกับพื้นที่ราบ อยู่บริเวณตอนกลางและตอนบนของตำบลประชากรจำนวนทั้งสิ้น ๙,๐๐๙ คน แยกเป็นชาย ๕,๕๕๓ คน หญิง ๔,๔๔๖ คน (ข้อมูล ณ เดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐) อาชีพหลักส่วนใหญ่ทำสวน ทำประมง สวนอาชีพเสริม คือการรับจ้างทั่วไป เส้นทางการคมนาคม มีถนนสายลาดยางหลัก ๑ สาย คือ ทางหลวงหมายเลข ๗๕ ๘๐๙ นา เมืองเพชร-บางสัก มีรถตู้โดยสารสายตรัง-หาดใหญ่ ผ่านวันละหลายเที่ยว ถนนสายรองจำนวน ๕ สาย คือ ถนนสายนาบ่อ ถนนสายท่าป่า ถนนสายแพขนานยนต์-ท่าส้ม ถนนสายทุ่งเจริญและถนนสายเคี่ยมงาม ศาสตราจารย์ วีระกุล นารวนา นภ. ๒๕๔๗ : ๖๔-๖๕)

ศาสนสถาน มีวัดคีริกุจารามหรือวัดท่าส้ม และมีมัสยิดอีก.....แห่ง

เอกสาร ๒ (วรรณนา นภ. ๒๕๔๗ : ๖๔-๖๕)

บ่อน้ำร้อน มีปอน้ำร้อน

หมู่ที่ ๑ บ้านนาบ่อ มีบ่อน้ำอยู่กลางนา

หมู่ที่ ๒ บ้านท่าป่า เดิมเป็นท่าเรือ และมีต้นปาบูขึ้นอยู่

หมู่ที่ ๓ บ้านบ่อน้ำร้อน ที่มาของชื่อเหมือนกับชื่อตำบล

หมู่ที่ ๔ บ้านท่าส้ม เดิมมีท่าเรือ และมีต้นมะขาม(ส้มขาม) ขึ้นอยู่

หมู่ที่ ๕ บ้านหัวหิน ตាវียา เป็นผู้เชี่ยวชาญ หายไปจากหมู่บ้าน ต่อมากลับบ้านผันเพื่อว่ากล้ายเป็นเสื่อมานั่นที่โขดหิน จึงตั้งชื่อว่าบ้านหัวหิน

หมู่ที่ ๖ บ้านสิเรห์ สิเรห์ เป็นภาษาамลาญ แปลว่าพลู เดิมหมู่บ้านนี้เป็นที่ปลูกพลูกันมาก

หมู่ที่ ๗ บ้านคุณแคง ลักษณะของคนดูเหมือนตะแคงไปข้างหนึ่ง

หมู่ที่ ๘ บ้านสิเรห์เหนือ ที่ตั้งของหมู่บ้านทางเหนือของบ้านสิเรห์

หมู่ที่ ๙ บ้านปากคลอง ที่ตั้งของหมู่บ้านอยู่ตรงบริเวณปากคลอง....(บอกชื่อคลอง)

เอกสาร ๓ (ส่วนหนึ่งของแผนที่ ภาค ๑.๒๗/๑๙)

หมายเหตุ บริเวณตำบลบ่อน้ำร้อนปัจจุบัน เดิมเป็นตำบลลีหรือตำบลคลองยาง

វឌ្ឍន៍ខ័ណ្ឌមូលដ្ឋានពំបតេយ្យ

ពាណិជ្ជកម្ម

ចុះថ្ងៃទី ១ នៅលើខ័ណ្ឌមូល

១. បុគ្គលិក

១

នានសុខាតា ឯកសារឈូយ

៩២/១ អំពី ៧ ពំបតេយ្យ កំរើងត៉ាង
កែវ ធម្ម.
(ចូលចូល ២)

២

នានហរម ឲ្យពិនិត្យ

..... អំពី ៧ ពំបតេយ្យ កំរើងត៉ាង
អាយុ ៩០ ក្បែរ
(ចូលចូល ៣)

២. ការងារ

១

ធនការបន្ទាន់ពំបតេយ្យ
គុណុយ

អំពី ៤ ពំបតេយ្យ កំរើងត៉ាង
ពិរិភព

ชุดที่ ๒ เอกสารอ้างอิงดูท้ายบท.....

ชุดที่ ๓ สถานที่

๓.๑ ชื่อตำบล หมู่บ้าน

หมู่ที่ ๑ คลองลุ (ดู ► เอกสาร ๑, ๒)

หมู่ที่ ๒ บ้านท่าด่าน (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๓ บ้านบางเตา (ดู ► สำรวจ ๑ เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๔ บ้านหนองหาญ (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๕ บ้านนาเหนือ (ดู ► เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๖ บ้านคลองเคียน (ดู ► เอกสาร ๒, ๓)

หมู่ที่ ๗ บ้านท่าจุด (ดู ► สำรวจ ๑ เอกสาร ๒)

๓.๒ ชื่ออื่น ๆ

เข้าผึ้ง เข้าพรุหming (ดู ► เอกสาร ๓)

คลองตากแಡด หัวยตากแಡด คลองหนองหาญ คลองนายยาว คลองสะพานเคี้ยม คลองสีหมาย (ดู ► เอกสาร ๓)

หมายเหตุ ชื่อต่อไปนี้ เป็นรายละเอียดของชื่อถนนในเอกสาร แผนพัฒนาสามปี พ.ศ.๒๕๕๑ -

๒๕๕๓ อบต.คลองลุ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชื่อบ้านและชื่อที่บ่งบอกสภาพภูมิศาสตร์

รวมรวมไว้เพื่อตรวจสอบกับสถานที่จริงและศึกษาความเป็นมาต่อไป

คลอง คลองตัวรอด คลองลำเหมือง

ทุ่ง ทุ่งแค ทุ่งตากแಡด ทุ่งทวย ทุ่งพร้าว ทุ่งสะพานเคี้ยม ทุ่งส้าน ทุ่งหลา

นา นาตันบ้า นาป่าไทร

อื่น ๆ เกาะเต็ง คณภูชา เคี้ยมงาม โคกหลา ซ่องลม ถ้ำผึ้ง หนองหลอด ท่าบริจ น้ำชา บ้านออก

วังหิน ไสป่านيءะ หนองเหม้า เนื้อคลอง แหลมโนนด

ចុះថ្ងៃ ៤ ការពេញនិន្ទោន

៤.១ កាលំណែនការប្រើប្រាស់បុគ្គល

ដោលខ្លួយ (ទូរសព្ទ សំរាប់ ២, ៣)

៤.២ ទម្រង់ការងារ ការធាំងការកិន

ជាក់ (ទូរសព្ទ សំរាប់ ១, ២, ៣)

៤.៣ ហេតុការណ៍សំគាល់

សងគ្រាម (ទូរសព្ទ សំរាប់ ៣)

នាំអំពី (ទូរសព្ទ សំរាប់ ៣)

ចុះថ្ងៃ ៥ វាយននទ្រពា

៥.១ ប្រព័ន្ធឌី

លាកពន្លេ (ទូរសព្ទ សំរាប់ ៣)

៥.២ ការលាងលេន

យ៉ាងមិនមែនមុន្ត

៥.៣ ភ្នាហិរញ្ញវត្ថុ

យ៉ាងមិនមែនមុន្ត

៥.៤ គ្រាមឱ្យ

យ៉ាងមិនមែនមុន្ត

ຂ້ອມລສໍາຮວງແລະສັນກາມ

ຜູ້ເກີບຂ້ອມລ ອຸ້ນາມາສ ເຄລີມວຽກນ ກຸລຍາ ສຽກັດີ ๑ ພັສຈິກາຍນ ແຂວງ

ສໍາຮວງ ๑

ກາຣເດີນທາງໃນວັນທີ ๑ ພັສຈິກາຍນ ແຂວງ
ນັກວິຊຍ້ື່ງໝາຍເຖິງ ອ.ກຸລຍາ ສຽກັດີ ແລະ ຂັນ ອຸ້ນາມາສ
ເຄລີມວຽກນ ຕ້ອງເດີນທາງໄປທີ່ຕຳບລຢ່ານຫຼື້ອໜ້າອຶກຮັງ
ຫລັງຈາກນັນຈຶ່ງກັບເຂົ້າຕົວເມືອງທາງຕຳບລຄລອງລຸ ເພື່ອລົງ
ພື້ນທີ່ສໍາຮວງຈົມແນ້ນ້າ ໂດຍເດີນທາງຜ່ານໜ້າອນນ້າອນນ້າມ້ຍຢ່ານ
ຫຼື້ອໜ້າໄປໄມ່ລົງໜຶ່ງກິໂລມົຕາ ເລີ່ມວເຂົ້າຮອຍທາງດ້ານຫ້າຍມີໄປ
ຕາມທາງລູກຮັງທີ່ໂຮຍດ້າວຍທິນສີເຫາ ຂັບໄປປຸ່ອຍ ຈະຄຶ້ງ

ສະພານບາງເຕາຫຶ່ງບຣິວເນນັ້ນຄົນທີ່ໄປເຮັດວຽກຄລອງບາງເຕາຕິເຊີດຕຳບລຄລອງລຸ

ບຣິວເນສະພານບາງເຕາ ເຮົຍກວ່າທ່າງຈຸດ ຫຶ່ງເປັນຈຸດເຊື່ອມຕ່ອະຫວ່າງຕຳບລຢ່ານຫຼື້ອໜ້າກັບຕຳບລຄລອງລຸ
ທີ່ນັ້ນເວົສອງຄົນພບກັບໜ້າບ້ານທີ່ທໍາອາຊີ່ພັກບຈາກກຳລັງນັ້ນສັບຍອດຈາກອູ້ຮົມຄລອງ ໂດຍຈະມີເຄົ້າແກ່ມາຮັບ
ຫຼື້ອໜ້າທີ່

ວັນນັ້ນມີເຕັກ ທີ່ອຸ່ມ່າກ ເພວະເປັນວັນອາທິຍີ ທີ່ນ່າ
ສັງເກເຕີ້ອເຕັກ ທີ່ຫົວຍສັບຍອດຈາກໄດ້ດ້ວຍ ແຕ່ສິ່ງທີ່ເປັນອຸປ່ສຣຄໃນ
ວັນນັ້ນກີ່ອ ກາຣທີ່ມີເຕັກ ທີ່ເຍຂະມາກແລະທຸກຄົນຍັງໜອບເລັ່ນກຳລັງ
ທັງນັ້ນ ທຳໄໝໄໝສາມາດຈັດຈຳຂ້ອມລທີ່ຄາມຈາກໜ້າບ້ານທີ່ສັບ

ຍອດຈາກອູ້ໄດ້ມາກນັກ ໜ້າບ້ານແກວຮົມຄລອງບາງເຕາ ເຕືອນວ່າອ່າຍ່າໄປເກີບ
ຂ້ອມລໃນບ້ານຄລອງລຸວັນນີ້ ເພວະທີ່ນັ້ນມີເຕັກ ທີ່ເຍຂະມາກ ຄວາຈະເຂົ້າໄປວັນ
ຮຽມດາຈຶ່ງຈະສາມາດທໍາງານໄດ້ສະດວກ

ເກີບຂ້ອມລບຣິວເນຮົມຄລອງບາງເຕາໄດ້ໄໝ່ນານ ເຄົ້າແກ້ກົມາຮັບຈາກທີ່ສັບ
ເຮົຍບ້ອຍແລ້ວ ຜູ້ກວມເປັນມັດ ທີ່ເຄົ້າແກ່ຄົນນີ້ເປັນເຕັກຫຸ່ນເກີດໃນຕຳບລຄລອງລຸ
ແຕ່ໄມ່ຄ່ອຍຮູ້ເວັ້ງພື້ນທີ່ບ້ານຕົວເຂົງມາກນັກ ມີແຕ່ຮົມອເຕອວີ່ໂຫຼດຄັນເກົ່າທີ່

ກລາຍເປັນແບບສະຍ ໃຫ້ໄດ້ເກີບພວກຮົມກາຮົນຈາກໄປແປງປຸປ່ອໄດ້

ຜ່ານໄປ ១០ ວັນ ອ.ກຸລຍາ ແລະ ຂັນ ມີໂອກາສເດີນທາງຜ່ານໄປແກວຄລອງລຸອຶກຮັງ ວັນນີ້ເຈົ້າແຫ້
ຂໍ້ມົນກິນຮອງທ້ອງທີ່ໜ້າໂຮງເຮົຍນັ້ນຄລອງລຸ ແລະເພື່ອໄມ່ໄໝເສີຍເທິ່ງວ ເຮົາມາຫຼົງຄົນຂາຍວ່າຈະເຂົ້າໄປທີ່ທ່າ

จุดริมคลองบางเตาได้อย่างไร คนขายบอกว่าข้ารถเข้าไปได้แต่ต้องขอกลับรถที่หน้าบ้านคนแแก้นนั้น ซึ่งจะลำบากสักหน่อย ขณะที่คุยกันอยู่ คนขายเห็นชายคนหนึ่งข้ารถซาเล้งออกมา เลยเรียกให้และบอกว่าเข้าเป็นหลานกันโดยรวม คนแก่ที่บ้านท่าจุด คนขายเลยขอให้เราสองคนติดรถเข้าไปในชุมชนนั้นด้วย แต่หลานของโดยรวมขอไปขายยางก่อนแล้วจะกลับมารับ

เราคุยกับคนขายต่อ ได้ความว่า โดยรวม เป็นผู้หญิงที่ขยันและยังแข็งแรงดีอยู่มาก ทุกวันนี้ยังขายของที่โรงเรียนคลองลุกทุกวัน แต่วันนี้ไม่ค่อยสบายเลยหยุดอยู่ที่บ้าน ซึ่งตามปกติแล้วโดยรวมมีอาการป่วย เว้นแต่วันนี้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับตา

ไม่นานนัก หลานโดยรวมกลับมา การนั่งรถพ่วงข้างเข้าไปในที่ที่ไม่คุ้นเคยอย่างนี้ถือเป็นการघูภัยที่คุ้มค่าอย่างหนึ่ง อีกทั้งยังได้เห็นน้ำใจของชาวบ้านด้วย เมื่อไปถึงเราเห็นชาวบ้านบังก์พักผ่อน บังก์กำลังทำงานเตรียมอาหาร เด่นที่นี่โดยเฉพาะคนที่หากินทางน้ำมีท่าเป็นมิตรวมกัน และไม่เขินอายที่ตัวเองกำลังถอดเสื้อทำงานแล้วถูกถ่ายรูป

เราสองคนขอเวลาคุยกับโดยรวมไม่นาน เพราะมีนัดต่อที่ อบต.บ่อหน้าร้อน และตอนนี้ก็เลยเวลา nondmarawarcring ชั่วโมงแล้ว โดยรวมไม่สามารถเล่าเรื่องราวการตั้งถิ่นฐานตอนแรก ๆ ได้มากนัก แต่ที่มีวิจัยได้รับรู้เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่สมัยก่อนที่แสนลำบากของคนที่นี่

เราขอตัวกลับโดยให้ลูกผู้หญิงของโดยมาส่ง คราวนี้นั่งมองต่อว่าใช่ชื่อนามกลับมา ก็ต้องघูภัย เช่นเดิม เพราะสถานะน้อยคนนั่นข้ารถด้วยเงินมาก อีกทั้งเส้นทางที่ลุ่ม ๆ ดอน ๆ ทำให้หวั่นเกรงเรื่องความปลอดภัยไม่น้อย แต่เราทั้งสองก็วางแผนใจต่อความเบยชินในการใช้ชีวิตของคนพื้นที่

ออกจากท่าจุดไปบ่อน้ำร้อน ระหว่างทางของถนนสายโคกยาง-บางสัก แว่ยรูปที่สะพานบางเตาด้วยความเร่งด่วนและลุ่นร้าบeteo ที่ใช้กับกล้องที่ติดมือไปจะพ้อหรือไม่ เพราะวันนั้นไม่ได้เตรียมถ่านสำรองไปเลย ต้องเปิด-ปิดกล้องอยู่หลายครั้ง โชคดีที่ใช้พอก!

สำรวจ ๒ ส้มภาษณ์ นางสุชาดา โดยโอย

โดย กุลยา ศรีภักดี อุษามาศ เนลิมวรรณ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

นางสุชาดา มีพื้นเพเป็นคนละภู บอกว่า ตัวเองและญาติมีอาชีพสับจากริมคลองบางเตาฝั่งย่านชื่อ ตรงข้ามท่าจุด คนที่มาหากินบริเวณตีนสะพานซึ่งเป็นรอยต่อระหว่างย่านชื่อและคลองลุ ส่วนใหญ่เป็นพื้นท้องหรืออยู่ในตระกูลเดียวกันทั้งนั้น คนที่มาใช้พื้นที่ตรงนี้มีแต่คนคลองลุ คนที่อยู่ดังเดิมบ้านคลองลุเป็นอิสลาม สกุลที่มีมาก คือ โดยโอย

สำรวจ ๓ สัมภาษณ์ นางหรม ชูพันธ์

โดย กุลยา ศรภักดี อุษามาศ เฉลิมวรรณ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ชื่อท่าจุด มีที่มาจากการที่มีต้นจุดอยู่มากในบริเวณนี้ แต่คนไม่ค่อยเอาจุดมาใช้ประโยชน์ (ยังมีอยู่หรือไม่ ตรงไหนบ้าง)

พ่อแม่เป็นคนดั้งเดิมที่นี่ พ่อของนางหรมสร้างบ้านที่นี่ไว้ ใต้ะและหาซึ่งเป็นยายของยายหرم เป็นคนบางหมาก ส่วนปู่เป็นคนที่นี่ นามสกุลเดิมของนางหرمคือ ໂດຍອ

แต่ก่อนมีอาชีพไปตัดจากเล ໄປขายแฟปตินที่ป่าเตี้ยๆ ตอนนั้นข้ามท่าที่วัดย่างซื้อ ขายจากตับ ละ ๒๕ สถาค์ ไปหาจากป่าເຂົາເອງ ตอนทำตับจากอายุราก ๔๐-๕๐ ปี ครอบครัวนี้ເຫັນຈາກมาตั้งแต่เดิม ไม่มีการหากินทางน้ำ เพราะไม่มีคุุปกรณ์ แต่นางหرمเคยออกเรือไปถึงตลาดกันตั้ง เกาะเดี่ยม หาดหอย ที่นั่นมีหอยปะมากอยู่ระหว่างตลาดกันตั้งกับเกาะเดี่ยม

คนเมื่อก่อนไม่ค่อยໄປโรงพยาบาล คลอดที่บ้าน ลูกคนเล็กของนางหرمชื่อ ເຊຍດ หรือແກ້ວ อายุ ๔๑ ปี พูดเสริมว่า นางหرمแข็งแรงมาก ยังໄປขายของที่โรงเรียนคลองลุ และยังthonเงินถูกอยู่ โดยไม่เลอะเลื่อน

นางหرمไม่ได้เรียนหนังสือ เพราะตอนเด็ก ๆ ยังไม่มีโรงเรียนอยู่ใกล้ແຄນ

สมัยสองครามไม่มีใครกล้าออกໄປให้เห็น เพราะแต่เขาว่ากันว่าญี่ปุ่นແກ້ฝ້າບານນໍ້າ ກີກລັວແລ້ວ ตอนໄປชື່ອຂ້າວສາກົດຕ้องຫຼືບຕົກ บางคนลູກมากົດໄມ່ພອ ต้องทำอย่างนີ້เป็นປຶກວ່າເກືອບສອງປີ

เดิม ๆ ไม่มีที่เดินในบ้าน ต้องเดินเลียบไม้ เลียบคลองໄປบ້າງເປັນຮະຍະ แต่ก่อนลำบาก อดมື້ອກິນນີ້ອ ແຕ່ตอนนີ້ດີຂຶ້ນມີສ່ວນຈາກເປັນຂອງຕ້ວເອງ ໄມຕ້ອງໄປຮັບຈໍາງແລ້ວ

ประเพณີລາກພຣະตอนนางหرمเด็ก ๆ ກົມທີ່ຫ້າໄທ ບາງຄັ້ງກີໄປເຖິງໆ ອູ້ບ້າງ

ເວລານໍ້າທ່ວມທີ່ນໍ້າສູງເທົກບໍ່ຫຼາດຕ່າງບ້ານສອງໜັນ ປັຈຈຸບັນນໍ້າໃນລຳຄລອງທ່າຈຸດກວ້າງກວ່າເມື່ອກ່ອນ

ທີ່ນີ້ມີການທຳຂັນນມາກພຣະຕ້ອງຫາກິນກັບຈາກ ນໍ້າຜົ່ງຈາກມີທຳອຸ່ນບ້ານໜຶ່ງ ເພີ່ມາທຳໄດ້ໄມ່ នານ ປະມານ ๒ ປີທີ່ຜ່ານມາ

ตัวอย่างข้อมูลจากเอกสาร

เอกสาร ๑ (เอกสาร แผนพัฒนาสามปี พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๕๓ บปด.คลองลุ

ตำบลคลองลุ จัดตั้งขึ้นเมื่อสมัยรัชกาลที่ ๕ พ.ศ.๒๔๕๗ เดิมเป็นชื่อของคลองสายหลักของตำบล ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตหมู่ที่ ๑ บ้านช่องลม ให้ผ่านบ้านคลองลุลงสู่คลองบางเตา หมู่ที่ ๓ แล้วไหลลงสู่แม่น้ำต่อ

ปัจจุบันตำบลคลองลุแบ่งการปกครองออกเป็น ๗ หมู่บ้าน และมีความเขตตำบล ดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลโคกยาง อำเภอ กันตัง
ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลบ่อน้ำร้อน อำเภอ กันตัง
ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลย่านซื่อ อำเภอ กันตัง
ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลบ่อน้ำร้อนและตำบลโคกยาง อำเภอ กันตัง
ลักษณะภูมิประเทศ มีพื้นที่ราบค่อนข้างสูง ที่ราบเชิงเนินภูเขา และที่ราบลุ่ม
ประชากรตำบลคลองลุ ข้อมูลเดือนกันยายน ๒๕๔๙ มี ๔,๐๑ คน ๙๕๘ ครัวเรือน ส่วนใหญ่
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจำนำ

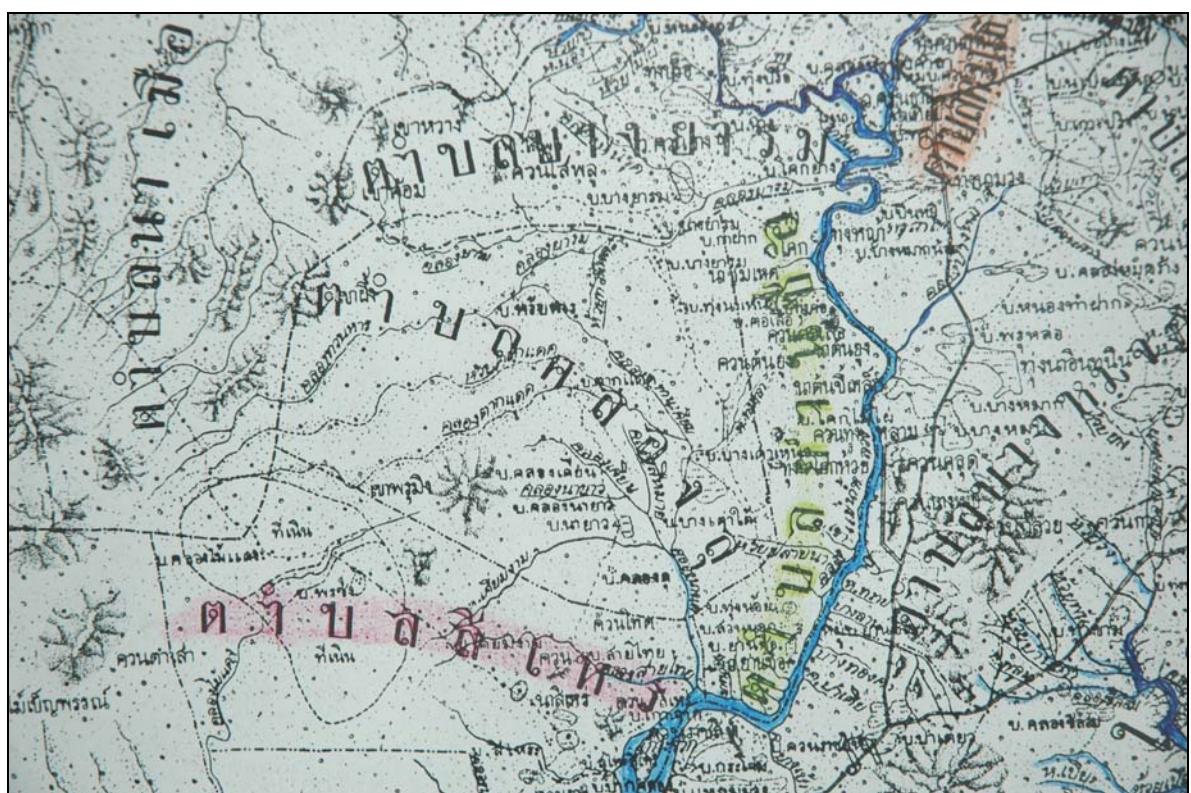
เส้นทางคมนาคม มีถนนทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๔๐๐ เป็นถนนสายหลัก และมีถนน
โครงการขยายถนนสายหลักอีก ๓๗ สาย

ศาสนสถานมี ๓ แห่ง ได้แก่ วัดคลองลุ วัดไสแก้วหรือท่าด่าน และมัสยิดบ้านคลองลุ

เอกสาร ๒ (วรรณนา นภิกมูล, ๒๕๔๗ : ๖๔)

คลองลุ ชื่อคลองสายน้ำมีน้ำเค็มไหลผ่านเข้ามา
หมู่ที่ ๑ คลองลุ ที่มาใหม่อนชื่อตำบล
หมู่ที่ ๒ บ้านท่าด่าน เดิมเป็นท่าเรือและมีด่านเก็บภาษี (ศึกษาเพิ่มเติม)
หมู่ที่ ๓ บ้านบางเตา เพียงมาจากการบังเต่า เพราะสมัยก่อนมีเต่าอยู่มาก
หมู่ที่ ๔ บ้านหนองหาญ มีต้นหาญขึ้นอยู่ในป่าลึก (ศึกษาต้นหนอง ถามด้วยว่า ที่ลึกเข้าไป
มีหนองน้ำหรือทางน้ำตายบ้างหรือไม่ หรือมีตรงไหนที่เรียกว่า หนอง)
หมู่ที่ ๕ บ้านนาเหนือ พื้นที่เป็นทุ่งนาอยู่ทางทิศเหนือ
หมู่ที่ ๖ บ้านคลองเคียน มีต้นตะเคียนอยู่ริมคลอง
หมู่ที่ ๗ บ้านท่าจุด ริมท่าเรือมีต้นจุดขึ้นอยู่ (ปัจจุบันยังมีอีกหรือไม่)

เอกสาร ๓ (ส่วนหนึ่งของแผนที่ ภาค ๑.๒๓/๑๙)

វានីមូលធម្មនតាំបលយោនីេះ

ព័ត៌មិៃ

ចុះថែទាំ នៃការងារ

១. បុគគល់

១

	៧៣ អ្នកទី ២ តាំបលយោនីេះ កំណែកនត៉ាង ឈាយ ៨១ ឆ្នាំ (<u>ចូលរួម</u>) ឯកសារ ឯកសារ
---	--

២

	១ អ្នកទី ៣ តាំបលយោនីេះ កំណែកនត៉ាង គ្រូសាងសង្គម ឈាយ ៩៦ ឆ្នាំ (<u>ចូលរួម</u>)
---	---

៣

	១៤ អ្នកទី ៣ តាំបលយោនីេះ កំណែកនត៉ាង នករាយរៀនខេះ ឈាយ ៧៦ ឆ្នាំ (<u>ចូលរួម</u>)
---	---

៤

	៣០ អ្នកទី ៣ តាំបលយោនីេះ កំណែកនត៉ាង ឈាយ ៨៧ ឆ្នាំ ឯកសារ ឯកសារ (<u>ចូលរួម</u>)
---	---

๕

นางผ่อง ไหญ์จริง	๑๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลย่านซื่อ อำเภอ กันตัง อายุ ๗๘ ปี (ดู <u>สำรวจ ๕</u>)
------------------	--

๖

	๓๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลย่านซื่อ อำเภอ กันตัง อายุ ๘๐ ปี (ดู <u>สำรวจ ๗</u>) นางพัน ทวยบุตร
---	--

๗

	๑๐๐ หมู่ที่ ๒ ตำบลย่านซื่อ อำเภอ กันตัง อายุ ๘๐ ปี (ดู <u>เวที</u>) นางสมพิศ สุจิริยา
--	---

๘

	๑๕ หมู่ที่ ๓ ตำบลย่านซื่อ อำเภอ กันตัง อายุ ปี (ดู <u>สำรวจ ๑.๖</u>) นางหynn แพะชั่ง
---	--

๙

	๕๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลย่านซื่อ อำเภอ กันตัง อายุ ๔๔ ปี (ดู <u>สำรวจ ๑.๓</u>) นายอภิพรณ ศรีสุวรรณ
---	---

๑.๒ กลุ่ม องค์กร

๑

องค์การบริหารส่วนตำบล ย่านชีอหมู่ที่ ตำบลย่านชีอ อำเภอ กันตัง โทรศัพท์
----------------------------------	---

๗.๑ เอกสารอ้างอิง

ดูท้ายบท

๗.๒ สถานที่

๗.๒.๑ ชื่อตำบล หมู่บ้าน

ย่านชีอ (ดู ► สำรวจ ๓.๑,๕ เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๑ บ้านโคกทราย (ดู ► สำรวจ ๓.๑,๕)

หมู่ที่ ๒ บ้านตก (ดู ► สำรวจ ๓.๑ เอกสาร ๒)

หมู่ที่ ๓ บ้านในลุ่ม (ดู ► สำรวจ ๒,๓,๔)

หมู่ที่ ๔ บ้านหุ่งอ้อ (ดู ► สำรวจ ๓.๑ เอกสาร ๒)

๗.๒.๒ ชื่ออื่น ๆ

คลองเทศ (ดู ► สำรวจ ๕)

คลองบางเตา (ดู ► สำรวจ ๓.๑)

โคกหญ้าคา (ดู ► สำรวจ ๓.๑)

ท่าซ้าง (ดู ► สำรวจ ๓.๑ เวที ๒)

ท่าใหญ่ (ดู ► สำรวจ ๑, ๓.๑)

ทุ่งยคอมคด (ดู ► สำรวจ ๓.๑)

บ้านเกาะเสือ (ดู ► สำรวจ ๓.๑)

โรงเรียนบ้านย่านชีอ (ดู ► สำรวจ ๓.๒)

ชุดที่ ๔ การตั้งถิ่นฐาน

๔.๑ กลุ่มตระกูลและบุคคล

จี้ตัน (ดู ► เวที ๓)

บูกัง เสาชี้ สุจริยา เครื่อส่อง ผลิต ทวยบุตร (ดู ► สำราญ ๓)

พ่อท่านอินทร์ (ดู ► สำราญ ๒, ๓.๒, ๕ เวที ๖)

สุนทรเต็ม (ดู ► สำราญ ๖)

๔.๒ ทรัพยากร การทำมาหากิน

การเดินทาง ไปตลาด (ดู ► สำราญ ๓, ๕, เวที ๔)

จาก เย็บจาก นาจาก สับยอดจาก (ดู ► สำราญ ๔, ๕, ๖ เวที ๓)

ค้าขาย (ดู ► เวที ๒)

๔.๓ เหตุการณ์สำคัญ

ตัดถนน (ดู ► เวที ๒)

น้ำท่วม (ดู ► สำราญ ๔, ๖)

สงคราม (ดู ► สำราญ ๔, ๕)

ชุดที่ ๕ วัฒนธรรม

๕.๑ ประเพณี

ลากพระ (ดู ► เวที ๕)

๕.๒ การละเล่น

แข่งเรือ (ดู ► เวที ๕)

เรือทองปร่าง (ดู ► สำราญ ๖ เวที ๕)

๕.๓ ภูมิปัญญา

เสวียนหม้อ (ดู ► เวที ๔)

๕.๔ ความเชื่อ

ยังไม่มีข้อมูล

ຂໍ້ມູນສໍາຮວງແລະສັນກາມ

ຜູ້ເກີບຂໍ້ມູນ ອຸ໇ຈາມາສ ເຊລິມວຣຣົນ ກຸລຍາ ສຽງຄົມ ອົບ ୧୦, ອົບ ພຸຖະຈິກາຍນ ແຂວງ

ສໍາຮວງ ອ

ບ້ານຢ່ານໜີ້ອື່ນໜຸ່ມບ້ານທີ່ມີປ້າຈາກອ່ານຸມາກຈົນເກີບທ່ວ່ພື້ນທີ່ຂອງຕຳປລ ວັນທີ ୧୦ ພຸຖະຈິກາຍນ
ເປັນຄວັງແຮງຂອງກາຮເກີບຂໍ້ມູນ ວັນນີ້ທີ່ມີວິຈີຍໄປລຶ່ງທີ່ນັ່ນປະມານ ୧୦ ໂມງເຫຼົາ ຕາມທີ່ ນາຍອຳພຣຣນ
ສະລຸງສະຫຼຸງ ຜູ້ປະສານງານ ນັດໝາຍແລະນັດພບທີ່ອນາມັຍຢ່ານໜີ້ອື່ນ

ຈາກອນາມັຍເຮົາທັງສາມຄົນດີນທາງມາທີ່ບ້ານຟີ່ສາວຂອງນາຍອຳພຣຣນ ຜົ່ງທີ່ນີ້ມີຫາວັນຈາກ
ບາງໝາກ ບາງເປົ້າ ມານັ່ງຮອປະຈຸນອູ້ດ້ວຍ ດົກເລ່ານີ້
ເປັນເຄື່ອງຂ່າຍທີ່ວ່າມັກທຳກັນທຳກັນຊຸມຊັນພື້ນປ້ອງກັນປົມຫາ
ນ້ຳທ່ວມ ເພື່ອໃຫ້ເກີດເຄື່ອງຂ່າຍທີ່ເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນໃນຊຸມຊັນ ໄດ້ພບ
ພື້ຕາ ປື້ນຈົ່ງມາຈາກບາງໝາກ ແຕ່ແມ່ມີພື້ນເພີ່ມເຕີມເປັນຄົນຄວນ
ທອງສີ້ ຂັນຈົ່ງນັດໝາຍກັບພື້ຕາວ່າຄວາມໜ້າຈະໄປໂຂງເກີບ
ຂໍ້ມູນ

ນອກຈາກນີ້ ຍັງໄດ້ຄູກກັບພື້ມາລີຈາກບາງເປົ້າ ຜົ່ງເປັນຜູ້ໜູງພູດກລາງ ພຸດເສີຍັງດັ່ງພັ້ງຫັດ ແລະວິພາກຍົງ
ເຮື່ອງຕ່າງ ທີ່ອ່າຍ່າງເຕີດຂາດ ພື້ມາລີ ບອກວ່າ ດົກໃນບາງເປົ້າມີປົມຫາເຮື່ອກາຮມກລຸ່ມກັນ ຈົນກະທຳເກີດ
ຄວາມຂັດແຍ້ງກັນອູ້ບ່ອຍຄວັງ ໂດຍເພັະໃນເຮື່ອກາທຳການຂອງອາສສົມຄວາມສຸຂະພົນສຸຂະພົນທີ່

ໜັງອາຫາຣເຖິງ ກ່ອນໄປຮ່ວມເວົ້າສັກາກແພ ທີ່ນາຍຂໍພຣ ຈັນທົງໂຮມ ເປັນແກນໜັກໃນກາຈັດ
ແລະໜຸນເວີຍນໄປຕາມພື້ນທີ່ເຄື່ອງຂ່າຍ ນັກວິຈີຍນີ້ໂກາສເດີນດູຮອບ ພື້ນທີ່ບ້ານຢ່ານໜີ້ອື່ນ ຜ່ານໂຮງຮ່ວມໃບຈາກ
ແຮ່ງແຮກ ຂັນແພັກລິນກຳມະດັນທີ່ໃຊ້ຮ່ວມໃບຈາກຈົນທຳໃຫ້ໄຫ້ແສບຈຸງກແສບຄອຈົນແທບພູດໄມ້ໄດ້ ແຕ່ເນື່ອເດືອນໄປ

ເຮື່ອຍ ກົບພວກເຮົາທີ່ອື່ນຈະໄດ້ພົບພວກເຮົາທີ່ໄດ້ພົບພວກເຮົາທີ່ໄດ້
ກາຮມກລອງຕິດກັບສາລາອເນກປະສົງຄໍ້າລັດໃໝ່ໃຫ້ເພົ່າຫຼັກທີ່ໄດ້
ກາຮມກລອງຕິດກັບສາລາອເນກປະສົງຄໍ້າລັດໃໝ່ໃຫ້ເພົ່າຫຼັກທີ່ໄດ້

ວິມຄລອງຕິດກັບສາລາອເນກປະສົງຄໍ້າລັດໃໝ່ໃຫ້ເພົ່າຫຼັກທີ່ໄດ້
ເຮື່ອຍກ່າວ່າທ່ານໄດ້ພົບພວກເຮົາທີ່ໄດ້ພົບພວກເຮົາທີ່ໄດ້
ເຮື່ອຍກ່າວ່າທ່ານໄດ້ພົບພວກເຮົາທີ່ໄດ້ພົບພວກເຮົາທີ່ໄດ້
ເຮື່ອຍກ່າວ່າທ່ານໄດ້ພົບພວກເຮົາທີ່ໄດ້ພົບພວກເຮົາທີ່ໄດ້

ແລະຫາກມອງຕຽງໄປຕາມແນວຂອງສະພານຈະເຫັນຄົນທີ່ຕັດຕຽງຂຶ້ນໄປລຶ່ງໜຸ່ມທີ່ ແຕ່ມີຫາວັນຈາກທ່າເຮື່ອນີ້ຄືອ
ສະພານຂ້າມໄປທ່າປາບ

จากท่าเรือ อ.กุลยาและจันเดินไปเรือยฯ เพื่อหาคนให้ข้อมูล ซึ่งก่อนที่จะได้ร่วมเวทีเสวนาในวันนั้น เรายังคงเก็บข้อมูลบุคคลได้มาก เรียกได้ว่าแทบจะไม่ได้ฟังเวทีเลย

วันนั้น อ.กุลยา ได้พูด帽อธิบายอาการแพนบวม ซึ่งเป็นที่พอกใจมาก... ส่วนจันเก็บข้อมูลและได้สั่งติดมากลับมา ๙ ใบ สามารถนำไปใช้เป็นอุปกรณ์ปลูกตันไม้แขวนไว้หน้าบ้านได้ ซึ่งการทำติดมาที่บ้านย่านชื่อในปัจจุบันมีเพียง นางหยิน แซ่ชั่ง สามารถทำได้เพียงคนเดียวเท่านั้น

แต่เมื่อเก็บข้อมูลไปได้สักระยะ กลองซัมซุงตัวใหม่มีปัญหาเรื่องถ่านทำให้ถ่ายรูปได้ไม่เต็มที่ เมื่อนำมาถอดข้อมูลออก ปรากฏว่าไม่สามารถได้รูปที่ถ่ายไว้ทั้งหมด แต่ทีมวิจัยก็เดินทางกลับด้วยรอยยิ้ม เพราะมีของฝากจากย่านชื่อติดมีความพยายาม โดยเฉพาะ อ.กุลยาที่ได้ลูกจากสด ๆ ถุงใหญ่ติดมือกลับบ้านด้วย

สำรวจ ๒

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน กลับไปย่านชื่อตามการนัดหมายของนายคำพรรณอีกรัง วันนี้เราเข้าบ้านย่านชื่อโดยใช้เส้นทางที่ต้องผ่านถนนข้ามทางรถไฟไปกันตั้ง แล้วเลี้ยวไปตามถนนที่ตรงไปวัดย่านชื่อ คลองบริเวณนี้เป็นคลองใหญ่มาก มีทั้งต้นจากและต้นลำพูอยู่ตลอด บนสะพานมีเด็ก ๆ กำลังใช้เบ็ดตกปลา ส่วนในแม่น้ำก้มีคนพายเรือหابلาก

หลังจากถ่ายรูปสะพานและวัดเรียบร้อยแล้ว จันไปส่ง อ.กุลยา ที่ปากทางลงไปบ้านในลุ่มเพื่อไปรักษาแพนก่อน ส่วนจันไปพบนายคำพรรณเพื่อนัดแนะ

แผนการลงพื้นที่วันนี้ เมื่อได้คุยกับนายคำพรรณเห็นว่าเป็นคนที่มีความรู้จากการซักถามและพูดคุยกับคนเม่าคนแก่ สามารถเล่าเรื่องบ้านตัวเองและถ่ายทอดสภาพพื้นที่ได้เหมือนเป็นแผนที่ย่านชื่อบับหนึ่งที่ตรวจสอบมาแล้ว

วันนี้มีโอกาสไปดูพื้นที่ริมคลองอีกรัง และได้พูดคุยกับ นายเทียนเที่ยง แซ่ชั่ง ซึ่งเป็นนักกีฬาฟุตบอลชื่อของบ้านย่านชื่อ หลังจากนั้นทีมวิจัยนั่งรถมอเตอร์ไซด์ขอนสามกับนายคำพรรณไปวัดย่านชื่อ

ด้วยความชำนาญของนายอำเภอท่านทำให้การขับรถทางแคนเป็นเงินในบางช่วงของบ้านย่านซึ่งเป็นการเดินทางที่ไม่น่ากลัวอย่างที่คิดໄວ่ตั้งแต่แรก

เฉพาะพื้นที่หมู่ที่ ๓ มีประมาณ ๑๖๐ ไร่ เรียกว่าบ้านในลุ่ม เพราะเดิมเป็นที่ลุ่มริมแม่น้ำ มีน้ำท่วมขังตลอด ต้องใช้สะพานเดินติดต่อกันระหว่างบ้าน สะพานกว้างประมาณ ๖๐-๗๐ เมตร ใช้ไม้ กะเผ่นวางต่อ กัน ผู้ที่เข้ามาปลูกสร้างบ้านเรือนได้ใช้ส่วนต่าง ๆ ของต้นจากที่เหลือจากการใช้งานมาถม ได้ถูนและลานบ้านเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดไม่เหลือร่องรอยพื้นที่น้ำขึ้นถึง

ที่วัดย่านซึ่ง เก็บภาพมุมต่าง ๆ

ของวัด ถ่ายรูปเรือทองปราง ซึ่งเรือที่เป็น เชมปีเรือแข่งจากบ้านย่านซึ่ง และไหว้พ่อ ห่านอินทร์ สิงศักดิ์สิทธิ์ที่คนย่านซึ่งให้ ความนับถืออย่างนาน ก่อนจะเดินทางกลับโดยไม่ได้นั่งสัมภากาชาณ์กับนายอำเภอท่าน ต่อ เพราะวันนี้มีงานในบ้านย่านซึ่ง นายอำเภอท่านต้องไปช่วย

สำรวจ ๓ สัมภากาชาณ์ นายอำเภอ ศรีสุวรรณ

โดย กุลยา ศรภักดี อุษามาศ เนลิมวรรณ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เริ่มต้นความเป็นมาของหมู่บ้านจากคนแก่ ๆ ในหมู่บ้านตั้งแต่ยังเล็ก ๆ และมาเจริญจังในช่วง ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เสียชีวิตแล้ว แต่ก่อนหมู่ที่ ๓ บ้านย่านซึ่งเป็นที่ตั้งบ้านของ ตำบลย่านซึ่ง เรียกว่าบ้านในลุ่ม เพราะมีสภาพเป็นที่ลุ่มติดริมแม่น้ำ สมัยก่อนคนจีนเข้ามาที่นี่ทางน้ำ และเห็นว่ามีอ่าวที่จอดเรือได้ จึงเข้ามาจอดเรือและตั้งรกรากในเวลาต่อมา

เนื้อที่ของหมู่ที่ ๓ มีประมาณ ๑๖๐ ไร่ แต่ก่อนต้องใช้สะพานเดินผ่านไปตลอดหมู่บ้าน คนทั่วไป ของบ้านย่านซึ่งจึงหาภินหลักทางน้ำ และเนื่องจากมีต้นจากอยู่เดิมมาก จึงกลายเป็นแหล่งทำมาหากิน จับจองที่ดินและตั้งบ้านเรือน

ตระกูลที่มีที่ดินในบ้านย่านซึ่ง คือ ตระกูลบุกง ญาติของスマชิก อบต.หมู่ที่ ๓

ตอนแรก ๆ เท่าที่สืบตามมาได้มีการตั้งบ้านอยู่เพียง ๕ ตระกูล คือ บุกง เสาชี้ มาจากคนจีน แซ่สอ ปัจจุบันบางคนเปลี่ยนไปเป็นสุจริยา เครือช่อง ผลิต และทวยบุตร ปัจจุบันในหมู่ที่ ๓ มีคนอยู่ ๕๒ ครัวเรือน ส่วนนายอำเภอท่านมีพ่อเป็นคนนคร แม่เป็นคนคุณฑานี และมีสายสัมพันธ์กับนามสกุล เสาชี้ในรุ่นของปู่

แป๊ะชั้น ซึ่งเคยเป็นผู้ให้บ้านหมู่ที่ ๓ เป็นเจ้าของบ้านเลขที่ ๑ ของหมู่บ้านนี้ เมื่อก่อนการเดินทางไปกันตั้ง คุณธานี ท่าจีน ใช้เรืออย่างเดียวเท่านั้น จนถึงสมัยพระยา รัชภูฯ มีการตัดถนนจากบางป้าถึงย่านชื่อ ทำให้การเดินทางทางบกเริ่มเกิดขึ้น ต่อมาเมื่อมีรถไฟ คน ภานุสิงห์เดินทางไปขึ้นรถไฟแทนการใช้เรือ

นายอ่ำพวนเล่าว่า ใบตอง ใบกล้วย ใบจาก ย่อยสลายได้ แต่ปัจจุบันยางเส้นมัดของอยู่ในห้องปลาเต็มไปหมด ทำให้ปลาไข่ไม่ได้ แต่ก่อนเอกสารกล่าว เอกปี ของเพื่อนบ้านมากินได้ แต่ปัจจุบันเปลี่ยนไป แต่ก่อนอยากกินกุ้งแม่น้ำก็ได้กิน เพราะ “หิวขายจนหัวหลุดก็ไม่มีใครชี้อ” แต่ตอนนี้กิโลกรัมละ ๑๕๐ บาทก็หายาก

สมัยก่อนมีพ่อบ้านเป็นผู้ปกครอง นายอ่ำพรรณ สอบตามคนเฝ้าคนแก่ได้ความว่า ผู้ใหญ่บ้าน คนแรกคือ ครูเจียว คนที่ ๒ ไม่มีครุจ้าได้ ส่วนคนที่ ๓ ยังมีชื่อต่ออยู่ ชื่อ นายชั้น เครื่องย่อง

ສໍາຮວງ ຖ.๑ ສັນກາຜະນົງ ນາຍອຳພວຣນ ສົກລະເຈດ

ซึ่งบ้านย่านชื่อ มีความสับสนอยู่หลาย ๆ ลักษณะ กล่าวคือ คนในบ้านย่านชื่อเรียงหมู่ที่ ๓ ในปัจจุบันว่าบ้านในลุมตรงกับเอกสารของกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงสาธารณสุข แต่ตามเอกสารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรียกว่า บ้านย่านชื่อ นายคำพรรณเล่าไว้ เมื่อปีมาน พ.ศ.๒๕๔๓-๒๕๔๔ ตัวเองยื่นคำขอของเปลี่ยนชื่อบ้านในลุม เป็นบ้านวิมคลอง เพราะเห็นว่าชื่อดิบเป็นชื่อที่ไม่เป็นมงคล ฟังแล้วทำให้คิดไปได้ว่าคนยังลุมหลงหรือยึดติดในสิ่งต่าง ๆ อยู่ และสภาพพื้นที่บ้านย่านชื่อก็อยู่ติดคลองตลอดหน้าบ้าน จึงน่าจะเปลี่ยนเป็นบ้านวิมคลองมากกว่า แต่ยังไม่ได้เปลี่ยน

นายอ่ำพรรณ ยังบอกชื่อบ้านในหย่อมต่าง ๆ ของบ้านย่านชื่อ และที่มาที่ไปของชื่อเท่าที่รู้ ดังนี้
บ้านตก อยู่ในเขตหมู่ที่ ๒ เรียกชื่อนี้ เพราะหมู่บ้านตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของตำบลย่านชื่อ
โคกหญ้าคา ที่เรียกชื่อนี้ เพราะแควน้ำมีโคกขนาดใหญ่อยู่มาก แต่มีอยู่โคกหนึ่งที่มีหญ้าคา
ขึ้นอยู่มาก ไม่มีครัวเข้าไปทำกิน จนตระกูลผลิตผลเข้าไปเป็นผู้บุกเบิกดินในรุ่นแรก ๆ

บ้านโคกทราย อุบลราชธานี ๑ ก่อนถึงโรงเรียนบ้านโคกทรายมีกองทรายสูงขึ้นมา เป็นป่าเสม็ด และป่าพรุ ทำกินอะไรไม่ได้

ทุกยอดคง ลัดไปทางทิศเหนือของบ้านโดยทรายมีต้นพะยอมต้นใหญ่อยู่ จึงเรียกชื่อบ้านตามต้นพะยอมต้นนั้น

บ้านเกะเสือ ออยู่หมู่ที่ ๔ เล็กน้อยสมัยก่อนเมื่อมีน้ำท่วม บริเวณเนินแอบนี้จะมีเสือขึ้นไปอาศัยอยู่มากมาย ทำให้เรียกชื่อตามสิ่งที่เห็นมา

ท่าช้าง อุทยานแห่งชาติ ศรีน้ำมาจากการเดินทางสมัยก่อนที่ต้องใช้สะพานไม้ข้ามไปมาหาสู่กันระหว่างย่านชือไปบินหยี และบริเวณนี้มีการนำช้างข้ามผ่านไปที่บินหยีอยู่เสมอ

ทุ่งอิฐ บ้านทุ่งอิฐอยู่ในหมู่ที่ ๔ เป็นหมู่บ้านที่มีดินเหนียวมาก คนในหมู่บ้านจึงนำอิฐนั้นมาประกอบอาชีพ ทำเป็นอิฐทั่วทั้งหมู่บ้าน ต่อมากลายเป็นผลิตภัณฑ์หลักของหมู่บ้าน

ท่าเรือดังเดิมมีอยู่ ๓ ท่า มีท่าเรือหลัก คือ ท่าใหญ่ อ่ายติดกับศาลาอเนกประสงค์ของบ้านย่านชื่อนี้ปัจจุบัน ต่อมาระบกเป็นท่าหน้าบ้านผู้ใหญ่ ต่อมามีการทำท่าเรือใหม่ที่มีสะพานอยู่ที่หน้าท่าที่มองเห็นสะพานท่าป้าบิกลัดที่สุด เป็นท่าเรือหลัก

แต่ก่อนที่ย่านชื่อใช้สะพานเดิน ส่วนใหญ่คนจะต้องบ้านอยู่ในคลองเลย และเลี้ยงหมูไว้ตั้งนานจากนี้ฟื้นดินบ้านย่านชื่อ มีน้อย ต่อมา ปี พ.ศ.๒๕๑๘ มีการสรุบทรายจากห้องคลองขึ้นมาพ่นในหมู่บ้าน คิดค่าฟัน ๑๐๐ ถึง ๒๐๐ บาท เพื่อกวนให้ที่ดินสูงขึ้น แต่ต่อมามีคนค้านว่าบ้านจะพังลงไปในคลอง แต่ตอนนี้ไม่พังตามที่มีคนค้าน เพราะสายน้ำพัดพาเข้าตะกอนเคลื่อนมาตามกลับ

ตอนนี้มีทางเดินได้เพรำสมัย คึกคัก ปราโมช เป็นนายก มีการให้เงินผัน เป็นทุนในการขันดินลงไปทำทางในหมู่บ้าน พื้นดินบ้านย่านชื่อค่อนข้างดี ขยายขึ้น เพราะชาวบ้านมีวิธีการจัดการอย่างใหม่คือนำทางจากมาตรฐานที่ริมคลองเพื่อให้แผ่นดินยืนออกไป

คลองบางเตา เป็นเขตแดนระหว่างหมู่ที่ ๒ บ้านย่านชื่อ และหมู่ที่ ๗ บ้านคลองลุ ถัดไปอีกหน่อยมีสายคลองตัดแยกเข้าไป กันอานาเขตหมู่ที่ ๑ บ้านย่านชื่อ และหมู่ที่ ๓ บ้านคลองลุ คลองย่อยอีกที่แยกเข้าไปมีความยาวประมาณ ๒๐๐ เมตร ไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไร

กลุ่มบ้านที่อยู่ติดคลองบางเตาคือ **บ้านโคงหญ้าคา** ส่วนทางบ้านคลองลุคือบ้านท่าจุด จริงๆ น่าจะให้คนจากคลองลุมาจับคุยกับคนบ้านย่านชื่อ

ตอนนี้ค่าความสะอาดของน้ำในเขตคลองลุอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม เพราะพากเลี้ยงปลาใช้สารเคมีซึ่งเป็นการกระทำของคนภายนอก คนในชุมชนตั้งเดิมเมื่อขายที่ไปแล้วก็ไม่รู้ว่าเกิดผลเสียอย่างไร

สำรวจ ๓.๒ ส้มภาษณ์ นายคำพรรณ ศรีสุวรรณ

โรงเรียนย่านชื่อ ตั้งขึ้นประมาณปี ๒๔๗๔ แต่เดิมเป็นทั้งโรงเรียนและวัดอยู่ในเนื้อที่เดียวกัน นักเรียนคนแรกคือ นายคล้อย ชุดวง ต่อมาวัดย้ายไปอยู่ในที่ว่างเปล่าซึ่งเป็นที่ตั้งวัดในปัจจุบัน โดยมีพ่อท่านสุข เป็นผู้เริ่มเข้าไปตั้งเป็นสำนักสงฆ์ก่อน ต่อมายกพ่อท่านอินทร์เข้าไปบูรณะ

อิทธิปาวิหาริย์ของพ่อท่านอินทร์ เป็นที่ก่อสร้างขึ้นไปทั่วทั้งตั้ง ครั้งหนึ่งในวัดมีไม้กองสุมกันอยู่ เคลื่อนย้ายไม่ได้เพราะมีขนาดใหญ่ ต้องใช้แรงคนประมาณ ๑๐ คนยก แต่พ่อท่านอินทร์ บอกว่า “ไม่ต้องทำหรอก เดี่ยวถูกทำเอง สรุย่าไปตะ ทำก็ไม่ขึ้น” พอรุ่งเข้าคนมาดู ไม่นั้นเลื่อนที่เสียแล้ว

อิทธิปาวิหาริย์ คือมีคนนิมนต์ท่านไปสวัสดิ์ที่วัดโคงยาง มีคนเขามอเตอร์ไซด์มาวับ แต่ท่านบอกว่า ให้ไปก่อน เดี่ยวพ่อท่านจะไปเอง พอกลับมาวับกลับไปถึงที่หมาย ก็เห็นพ่อท่านอินทร์ไปนั่งรออยู่แล้ว

พ่อท่านอินทร์มีภูมิลำเนาดังเดิมอยู่ที่พัทลุง มาจากวัดเข้าอ้อ พร้อมพ่อท่านไป วัดสีหวาชภร์ ศรีทกฯ หรือวัดคุณทองสีห์

ສໍາຮວັດ ດ ສັນກາຜະນົບ ນາຍປະທິປ (ໄຊ) ຖວຍບຸຕົຮ ແລະ ນາງພິນ ຖວຍບຸຕົຮ

ໂດຍ ກຸລຍາ ສຽງຄົມ ແລະ ອຸ້ນຍາມາສ ເຂົມວວວົນ ອອ ພຖະຈິກາຍນ ແກ້ວມະນີ

ລູ່ໃໝ່ເຮືອນຫັນສື່ອທີ່ໂຈງເຮືອນບ້ານຢ່ານຫື້ອ ຈບ ປ.ຂ

ບ້ານເລຂທີ່ ๓๐ ເປັນບ້ານເດີມຂອງພ່ອແລະແມ່ຂອງລູ່ໃໝ່ ເນື້ອລູ່ໃໝ່ແລະມີຄູກແລ້ວ ๑ ດົນ ພ່ອແມ່ຈຶ່ງຍກບ້ານທັງນີ້ໃໝ່ ລູ່ໃໝ່ເຂົ້າມາອູ້ໃນບ້ານທັງນີ້ເນື້ອປີ ພ.ສ.ເຕັກ ຈາກນັ້ນສອງຕາຍາຍກີ່ຍ້າຍໄປອູ້ທີ່ປາຈາກຍາຍພິນເປັນຄົນພັກລູ່ ໄດ້ຮູ້ຈັກກັບລູ່ໃໝ່ເພຣະລູ່ໃໝ່ຄູກເລືອກທ່າງແລ້ວໄປປະຈຳອູ້ທີ່ກອງພັນ ๔๐ ພັກລູ່ ປັຈຈຸບັນລູ່ໃໝ່ມີສູ່ານະເປັນທ່າງຜ່ານສຶກ ເວລາເດີນທາງໄປໄຫນມາໄຫ້ທັງສອງຕາຍາຍໄດ້ລັດຄ່າໂດຍສາຍພິນເລົາວ່າກາຈະມີຄຽບຄົວເປັນກາເຫັນຂອບຂອງຜູ້ໃໝ່ ຈະຂັດໃຈໄມ້ໄດ້ ກາຣຕິດຕອໃໝ່ແມ່ສື່ອເປັນຄົນມາຕິດຕ່ອ ລູ່ໃໝ່ເປັນຄົນເຮືອບຮ້ອຍໄມ່ພຸດມາກ ແມ່ສື່ອສົມມັນນີ້ຄືອນຍາທຫາຍົກຜູ້ກອງໄປທາບທາມແລະສູ້ຂອ ພ່ອແມ່ຍາຍພິນໄມ້ໃໝ່ ເພຣະເນື້ອແຕ່ງງານແລ້ວຕ້ອງມາອູ້ທີ່ຕັ້ງ ໄກລເກີນໄປ ກາຣໄປມາຫຼຸ້ມ່ສະດວກ ແຕ່ກີເຫັນແກ່ຜູ້ກອງທີ່ມາຂອ ຈຶ່ງມີເງານແຕ່ງງານທີ່ພັກລູ່

ຍາຍພິນເລົາເຫດຖາກຄົນສຳຄັນຂອງຍາຍເນື້ອອາຍຸ ๑๘-១៩ ປີ ວ່າ ມີສົງຄຣາມຄູ່ປຸ່ນນ່າກລົວມາກ ມີກາຣ໌ຊຸດໜຸມໜຸບກັບດ້ວຍ

ຍາຍພິນເລົາເຖິງເຕື່ອຂອງລູ່ໃໝ່ວ່າ ເດີມຄ້າຂາຍອູ້ທີ່ກັນຕັງ ເຕື່ອມາຈາກເນື້ອຈືນ ແຕ່ໄມ່ທ່ານນາມສຸກ ເດີມວ່າແຂ່ອະໄວ ເພຣະເຕື່ອປັບປຸງນາມສຸກເປັນໄທຍ ເພື່ອຈະໄດ້ໄມ່ຕ້ອງກາເສີຍກາເສີນຕ່າງດ້ວຍ

ລູ່ໃໝ່ເລົາວ່າເນື້ອຄູກເລືອກທ່າງ ຈະຕ້ອງເປັນທ່າງຮົງ ៤ ປີ ປັຈຈຸບັນທ່າງເກັນທີ່ ២ ປີ ສົມຍເນື້ອເປັນທ່າງຮູ້ຈັກກັບລູ່ໃໝ່ເກີຍຍົບຈາກຂາຍ ຫົ່ງຂາຍດີມາກ ເພຣະມີຄົນທຳນີ້ອຍຫົວເກີບໄມ້ມີເລຍ ສົມຍກ່ອນ ຕັບຈາກຈາກຄາຮ້ອຍລະ ២៥ ບາທ ປັຈຈຸບັນຮ້ອຍລະ ៦០០ ບາທ

ປັຈຈຸບັນລູ່ໃໝ່ໄມ້ໄດ້ທຳນາເລ້ວ ຍາຍພິນເລົາວ່າເນື້ອປີ ២៥១៨ ນ້ຳທ່ວມມາກ ຍາຍເລື່ອງເປີດ ເປີດຕ້ວເລີກ ១ ທີ່ເພີ່ມອອກຈາກໄຟ ຍັງໄມ້ມີຂົນ ຂະນັນຈຶ່ງຍັງຫຼັງຕ້ວເອງໄມ້ໄດ້ ກົດຕາຍໜົມ ສ່ວນຕົວໂຕ ១ ລອຍໄປຕາມນໍ້າຫາຍໄປໜົມເລຍ ຈຶ່ງຕ້ອງເລີກກາເລື່ອງເປີດ

ຍາຍເລົາເຖິງບ້ານ ນາຍເນື່ອງ ເສກອີງວະ ອົດຕາຍກເທສມນຕີເນື້ອງຕັ້ງ ວ່າເປັນສຸກແຮກ ១ ຂອງບ້ານຢ່ານຫື້ອ ປັຈຈຸບັນມີແຕ່ລູກຫລານເທົ່ານັ້ນ ບາງສ່ວນຍ້າຍມາອູ້ທີ່ທັບເຖິງ

ລັກຊະນະບ້ານ ສົມຍກ່ອນໄດ້ຄຸນສູງກວ່ານີ້ມາກ ສາມາຮັດຕໍາຂ້າວໄດ້ຄຸນບ້ານໄດ້ ເນື່ອຈາກນໍ້າທ່ວມຕລອດຈຶ່ງເຂາທ່າຍມາຄົມ ເຂາທ່າງຈາກມາຄົມ ທຳໄໝໄດ້ຄຸນບ້ານເຕື່ອລົງ ສາມາຮັດທຳທີ່ນັ້ນໄດ້ຄຸນບ້ານໄດ້ ສົມຍກ່ອນໄດ້ຄຸນບ້ານ ຈະມີປຸ່ປາມາອັນຍຸ້ ສາມາຮັດຈັບປັດເຄົາມາທຳເປັນອາຫາໄດ້ ເວລານັ້ນກິນຂ້າວຈະເຫັນປຸ່ປາວ່າຍຸ້ໄດ້ຄຸນບ້ານ ກາຈັບທຳໂດຍເຄົາໃໝ່ໄປດັກປັດມາກິນ

บ้านหลังนี้สมัยก่อนกว้างกว่าหนึ่ง เมื่อจากข้างบ้านไม่มีทางเดิน ลุงไช่เลยยกที่ดินให้เป็นถนนทางเดินเพื่อส่วนรวม กว้างประมาณ ๓ เมตร ในการทำทางเดินก็ไม่ได้ทำเรื่องขอที่ดินอย่างเป็นทางการ เมื่อจะทำการทำ เนื่องจากไม่ต้องถูกเจ้าของ

ชายเลาถึงเวลาเลี้ยงลูกสมัยก่อน จะให้ลูกอยู่ในถังไม้สัก ลูกจะนั่งเล่นนอนเล่นอยู่ในถัง ชายจะทำงานทุกอย่าง เมื่อลูกวิ่งหิวนมก็จะให้นมลูกได้ทันที สมัยก่อนไม่มีการทำหมัน ทำให้มีลูกหลายคน คือมี ๑๐ คน เสียชีวิตไปแล้ว ๒ คน

ที่บ้านย่านชื่อ ตรงบริเวณท่าน้ำจะเรียกว่า **บ้านในลุ่ม** เพราะอยู่ในที่ลุ่ม

ชายพินมีความสามารถในการร้องเพลงกล่อมเด็ก เพลงกล่อมเด็กนี้ได้ฟังมาจาก แม่ ยาย และป้า ซึ่งมีอายุกว่าร้อยปี

เพลงกล่อมเด็กชายพิน ได้มาตั้งแต่อายุพัทลุง

“อา เย้อ เหอ ชุดพร้าวเฉียวเฉียว* นั่งกินคนเดียวไม่ท่า* น้ำเนຽงของหลา น้ำเนຽงไปไหน น้ำเนຽงเข้าไปใหญ่ ได้ลูกวิ่งมา ผูกไว้เรือนนอก ผูกไว้เรือนใน เที่ยงเที่ยงสายสาย แก้วตาลาย พาไปถึงไหน ถึงคลองน้ำเชียว ลมพัดตีเกลียว เกลียวน้ำย้วยลี่ยวใหญ่ ห่มผ้าเชือดໄก’ ห่มใบงองแหง ห่มผ้าจอแหล่* ห่มแพร สายพัด ปี๊แก้วพารัծ มันติดไว้ที่เก (กี) หยิบออกมาเคล’ (เคล’) หอมรสจำปา ดอกกินเนื้อดอกเหลือง ส่งดอกทองเพื่อง นางเนื่องไม่ให้มาเจ้าทัด ชื่นไปตามนี่ (ปัตตานี) ไปตีหัวมุ่งทั้งไม้กัลัด นางเนื่องไม่ให้มาเจ้าทัด ไม้กัลัดหัววยยอม”

“พมเหอ นั่งแต่งความ

ชายหนนมจีน

บ่าวน้อยเจ็บติน

ชีววิชีวัยໄล่ลงมา

สองหลักสามหลัก

แม่ชักไปนาวา

.....

คลาไคลไปหนองบัว”

“อา เย้อ เหอ เขางูงเหอ

รักน้องอีลงญาตា

เขานกูรำ

เกิดอยู่ในถ้ำวัดคุหา

คำคำแม่ช้า* ให้ลูกนอน

นอนเกิดเจ้าสายจอมแก้ว

คำมาแล้วแม่ลากูกไปก่อน

เวลาเจ้านอน ภูรำกำพร้าแม่”

“อา เย้อ เหอ ลมพัดเหอ

พัดมาละห้อย

เก็บดอกไม้ร้อย

ห้อยไว้สองແກວ

ข้างตีนพุดซ้อน

ไปข้างหัวอนนมแมว

ห้อยไว้สองແກວ

ไอ่พตาน ดาనนา (กระดังงา)... ห้อย

ชายพิน บอกว่า โพตาน หมายถึง ดอกไม้ที่มีลูกกินได้ ดอกหอมเย็น ๆ

“อา เย้อ เหอ แม่ช้อทั้งสี่ คุณท่านมากวี

ท่านช่วยพิทักษ์รักษาลูกอ่อนเมื่อพระมารดา (ช้ำทั้งวรรค)

เข้าค่ำเวลา อย่าได้ไปกอล ผลัดเปลี่ยนกันอยู่ หากินทีคู่
อัดยาณาศัย อย่าได้ไปกอล ลูกอ่อนเลยหนา จะลงจะหลง ยกทวยօวยองค์ ละเมอไปมา
ลงคนซักแข็ง ลงคนซักขา ขักนิววิหน้ำ อ้าปากขอ...พื้น
พุดชาหยิกหยอก หลอกให้ละเมอเพ้อฝัน ตั้งแต่นี้เป็นวัน
เคราะห์ดีเอาไว้ เคราะห์ร้ายพาไปชัยนัติ อยู่ดีสวา...หาย”

สำรวจ ๕ สัมภาษณ์ นางผ่อง ไห庾จิริ

โดย กุลยา ศรภักดี และ อุษามาศ เฉลิมวรรณ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ชายเรียนหนังสือที่โรงเรียนบ้านย่านชื่อ จบ ป.๔

เติยของยายไม่ใช่คนที่นี่ เมื่อมาอยู่บ้านชื่อนี้มีอาชีพทำนา พื้นที่นาอยู่ที่คลองเทศและโคกทราย
ชายผ่องมีอาชีพทำนาหาปลา ซึ่งสมัยนั้นปลาหาง่ายมาก บุญมาก แต่ปัจจุบันการหาปลาหาได้ยาก
มา ๒ ปีแล้ว สาเหตุ เพราะมีการวางยา และมีน้ำเสียในคลอง

อาชีพปัจจุบันคือรับจำสับยอดจาก ชายผ่องเลี้ยงลูกโดยมีรายได้จากการตั้นจาก เช่น สับยอดจาก
ทำใบจาก และมีอาชีพเสริมคือไปเก็บของเก่าที่กันตัง จะพยายามเรือหั่งไปและกลับ การพายเรือไม่รู้สึก
เหนื่อยเพราะพายโดยดูจากจังหวะน้ำขึ้นน้ำลง

การทำมาค้าขาย มีการเย็บจากมุงหลังคา จะทำเป็นอาชีพ มืออยู่หลายครอบครัว แต่ปัจจุบัน
เหลือเพียงบ้านลุงไช่เท่านั้นที่เย็บจากเป็นอาชีพ

การปลูกต้นจาก ใช้ลูกจากไปปลูกเรียกว่านาจาก

การทำใบจากเป็นยาสูบ มีคนมารับชื่อถึงที่ หรือบางที่ไปสองตามที่เขาสั่ง ปัจจุบันการทำใบจาก
เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน คนที่จะมาซื้อจาก มาจากกันตังหรือป่าเตี้ยๆ ใช้เรือเครื่อง

การเดินทางไปมาทับเที่ยงจะใช้เรือส่วนตัวไปขึ้นท่าที่บ้านไปเตี้ยๆ หรือถ้าไม่มีเรือกเดินตาม
สะพานไม้ สมัยยังบ้างสาฯ สะพานไม้จะชำรุดมาก ชายเคยพาเพื่อนบ้านไปโรงพยาบาลแม่เจ็นทาง
สะพานไม้ คนสมัยนั้นจะไปโรงพยาบาลแม่เจ็น ยายชี้ให้ดูแหล่งที่ฝากมือที่ได้รับการผ่าตัดจากหมอกห์ที่
โรงพยาบาลแม่เจ็น

ที่ได้ชื่อว่า “yanซื้อ เพราะหากไปยืนที่คุณทองสีห์ม่องตรงไปทางตูลูลูด จะเห็นเป็นเส้นทางตรง
ไม่คดเคี้ยวเลย จึงเรียกคลองที่ตรงตลอดว่า “yanซื้อประเพณีเมื่อ ๒-๓ ปีที่ผ่านมา ยังมีซักพระ แต่ปัจจุบันไม่มี

หลวงพ่ออินทร์ เจ้าอาวาสวัดบ้านชื่อ เป็นพระที่ชาวบ้านนับถือมาก

เหตุการณ์สำคัญเมื่อสมัยก่อนปัจจุบันเมือง ยายอยู่ที่กันตังได้ ยังไม่ได้แต่งงาน เมื่อยายเห็นปูปุ่น
ชายจะวิงหนี อันที่จริงแล้วปูปุ่นไม่ทำอันตรายอะไร

สำรวจ ๔ สัมภาษณ์ นางหยิน แซ่ยঁ

โดย กุลยา ศรีภักดี และ อุษามาศ เนลิมวรรณ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เดิมนามสกุลสูนทรเต็ม เป็นนามสกุลของเตี้ย

การเดินทางสมัยก่อนใช้เรือเป็นหลัก มีการเดินทางจากปากหวานมาทางหาดทรายขาว เกาะเคี่ยม กันตัง แล้วมาถึงบ้านย่านชื่อ สภาพพื้นที่บ้านย่านชื่อเมื่อเทียบกับสมัยที่นางหยินเพิ่งเข้ามาอยู่ยัง เมื่อเดิม จำนวนพื้นที่ไม่ได้น้อยลงแม้ว่าจะมีกัดเซาะคลิ่ง เพราะชาวบ้านจะเอาทางจาก ไปจากถนน ริมคลิ่ง เป็นการรักษาพื้นที่ ที่มีการเปลี่ยนแปลงบ้างคือ สมัยก่อนได้ถูบ้านจะมีน้ำท่วมขังตลอด แต่ละบ้านจะต้องทำสะพานไม้เป็นทางเดินเชื่อมระหว่างบ้านเพื่อความสะดวกสบาย

เหตุการณ์สำคัญคือ น้ำท่วมเมื่อปี ๒๕๑๘ น้ำท่วมถึงใต้ถุนบ้าน คนในลุ่มจะต้องไปอยู่ที่วัดเป็นเวลาหลายวัน

สำรวจ ๗ สัมภาษณ์ นายเทียนเที่ยง แซ่ยঁ (กงเส)

โดย กุลยา ศรีภักดี และ อุษามาศ เนลิมวรรณ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

นายเทียนเที่ยง เล่าว่า กงจอก (ทวด) มาจากเมืองจีน นำจะเป็นคนภาษายกเกียง

นายเทียนเที่ยงเป็นนักกีฬา & ฝีพายรุ่นแรกของบ้านชื่อ คนอื่น ๆ ที่อยู่ในที่มีปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว เท่าที่จำได้มี นายเก้า สุจิรา เป็นคนคุณหัวเรือ นายตู้ ผลิผล คุณท้ายเรือ ส่วนนายเทียนเที่ยงอยู่ต่องากาง โดยเรือประจำที่ใช้เรือทองปราง ทำจากไม้ตะเคียน ซึ่งเรือที่ใช้จะต้องทำพิธีเข้ามณฑล ซึ่งเป็นพิธีทางศาสนาพราหมณ์ด้วย

นอกจากนี้ เรื่องจากบ้านชื่อชื่นนายเทียนเที่ยงเป็นผู้ฝึกสอน ยังได้รับรางวัลแชมป์การพายเรือประเพณีเป็นรางวัลชนะเลิศที่กรุงเทพฯ จำนวน ๕๐ ฝีพาย แต่ไม่เกิน ๕๕ ฝีพาย

สำหรับ การแข่งเรือน้ำ นายเทียนเที่ยงเล่าว่า สามารถ ดู ติ ติง ก่อ ได้ รางวัลที่ได้รับจากการแข่งเรือของบ้านย่านชื่อ มีดังนี้

- รางวัลจากสมาคมเรือพายแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ.๒๕๓๙
- รางวัลทีมชนะเลิศการแข่งขันเรือเพรียว ที่ ต.คุนยวานี จ.ตรัง วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๓๙ ได้รับรางวัลจาก พลอากาศเอกกานต์ สุระกุล

- รางวัลชนะเลิศการแข่งขันเรื่อพายระดับตำบลประจำปี พ.ศ.๒๕๓๙
อภินันทนากරจาก นายประดิษฐ์ เอียวชิไป ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงศรีกาชาด
ทั้งนี้ พายจากที่ย่านซื้อจะไม่เหมือนที่อื่น เพราะมีลักษณะหัวแหลม ทำขึ้นเองโดยเฉพาะ
นายเทียนเที่ยงเล่าว่า แต่ก่อนสะพานไม่ที่เป็นทางเดินในบ้านย่านซื้อ ใช้ม้า แผ่นวางต่อกัน มี
ความกว้างประมาณ ๖๐-๗๐ เซนติเมตร

บ้านในลุ่มเป็นที่ทำจากมาตติใบราวน อดีตสับยอดจาก ๓ ยอด ได้เงิน ๑๐๐ บาท แต่ปัจจุบัน
ยอดละ ๘๐ สตางค์ แต่ก่อนข้าวเหนียว ๒ ห่อ ราคา ๒๕ สตางค์
คนในย่านซื้อ มักพูดกันว่า หม้อข้าวอยู่ในน้ำพาย หมายความว่าถ้าเมื่อไหร่ที่พายเรือใบใน
แม่น้ำ ก็จะมีของกินติดมือกลับมาไม่ขาดทุกครั้ง

สำรวจ ๔ ส้มภาษณ์ ยาย.. (ไม่ทราบชื่อ)

โดย กุลยา ศรีภักดี และ อุษามาศ เฉลิมวรรณ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ยายเป็นคนเก่าจาก Mao Yu ที่บ้านย่านซื้อตั้งแต่อายุ ๑๗ ปี ที่ได้มาอยู่ที่นี่ เพราะภูกผู้ชายลากมา

ยายเล่าว่า ยายไปอาบน้ำที่บ่อน้ำ นั่งผ้าແຕ้มี
มีเสื้อ ตอนเดินกลับจากอาบน้ำมีผู้ชายชื่อป่าวลงกับ
ป่าวสังเดินเข้ามากทักทาย แล้วเดินเบียดเข้ามาหา ยาย
รู้สึกแปลใจมาก บ่าวสังขาวมือยาย ยายเอาผ้านั่งที่
เปียกน้ำฟادหัว ผ้านั่งยายหลุดไปอยู่ที่ keto เดินไป
ฟادไปจนไปถึงบ้านท่าปาน ถึงบ้านตาแดงจมูกดู* เข้า
ตามว่าไปไหน ยายบอกว่ามาเที่ยว ยายบอกว่าจะเอา

พากนี้เข้าตาร่างให้ได้ นายสังยามมือไหว้แล้วบอกว่า “เมืองย่าอาภูเข้าตาร่าง ให้อาไคร์เข้าตาร่างแทน”

แม่ของยายรู้ข่าวจึงไปหาตรวจและพาตรวจตาม ยายก็จึงไปหาแม่ของยายแล้วกลับไปอยู่
ที่บ้าน ต่อมารันหลังยายไปดูหนังตะลุงที่บ่นคน ไปกับอีjian และอีพ้า เมื่อหนังเลิก ยายเรียกเรือตาช่อง
ซึ่งเป็นคนขับเรือรับจ้างส่งคนจากหัวสะพานกันตั้งกับเกาะจาก ค่าโดยสารเรือคนละห้าบาท

พอเรือไปส่งอีjian กับอีพ้าที่ท่าคลอง แล้วมาส่งยายเป็นคนสุดท้าย เพราะบ้านยายอยู่ใกล้บ้านตา
ของ ยายนั่งหลับมาตลอด มารู้สึกตัวอีครั้ง เมื่อเรือไปถึงคนทองสีห์แล้ว ยายตกใจ รู้ว่านี้ไม่ใช่ตาช่อง
แต่เป็น บ่าวสัง ปลอมตัวมา

ยายทำท่าจะจมเรือแต่บ่าวสังห้ามไว้ ในใจยายคิดว่าจะต้องบัดสีคนจนได้ ขณะนี้คนเหล่านั้น
ตายหงหงดแล้ว

มีเหตุการณ์อีกครั้งหนึ่ง ย้ายเล่าว่า นายเติมกับนายขัน บอกบ่าวสังว่าให้ไปลากลูกสาวที่นาท่าม ยายกำลังถอนกล้าอยู่ ได้ยินเสียงร้องขอความช่วยเหลือ ยายก็หิบไม้ขنادใหญ่พองามะมืออกมา ช่วยและบอกว่าให้ปล่อยผู้หญิงไป ไม่อาย่างนักจะตีให้ตายโรง “มึงทำกับกูไม่ว่าอะไร แต่ทีนี้มึงทำอีก กูจะทุบให้ตาย” แต่ในใจยายก็ไม่กล้าสักเท่าไหร

บ่าวสังเห็นยายเอาจริงก็ปล่อย ลูกสาวนาท่ามกิจงมหาภาย ให้ไว้ได้สักพันหนน เวลานี้คนคนนี้ ก็ จะมาเยี่ยมധาย และซื้อของมาเยี่ยมครั้งละมาก ๆ ยายซื่นชมว่าสองคนนี้เป็นคนไม่ลืมบุญคุณคน ขณะนี้ สองสาวนั้นมีลูกกันคนละคนสองคน

ยายพิน เล่าเสริมว่า การติดต่อกับผู้ชายของยายพินเป็นการเรียนจดหมาย แต่ยายพินอ่าน หนังสือไม่ออก เมื่อรับจดหมายจะให้ญาติ ๆ อ่านให้ฟังทันที

ข้อมูลจากเวทีตรวจสอบ

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

สถานที่จัดเวที โรงเรียนบ้านย่านซือ

ผู้บันทึก นิตาภรณ์ ธนาณัท

ผู้เรียบเรียง สุนทรี ลังษ์อยุทธ์

ผู้ร่วมเวที นายอ่ำพรรณ ศรีสุวรรณ นายชั้น เครืออ่อง

นางสมพิศ สุจิรา นางพิน ทวยบุตร

นายเทียนเที่ยง แซ่ชั่ง นายกวน จิวตัน

นางสุจินต์ บุกง ครูโรงเรียนบ้านย่านซือ

นายศุภโชค บุกง ครูโรงเรียนบ้านย่านซือ

นักเรียน ๖ คน ทีมวิจัยและผู้สังเกตการณ์ ๖ คน

เวที ๑

อาจารย์ศุภโชค และทีมวิจัย ช่วยกันลงจุดสำคัญในแผนที่ระหว่างที่รอผู้เข้าร่วมประชุมที่เหลือ หัวหน้าโครงการวิจัย เล่าถึงหอดหมายเหตุฯ ที่ให้บริการเอกสาร มีเด็กนักเรียนมาตามประวัติ ๔๕ คน แต่ไม่ค่อยมีเอกสารระดับชุมชน เพราะเอกสารที่ได้มาตามระเบียบเป็นเอกสารราชการ พอดีมีหน่วยงาน สกว. มาส่งเสริมให้คนในชุมชนวิจัยแก้ปัญหาตัวเอง เลยคิดว่าจะช่วยกันลำดับเรื่องราวเก่า ๆ มาเก็บไว้ เด็กรุ่นใหม่ได้รู้เรื่อง แต่จะทำจังหวัดตั้งทั้งหมดก็มากเกินไป จึงเลือกทำเฉพาะที่อยู่ริมแม่น้ำ ตรัง ประมาณ ๓๓ ตำบล พอให้เห็นคนและเห็นเรื่อง ก็ยังมากเกิน ทำทั้งหมดไม่ไหว จาก ๓๓ จึงเลือกมา ๑๒ ตำบล ย่านซือเป็น ๑ ใน ๑๒

ເວົ້າ ۲

ນາຍຊັ້ນ ເກີດທີ່ຄວາມຮານີ ພ່ອເປັນຄົນຄວາມຮານີ ແມ່ເປັນຄົນຢ່າງຫື່ອ ມາອຸ່ຍ່ານຫື່ອປະມານ ۴۰ ກວ່າ
ປີ ເຄຍເປັນຄຽວໂຈງເຮືອນຫັນຂໍ້ວ່າ ທີ່ທັບເຖິງ ອູ້ມ.ສອງ ໃປຮັບຮອງກີໄມ໌ໄວ ອູ້ໂຈງເຮືອນຫັນຂໍ້ວ່າ ໄດ້
ເງິນເດືອນ ۱᳚ ບາທ ສອນໜັນສື່ອຈືນ

ຕອນເຂົ້າມາອຸ່ຍ່າ ມາທຳໃຈໝໍ່ທີ່ກັນຕັ້ງ ໂຮງໝໍ່ຂອງນາຍພາວຸງ ຜົມມາຈາຍໝໍ່ ແລ້ວກັບພາກຍົງ ຈະໄປ
ກູ້ເກີດ ພອໝໍ່ນັ້ນເລີກຍັງໄມ່ກັບ ເຮືອຍັງໄມ່ອອກ ຫັບໝໍ່ນັ້ນອຸ່ຍ່ານເຕົາ ໃຫ້ແກ້ສ ລ້ອນ ໄຟກິນໂຮງໝໍ່ນັ້ນ ພອຊູ້ໆ ໄຟຕິດ
ຕອນນັ້ນເປັນຫຼັງໝໍ່ສົງຄວາມຄັ້ງທີ່ສອງ ດັນຮະຫວ່າງຕາດກັບໂຮງໝໍ່ນັ້ນຮ່ວ່າງນັ້ນທຳໃໝ່

ເຮືອກາຮົາຂ້າຍ ດັນທີ່ຢ່າງຫື່ອໄປເປັນພ່ອຄ້າທີ່ກັນຕັ້ງ ພ່ອຄ້າປິນັ້ນ ມີເຈື້ອໃໝ່ ບວກທຸກຈາກ
ນໍ້າມັນຍາງ ພວກຢ່າງຫື່ອໄປອຸ່ຍ່າກັນຕັ້ງ ໄປຄ້າຂ້າຍ ດ້ວຍກັບປິນັ້ນ ເປັນເຮືອໃບຂາດໄຫຍ້ໄມ່ໃຊ້ເຮືອເປີດ

ນາຍກໍວານ ເລັ່ວວ່າແຕ່ກ່ອນມີເຮືອຈອດທີ່ຢ່າງຫື່ອ ດ້ວຍກັບປິນັ້ນ ເປັນທ່າງດ້ວຍລົບລົມ
ສ່ວນກາຮົາຕັດຄົນເຕີ່ມບອກກ່າວມີກາຮົາຕັດຄົນຂຶ້ນວັດສົມຍພຣະຍາວັນຍາ ແບ່ງໜູ້ໆ ຕ ກັບໜູ້ໆ ແລ້ວ

ນາຍຊັ້ນ ເລັ່ວຕ່ອງວ່າ ເປັນເຮືອໃບລຳໃໝ່ ອອກຈາກທ່າຈິນກົມື ດ້ວຍກັນຍາງ ເລີກເສີຍນານແລ້ວ ເຮືອກລ
ໄຟມີໄໝ່ພອ ແປະຕັ້ງລ່າຍ ຕອນນັ້ນຍັງເຕີກໄປໂຮງເຮືອນ ຄູ່ປຸນຂຶ້ນເມືອງ ເຮືອສິນດ້າຍັ້ງມີອຸ່ຍ່າ ເຮືອໃບຍັງອຸ່ຍ່າຕອນນັ້ນ
ນາຍຊັ້ນອາຍຸປະມານ ۴۰ ປີ ເຄົ້າແກ່ຈົ່ວມາດ້ວຍ

ນາຍອຳພຣວນ ພູດເຮືອກຄລອງ ອູ້ ວ່າ ຕຽບບ້ານແປ່ເໜີຍວ ມີຄູ່ນໍ້າຮາງນໍ້າອຸ່ຍ່າ ຕຽບໄປຫ້ບ້ານແມ່ພິນ ແຕ່
ແຮກເຮືອເຂົ້າຖື່ງ ທ່າເຮືອມີ ທ່າໜ້າ ແລະຄຸລູ້ຄຸດ ທີ່ທ່າໜ້າແຕ່ກ່ອນເຂາລາກໄມ້ມໍລັງ ຕອນນີ້ອຸ່ຍ່າໜູ້ໆ ລັງວັດ ທ່າເຮືອ
ປັຈຸບັນເປັນກາຮົາສ້າງຫຼັ້າໃນທ່າເຮືອເດີມ

ເວົ້າ ۳

ນາຍອຳພຣວນພູດເຖິງສຸກລາມາທີ່ເຂົ້າອຸ່ຍ່າ ເຫັນ ຈົ້ວຕົ້ນ

ນາຍກໍວານເສີມວ່າ ດັນແກກ ຄືອກົງ ຈຳໄດ້ແຄ່ນ້ຳ ກົງໜ້າ ມາສົມຍພຣະຍາວັນຍາ ເມື່ອເປັນຄົນທາງໄດ້ ຂື່ອ^໒
ເໜີຍວ ມີລູກເປັນເຕີ່ມເສີຍ ເປັນລູກຄົນເຕີ່ວກ

ອາຈາຍຍຸດ້າໂຄບອກວ່າ ກົງເອັ້ນເປັນລູກພື້ນຖານນັ້ນ ມາແໜ່ງເດືອກກັນ ເຕີ່ຂອງກົງເອັ້ນມາຈາກເມືອງຈິນ
ແຕ່ກົງເອັ້ນເກີດທີ່ນີ້ ເປີ່ຍ່ານມາສຸກ ແຈ້ວ ເປັນຈົ້ວຕົ້ນ

ສາຍຕະຮະກູລຂອງ ອ.ສຸກໂໂສດ ເຮີມຈາກ ຖວດໜຶ່ງ ເປັນຈິນຍົກເກີ່ນ ຊິ່ງແຕ່ງງານກັບຫວັດດຸກ ຊິ່ງມາຈາກ
ເມືອງຈິນເຊັນກັນ ພ່ອຂອງຫວັດດຸກທຳຄວາມອຸ່ຍ່າທີ່ເມືອງຈິນ ສົມຍັ້ນໃໝ່ເວລາໃນກາຮົາທາງຈາກຈິນຄື່ງຢ່າງຫື່ອ ຕ
ເດືອນ ໄມ່ແນ່ໃຈວ່າມາທາງອ່າວໄທຍ່ຫີ່ອທາງພມ່ ທວດທັງສອງຄົນແຕ່ງງານກັນມີລູກ ລ ດັນ ຂື່ອ ນາຍລ່າຍ
ນາຍຕົ້ນ ນາຍຈຸ່ນ ນາຍໂສ ນາງກວັນ ນາງເຈັ້ງ ມີລູກຄື່ອຈຳເວົ້າ ເສກອົງວະ ນາຍເສັ່ງ ເປັນກົງຂອງ ອ.ສຸກໂໂສດ ນາຍ
ຍວດ ເຮືອນໜັນສື່ອເປັນຄຽວ ຈບທີ່ກູ້ເກີດ

นายเส้งเป็นกงของอาจารย์ศุภโชค เติบโตที่บ้านชื่อ บัวเป็นศิษย์ของพ่อท่านอินทร์ พอกงสีก แต่งงานกับหล่าม่อลิวเป็นคนครวนนานี พ่อของหล่าม่อลิว ชื่อเอียด แม่ชื่อนุ่ม นามสกุลคุณนาค

รุ่นกงเส้งมีลูก ๙ คน คือ เส้งกี นางหัว (นามสกุลภาณุลดา) นายเล้ง เป็นพ่อของ อ.ศุภโชค เกิด พ.ศ.๒๕๗๑ คนที่ ๔ เป็นผู้หญิง เสียชีวิตแล้ว นายน้อง เสียชีสิต(แล้ว) นางช่วน หลีกภัย อายุบางรัก ยังมี ชีวิตอยู่ นายวัชระ เสกธีระ นามสกุลของกงหาด นายหลี กोเสี้ยง

ทำมาหากินแบบหาปลา ใบจากไม่เป็นล้ำเป็นสัน ส่วนมากหาของในคลอง มีคลองกุ้ง บุ ปลา อาจารย์สุนทรีเพิ่มเติมว่า มีตระกูลที่มาก่อนพระยาธนชาต เช่น ไทรงาม มาปัญพิริกไทย สายนี้ น่าจะมาในรุ่นเดียวกันแต่มาอยู่บ้านชื่อ การขอนามสกุล ปี ๒๕๕๘ สมัยกงเส้ง รุ่นที่สอง

เรื่องการเขย์จาก ยายพินเล่าไว้ แต่(เดียว) ทำมาก่อน มัดร้อยหนึ่ง ๒๕ บาท มัดใหญ่ ๆ มีกัน พากหาปลา สามีเป็นคนพัทลุง สับใบจากค่าจ้างร้อย ๓ บาท สมัยนี้ร้อยละ ๕๐ ถึง ๖๐ บาท

นายเทียนเที่ยงจำตอนกงไม่ได้ จำได้แค่ตอนมาอยู่หมู่ ๓ มีบ้านมาก

นายก้วนบอกถึงบ้านที่มีแต่เดิมโดยยายพินและนายคำพรรณช่วยกันตามและเสริม และในเวที อยากจะให้อาจารย์ศุภโชค กับนายคำพรรณ ช่วยกันลงในแผนที่เด็กรุ่นหลังจะได้รู้ รวมได้ว่ามีหลายสิบ ครัว เช่น บ้านพันหยื่อง บ้านแปะอ่อน แปะหอด แปะเสียง บุญสุດ กอต่าย กอจิ้ว กอชัน บ้านจีกงยก จีไล แปะซุน กองอย แปะซุ๊ กอจาว บ้านผอม กอขาว กงหลาย กงบิด เป็นกำนัน แปะโกกี บุญย่า

ระหว่างหมู่ ๑ กับหมู่ ๓ มีคลองตัดอยู่ มีบ้านกงช่อง กอจิ้ว นางจัน บ้านแปะจัน มีคูกัน (ร่องน้ำ) บ้านจียี มีถนนกัน

นายชัน กล่าวถึงชุมชนเกษตร เป็นกำนัน

ผู้ใหญ่บ้านคนแรกชื่อ ครูเขียว กำนันชื่อพันหยื่อง อายุในหมู่ ๓

มีคำถามว่าคนย่านชื่อไปตลาดไปที่ไหน ยายพินบอกว่าไปทับเที่ยงมาก ไปทางเรือ หรือไปขึ้น รถไฟฟ้าสถานีป่าเตียว ไปทางเรือเดินขึ้นไปรถไฟ

ศพรุ่นนี้จะเผา เมื่อก่อนฝัง แปะซัง นามสกุล เจริญกุล น่าจะอยู่ก่อนเพื่อน หัวคนตุลลุลัดของ แปะต้องกวน ฝ่ายลูกสะไภ้แปะซัง

เวที ๔

อาจารย์สุจินต์ฯ พุดถึงกิจกรรมที่ทำเกี่ยวกับเรื่องจาก เป็นคนสงขลา ตอนนั้น มาอยู่ได้สิบกว่าปี เห็นเขาใช้เสวียนหม้อรองหม้อข้าว ไม่ค่อยมีใครทำเป็น อยากให้เข้ามาในโรงเรียน หาคนแก่มาสอนเด็ก หนแรกทำยากไม่ค่อยมีใครทำเป็น คนแก่ที่มาช่วยเรื่องการสอนเด็ก ได้กันหม้อ(เสวียนหม้อ) เริ่ม ศึกษาเรื่องอื่น ติดต่อกันแก่ ๆ มาช่วยกัน ทำติ่มซำ พาเด็กไปคุ้ดตั้งแต่ต้นจาก พอมีงานของจังหวัด ทาง

สปจ. ให้เขียนงาน ส่งเสริมกันมาเรื่อย ๆ ไปถึงกลุ่มแม่บ้านมีงบแต่ไม่มีครอบครัว ทางแتاคอลองลุ มาก่อนรู้ เปิดเป็นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่วันนี้เอาไปทำก็ไม่มาก

ในคลองจะไหรอร่อยบ้าง ในเวทีช่วยกันตอบว่า ลูกจิกดอง ลูกจาก ปีใหม่ หยวกเพื่อ กุ้งเมื่อก่อนสามตัวโล ละ ๓ บาท เมื่อก่อนเขาไม่กินกุ้งลาย กินแต่กุ้งตัวหรือกุ้งก้ามกราม ส่วน กุ้งนางคือ กุ้งหัวแข็ง ตัวเล็ก ๆ

เวที ๕

การพยายามเรื่องของย่านซื้อดังระดับประเทศ ก่อเสื่อมเสียให้ยัง เล่าว่า สมัยก่อเสื่อพายมีห้า คน คือ โภจก ถือห้ายเรือ โภเจียนอยู่หน้า ก่อเสื่อยู่กลาง ส่วนอีกสองคนจำไม่ได้ แข่งที่ควนchan ตอนนี้ ยังมีถ้ำวังวัดอยู่ที่บ้าน

นายคำพรรณพุดถึงเรื่องของย่านซื้อ ซื้อ เรือทองปราง ยังเก็บไว้ที่วัดย่านซื้อ ยังใช้งานลาก พระเป็นประจำ เรือพะยอมไปอยู่ที่ตูลูสุด เรือหัวสอบไปอยู่ที่บางหมาก

ต่อมาประมาณปี ๒๔๑๘ สมัยผู้ใหญ่หมา มีเรือ ๓๙ ชื่อ เรือสิงห์ผยอง กับเรือฟ้าคำราชน

การแข่งเรือสมัยก่อนมีหังแขงไปที่กันตังและที่หัวไทร ต.ควนchan ที่กันตังเริ่มตั้งแต่แຕคอลอง ภาษี ไปสิ้นสุดที่ท่าน้ำกันตัง ประมาณหัวเกาะเนรมิต ระยะทางประมาณ ๑ กิโล สมัยนั้นเรือย่านซื้อแข่ง กับเรือจากเกาะเดียว ต่างฝ่ายต่างไม่ยอม เวลาแข่งเหมือนกับจะทะเลกันระหว่างสองฝั่งคลอง มี ผู้หญิงลูกภรรยา สักกัน แต่พอเลิกจากแข่งเรือก็ต้องได้

ครั้งหนึ่งเรือที่ย่านซื้อไปแข่งที่บ้านตอน จ.สุราษฎร์ฯ แต่พอดึงเวลาเข้าไม่ให้แข่ง เพราะคิดว่าเรา จะชนะ นายคำพรรณจัดซ้อมเรือโดยข้อมกับเรือครัว ตอนนั้นเข้าจัดเรือ ๒๒ ให้ แต่พอนั่งจริง ๆ นั่งได้ ๑๙ คนเท่านั้น ทีมย่านซื้อจึงขัดเรือตัวยันน้ำมันความ แต่ก็ไม่ได้ เพราะลื่น ต้องเอาขี้เทียนลงใหม่ มีคน สอบประมาณว่า “เรือตัวรับน้ำหนักไม่ไหวจะพายได้สักแค่ไหน” กลางวันทีมจากย่านซื้อไม่ซ้อม แต่จะ ซ้อมตอนกลางคืน พ้อวันแข่ง มีการประกาศว่า “ฝิพาย จ.ตรัง ให้กลับบ้านด่วน” เพราะหากลัวแพ้ น่า เสียดายที่ต้องไปอยู่ที่สุราษฎร์ฯ-๘ วัน

หลังจากนั้น คนย่านซื้อแคนมาก ต่อมามีคนอยู่กันตัง แต่เป็นคนสุราษฎร์ มาท้าแข่ง เรากลัง ทันที เอาเรือทองปรางกับเรือพะยอม เป็นฝิพายห้า ไปรับค้าทำ โดย โภโชคอยู่ห้าย ช่างด้าอยู่กลาง ที่ เหลือคือ โภกิ้ว โภจก โภหมีหลัง ตอนซ้อมพายคนย่านซื้อกลัวมาก แต่พอแข่งจริง คนย่านซื้อก็ชนะ

ตอนพายเรือกีฬาแห่งชาติ พะยุนเกมส์ ไปจ้างคนปัตตานีมาพาย ที่จังหวัดกันตังมีอาจารย์ มี ความพร้อม คนตั้งไม่ได้เป็นฝิพาย เข้าแข่งขอลองเรือ เอาลำที่ได้แซมป์มาลองกับคนตั้ง ขาดไปสาม ซ่องเรือ คนตั้งไปอยู่กับสมุทรสาคร ไม่รู้เรื่องค่าแรง ไปพายที่พิจิตรได้ที่สอง ได้แซมป์ ไปพายตลาดปัตตานี ตั้งไม่ได้ฝึกซ้อม สู้เข้าไม่ได้

ယายพิน นึกสนูกเล่าเสริมว่า ผู้หญิงไปแข่งที่หัวไทร ควรนานี เป็นเรือห้า เรือครัว เป็นเรือบรรทุก ทุกยอดจาก เรือแข่งเป็นเรือเพรีย

ลากพระราชเสือ มีคนลงเรือครัวไม่ใช่เรือยนต์ ลากเป็นพรวน กัน ใครหย่อนก็ว่ากันต้องดึงให้ดึง อยู่เสมอ ลากไปหัวไทร ท่าส้ม โคลຍง บ้านแหลม ลากไปหัวไทร ท่าจีนก็ลงมาหัวไทร เข้าแข่งเรือกัน ลากพระก็แข่งเรือ ซึ่งนมพระสับเชือก วัดท่าส้มกับบ้านชื่อ ชิงสนุก ๆ กัน แต่ได้กีฬากลับ บินhey ตุดูลุ๊ด หาดทรายขาว ก้มี รุ่นพ่อท่านนี้ ลากไปปูดูลุ๊ด

ເວົ້າ ๖

นายชั้น เล่าว่าพ่อท่านอินทร์มาจากพัทลุง พ่อท่านแสงชีงเป็นน้ำมารอยู่ที่วัดคลองน้ำเจ็ด นับถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ยังไม่ออก ตอนเดินไปกันตั้ง ตนนเลนเดียว เราเดินไปหยุดรุ่นที่สวนยาง เห็นรถหกล้อแข่งกันสองคัน ด้านหลังมีรถโดยสาร ข้ามคูใหญ่ไปสองสามวา คนที่ไม่เป็นอะไร เพราะมีรูปพ่อท่านอินใส่กระเปาตลาด

มีคำตามว่าพ่อท่านอินทร์ช่วนทำอะไรบ้าง ယายพินบอกว่า ปลูกยางข้างวัด พาคนจากพัทลุงมาหล่อพระที่อยู่ในวัด

หัวหน้าทีมวิจัยกล่าวปิดเวที เคยอ่านหนังสือพบว่า ที่ประเทศไทยนี้ มีเด็กไปยืนรอที่พิพิธภัณฑ์ ตั้งแต่เข้า เขาจะไปดูอะไร ปรากฏว่า จะไปดูเรื่องบรรพบุรุษ เพราะในพิพิธภัณฑ์ เขาทำสายตระกาลไว้ทั้งหมด ที่อื่นเขาทำบ้านเร้าตีก ๆ รู้ว่าใครเป็นพี่น้องใคร โรงเรียนเป็นตัวกลางเชื่อมได้ หนึ่งได้รู้เราเป็นพี่น้องกับใคร ได้ประวัติศาสตร์มา ที่รับกันจะลดลงหรือไม่ การทำแบบนี้ต้องมีคนตัวตั้งตัวตี่ ช่วยกันดูว่าทำอะไรได้บ้าง ถ้าคิดทำ ก็ทำได้หลายทาง กิจกรรมการเรียนการสอน ถ้าทำเป็นกระบวนการ ก่อนทำต้องคุยกัน มี สก.สนับสนุนทุน ให้มีการนั่งคุย ทำเอกสาร หรือ ถ้ามี อบต. สนับสนุนก็ได้อีกทางหนึ่ง ถ้าไม่อยากให้เด็ก ๆ รับกันก็ต้องดูว่าใครพี่น้องกับใคร คนเฒ่าคนแก่ต้องรับทำ ในขณะที่ยังเล่าได้ไม่อายน้ำใจจะลืมเสีย ถ้าจะทำ คงที่ทำงานจะเดินอยู่ในช่วงกำเนิດเมืองถึงปานะจะสานสัมพันธ์ ได้ตลอดเวลา ขอบคุณ ผู้ใหญ่แล้วก็ผู้ประสานงาน แล้วช่วยกันสืบต่อ

ตัวอย่างข้อมูลจากเอกสาร

เอกสาร ๑ (เว็บไซต์ ไทย ตำบล ดอท คอม)

ตำบลย่านซีอิจ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอ กันดังไปทางทิศเหนือ ระยะทางประมาณ ๑๐ กิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น ๔ หมู่บ้าน และมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่อื่น ๆ ดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลโภคยาง อำเภอ กันดัง
ทิศใต้ ติดต่อกับแม่น้ำตรังและตำบลปอน้ำร้อน อำเภอ กันดัง
ทิศตะวันออก ติดต่อกับแม่น้ำตรัง
ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลคลองลุกและตำบลปอน้ำร้อน อำเภอ กันดัง
สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ๆ ตอน ๆ คล้ายลูกคลื่น กระเจาไปทั่วทั้งตำบล พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เพื่อทำการเกษตร ส่วนที่ติดแม่น้ำเป็นป่าจากเกือบทั้งหมด ได้แก่ หมู่ที่ ๑ ๒ ๓ และ ๔ โดยหมู่ที่ ๓ มีป่าจากมากที่สุด

ประชากรจำนวนทั้งสิ้น ๒,๕๑๕ คน (ข้อมูล ปี พ.ศ. ๒๕๔๗) อาชีพหลักคือการทำ稼้งจากอาชีพเสริมคือการทำสวน ส่วนใหญ่เป็นสวนยางพารา
ศาสนสถาน ได้แก่ วัดย่านซีอิจ สำนักสงฆ์การเสื้อ

เอกสาร ๒ (วรรณนา นาวิกมูล, ๒๕๔๗ : ๖๔)

ตำบลย่านซีอิจ จำนวนที่ ๑ มีพื้นที่อยู่อาศัยนิดหน่อย คนเดียวเรียกว่า ย่านซีอิจ จำนวนที่ ๒ แม่น้ำตรัง ที่ให้ผ่านบริเวณนั้นตรงไม่คดเคี้ยว

หมู่ที่ ๑ บ้านย่านซีอิจ ที่มาของซีอิจเหมือนซีอิจตำบล (ข้อมูล อบต. ซีอิจ บ้านโคกทราย)
หมู่ที่ ๒ บ้านตก หมู่บ้านตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก (ข้อมูล อบต. ซีอิจ บ้านย่านซีอิจ)
หมู่ที่ ๓ บ้านริมคลอง หมู่บ้านตั้งอยู่ริมคลอง (ข้อมูล อบต. ซีอิจ บ้านในลุ่ม)
หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งอิฐ มีการขุดดินมาทำอิฐ เพราวดินที่นี่มีสีแดง